

ଖୋଟଣି ଖୋଟଣି

ସ୍ୱର୍ଗତ ଶ୍ରୀମତୀ

ସଦାନନ୍ଦ ତ୍ରିପାଠୀ

ଜନ୍ମ - ୨୬ ନଭେମ୍ବର ୧୯୫୬

ଅଦ୍ୟାବଧି ଆଠଗୋଟି ଗଳ୍ପ
ସଙ୍କଳନ ଓ ଗୋଟିଏ ଉପନ୍ୟାସର
ରଚୟିତା । ଅଗ୍ନିତତ୍ତ୍ୱରେ ଗଢ଼ା
ତାଙ୍କର ଭରପୁର କାହାଣୀଧର୍ମୀ
ସମସ୍ତ ଗଳ୍ପ । ବିଗତ ପଚାଶ ବର୍ଷ
ଧରି ନିଷ୍ଠାର ସହିତ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ
ସାଧନାରେ ରତ । ୧୯୯୪ର
ଭୁବନେଶ୍ୱର ପୁସ୍ତକମେଳା
ପୁରସ୍କାର ସମେତ ଅଦ୍ୟାବଧି
ଓଡ଼ିଶାର ପନ୍ଦରଗୋଟି ବିଶିଷ୍ଟ
ଅନୁଷ୍ଠାନ ଦ୍ୱାରା ପୁରସ୍କୃତ ଓ
ସମ୍ମାନିତ ।

ଷୋଡ଼ଶୀ : ଷୋଡ଼ଶୀ

ସଦାନନ୍ଦ ତ୍ରିପାଠୀ

ଷୋଡ଼ଶୀ : ଷୋଡ଼ଶୀ

(କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ ସଂକଳନ)

ଲେଖକ :

ସଦାନନ୍ଦ ତ୍ରିପାଠୀ

ପ୍ରକାଶକ :

କରୁଣାମୟୀ ସାମଲ

ଦ୍ବିବ୍ୟଜ୍ୟୋତି ପ୍ରକାଶନୀ

ରାଜାବଗିଚା, କଟକ - ୭୫୩ ୦୦୯

ପ୍ରଚ୍ଛଦ ପରିକଳ୍ପନା :

ସୁବ୍ରତ ବାଲ, ରାଉରକେଲା

ମୁଦ୍ରଣ :

ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ପ୍ରିଣ୍ଟିଂ ପ୍ରେସ

ରାଜାବଗିଚା, କଟକ - ୯

ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ : ୨୦୦୦

ମୂଲ୍ୟ : ଟ ୮୦-୦୦ ମାତ୍ର

SODASHI : SODASHI

(A Collection of short Stories)

By :

Sadananda Tripathy

Publisher :

KARUNAMAYEE SAMAL

Dibyajyoti Prakashani

Rajabagicha, Cuttack-9

Cover concept :

Subrat Bal

1st Edition : 2000 A.D.

Printer :

Sri Aurobindo Printing Press

Rajabagicha, Cuttack - 9

Price : Rs. 80.00

(Rupees Eighty only)

ଉତ୍ସର୍ଗ

ମୋ ପତ୍ନୀ (ସ୍ମୃତି) ମାଧୁରୀଙ୍କ ହାତରେ :
ଯିଏ ତାଙ୍କର ବାଇଶିବର୍ଷ ବୟସରେ, ପ୍ରାୟ ଷୋହଳବର୍ଷ ତଳେ,
ମୋର ହାତଧରି ଆସିଥିଲେ ହେଁ ଏବେ ବି ମତେ
ଷୋଡ଼ଶୀଟିଏ ପରି ହିଁ ଲାଗନ୍ତି ।

ସୂଚୀ

କ୍ର.ନଂ.	ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
୦୧.	କ୍ଷୋଡ଼ଶୀ ଓ ବୁଢ଼ାଜନ୍ମା	୦୫
୦୨.	ଝଡ଼ିପୋକର ପର	୧୪
୦୩.	ମୋହ	୨୬
୦୪.	ବାଘ ଛେଳି ଖେଳ	୩୮
୦୫.	ଦୁର୍ଘଟଣା	୪୬
୦୬.	ପରଂପରା	୫୫
୦୭.	ରକ୍ଷକ	୬୩
୦୮.	ପଶୁ	୭୫
୦୯.	ବେଦନା	୮୬
୧୦.	ଦକ୍ଷଖଡ଼	୯୬
୧୧.	ଗୃହଶତ୍ରୁ	୧୦୩
୧୨.	ନିଷିଦ୍ଧି	୧୧୩
୧୩.	ନାଟାର କ୍ଷୋଡ଼ଶୀ	୧୧୯

ଷୋଡ଼ଶୀ ଓ ବୁଢ଼ାଜୟା

ବୈଶାଖରେ ବରାବର ମୁଁ ଦେଖେ, ଅପରାହ୍ନରେ ଆମର ଏଠି ଅକସ୍ମାତ୍ ଗୋଟେ ଅଜବ ଧୂଳିଝଡ଼ ଆରମ୍ଭ ହେଇଯିବ କେବେ କେବେ । ଝରକା, କବାଟ ଖୋଲାଥିବା ଘର ଭିତରକୁ ଅକଳନୀୟ ଧୂଳି ସହ ପଶି ଆସିବ ଅସ୍ଥିର ପବନ । ପବନର ନୃଶଂସତାରେ ରକ୍ତାଳି ହେଇଯିବ ଘରଦ୍ବାର, ଯେମିତି ମଛ ହେଉଥାଏ ଭରା ଯୌବନରେ ଭେଣ୍ଡା ସ୍ବାମୀକୁ ହରାଇଥିବା କୁଳବଧୂର ହୃଦୟ । ଦେଶର ଭାଗ୍ୟନିୟତାଙ୍କ କଳ୍ପଷ ପ୍ରାୟେ କସରା ଧୂଳିପତଳ ଖେପିଯାଏ ଦିଗବିଦିଗକୁ । ମେଘ ଉଠେଇଥିବା ପରି ଲାଗେ । ବର୍ଷା ହୁଏନି । ଖାଲି ଯାହା ବ୍ୟସ୍ତବିବ୍ରତ ହୁଏ ଅଚାକୁଆ ପଥିକ ।

ବୈଶାଖର ଶୁକ୍ଳ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ । ରାତିର ପ୍ରଥମ ପ୍ରହର । ବାହାର ବରଷା ଉପରେ ମସିଣା ପକାଇ, ବିଜୁଳିବତି ଜଳାଇ, ବସିଥାଏ ମୁଁ । ଲେଖିବାକୁ ଥାଏ ଚିଠିଟିଏ । ବନ୍ଧୁ ମାନଗୋବିନ୍ଦର ଚିଠିର ଉତ୍ତର ।

ଅନ୍ଧସମୟ ପୂର୍ବେ ଆକାଶ ନିର୍ମଳ ଥିଲା । ତାରକିତ ଥିଲା । ଅବାଧରେ ଖେଳି ବୁଲୁଥିଲା ଶୁକ୍ଳ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀର ହସହସ ଜହ୍ନ । ସହସା କେଉଁଆଡୁ ଭାସିଆସିଲେ କେତୋଟି ସଫେଦ ମେଘଖଣ୍ଡ । ଜହ୍ନକୁ ଅବା ଆବାହନ କଲେ ଖେଳିବାକୁ ଲୁଚକାଳି ଖେଳ । ପବନ ବଢ଼ିଲା । ମେଘଖଣ୍ଡ ଗୁଡ଼ିକର ବେଗ ବଢ଼ିଲା । ସେଗୁଡ଼ିକ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ଏକାଠି ଯୋଡ଼ି ହେଇଗଲେ । ପବନର ଗତି ବଢ଼ିଲା । ବଢ଼ି-ଚାଲିଲା । କ୍ଷମତାସୀନଙ୍କ ଦୁର୍ନୀତିଭଳି ଅବିଳମ୍ବେ ତାବ୍ରତର ହେଲା ।

ଅବିଶ୍ବାସ୍ୟ ବତାସ । ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ କରିଦେବା ଭଳି ଧୂଳିଝଡ଼ । ପବନର ସୁ' ସୁ' ଗର୍ଜନ । ବର୍ଷା ବି ହେଇଯାଇପାରେ । ବାହାରେ, ଆଉ ନିରାପଦ ଲାଗିଲାନି, ବରଷା ଉପରେ ।

ମସିଣାକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଗୁଡ଼ାଇଧରି ଘର ଭିତରକୁ ଆସିଲି । ଚଟାଣ ଉପରେ ଯତ୍ନରେ ପକାଇଦେଇ କବାଟ ବନ୍ଦ କଲି ।

କବାଟ ବନ୍ଦ । ଅଥଚ ଏମିତି ଧକ୍କା ମାରୁଥାଏ ପବନ ଯେମିତି କି କବାଟଟିକୁ ଭାଙ୍ଗିଦେବାପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି ଦଳେ ଡକାୟତ । ବର୍ଷାର ତ ନାଁ-ଗନ୍ଧ ନାହିଁ; ବନ୍ଧ୍ୟା ମେଘ ! ତେବେ ପବନକୁ ଅସ୍ତକରି ପ୍ରକୃତିର କାହିଁକି ଏ ଅଲୋଡ଼ା ଉତ୍ପତ ? ମୋ ମନରେ ଅଶାନ୍ତି ଗୁଞ୍ଜରି ଉଠୁଥିଲା । ଅସରାଏ ବର୍ଷା ହେଲେ ହୁଅନ୍ତା ଓ ତା'ପରେ ବହନ୍ତା ପବନ । ଟିକିଏ ହେଲେ ଅଣ୍ଟା ତ ଲାଗନ୍ତା ! ଅଥଚ କଜା ରାଷ୍ଟ୍ରା କି ଦୁର୍ବଳ ପୋଲଟିଏ ସୁଦ୍ଧା ନିର୍ମିତ ହେଇନି ଓ ପକ୍କା ସଡ଼କ, ସଶକ୍ତ ପୋଲ ପାଇଁ ଶତକଡ଼ା ଶହେ ଟଙ୍କା ଉଠାଇ ଠିକାଦାର ଫେରାର ?

ଘର ଭିତରେ ମୁଁ । କବାଟ ବନ୍ଦ । କବାଟ ଫାକଦେଇ ପବନ ସହ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସୁଛି ଚିତ୍କଣ ଧ୍ବନି । କବାଟ ସିଧାରେ ନ ରହି ଗୋଟିଏ କାନ୍ଥ ପଟକୁ ଘୁଞ୍ଚିଗଲା । ମସିଣା ପାରିଲି । ପବନ ତଥାପି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଥାଏ ତା'ର ପରାକ୍ରମ କବାଟ ଉପରେ । ହୁଏତ ଉଡ଼ାଇ ନେଉଥାଏ ମେଘକୁ, କାହିଁ ଦୂର ଦୂରାନ୍ତରକୁ । ହୁଏତ ବିଛୁଳି ମାରୁଥାଏ; କାରଣ ଘଡ଼ଘଡ଼ି ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟ ଶୁଣା ଯାଉଥାଏ । ବନ୍ଧ୍ୟା ଭଳି ମନେ ହେଉଥିବା ମେଘ ହୁଏତ ଝରଝର ବର୍ଷା ଯାଇପାରେ । ମୁଁ ଏପରି ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକକୁ ଜାଣେ ଯିଏ ବିବାହର ଅଠର ବର୍ଷପରେ ଗୋଟିଏ ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନକୁ ଜନ୍ମ ଦେଇଥିଲେ ।

ସେହି ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନଟି ମୋର ବନ୍ଧୁ ମାନଗୋବିନ୍ଦ; ଲେଖିବାକୁ ବସିଛି ମୁଁ ଯାହାର ଚିଠିର ଉତ୍ତର ।

ବନ୍ଧୁ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ସର୍ବଦା ସ୍ରୋତର ପ୍ରତିକୂଳରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଭଲପାଏ । ମୁଁ ଜାଣିଛି । ଦେଖୁଛି । କବାଟ ଫାକ ଦେଇ ଧ୍ବନି ପଶି ଆସୁଛି ବୋଲି ସେ ମୋଭଳି କାନ୍ଥ କଡ଼କୁ ଘୁଞ୍ଚି ଯାଏନା । ତା'ର ଯଦି କାନ୍ଥକୁ ଲାଗି ବସିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ ତେବେ ସେ ଅଲଗା କଥା । ସେ ଯଦି ମେଘ ହେଇଥାନ୍ତା, ପବନର ପ୍ରକୋପରେ ଦୂରକୁ ଭାସି ନଯାଇ ଅବଶ୍ୟ ଯେଉଁଠି ସେଇଠି ସ୍ଥିରରହି ବର୍ଷା ଯାଇଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ସେ ମେଘ ନୁହେଁ । ମେଘ ହେବାକୁ ଚାହେନା । କାରଣ ମେଘ ଉଡ଼ିଯାଏ ।

ମାନଗୋବିନ୍ଦର ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଚିଠି ମତେ ଦୃଢ଼ରେ ପକାଏ । ପାଗ ଅନୁକୂଳ ଥିଲେ ବି ମୁଁ ସହଜରେ, ଶୀଘ୍ର ଲେଖିପାରେନି ତା' ଚିଠିର ଉତ୍ତର । ଯେମିତି କି ମୁଁ ବର୍ଷସାରା ମୋଟେ ବହି ଓଲଟାଇ ନାହିଁ ଓ ବାର୍ଷିକ ପରୀକ୍ଷାରେ ବସି ଯାଇଛି ! ବଳବଳ ଚାହୁଁଛି କାନ୍ଥ ବାଡ଼କୁ, ଚଟାଣ ଓ ଛାତକୁ, ଝରକା କବାଟକୁ ଏବଂ କଷ୍ଟେମକ୍ଷ୍ଟେ ମନେ ପକାଇ ଘଡ଼ିକେ ପହରକେ ପଦେ କି ଧାଡ଼ିଏ ଲେଖୁଛି ।

ଚିଠି ଖଣ୍ଡେ ଲେଖିବାକୁ ବସିଛି; ବନ୍ଧୁ ମାନଗୋବିନ୍ଦର ଚିଠିର ଉତ୍ତର । ଅଥଚ ପବନ ବହୁଛି ଅବିରାମ । ବନ୍ଦ ହେଉନାହିଁ କବାଟର ଧଡ଼ ଧଡ଼ ଶବ୍ଦ । ମନରେ ଏକାଗ୍ରତା ଆସୁନି । ଶବ୍ଦ କୁଟୁନାହିଁ ମୁଣ୍ଡକୁ । ଅସହ୍ୟ ଗରମ, ଘର ଭିତରେ, ପଙ୍ଖା ବୁଲୁଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ।

ମାନଗୋବିନ୍ଦର ଏବେ ଅମାପ ଦୁଃଖ - ସେ ଯେତେବେଳେ ଯାହା ଆବଶ୍ୟକ କରିଛି ତାହା ପାଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ । ତା'ର କେବେ ବି କୌଣସି କଥାର ଅଭାବ ନଥିଲା; ଏବେ ବି ନାହିଁ । ଲୋଭନୀୟ ତା' ଚେହେରା; ଈର୍ଷାର ଯୋଗ୍ୟ ତା'ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ । ଭାରି ଠୋସ୍ ତା' ଠାଣି ଏବଂ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆକର୍ଷଣୀୟ ତା'ର ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ । ତା' ବାପା-ମା କେବେ ତାକୁ କୌଣସି କଥାରେ ମନ ଖରାପ କରିବାର ମଉକା ଦେଇନାହାନ୍ତି ଓ ତା' ଇଚ୍ଛା ଆଗରେ ଅନ୍ତରୀୟ ହେଇ ଠିଆ ହେଇନାହାନ୍ତି ।

ମୁଁ ଚିଠି ଲେଖିବା ଆରମ୍ଭ କଲି - ପ୍ରିୟ ମାନଗୋବିନ୍ଦ,

କେଉଁଠି ଥିଲା ଗୋଟିଏ ବୁଢ଼ା ଜନ୍ମା, ଉଠି ଆସିଲା ମସିଣା ଉପରକୁ । ମୁଁ ଅଟକି ଗଲି । ବାମ ହାତରେ ଧରିଲି କଲମ ଓ ଡାହାଣ ହାତରେ ଜନ୍ମାଟିକୁ ଧରିବି ବୋଲି ଭାବୁଛି, ସେ ଉଠି ଆସିଲା କାଗଜ ଉପରକୁ । ଡାହାଣ ହାତର ଚାରିଗୋଟି ଆଙ୍ଗୁଠିକୁ ଏକାଠି କରି ଆଙ୍ଗୁଠିର ପିଠିପଟ ଖସଡ଼େଇ ନେଲି କାଗଜ ଉପରେ । ଜନ୍ମାଟି ଛାଟି ହେଇଗଲା ଦୂରକୁ । ମୁଁ ପୁଣି ଲେଖିଲି - ତୁମ ଚିଠି ପାଇଛି । ତୁମେ ଭଲରେ ନଥିବ; ତେଣୁ ଆଶାକରେ ଭଲରେ ଥିବ ବୋଲି ଲେଖୁନା .....

ପୁନର୍ବାର ଜନ୍ମାଟି ମସିଣା ଉପରେ ।

ଏଥର ମୁଁ ତାକୁ ବାମହାତରେ ଛାଟିଦେଲି । 'ହଁ' ଅକ୍ଷର ଲେଖି ବାକ୍ୟଟିକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କଲି ଓ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଛେଦ ଦେଲି । ପୁଣିଥରେ ପଢ଼ିଲି ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଲେଖିଥିବା ଚିଠିର କିୟଦଂଶ ।

: ସମୟ ତା' ବାଟରେ ଚାଲିଥାଏ ବୋଲି ଚାଲିଛି । ବିତିଯାଉଛି । ଏମିତି ହେବା କଥା କି ନୁହେଁ ଜାଣେନା । କିନ୍ତୁ ଏମିତି ପ୍ରାୟତଃ ହେଇଥାଏ । ସମସ୍ତେ ଠିକ୍ କାମ ହୁଁ କରୁଥାନ୍ତି; ମଝିରେ କେଉଁଠି ଭୁଲ୍ ହେଇଯାଏ । କେହି ବି ନିଜର ଭୁଲ୍ ମାନିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହନ୍ତି । ଅଥବା ଯାହା ଅନ୍ୟଦୃଷ୍ଟିରେ ଭୁଲ୍ ରୂପେ ଅଭିହିତ, ତାହା ନିଜ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଭୁଲ୍ ବିବେଚିତ ହେଇପାରେନା । ଯାହାବି ହେଉ, ଯେକୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ବି ବଂଚି ରହିଥିବାକୁ ହୁଏ ।

ଏତିକି ପଢ଼ିସାରି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ଜନ୍ମାଟି ପୁଣିଥରେ ମୋର ଚିଠି ଲେଖା କାଗଜ ଉପରେ । ମନ ମୋର ବିଷେଇ ଉଠିଲା । ଜନ୍ମାଟିକୁ ଦୁଇ ଆଙ୍ଗୁଠିରେ ଧରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲି । ସେ ଖସି ଯାଉଥିଲା । ଶେଷରେ ମୁଁ ସଫଳ ହେଲି । ତାକୁ ଦୁଇ ଟିପରେ ଚାପିଧରି କବାଟ ଆଡ଼କୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଲି ।

ବଡ଼ ଭାରି ବିଷାଦରେ ବିତାଉଛି ଦିନ ମୋର ବନ୍ଧୁ ମାନଗୋବିନ୍ଦ । ସହଜରେ କାଢ଼ି ଫିଙ୍ଗିଦେଇ ପାରୁନି ମୁଣ୍ଡରୁ ତା' ଷୋଡ଼ଶୀ ପନ୍ଦୀର ସ୍ମୃତି ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା, ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ବୁଢ଼ା ଜନ୍ମାଟି ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହେଲାଣି ମୋ କାଗଜ ଉପରେ; ପୁଣିଥରେ !

ତୁ ଏବେ ଆଉ ଉପଦ୍ରବ ନକରି, ମତେ ଅଧିକ ଅସ୍ଥିର ନକରି ତୋ ବାଟରେ ଏଥର ଚାଲିଯା'ରେ ଭାଇ ! ମୁଁ ମନେ ମନେ ବୁଢ଼ାଜୟାଟିକୁ କହି ଲାଗିଲି । କାହିଁକି ଅଯଥାରେ ବାରମ୍ବାର କାଗଜ ଉପରକୁ ଚଢ଼ିଆସି ମୋ ମନର ଏକାଗ୍ରତା ଭାଙ୍ଗୁଛି ? ଏମିତି ତ ମାନଗୋବିନ୍ଦର ଚିଠିର ଉତ୍ତର ଲେଖିବା ପୂର୍ବରୁ ଗୋଟିଏ ମହାକାବ୍ୟ ରଚନା କରିବା ପ୍ରାୟେ ମତେ ଭାବନାରେ ମଗ୍ନ ରହିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ଏବେ ଲେଖିବା ଆରମ୍ଭ କଲାବେଳକୁ ତୁ ଏପରି ଦାଉ ସାଧୁଛୁ କାହିଁକି ? ଏ ଘରେ ଏତେ ଜାଗା ଅଛି । ଅନ୍ୟ କୁଆଡ଼େ ଚାଲି ଯାଉନୁ ?

କାଗଜଟିକୁ ଶୂନ୍ୟକୁ ଟେକିନେଇ ତା' ପଛ ପାଖରେ ଚାପୁଡ଼ା ମାରିଲି । ଜୟାଟି ଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ଯାଇ କବାଟରେ ବାଜିଲା ଓ ତଳକୁ ଖସିଗଲା । ତା' ମୁହଁ ରହିଲା କବାଟ ତଳେ ଥିବା ଫାଙ୍କ ପାଖରେ, ବାହାର ଆଡ଼କୁ । ଏଥର ସେ ବାହାରକୁ ଚାଲିଯାଇପାରେ । ହଁ ଟିକିଏ ଘୁଞ୍ଚିଲା ବି । ମତେ ଟିକିଏ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗିଲା । ପବନ ବନ୍ଦ ହେଇନଥିଲା । କବାଟଟି ହଲୁଥିଲା ଓ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟ କରୁଥିଲା ।

ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଥିଲା ବେଶ୍ ବିସ୍ମୟକର ପ୍ରତିଭା । ଜଣେ ଚମତ୍କାର ଛାତ୍ର । ଯେଉଁଥିରେ ଲାଗୁଥିଲା - ଲାଗି ରହୁଥିଲା । ଯାହାକିଛି ତା' ଦୃଷ୍ଟିରେ ଥିଲା ଅନାବଶ୍ୟକ, ତାକୁ ସେ ଅବିକଳେ ତ୍ୟାଗ କରୁଥିଲା । ତା'ର ବୟସ ପଚାଶ ପାଞ୍ଚରୁ ବେଳକୁ ସେ ପାଇଲା ଗୋଟିଏ ଲୋଭନୀୟ, ଉତ୍ତମ ଚାକିରି । ଚାକିରି କରି ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ବି ବିତିନାହିଁ ସେ ତା' ମା'କୁ କହିଲା ସେ ବିବାହ କରିବ । ଝିଅ ଦେଖି ସାରିଛି । କେବଳ ଦେଖିଛି । ବସ୍ତରେ ଯାଉ ଯାଉ ଦେଖିଛି ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ସହରରେ ଝିଅଟି ତାଙ୍କ ଘରର ଗେଟ୍ ପାଖରେ ଠିଆ ହେଇଥିଲା । ସେ ଝିଅର ବାପା-ମା କିଏ ସେ ଜାଣେନା । ତା'ର ଜାତି, ଗୋତ୍ର, ଧର୍ମ କ'ଣ ଜାଣେନା । ତା'ର ଶିକ୍ଷା, ଦୀକ୍ଷା କେତେ; ଜାଣେନା । ବୟସ କ୍ଷୋହଳ ହେବ । ଅଥବା ପନ୍ଦର । ତନ୍ମୁ ପାତଳା । ଈଶ୍ଵର ଲମ୍ବା ମୁହଁ । ଏତେ କମ୍ ବୟସରେ ବି ଉଚ୍ଚତା ସାଢ଼େ ପାଞ୍ଚଫୁଟ ହେଇପାରେ । ଶୁଭ୍ର, ଚିକ୍ନି ମହମରେ ଅବା ଯନ୍ ସହକାରେ ଗଢ଼ା ଯାଇଛି ତା' ନାକ ! ସାରା ପୃଥିବୀକୁ ନ୍ୟୁନ କରି ଦେବାଭଳି ତା' ଆଖି । ଅଥଚ କି ପ୍ରଶାନ୍ତ, ଉଦାର ତା' ଚାହାଣି ।

ମା' କହିଲେ, ଝିଅଟି ଛୋଟ ପଡ଼ିଯିବ । ବୟସର ବ୍ୟବଧାନ ରହିଯିବ ଦଶବର୍ଷରୁ ବେଶୀ । ତା'ଛଡ଼ା, ପନ୍ଦର, କ୍ଷୋହଳ ବର୍ଷର ଝିଅ ଯଦି, କେତେ ବା ପାଠ ପଢ଼ିଥିବ ? କଲେଜ ମାଡ଼ିନଥିବ । ପଚାଶ ବର୍ଷ ତଳର ଘଟଣା ଅଲଗାଥିଲା । ସ୍ଵାମୀ, ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟରେ ବୟସର ପାର୍ଥକ୍ୟ ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ମଧ୍ୟ ରହୁଥିଲା । ଝିଅମାନେ ଶାଶୁ ଘରକୁ ଆସି କେବଳ ରନ୍ଧାବତ୍ତା କାମ କରୁଥିଲେ, ଆଉ କିଛି କନ୍ଦୁ କରୁଥିଲେ । ବାହାର ଦୁନିଆ ସହ ସେମାନଙ୍କର ସଂପର୍କ ରହୁନଥିଲା, ପରିଚୟ ହେଇପାରୁନଥିଲା । ସାରା ଜୀବନ ଗୋଟିଏ ଘର ଭିତରେ ସଫିସଫି ସେମାନେ ଶୀଘ୍ର ସେପୁରକୁ ଚାଲିଯାଉଥିଲେ । ବୟସରେ ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ବଡ଼ ସ୍ଵାମୀଟି ତଥାପି ବଂଚି ରହୁଥିଲା ଆହୁରି ଅନେକ ବର୍ଷ । ଏବେ ପରିସ୍ଥିତି

ବଦଳିଛି । ଝିଅମାନେ ପଦାକୁ ବାହାରୁଛନ୍ତି । ଗେରସ୍ତର ପାଦରେ ପାଦ ମିଳାଇ ଚାଲୁଛନ୍ତି । ଘର କଥା ବୁଝୁଛନ୍ତି । ବାହାର କଥା ବି ବୁଝୁଛନ୍ତି । ଚାକିରି କରୁଛନ୍ତି । ଏ ଝିଅଟି କ'ଣ ତୋର ସମକକ୍ଷ, ତୋର ଉପଯୁକ୍ତ ଜୀବନସାଥୀ ହେଇପାରିବ ? ତୁ ପୁଣି ଏତେ ପାଠ ପଢ଼ିଛୁ । ଏତେ ବଡ଼ ଚାକିରି କରୁଛୁ । ସମାଜର ଉଚ୍ଚ ସୋପାନର ଲୋକଙ୍କ ସହ ତୋର ସଂପର୍କ । ଏ ଝିଅ କ'ଣ ତତେ ଠିକ୍ ଭାବେ ସଖା ଦେଇପାରିବ ?

ମୁଁ ଏତେ କଥା ଜାଣେନା । ଥରେ ଯାହା ଭାବିଛି - ଭାବି ଦେଇଛି । ଆଉ ଅଧିକ କି ଅଲଗା କଥା ଭାବିବାକୁ ଚାହେଁନା । ମାନଗୋବିନ୍ଦ କହିଲା ।

ମା' ହସିଦେଲେ । ସେ ମାନଗୋବିନ୍ଦର ଜିଦକୁ ଚିହ୍ନି । ସେ ତା'ର ମା' । ତଥାପି ହସିହସି ସେ ମାନଗୋବିନ୍ଦର ମୁହଁ ଉପରେ ବୁଲାଇ ଆଣିଲେ ନିଜର ଦୁଇ ପାପୁଲି ଓ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ : ତୁ ଏ ଘରକୁ ବୋହୂଟିଏ ଆଣିବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ ନା ନିଜ ପାଇଁ ସାମ୍ଭାରି ଭଉଣୀଟିଏ ?

ମାନଗୋବିନ୍ଦ କାବା ହୋଇ ବଲବଲ ଚାହିଁ ରହିଲା ମା'ଙ୍କର ମୁହଁକୁ ।

ବ୍ୟାପାରଟା ମୋ କାନକୁ ଆସିଲା । ମୋ ଗୋଟରକୁ ଆସିଲା କ'ଣ, ମାନଗୋବିନ୍ଦର ବାପା ମା' ମୋର ସାହାଯ୍ୟ ଦରକାର କଲେ । ମୁଁ ତା'ର ଘନିଷ୍ଠତମ ବନ୍ଧୁ । ଘନିଷ୍ଠତା ତ ପଛର କଥା, ତା'ଭଳି ଜଣେ ବିଚକ୍ଷଣ ଓ ବେପରବାୟ ପିଲାଟି ସାଧାରଣ ବନ୍ଧୁ ସ୍ତରକୁ ସୁଦ୍ଧା ମୋର ଯାଇପାରିବା କଥା ନୁହଁ । ତା'ର ବନ୍ଧୁ ହେଇପାରିବା ଭଳି ସାମାନ୍ୟତମ ଯୋଗ୍ୟତା ମୋ ଠାରେ ନାହିଁ । ପିଲାଦିନରୁ, ବାହେଣୀ ବିହୀନ ବାଳୁତ କାଳରୁ, ବାରମାଢ଼ିଆ ବନ୍ଧୁତା ସୃଷ୍ଟି ହେଇ ଯାଇଥିଲା ବୋଲି ଯାହା ଘନିଷ୍ଠତା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ବକାୟ ରହିଛି ।

ମାନଗୋବିନ୍ଦକୁ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଯାହା ବି କହେ, ଧୀର ଗଳାରେ କହିଥାଏ । ପାହାଡ଼ିଆ ନଦୀ ପରି ଦୁର୍ଦ୍ଦମ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ମତେ ତେଣୁ ଶାନ୍ତ ସୁଧାର ପୁଷ୍ପରିଣୀ ବୋଲି କହେ । ମୁଁ ତା' ସହ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରରେ କଥା କହିପାରେନା । ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କରି ତା' ଉପରେ ନିଜ ବିଚାର ବା ମାମାଂସା ଜାହିର କରିପାରେନା । ତା' ଆଗରେ ମୋର ଏ ନିକୃଷ୍ଟତାକୁ ମୁଁ ଚିହ୍ନେ ଓ ବହୁବର୍ଷ ହେଲା ଏହା ମୋ ଦ୍ଵାରା ଅନୁମୋଦିତ ହେଇସାରିଛି । ହୁଏତ ଏକଥା ମାନଗୋବିନ୍ଦର ବାପା-ମା କେବେ ଠଉରାଇ ପାରି ନାହାନ୍ତି । ସେ ଦୁହେଁ ଦରକାର କଲେ ମୋର ସହାୟତା । ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଜଳ୍ମା କରୁଥିବା ଝିଅଟି ସହ ତା'ର ବାହାଘର ନହେଲେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା ବୋଲି ସେମାନେ ଭାବୁଥିଲେ । ଅଥଚ ମାନଗୋବିନ୍ଦକୁ ବୁଝାଇବା ଦିଗରେ ବିଫଳ ହେଇସାରିଥିଲେ । ମୁଁ ଥିଲି ଶେଷ ଅସ୍ତ୍ର । ମୋର ବିଫଳ ହେବା ସୁନିଶ୍ଚିତ ବୋଲି ମୁଁ ଜାଣୁଥିଲି । ତେବେ ମୋ ଉଦ୍ୟମ ଫଳପ୍ରସ୍ତ ନହେଲେ ସେଇ ଝିଅଟି ସହ ମାନଗୋବିନ୍ଦର ବାହାଘର କରାଇଦେବାକୁ ତା' ବାପା-ମା ସ୍ଥିର କରି ସାରିଥିଲେ ।

ମାନଗୋବିନ୍ଦ କହିଲି-ଅଠରବର୍ଷରୁ କମ୍ ଆୟର ଝିଅକୁ ବାହାହେବା ଆଇନତଃ
ଦୋଷୀବଦ୍ଧ । ସରକାରୀ ନିୟମ କହେ.....

ସେ ବାଧାଦେଇ କହିଲା - କୌଣସି ସରକାରୀ ନିୟମକୁ ସରକାର ଗଢ଼ିଥିବା
ଲୋକମାନେ ହିଁ ମୋଟେ ଆଉ ମାନୁନାହାନ୍ତି । ଆମେ କଣ ତାଙ୍କଠାରୁ ବଡ଼ ବା ଉଚ୍ଚରେ ?
ତେବେ ହଁ, ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ମତ କାରଣଟିକୁ ମୁଁ ମାନିବି । ଅଠର ବର୍ଷ ପୂରିବା ପୂର୍ବରୁ ତାକୁ
ଗର୍ଭବତୀ କରିବି ନାହିଁ । ମୁଁ କହିଲି - ତେବେ, ଯାହା କଣାଯାଏ, ସୋଡ଼ଶୀ ବାଳିକା ପ୍ରତି
ତୁମର ଅପ୍ରିତି ମୋହ ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ବୟସ ଓ ବିଚାର ବୁଦ୍ଧିରେ ଏତେ ଛୋଟ ଝିଅଟିଏ
ତୁମର ଦୃଢ଼ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ଏବଂ ପରିପକ୍ବ ବିଚାର, ବୁଦ୍ଧି, ବୟସର ସାମ୍ମାନ କରି ପାରିବ ତ ?
ତୁମର ଏ ଅଜବ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଶୁଣିବା ପରେ ମତେ ଭାରି ବିସ୍ମିତ ଲାଗୁଛି ।

ମୁଁ ଗଭୀର ଭାବନାରେ ବୁଡ଼ି ଯାଇଥିଲି । ତେବେ ତାହା ମଧ୍ୟ ଦୀର୍ଘସ୍ଥାୟୀ
ହେଇପାରିଲାନି । ମତେ ଭାବନାର ସମୁଦ୍ରରୁ ଓଟାରି ଆଣିଲା ସେଇ ବୁଢ଼ାଜଣାଟି । ଏଥର
ମସିଣା ଉପରୁ ତିରିଶି ଡିଗ୍ରୀ ବଦଳରେ ପଞ୍ଚଶତ ଡିଗ୍ରୀ କୋଣ ଅଙ୍କନ କଲାଭଳି ଉଠି
ଆସିଲା କାଗଜ ଉପରକୁ । ମୁଁ ଏଥର ବାମ ହାତରେ ତାକୁ ଛାତିଦେଲି ଅପର ପାର୍ଶ୍ବକୁ ।

ସେ ଝିଅ ଘରକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗଲା । ତା' ବାପା-ମା ଚାହୁଁଥିଲେ ସେ ଆଉ ଚାରି, ଛଅ
ବର୍ଷ ପଢ଼ିଥାନ୍ତା । ଅଧିକ ପଢ଼ିବାର ଅଭିପ୍ରାୟ କ'ଣ ? ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷିତ, ବଡ଼ ଚାକିରିଆ ବର
ହିଁ ତ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳ ? ହାଇସ୍କୁଲ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ଯଦି ତା ଠୁଁ ବଳି ବର ଘରମୁହଁକୁ ଆସିଲାଣି
- ଏ ତ ଇଶ୍ବରଙ୍କ ଭିଆଣ । ଶୁଭସ୍ୟ ଶୀଘ୍ରମ୍ । ବାପା - ମା ରାଜି ହେଇଗଲେ । ଝିଅ
କୁହୁ କୁହୁ ହେଲା । କାନ୍ଦିଲା । କାହା ବିଚାରରେ ବି ତାହା ନୂଆ କଥା ନଥିଲା ।

ମୁଁ ମୋ ବାଁ ପଟକୁ ଦେଖିଲି । ଜନ୍ମାତି ଚଟାଣ ଉପରେ ଘିରିଘିରି ବୁଲୁଥିଲା । ବାମ
ହାତରେ ମୁଁ ତାକୁ ଛାତି ଦେବା ବେଳେ ତା' ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ ବୋଧହୁଏ ଆଘାତ
ଲାଗିଯାଇଥିଲା ।

ମାନଗୋବିନ୍ଦର ବାହାଘର ହେଇଗଲା । ସେଇ ଝିଅଟି ସହିତ, ଯାହାକୁ ସେ
ଦେଖୁଥିଲା ବସ୍ତରେ ଯିବାବେଳେ, ଗୋଟେ ଛୋଟ ସହରରେ; ଯେତେବେଳେ ଝିଅଟି ଠିଆ
ହେଇଥିଲା ତାଙ୍କ ଘରର ଗେଟ୍ ପାଖରେ ।

ବିବାହ ବେଦୀରେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଦିଶୁଥିଲା ଜଣେ ଦୀର୍ଘନିକ ପରି । ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ।
ଆତ୍ମମଗ୍ନ । ଚଉଠି ଦିନ ହୋମାଗ୍ନି ପାଖରୁ ଉଠିବା ପରେ ସେ ଦେଖାଗଲା ଇଷଡ଼ କାତର,
ଅଶ୍ଳୀଳ ଓ ଅବସନ୍ନ ।

ଜନ୍ମାତି ଫେର୍ ବୁଲି ଆସିଲାଣି ମୋ ପିଠିପଟ ଦେଇ ଡାହାଣ ଆଡ଼କୁ ଓ ହେଇ
ଉଠିଲାଣି ପୁଣି ମସିଣା ଉପରକୁ । ମୋର ମନେହେଲା ମୋ କୋଠିରେ ଗୋଟିଏ ନୁହେଁ,

ହୁଏତ ଏକାଧିକ ଜୟା ଅଛନ୍ତି । ଚାରିଆଡ଼େ ଦୃଷ୍ଟି ବୁଲାଇଲି । ନା, ଆଉ କେଉଁଠି ତ ଜୟାଟିଏ ଦେଖା ଯାଉନାହିଁ ।

ବନ୍ଧୁ ମାନଗୋବିନ୍ଦର ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନର ଆୟୁଷ ଥିଲା ମାତ୍ର ତିନିମାସ । ନା, ଠିକ୍ ତିନିମାସ ବି ନୁହେଁ । ଅଶାନବେ ଦିନ ।

ସେଦିନ ଶନିବାର । ଅଧିକ୍ଷରୁ ଫେରି ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଦେଖିଲା, ଘର ଶୂନ୍ୟ । ତା' ଷୋଡ଼ଶୀ ପତ୍ନୀ ଘରେ ନାହିଁ । ସାଇପଡ଼ିଶାରେ ପଚାରିଲା । ସେ ନଥିଲା । ସହର ସାରା ଖୋଜିଲା । ସେ ମିଳିଲା ନାହିଁ ।

ଗୁଞ୍ଜରଣ ଓ ଗୁଜବ ମୋ ପାଖରେ ନଦୀର ବର୍ଷାଜଳ ଭଳି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ମୁଁ ଛୁଟିଗଲି ତା' ପାଖକୁ ।

ତା'ଠାରେ କିଛିଟା ବିମର୍ଷ ଭାବ ଦେଖିଲି । କିନ୍ତୁ ଅନୁଶୋଚନାର ଛାପ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହେଲାନାହିଁ । ତା'ଠାରେ ଆତ୍ମସ୍ମାନ ଦେଖିପାରିଲି ନାହିଁ ।

କଥାବାର୍ତ୍ତା କଲୁ । କଥାବାର୍ତ୍ତା ଆଉ କ'ଣ ? ମୁଁ ହଁ କହିଲି । କହିଚାଲିଲି । କାଁ ଭାଁ ସେ କହିଲା ପଦେ ଅଧେ ।

: କେମିତି ଲାଗୁଛି ? ମୋର ପ୍ରଶ୍ନ ।

: କିଛି ତ ଲାଗୁଛି ନିଶ୍ଚୟ । ଠିକ୍ କ'ଣ ଲାଗୁଛି କହିପାରୁ ନାହିଁ ।

: ଝଗଡ଼ା ଝାଣି କିଛି ହେଇଥିଲା ?

: ନା, ଖାସ୍ ନୁହେଁ । ପ୍ରତି ରାତିରେ ତ କିଛି ନା କିଛି କଥା କଟାକଟି ହୁଏ ।

: କାହିଁକି ? କ'ଣ ପାଇଁ ?

: ସେ ଭାରି ଗହନ କଥା ।

ଶେଷରେ ପ୍ରଶ୍ନକଲି : ତୁମେ ତାକୁ ବାହାରକୁ ବୁଲାଇ ନେଉଥିଲ ? ଭୋଜି, ବିବାହ ଉତ୍ସବ କି ସାମାଜିକ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ?

: ବହୁବାର ନେଇଛି । ବଜାର ବୁଲେଇତି । ହୋଟେଲରେ ଖୁଆଇତି । କିନ୍ତୁ ହୋଟେଲରେ, ରାତ୍ରୀ ଭୋଜନରେ ବି କେବଳ ମିଠାପଦାର୍ଥ ଖାଇ ସେ ପେଟ ପୂରାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥିଲା । ମତେ ଲାଜମାଡ଼େ । ଭୋଜି ବା ଅନ୍ୟ ଉତ୍ସବ ମାନଙ୍କରେ ମହିଳାମାନଙ୍କ ସହ ନ ମିଶି ଅବିବାହିତା, ଏପରିକି ଛୋଟ ଛୋଟ ଔଷଧମାନଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କଲା । ତା' କଥାବାର୍ତ୍ତା ପୁଣି କେମିତି ? - ମ୍ୟାଟ୍ରିକ୍ ପରୀକ୍ଷାରେ ମୋର ସତୀଅଶୀ ପାର୍ସେଣ୍ଟ ମାର୍କ ଥିଲା ଯେ ! ପାଠ ଛଡ଼ା ଆଉ କୌଣସି ଆଡ଼େ ମୁଣ୍ଡ ଖେଳାଇଲିନି ବୋଲି ମୋ ବାପା ମତେ

ବାହା କରାଇ ଦେଲେ । ମୋର ଏବେ ବୟସ ମୋଟେ ଷୋହଳ ଯେ ! ସେ ସବୁକଥା ଶୁଣି ମୋର ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ ହେଇଯାଏ । ମୁଁ ତାକୁ ହାତ ଧରି ଟାଣିଆଣେ ଓ ନାରୀମାନଙ୍କ ଗହଣରେ ଛାଡ଼ିଦିଏ । ସେ କିଛି ସମୟ ଚକାଉଝିରି ଖେଳିବା ଭଳି ଘୂରେ ସେଇଠି । ପୁଣି ଚାଲିଯାଏ ଝିଅମାନଙ୍କ ମେଳକୁ । ମୁଁ ତା' ଆଡ଼କୁ ମାଡ଼ିଯାଏ ପୁଣିଥରେ । ସେ ମତେ ତା' ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କ ସହ ପରିଚିତ କରାଏ । ଜିନସ୍ ଓ ଟି-ସାର୍ଟ ପିନ୍ଧିଥିବା ଝିଅ, ସାଲୁଆର୍ କମିଜ ପିନ୍ଧିଥିବା ଝିଅମାନେ ହସନ୍ତି । ପ୍ରବ୍ ପିନ୍ଧିଥିବା ଝିଅମାନେ ବଲବଲ ଅନାନ୍ତି । ମୁଁ ସେ ଜାଗା ଛାଡ଼ି ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଅନ୍ୟଆଡ଼େ ଚାଲିଯାଏ ।

ଦୀର୍ଘସମୟ ମଧ୍ୟରେ, ଶେଷକୁ ଏକାନ୍ତିଶ୍ୱାସକେ ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ କଥା କହିଦେଲା ମାନଗୋବିନ୍ଦ । ତା'ପରେ ଆଖି ବନ୍ଦକରି ବସିଲା । ମୁଁ ତାକୁ ଅମାପ ତବ୍ ଶୁଣାଇ ସାରିଥିଲି । ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ଗଳାରେ ତାକୁ ଅନେକ ଉପଦେଶ ଓ ପରାମର୍ଶ ଦେଇ ସାରିଥିଲି । ସେ କିନ୍ତୁ କିଛି ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ପରି ଲାଗୁନଥିଲା ।

ମୁଁ ତାକୁ କଠୋର ସ୍ୱରରେ କହିଲି - ଝିଅର ବୟସ ଷୋହଳ ହେଉ କି ଏକଷ୍ଟି; ତୁମର ବୁଝିବା ଉଚିତ ଥିଲା ଯେ ବିବାହ ପରେ ସେ ନିଜକୁ ତା' ସ୍ୱାମୀଠାରୁ ସାନ ବୋଲି ପ୍ରାୟ ମନେକରେ ନାହିଁ ।

: ପ୍ରକୃତରେ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀଟି ସେପରି ଭାବୁନଥିଲା କି ? ଅନ୍ତତଃ ସେ ଭାବି ପାରୁଥିଲା କି ଯେ ସିଏ ଜଣେ ବିବାହିତା ନାରୀ ? ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ?

ମାନଗୋବିନ୍ଦ ତା' ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଖୋଜିବାକୁ କୌଣସି ଆଡ଼େ ଗଲାନି । ଥାନାରେ ମଧ୍ୟ ଏତଲା ଦେଲାନି ଯେ ତା' ନାବାଳିକା ସ୍ତ୍ରୀ ନିରୁଦ୍ଦିଷ୍ଟା ।

ଚାରି ଦିନ ପରେ ଗୋଟିଏ ବୃହତ୍ତର ସହରର ଏକ ଲଞ୍ଜରୁ ଉଦ୍ଧାର କରାଗଲା ଜଣେ ଅଜଣା ଯୁବତୀର ଶବ । ପରେ ଜଣାପଡ଼ିଲା, ସେ ଶବ ଥିଲା ମାନଗୋବିନ୍ଦର ଷୋଡ଼ଶୀ ପତ୍ନୀ ।

ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଚିଠିରେ ଲେଖିଲା - ଟିକିଏ ବିଗିଡ଼ିଗଲେ ବରାବର ସେ କହୁଥିଲା, ଏ ରୂପ ଆଉ ଯୌବନ ଥିଲେ କେତେ ଟୋକା ମିଳିବେ । ସେ କାହାକୁ ପାଇଲା ନା ତାକୁ କିଏ ପାଇଲା ତାହା ଭିନ୍ନକଥା; କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବରେ କ'ଣ ବା ସିଏ ପାଇଲା ?

ମାନଗୋବିନ୍ଦର ସେହି ଚିଠିଟି ପାଇବା ପରଠୁ ମୁଁ ଆଉ ତା ଚିଠିର ଉତ୍ତର ସହଜରେ ଲେଖିପାରୁନି କି ଶୀଘ୍ର ବି ନୁହେଁ ।

ଏ ଭିତରେ ଦୁଇ ବର୍ଷ ବିତିଗଲାଣି ।

ମାନଗୋବିନ୍ଦର ଅନ୍ୟଏକ ଚିଠିର ଉତ୍ତର ଲେଖିବାକୁ ମୁଁ ବସିଛି । ମସିଣା ଉପରେ ଖାତା, କାଗଜ ଓ ମୋ ହାତରେ କଲମ ।

ଜୀବନ ଦର୍ଶନର ପ୍ରାବଲ୍ୟରେ ଗନ୍ଧାର ଓ ଓଜନଦାର ତା'ର ଚିଠି । ଉତ୍ତର ଲେଖିବାକୁ ମୁଁ ଯେମିତି କି ଅକ୍ଷମ ।

ବୁଢ଼ା ଜୟାଟା କୁଆଡ଼େ ଗଲା ?

ହେଇ ତ ! ପୁନର୍ବାର ଉଠିଲାଣି ମସିଣା ଉପରକୁ । ଜୟାମାନେ କେତେବର୍ଷ ବଞ୍ଚନ୍ତି ? ଯଦି କେହି ମାରି ନଦିଏ, ଯଦି ରୋଗରେ ବି ନପଡ଼େ, କେତେବର୍ଷ ଲାଗିଯାଏ ଗୋଟିଏ ଜୟାକୁ ବୁଢ଼ା ହେଇ ଇହଲୀଳା ସମ୍ବରଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ? କେତେବର୍ଷ ପରେ ଏତିକି ବୁଢ଼ା ହେଇଯାଏ ଜୟାଟିଏ ? ଦୁଇବର୍ଷ ? ଏ ଜୟାଟି, ଏଇ ଯେ ବୁଢ଼ା ଜୟାଟି ବାରମ୍ବାର ଉଠିଆସୁଛି ମୋ ଚିଠିଲେଖା କାଗଜ ଉପରକୁ ଓ ମୋର ଧ୍ୟାନଭଙ୍ଗ କରୁଛି; ଇଏ କ'ଣ ମାନଗୋବିନ୍ଦର ସ୍ତ୍ରୀ: ଅନ୍ୟଏକ ଜନ୍ମରେ ?

ଲାଗିଲା, ବାହାରେ ପବନ ବନ୍ଦ ହେଇଗଲାଣି । କବାଟ ଆଉ ଧଡ଼ ଧଡ଼ ହେଉନଥିଲା । ଲାଗିଲା, ବର୍ଷା ହେଉଛି । ଭିଜାମାଟିର ଗନ୍ଧ ବାଜୁଥିଲା ନାକରେ । ମୁଁ କବାଟ ଖୋଲି ବାହାରକୁ ଗଲି । ହଁ, ବର୍ଷା ହେଲା ଶେଷସୁଦ୍ଧା ତା'ହେଲେ । ଖାଲି ପବନ ପିଟିବ ଓ ବର୍ଷା ହେବନି ବୋଲି ଭାବିଥିଲି । ବାହାର ବଲ୍‌ବଟା ଜଳୁନି କାହିଁକି ? ଟର୍ଚ୍ଚ ଆଣିଲି । ପକାଇ ଦେଖୁଲି ବର୍ଷା ପାଣି ପଡ଼ି ସେଇଟି ଫାଟିଯାଇଛି ।

ଘର ଭିତରକୁ ଆସିଲି । ଜୟାଟି କାଗଜ ଅତିକ୍ରମ କରି ଆରପଟକୁ ଚାଲିଯାଇଥିଲା । ମୁଁ ବସିଲି ଓ କଲମ ଧରିଲି । କିଛି ଲେଖିବା ପୂର୍ବରୁ ଭାବିଲି ଲେଖିବି - ଏଥର ଶୂନ୍ୟରୁ ଅବତରଣ କର ମାନଗୋବିନ୍ଦ । ତୁମେ ପୁଣିଥରେ ବିବାହ କରିନିଅ । ମାନିନିଅ ଯେ ସ୍ତ୍ରୀଟିଏ ସେପରି କିଛି ଅଲୌକିକ ପଦାର୍ଥ ନୁହେଁ ଯାହାପାଇଁ ଅବଶିଷ୍ଟ ଜୀବନ ତୁମେ ବିବାହ ଭ୍ରମରେ କଟାଇବ ।

ଲେଖିବାକୁ ମୁଁ କଲମ ମୁନକୁ କାଗଜ ଆଡ଼କୁ ନେଉଛି, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସରବରାହ ବନ୍ଦ ହେଇଗଲା । ଧେର, ଏ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗ ! ସାଇଁ ସାଇଁ ବତାସ ମାରୁଥିଲା, କାଟିଲେନି । ପବନ ବନ୍ଦହେଇ କେତେଟୋପା ବର୍ଷା ପଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ, କାଟିଦେଲେ ?

ମୁଁ ଟର୍ଚ୍ଚ ପକାଇ ଜୟାଟିକୁ ଧରିଲି । ଯାଇ ବାହାରେ ଫିଙ୍ଗିଦେଲି । କବାଟ ବନ୍ଦକଲି ଓ ମସିଣା ଉପରେ, ଚିଠି ଉପରେ, କଲମ ଉପରେ ଗଡ଼ିପଡ଼ିଲି ।

ଝଡ଼ି ପୋକର ପର

ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଯାଏ । ଯେତେ ଚେଷ୍ଟାକଲେ ସୁଦ୍ଧା ଆଉ ହୁଏନା । ମନେ ହୁଏ ଗୋଟିଏ ହୁଙ୍କା ଭିତରେ ପିହିତ ତା'ର ଜୀବନ । ଅପ୍ରକାଶିତ । ଅଧୋଗତ । ଟର୍ଚ୍ଚ ଜଳାଏ ପୀତବାସ । କାନ୍ଧ ଘଷାକୁ ଦେଖେ । ରାତି ଦୁଇଟା ବାଜିବାକୁ ଯାଉଛି । ଅଥବା, କେବେ, ଅତି ବେଶୀରେ ତିନିଟା । ଅନ୍ୟ ବଖରାରେ ଝିଅ ପାଖରେ ଯାଇ ଶୋଇଥାଏ ପତ୍ନୀ ପ୍ରଣତି । ସତର ବର୍ଷର ଝିଅ । ମାତ୍ର ସତତିରିଶି କିଲୋଗ୍ରାମ ତା' ଦେହର ଓଜନ । କଳିଟିଏ ପରି ଦିଶେ । ଚବିଶ ବର୍ଷର ପୁଅ ପ୍ରତିଦିନ ଘରକୁ ଫେରେନା । କେଉଁ ଦିନ ରାତିରେ କେଉଁଠି ରହେ, ପଚାରିଲେ କହେନା ।

ସ୍ତ୍ରୀ କୁ, ପିଲାଙ୍କୁ ଲୁଚାଇ ରାତି ନଅଟା ବେଳକୁ ନିଦ ବଟିକାଟିଏ ଖାଇଦେଇ ଥାଏ ପୀତବାସ । ଦଶଟା ବେଳକୁ ତା' ଆଖି ଦିଶେ ଆରକ୍ତ । ନିଦରେ ଟୁଳଟୁଳ ହେଉଥାଏ । ସେ କେମିତି ସ୍ୱପ୍ନର ରାଜ୍ୟରେ ବିଚରଣ କରୁଥିବା ଭଳି କଥାସବୁ କହେ । ଆଖିପତା ନଇଁ ଯାଉଥାଏ । ଓଠ ବଙ୍କେଇ ଯାଉଥାଏ ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱକୁ । ଦୁଇ ଓଠର କୋଣରେ ଫାଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି ହେଇ ଝରିଆସେ ଲାଲ୍‌ଲାଲ୍ ଲାଲ । ଅତର୍କିତ ଖସିଆସେ ପାନ ଶିଠା । ଅତର୍ହରେ ପୀତବାସ ବାମ ହାତର ପାପୁଲି ଘୋଷାଡ଼ି ନିଏ ଥୋଡ଼ିଠାରୁ ଉପରକୁ । ପ୍ରଣତି ତାହା ଦେଖି ନ ଦେଖିଲା ପରି ପ୍ରଶ୍ନ କରେ - ତୁମ ପାଇଁ ବାଡ଼ି ଦେବି ?

ପୀତବାସ ପାନ ଛେପ ଲାଗିଥିବା ପାପୁଲିକୁ ମୁଣ୍ଡରେ ପୋଛୁ ପୋଛୁ ନିର୍ଲିପ୍ତ ଭାବରେ କହେ-ହଁ, ବାଡ଼େ ! ଆଉ ଡେରି କରି ଲାଭ କ'ଣ ?

ଖାଇସାରି ଆନ୍ଧୋଇବା ପରେ ପିନ୍ଧିଥିବା ଲୁଙ୍ଗିରେ ହାତ ପୋଛେ ପୀତବାସ । ଲୁଙ୍ଗିକୁ ଟିକିଏ ଟେକି ବେକକୁ ବଙ୍କାଇ ମୁହଁ ପୋଛୁ ପୋଛୁ ଶେଯକୁ ଚାଲିଯାଏ ।

ଶୋଇଯାଏ । ନିଦ ହେବାକୁ ଟିକିଏ ଡେରି ହୁଏ । ହେଲେ ବି ଅତି ଶୀଘ୍ର ଭାଙ୍ଗିଯାଏ । ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲେ ହିଁ ତା'ର ଚିହ୍ନାର କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ, ଧାଇଁ ଆସ, ଧାଇଁ ଆସ, କିଏ କେଉଁଠି ଅଛ ! ମୋର କିଛି ଦୋଷ ନାହିଁ, ମତେ ରକ୍ଷାକର, କିଏ କେଉଁଠି ଅଛ !

ପତ୍ନୀ ପ୍ରଣତି ବରାବର କହେ-ତୁମର ସବୁଠୁ ବଡ଼ ଦୋଷ ହେଲା ଇଂଲିଶ୍‌ରେ ଏମ୍.ଏ. ପଢ଼ି ଏ କମ୍ପାନୀରେ ଚାକିରି କରିବା । ଯଦି କଲ, ଭଲ ଅଫିସରଟିଏ ହୋଇ ଜୀବନ କରିଥା'ନ୍ତ ! ତୁମଠୁ କେତେ ପଛରେ ଆସି ସେତିକି ହିଁ ଯୋଗ୍ୟତାର ଲୋକେ ସିଧା ଅଫିସର ଭାବେ ବାହାଲ ହେଲେ । କଣ ଗୁରୁତ୍ବ ଅଛି ଏତେ ବଡ଼ କାରଖାନାରେ ତୁମର ଏ ଛାର ଚାକିରିର ? ହେଲା ଏବେ, ଲୁହା ନ ପିଟି, କଳାମଳା କି ଝାଳନାଳ ନ ହେଇ ଅଫିସରେ ପଞ୍ଜା ତଳେ କି କୁଲର୍ ପାଖରେ ବସି କାମ କରୁଛ । ଯେତେ ଯାହା ହେଲେ ମଧ୍ୟ, ଅଣଅଫିସର ଚାକିରି ତ ! ତୁମେ ଅଠଷ୍ଠି ମସିହାର ଏମ୍.ଏ. । ଅଧ୍ୟାପକ ଚାକିରି ମିଳିଥିଲା, ଗଲାନି । ନହେଲେ ଭଲା ଛୋଟ କାଟିଆ ସରକାରୀ ଅଫିସରଟିଏ ହେଇଥାନ୍ତ ! କଣ ନା, ଏ ଚାକିରିରେ ଅଧିକ ଦରମା ମିଳୁଥିଲା । ଚାରି, ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପରେ ପ୍ରଥମ ପଦୋନ୍ନତିରେ ହିଁ ଅଫିସର ହେବାର ରାସ୍ତା ଖୋଲା ପଡ଼ିଥିଲା । ଅବସର ନେଲାବେଳକୁ ଅନ୍ଧତଃ ଏ.ଜି.ଏମ୍. ହୋଇଯିବାର ପଥ ପ୍ରଶସ୍ତ ଥିଲା ! ତିରିଶ ବର୍ଷ ବିତିବାକୁ ବସିଲାଣି । ପ୍ରମୋଶନ କାହିଁ ?

ପୀତବାସ ଭିଠି ବସେ । ଖଟ ବାଡ଼ରେ ଆଉଜାଇ ଦିଏ ତକିଆ । ତକିଆରେ ଆଉଜାଏ ପିଠି । ଯାଇ ପ୍ରଣତିକୁ ଉଠାଇଲେ ହୁଅନ୍ତା ? ଅନ୍ଧାରରେ ଏକୁଟିଆ ବସି ରହିଲେ ବଡ଼ ବିମର୍ଷ ଲାଗେ । ସେ ଖଟରୁ ଓହ୍ଲାଏ । ବଡ଼ ଜଳାଏ । ବଡ଼ ଦର୍ପଣରେ ଦେଖେ ତା' ଦେହର ପ୍ରତିଫଳନ । ବୁଢ଼ା ହେଇଗଲାଣି କି ? ଚଉବନ ବର୍ଷ ବିତାଇ ସାରିଲାଣି ଏ ଦେହ । ଅଧାରୁ ଅଧିକ ରୁଟି ପାଟିଗଲାଣି । ନିଶ ବି । ମାଂସପେଣୀ ସେତେଟା ଶିଥିଳ ପଡ଼ିନି । ତଥାପି ଅମ୍ଳାନ ରହିଛି ଦେହର ଗୋରାରଙ୍ଗ । ମୁହଁରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ଅବଶ୍ୟ କିଛି କଳା, ନୀଳ ଓ ସବୁଜ ଦାଗ । ମୁହଁଟି ପଶପଶ ଦିଶେ ଗୋଟେ ଦରପାଟିଲା ସପୁରି ପରି । ପାଟି ମୋଲାକରି ଦର୍ପଣରେ ନିଜର ଦାନ୍ତ ଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖେ ପୀତବାସ । ସବୁଯାକ ଦାନ୍ତ ଗାଡ଼ କଲା । ସତେ ଅବା ସେଗୁଡ଼ିକ ଦାନ୍ତ ନୁହଁ, ସେହି ଆକୃତିର ବଡ଼ିଶଟି କୋଇଲା ଖଣ୍ଡ । ପୀତବାସର ପଞ୍ଚତିରିଶ ବର୍ଷର ପାନ ଖାଇବା ଅଭ୍ୟାସ । ସେ ଜାଣେ, ପ୍ରଣତି ତା'ର ଦାନ୍ତଗୁଡ଼ିକୁ ଘୃଣାକରେ । ଏତେ ଯେ, ବେଶୀ ସମୟ ସେ ଦାନ୍ତ ଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖିଲେ, ଥରେ ଥରେ ତା'ର ଯେତ ଆଉଣେଇ ହୋଇ ବାନ୍ତି ଉଠାଏ ବୋଲି କହେ ।

ତଥାପି ପୀତବାସ ସାହସ କରି ଅନ୍ୟ କୋଠିକୁ ଯାଏ । ନିଜ ବଖରାର ବଡ଼ ଲିଭାଇ ଦେଇଥାଏ । ହାତରେ ଧରିଥାଏ ଟର୍ଚ । ଅନ୍ଧାରରେ ଅନ୍ୟ କୋଠିକୁ ଯିବାରେ

ଅସୁବିଧା ହୁଏନା । ତା'ପରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ଟର୍ଚ୍ଚ ଜଳାଇ ଦେଖୁନିଏ ପ୍ରଣତିର ଅବସ୍ଥିତି । ଛବିଶି ବର୍ଷର ଦାମ୍ବତ୍ୟ । ଛୟାଳିଶି ବର୍ଷ ବୟସ୍କା ପତ୍ନୀ ପ୍ରଣତି । ତାକୁ ଭାରି ନିଦ ହୁଏ । ସେ ଗାଡ଼ ନିଦରେ ହିଁ ଶୋଇଥାଏ । ତାକୁ ଉଠାଇବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇ ସାରିଥିବା ପରେ ବି ପୀତବାସ ବେଶ୍ କିଛି ସମୟ ଘିର ନିଶ୍ଚଳ ଭାବେ ଠିଆହୋଇ ରହେ ଅନ୍ଧାରରେ । ସେ ନିଶ୍ୱାସ ରୁଷିଦିଏ । ତା' ଛାତି ଭିତରେ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ମୃଦୁ ଦାଙ୍ଗ ଦାଙ୍ଗ ଶବ୍ଦ । ପାଦ ଠାରୁ ଗରମ ବାମ୍ପ ଉଠି ଦୁଇ କାନ ଦେଇ ବାହାରି ଯିବା ଭଳି ଲାଗେ । ପୀତବାସ ପୁଣିଥରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ଜଳାଏ ଟର୍ଚ୍ଚ ଲାଇଟ । ଆହୁରି କିଛି ସମୟ ଠିଆ ହୋଇରହେ । କୋଠରିରେ, ଆସବାବପତ୍ର ରଖାଯିବା ପରେ, କଷେ ମକ୍ଷେ ଯେତିକି ଜାଗା ବଳିଥାଏ ସେତିକିରେ ଦି'ଚାରି ପାହୁଣ୍ଡ ଏପଟ ସେପଟ ହୁଏ । କେତେବେଳେ ଅକସ୍ମାତ୍ ପ୍ରଣତିର ପାଦକୁ ବା ପାଦର ଆଙ୍ଗୁଠିକୁ ଧରି ଟିକିଏ ହଲାଇ ଦିଏ । ପ୍ରଣତି ନ ଉଠିଲେ, ଆଉଥରେ । ଗୋଡ଼କୁ ଟାଣିନେଇ ନିଦୁଆ ସ୍ୱରରେ ଇଷଡ଼ ଲମ୍ବାଇଲା ଭଳି ଉଁ.... କି ଅଁ ....ଟିଏ ଉଚ୍ଚାରଣ କରେ ପ୍ରଣତି । ପୀତବାସର ଛାତିରେ ଛବିଳ ଛନକା ପଶେ । ସେ କୁରୁଳି ଉଠେ । ଝିଅ ଜନ୍ମ ହେବା ପରଠାରୁ ବେଡ଼ଜିଆ ହେଇଯାଇଛି ପ୍ରଣତିର ଦେହ । ଅମାନିଆ ପିଲାର ବଦମାସୀ ପରି ବଡ଼ି ଚାଲିଛି ତା'ର ଅଣ୍ଟା, ପେଟ । ଯେତେ ମୋଟା ଆଉ ଅସୁନ୍ଦର ଦିଶିଲେ ସୁଦ୍ଧା ପୀତବାସକୁ ଭାରି ଭଲ ଲାଗେ ତା'ର ନିଦୁଆ ନିଦୁଆ ମଦାଳସ ସ୍ୱର । ପୀତବାସ ଲେଉଟା ପ୍ରାୟେ ଲୋଡ଼େ ତା'ର ସାନିଧ୍ୟ ।

କିନ୍ତୁ ପ୍ରଣତିର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲେ ସେ ଖିଙ୍କାରି ହୁଏ । ପୀତବାସ ଚାଲିଯାଏ ତା' ମୁଣ୍ଡ ପାଖକୁ । କାନ ପାଖରେ ଚାପା ସ୍ୱରରେ କହେ - ରାଗେନା' ମ !

ପ୍ରଣତି ବିରକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରେ - କାହିଁକି ଏମିତି ରାତି ଯାକ ଘରଟା ସାରା ଘିରିଘିରି ହେଇ ବୁଲୁଛ କହିଲ ? ଖାଲି ତୁମ ଆଖିକୁ କେମିତି ନିଦ ଆସେନି କେଜାଣି !

: ଶୋଇଥିଲି । ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା, ପୀତବାସ କହେ ଓ ପ୍ରଣତିର କାନରେ ମୁହଁ ଲଗାଇ ଫିସ୍ ଫିସ୍ ସ୍ୱରରେ କହିଚାଲେ-ପିଲାଦିନ ଠାରୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଯେତେ ଯେତେ ଛୋଟ ବଡ଼ ଦୋଷ କରିଛି, ସେସବୁ ମୋର ଏବେ ମନେ ପଡ଼ି ଯାଇଛି । ତତେ ସବୁକଥା କହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି । ମତେ ଭାରି ଏକଲା ଲାଗୁଛି ପଣିଆ ! ଶୁଣିବୁ ?

ପ୍ରଣତି ଘୃଣାରେ ଉଚ୍ଚାରଣ କରେ - 'ଛା...'' ଓ ଉଠିପଡ଼ି ଖଟ ଉପରେ ବସେ । ବସିବା ପରେ କହେ-ଆଜି ମଧ୍ୟ ପାଟିରେ ପାନ ଜାକି ଶୋଇ ପଡ଼ିଥିଲ ନା କ'ଣ ? ତୁମ ପାଟିରୁ ଗୋଟେ ପ୍ରକାର ପୋତକା ଗନ୍ଧ ବାହାରିଲାଣି ।

ପୀତବାସ ସାଙ୍କୁଡ଼ି ଯାଏ । ଦୋଷୀଟିଏ ପରି ଦୁର୍ବଳ ସ୍ୱରରେ କହେ-ନ ହେଲେ ଆ, ତତେ ଆମର ଟେଲିଫୋନ୍ ଲାଗିବା ନେଇ ଯାହାଯାହା ସମସ୍ୟା ରହିଛି ସେକଥା କହିବି ।

ପ୍ରଣତି ଟିକିଏ ଟାଣ ଗଳାରେ କହେ- ଛାଡ଼ ମ ସେ ଫାସାଦିଆ କଥା । ବୁଢ଼ା କାଳକୁ ବେଶୀ ନବରଙ୍ଗ ବାହାରୁଛି । ଯୋଉ ତ ପୁରୁଷ ପୁଙ୍ଗବ ! ଦୁଇବର୍ଷ ହେଲା ଟକା ଜମାକରି ଛାର ଫୋନ୍‌ଟିଏ ଘରେ ଲାଗିପାରୁନି ଯେ ତୁମେ ଉଲାଜଡ଼ା ପରି ବସିରହିଛ । ଆଉ ଏ ଅଧରାତି, ପାହାଡ଼ିଆରେ ନିଦ ଖରାପ କରି ତୁମର ବାହାଦୁରି ଶୁଣିବାକୁ ମୁଁ ଧାର୍ଡ଼ିଥିଲି ! ସକାଳେ ସେ କଥା କହିବ । ଏବେ ଶୋଇବ ଯାଅ । ନାହିଁ ତ ଫେର ସକାଳ ସାଢ଼େ ଆଠଟାରେ ଡିଉଟି ଗାଡ଼ି ଆସି ଛକପାଖରେ ହର୍ଷ ମାରି ଚାଲିଯିବ । ବେଗାବେଗି ନିଦ ଭାଙ୍ଗି ତୁମେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଇ ପାରିବନି; ଡିଉଟି ମାରା କରିବ ।

ପାତବାସ ରାଗିଯାଏ । ସ୍ୱର ଉପରୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହରାଇ କହିଦିଏ-ଭୁଣୁକୀ ମାଇକିନା, କେତେ ବେଳି ଦେଖେଇ ହୋଉଟି !

ପ୍ରଣତି ଧମକାଏ - ଏଡ଼େ ପାଟିଟାଏ କଣ କରୁଛ ? ଯୁବତୀ ଝିଅଟା ଶୋଇଛି, ତା'ର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲେ କଣ ଭାବିବ ?

ଯୁବତୀ ଝିଅ ! ପାତବାସ ଚିନ୍ତାରେ ପଡ଼ିଯାଏ । ତା'ର ମୁଣ୍ଡରୁ ପାରଦ ଓହ୍ଲାଇ ଆସେ । ଧୀରେ ଧୀରେ ସେ ଫେରିଯାଏ ତା' ଶୋଇବା କାଗାକୁ । ଖଟରେ ଗଡ଼େ । ଚିନ୍ତାରେ ବୁଡ଼ିଯାଏ । ଇଏ କି ଯୁବତୀ ଝିଅ ? ସରୁଆ ସରୁଆ ଗୋଡ଼ ହାତ । ସିଲପଟ ଶରୀର । ଦେହ ତୁଳନାରେ ଗଉରୁ ତା' ଛାତି । ଭାରି ଅବାଗିଆ, ଅସୁନ୍ଦର ଦିଶେ । ଖାଲି ଯାହା ତା'ର ମୁହଁଟିକୁ ଟିକିଏ ଦେଖୁହୁଏ ଏବଂ ଗୋରା ତା' ଦେହର ରଙ୍ଗ ।

ରାତି ପାହିବାକୁ ଡେରିଥାଏ । ପାତବାସର ଆଖିକୁ ଆଉ ନିଦ ଆସେନି । କଷ୍ଟକଷ୍ଟ ସକାଳ ସାଢ଼େ ଆଠଟା ବେଳେ କମ୍ପାନୀର ଡିଉଟି ଗାଡ଼ି ଆସି ହର୍ଷ ବଜାଇବ ଶହେ ଗଜ ଦୂରରେ ଥିବା ଛକରେ । ଆଖପାଖର ଯେଉଁ ଲୋକମାନେ ସେଥିରେ ଯିବା କଥା ଆଗରୁ ଆସି ଠିଆହୋଇଥିବେ ସେଇଠି । ଖପୁଖାପୁ ଚଢ଼ିବେ ଗାଡ଼ିରେ । ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ିବ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ।

ଯେଉଁ ରାତିର ମଝାମଝି ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଯାଏ ପାତବାସର ଏବଂ ଆଉ ହୁଏନା, ତା' ମନରେ ଭାସିବୁଲେ ଅନନ୍ତ ଭାବନା । କେବେ କେବେ ପାହାଡ଼ିଆ ଆଡ଼କୁ ପୁଣିଥରେ ଲାଗିଯାଏ ଆଖି । ଭାରି ଜମାଣିଆ ନିଦ ହେଇଯାଏ । ସକାଳ ହେଲେ ଯେତେ ଉଠାଏ ପ୍ରଣତି, ସେ ଖାଲି ହଁ ହଁ, ମାରୁଥାଏ, ଉଠେନା । କେବେ ମଧ୍ୟ ବିରକ୍ତିରେ କହିଦିଏ-ମୁଁ ଆଜି ଛୁଟି ନେବି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଣତି ଯଦି କହିଦିଏ- 'ହେଇଟି, ଆଠଟା ବାଜିଗଲା, ଆଉ ଉଠେଇବିନିଟି, ଧଡ଼ପଡ଼ ହୋଇ ଉଠିପଡ଼େ । କାନ୍ଧ ଗଣ୍ଠାକୁ ଦେଖେ । ସତରେ ଆଠଟା ବାଜି ସାରିଥାଏ । ତରତର ହୋଇ ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ପାତବାସ । ତଥାପି ଛକକୁ ଯିବା ବେଳକୁ, ହାତଉଧାରି ନେଇଥିବା ଲୋକଟିଏ ପରି, ହୁତ ଗତିରେ

ଚାଲିଯାଉଥାଏ ଗାଡ଼ି । ପଛପଟୁ ହୋ' ହୋ' କରି କିଛି ଦୂର ଦୌଡ଼େ ପାତବାସ । ଫଳ ହୁଏନା । ମୁଣ୍ଡ ପୋତି ପୋତି ଘରକୁ ଫେରିବା ବେଳକୁ ଗୁନି ଏବଂ ଅପରାଧବୋଧରେ ମୁହଁ ତା'ର ମଳିନ ଦିଶୁଥାଏ ।

ଏମିତି କେବେ କେବେ ଡିଉଟି ଯାଇ ନପାରିଲେ, ଅଥବା ଛୁଟିଦିନ ମାନଙ୍କରେ, ଘରେ ବସି ପ୍ରବନ୍ଧ ରଚନା କରେ ପାତବାସ । ଇଂଲିଶ୍ ଭାଷାରେ । ଅଥଚ ବସ୍ ଚାଲିଗଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ସାଇକେଲରେ ଅଫିସ୍‌କୁ ଯାଇପାରନ୍ତା । ମୋଟେ କୋଡ଼ିଏ ମିନିଟ୍ ସମୟ ଲାଗନ୍ତା ସାଇକେଲରେ ଗଲେ । ଗତି ଟିକିଏ ତୀବ୍ର କଲେ ପନ୍ଦର ମିନିଟ୍ । ପାଞ୍ଚ ଜାଗାରୁ ଲୋକଙ୍କୁ ଉଠାଇ ଉଠାଇ କାରଖାନା ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଡେରି ହୁଏ ବୋଲି ସିନା ଗାଡ଼ି ଅଧଘଣ୍ଟା ଆଗରୁ ଆସିଯାଏ । ପୁଣି ପାଞ୍ଚ ଦଶ ମିନିଟ୍ ଆଗରୁ ମଧ୍ୟ ଗାଡ଼ି ପହଞ୍ଚିଯାଏ ଗେଟ୍ ପାଖରେ । ଅଥଚ ଅଫିସ୍ ଷ୍ଟାର୍ଟ ହେବାପରେ ଦଶ ମିନିଟ୍ ବିଳମ୍ବରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ବି ଗେଟ୍‌ଠାରେ ଜଗିଥିବା ସି.ଆଇ.ଏସ୍.ଏଫ୍.ଜବାନ ଭିତରକୁ ଛାଡ଼ିଦିଏ । ସାଇକେଲରେ ଗଲେ ସମୟ ବଞ୍ଚନ୍ତା । ଡେରିରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ ବି ଚଳନ୍ତା । ଫେରିବାବେଳେ ବଡ଼ ବଜାରରୁ ଶକ୍ତାରେ ପରିବାପତ୍ର, ରେସର୍ ଜିନିଷ ଆଣିହୁଅନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଣତି ମନାକରେ । ସାଇକେଲ ଚଳାଇବାକୁ ଦିଏନା । ଡିଉଟି ଯାଅ ବସ୍‌ରେ । ପାଖ ବଜାରକୁ ବା କାହା ପାଖରେ କାମ ଥିଲେ ଯାଅ ଚାଲିଚାଲି । ଦୂରକୁ କି ବଡ଼ ବଜାରକୁ ଯାଅ ଟାଉନ୍ ବସ୍‌ରେ । ଟାଉନ୍ ବସ୍ ଧରିବାକୁ ଅଧ କିଲୋମିଟର ବାଟ ଚାଲିକରି ଯିବାକୁ ହୁଏ । ଅଥଚ ଯୁଆଡ଼େ ଇଚ୍ଛା ସେଆଡ଼େ ଯାଇହୁଅନ୍ତା ସାଇକେଲରେ । ପ୍ରଣତି ମନାକରେ । ସାଇକେଲ ଛୁଇଁଲେ ରାଗେ ।

ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ତ ନିଶ୍ଚୟ ଏବଂ ବିବାହ ପରେ ବି ବେଶ୍ କିଛି ବର୍ଷ ଯାଏ ସାଇକେଲ ଯୋଗେ ହିଁ ଡିଉଟି ଯାଉଥିଲା ପାତବାସ । ଅନ୍ୟ ଆଡ଼େ ବି । ଏଇ ପାଞ୍ଚ ଛଅ ବର୍ଷ ତଳେ ପୁଅର କିଏ ଗୋଟେ ସାଙ୍ଗ ଆସି ପ୍ରଣତିକୁ କହିଦେଲା - ମଉସା ସାଇକେଲରେ ଗଲାବେଳେ କେବଳ ଡ଼ାହାଣ ହାତରେ ହ୍ୟାଣ୍ଡଲ୍ ଧରି ବାଁ ହାତକୁ ଜୋର୍‌ରେ ଆଗକୁ ପଛକୁ ହଲାଇଛନ୍ତି । କଷିକରି ଆଖିକୁଜା ପ୍ୟାଡ଼େଲ ମାରୁଛନ୍ତି । ପ୍ରଣତି ପଚାରିଥିଲା ପାତବାସକୁ- ହଇ ହେ, ତୁମେ ଏମିତି କାହିଁକି କରୁଛ ?

ପାତବାସ ହସି ଦେଇଥିଲା କଥାଟାକୁ ଉଡ଼ାଇ ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ । କହିଥିଲା- ତୁ ଘରେ ରହିବା ଲୋକ, କଣ ବୁଝିବୁ ? ହାତଟାକୁ ଜୋର୍‌ରେ ହଲାଇ ପଛରୁ ଆସୁଥିବା ଯାନବାହାନକୁ ଆମେ ସୂଚନା ଦେଉ ଯେ ଆମକୁ ସିଧା ରାସ୍ତାରେ ଆଗକୁ ହିଁ ଯିବାର ଅଛି । କେଉଁଠି ବାଁ କି ଡ଼ାହାଣକୁ ମୋଡ଼ିବାର ନାହିଁ ।

: ହେଲା ଯେ, ସାରା ରାସ୍ତା ସେଇ ଭଳି ନକଲେ ଚଲୁନି ? ପ୍ରଣତି କହେ ଓ ପୁଣି ଏକ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଏ : ଆଉ ମଧ୍ୟ ତୁମେ ଡିଉଟିରୁ ଫେରିବା ବେଳେ ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ସାଇକେଲ

ଠିଆକରି କେଉଁ ଗଛ ତଳକୁ ଚାଲିଯାଉଛ । ଗଛତଳେ ଠିଆହୋଇ ଦୁଇ ହାତ ଉପରକୁ ଟେକୁଛ । ମୁଠା କରୁଛ । ଫିଟାଉଛ । ପୁଣି ମୁଠା କରୁଛ । ଉପରକୁ କ'ଣ ଫୋପାଡ଼ିବା ପରି, ମୁଠା ଖୋଲି, ଛାଟି ଦେଉଛ, ହାତ ମୋଡ଼ି ଭାଙ୍ଗି ହେଉଛ । ଏସବୁ କଣ ହେଉଛି ତୁମର ? ଲୋକେ ତୁମକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଯାଉଛନ୍ତି । ତଥାପି ଚଳୁନ !

ପୀତବାସ ଉତ୍ତର ଦିଏ-୩୫.... କେବେ କେଉଁଠି ପିସାପ କରିବାକୁ ସାଇକେଲ ଠିଆ କରେଇ ଦେଇଥିବି । ହ୍ୟାଣ୍ଡଲ୍ ଧରି ଧରି ହାତ ଅଖଣ୍ଡ ଲାଗିଥିବ ଯଦି ଦୁଇ ପାପୁଲି ମଝିଥିବି କି ଆଙ୍ଗୁଠି ଫୁଟାଇଥିବି । ଅଣ୍ଟା କଟକଟ ଲାଗିଥିଲେ ବାଁ ଡାହାଣକୁ ଝାଙ୍କି ହୋଇ ଫୁଟାଇଥିବି ଅଣ୍ଟା । ତୁ କଣ ଜାଣିବୁ ରୋଜ୍ ସାଇକେଲ ଚଳାଇ ଏତେ ଦୂର ଯା'ଆସ କଲେ କେମିତି କପ କପ ହୁଏ ଗୋଡ଼ହାତ, ଅଣ୍ଟାପିଠି ।

ପ୍ରଣତି ନାକ ଫୁଲାଇ, ହାତ ହଲାଇ କହେ-ଏମିତି ଆଉ କଥାଟାକୁ ବାଆଁରେଇ ଦିଅନା ମ ! ଅନ୍ୟ ଲୋକମାନେ କଣ ଆହୁରି ଦୂର ଦୂରରୁ କାରଖାନାକୁ ସାଇକେଲରେ ଯାଉନାହାନ୍ତି ? ସମସ୍ତେ କାହିଁ ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ଧାଡ଼ି କରି ଅଣ୍ଟା କି ଆଙ୍ଗୁଠି ଫୁଟାଉ ନାହାନ୍ତି ? ହଉ, ହେଲା, ତୁମର ଯଦି ଗୋଡ଼ହାତ ଏତେ କପକପ ହେଉଛି ତୁମେ ଆଉ ସାଇକେଲ ଚଳାଇବନି ।

ପୀତବାସ କହିଥିଲା-ତା' ହେଲେ ମୁଁ ଖଣ୍ଡେ ମୋଟର ସାଇକେଲ କି ସ୍କୁଟର କିଣିବି । କମ୍ପାନୀ ରଖି ଦେଉଛି । ବ୍ୟାଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ବିଗ୍ ବାଏ ଷ୍ଟିମ୍ପରେ ଲୋନ୍ ମିଳୁଛି । ଲୋନ୍ ନେଲେ କିନ୍ତୁ ମାସକୁ ମାସ ଟଙ୍କା କଟିବ । ସେତେବେଳେ ଆଉ ମତେ ପଚାରିବୁନି ଦରମା କାହିଁକି କମ୍ ଆସିଲା ।

: ଯେତେବେଳେ ଯେଉଁଠା କରିବା କଥା ତ କରିନ । ଏ ବୁଢ଼ା ବୟସରେ ତୁମେ ଲୋନ୍ କରି ଗାଡ଼ି କିଣିଲେ ପଛରେ ବସି କାନି ଉଡ଼ାଇ ଟାଉନ୍ ବୁଲିବାକୁ ମୋର ଆଉ ବୟସ ଅଛି ? ଆଜିକାଲି ତୁମେ ଯେମିତି ବୁଦ୍ଧି ଧରିଛ, କେତେବେଳେ ହାତ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଗାଡ଼ିରୁ ଘିଡ଼ିଘାଡ଼ ହେଇ ପଡ଼ିବା ଯାହା ସାର ହେବ । ସାଇକେଲ କି ଗାଡ଼ି କିଛି ଚଳାଇବା ଆମର ଦରକାର ନାହିଁ । ପାସ୍ ବାହାର କରି ବସରେ ଡିଉଟିକୁ ଯାଅ । ପ୍ରଣତି ନିଷ୍ଠୁରି ଶୁଣାଇଦିଏ ।

ପ୍ରଣତି ବୁଝେନା ପୀତବାସର ଅସୁବିଧା ଓ ଅସହାୟତାର କଥା । କାହିଁକି ଆଜି ଏ ପୀତବାସ ସବୁକଥାରେ ଏତେ ପଛୁଆ ? ମୁଣ୍ଡକୁ ବଳକା ଅସୁବିଧା ଥିଲା ବୋଲି ତ ! ବାପା, ମା, ଭାଇ, ଭଉଣୀଙ୍କ ଜଞ୍ଜାଳ ଥିଲା । ସେଇଥିପାଇଁ ବିବାହ ପରେ ପ୍ରାୟ ଛଅ ବର୍ଷ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ଗାଁରେ । ତା' ଭିତରେ ସ୍ତ୍ରୀର ମନ ହେଲା ବିରସ । ଫିକା ପଡ଼ିଗଲା ତା'ର ରୂପ କାନ୍ତି, ସରିଗଲା ସମସ୍ତ ସରାଗ ଏବଂ ଯାବତୀୟ ଛଇଲ ଛଟକ । ପୁଅକୁ ଚାରିବର୍ଷ ହେବା ପରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁଅକୁ ସେ ଆଣିଲା ପାଖକୁ । ଚାରିବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ

ପୁଅ ପାଇଁ କିଣି ଦେଇ ନଥିଲା ଖଣ୍ଡେ ବି ଖେଳନା କି କଣ୍ଢେଇ । ଚାରିବର୍ଷର ପୁଅକୁ ପାଖକୁ ଆଣିବା ପରେ ତା'ପାଇଁ ଗୋଟେ ଡିନିଟକିଆ ସାଇକଲ ବଦଳରେ, ଦୁଇଟି ରବର କଣ୍ଢେଇ କିଣିଦେଇ ସେ ଅନୁଭବ କରିଥିଲା ସରସ ସାର୍ଥକତା । ଦଶବର୍ଷର ବିବାହିତ ଜୀବନ ବିତିବା ପରେ ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରଣତି ପାଇଁ କିଣି ପାରିଲା ନାହିଁ ସାଇତି ହେଲା ଭଳି ଖଣ୍ଡେ ବି'ଖଣ୍ଡ ଦାମିକା ଲୁଗା । ଦି'ଟକିଆ ଯାନ ଖଣ୍ଡେ କିଣିଲାନି ନିଜ ପାଇଁ । କ୍ୟାଲ୍‌ସିଅମ୍ ଅଭାବରେ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ଜନ୍ମ ନେଇଥିବା ଝିଅକୁ ନିୟମିତ ଭାବେ ଖୁଆଇ ପାରିନି କ୍ୟାଲ୍‌ସିଅମ୍ ଟନିକ । ସବୁବେଳେ ପଛରେ ପଡ଼ିଯାଇଛି, ସବୁକଥାରେ । କଥା କଥାକେ ପ୍ରଣତି ଖେଆ ଦେଉଛି ଯେ, କେବଳ ସେଇଥିପାଇଁ ତା'ଠାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଛି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ବେଆଡ଼ା ବେଭାର, ଅଜବ ଆଚରଣ । ନିଜକୁ ସବୁବେଳେ, ସବୁଠାରେ ହେୟ ମନେ କରି ସେ ବିତାଉଛି ହାନ ଜୀବନ ।

ପ୍ରକୃତରେ ନିଜକୁ ଜାହର କରେନା ବୋଲି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ହେୟ ପରିଗଣିତ ହେଇଯାଏ ପାତବାସ । ସେ କାହାକୁ କିଛି କହେନା । କିଛି ବି ଦାବି କରେନା । ଉପେକ୍ଷିତ ହୋଇ ସୁଦ୍ଧା ଆପଣ ଉଠାଏନା । ସେ ଅପେକ୍ଷା କରେ । ଅପର ଲୋକଟି ତା' କଥା ବୁଝିବ ବୋଲି ଆଶା ରଖେ । ଯାହା କାମ ସିଏ କରିବ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ ରଖୁଥାଏ । ଯିଏ ଯାହାର କାମ ସମୟ ଅନୁଯାୟୀ ସଂପନ୍ନ କଲେ ଆଉ କେଉଁଠି ବି, କାହାରି ବି କିଛି ଅସୁବିଧା ରହିବନି ବୋଲି ଭାରୁଥାଏ । କିନ୍ତୁ କେହି ବି କିଛି କରନ୍ତି ନାହିଁ । ନିଜ ନିଜର କାମଟିମାନ କରିବା ପାଇଁ ସୁଦ୍ଧା ଲୋକମାନେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ହାତଗୁଞ୍ଜା ଆଶା କରୁଥାନ୍ତି । କିଛି ପାଇବାର ଆଶା ନ ଦିଶିଲେ କାମଟିକୁ ପକାଇ ରଖନ୍ତି । ସବୁପ୍ରକାର ଶୃଙ୍ଖଳା ବିଗତିଯାଏ । ହତସନ୍ତ ହୁଏ ସାଧାରଣ ମଣିଷ । ହସ୍‌ପିଟାଲ୍‌ରେ ବେଡ୍ ନପାଇ ବାରଣ୍ଡାରେ, ଟିକିସା ନ ପାଇ ଅସହାୟତାରେ ଚିରନିଦ୍ରା ଲାଭ କରେ ଡ଼ହଳବିକଳ ରୋଗୀ । ଗୋଟିଏ ବି ଚୋର ଧରା ପଡ଼ନ୍ତିନି ପୋଲିସ୍ ହାତରେ । ଗାଡ଼ିର ଲାଇସେନ୍ସ ହେଇପାରେନା । ମିଳେ ନାହିଁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ କିଛି ଗୋଟେ ପୁରୁଣା ରେକର୍ଡ୍ ! ଟଙ୍କା ଜମା କରି ମଧ୍ୟ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଘରେ ଲାଗିପାରେନା ଟେଲିଫୋନ୍ । ଡିରିଜ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଥରେ ସୁଦ୍ଧା ପଦୋନ୍ନତି ହୋଇପାରେନା ଜଣେ ଯୋଗ୍ୟ କର୍ମଚାରୀର ।

ଅପେକ୍ଷା କରି କରି ଧୈର୍ଯ୍ୟରୂପି ଘଟିଲେ, ମନର ସରସତା ମରିଗଲେ ଗଭୀର ଚିନ୍ତାରେ ବୁଡ଼ିରହେ ପାତବାସ । ସେ ହୁଏତ ଇଚ୍ଛା କରିନଥାଏ । ଅଥଚ କେତେବେଳେ ତା'ର ଦୁଇଗୋଡ଼ ଉଠିଯାଇଥାଏ ଅସ୍ତିତ୍ୱର ଟେବୁଲ୍ ଉପରକୁ । ଅନ୍ୟ ସହକର୍ମୀମାନେ ଦେଖନ୍ତି । ପରସ୍ପର ମୁହଁ ଚାହାଁ ଚାହଁ ହୁଅନ୍ତି । ପାଟିରେ ରୁମାଲ୍ ଚାପିରଖି ହସନ୍ତି । ଅକସ୍ମାତ୍ ସେ ଦୃଶ୍ୟ କେବେ ପଡ଼ିଯାଏ ସେପଟ ଦେଇ ଯାଉଥିବା ବଡ଼ ହାକିମମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିରେ । ସେକଥା ଜାଣିଲେ ବି ପାତବାସ ଖାତର କରେନା । ବିବ୍ରତ ହୁଏନା ତିଳାର୍ଚ୍ଚ ।

ତଳିଆ ଲୋକମାନେ ପ୍ରମୋଶନ ନେଇ ଉପରକୁ ଚାଲି ଯାଆନ୍ତି । ଟେବୁଲ ଉପରେ ଗୋଡ଼ ଲମ୍ବାଇ ବସିଥାଏ ପାତବାସ । ଅଥବା ଘୁମେଇ ପଡ଼ିଥାଏ ।

ପଛରେ ପଡ଼ିଯାଏ । ଅଥଚ ନିଜକୁ ସାଧାରଣ ମନେ କରେନା । ସେ କିନ୍ତୁ ଜାଣେ ଲୋକମାନେ ତାକୁ ତୁଚ୍ଛାତିତୁଚ୍ଛ ମଣିଷଟିଏ ବୋଲି ଭାବନ୍ତି । ପ୍ରଣତି କହେ ପ୍ରମୋଶନ ହେଲେ ବା ଏପରିକି ଘରେ ଟେଲିଫୋନ୍‌ଟିଏ ଲାଗିଗଲେ ବି ଟିକିଏ ବଢ଼ିଯାଆନ୍ତା ତା'ର ସାମାଜିକ ଗୁରୁତ୍ୱ । ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱରେ ଉକୁଟି ଉଠନ୍ତା ଉଚିତ ଆରା ।

ତାହା ବି ଠିକ୍ । ଚାକିରିରେ ପଦୋନ୍ନତି ତ ନିଜ ହାତର କଥା ନୁହେଁ । ଟଙ୍କା ଜମା କରି ଟେଲିଫୋନ୍ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରେ ପାତବାସ । ଦୁଇବର୍ଷ ବିତିଯାଏ । ଟେଲିଫୋନ୍ ଲାଗି ପାରେନା ଘରେ । ପଚାରିଲେ ବିଭାଗୀୟ ଲୋକ କହନ୍ତି, ଆପଣଙ୍କର ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗୋଟେ ନୂଆ ଆର୍.ଏଲ୍. ଯୁ, ମାନେ ଅଳ୍ପ ଶକ୍ତି ସଂପନ୍ନ ଏକ୍ସଚେଜ ପାଇଁ ଘର ତିଆରି ଚାଲିଛି । ହେଉଗଲେ ଲାଗିଯିବ ।

: ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ତେବେ ଲାଗୁଛି କେମିତି ? ପାତବାସ ପଚାରେ ।

: ମିଛ କଥା, ସଂଯୋଗ କରିବା ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା କର୍ମଚାରୀଟି କହେ ।

: ମୁଁ ଉଦାହରଣ ଦେଇ ପାରିବି । ପାତବାସ ତ୍ୟାଜେଇ କରେ । କର୍ମଚାରୀଟି ଅସନ୍ନତ୍ୱ ଦି ଶେ । କହେ : ହଁ, ଯାହାର ଲାଗିଥିବ, ଏମ୍.ପି. କୋଟାରେ କି ସେସାଲ୍ କେଶ୍‌ରେ !

: ସେଶାଲ୍ କେଶ୍ ? ସାମ୍ବାଦିକ 'ଚୁଟିଆ ମୂଷା' କାଗଜର ଅବୈତନିକ ଭ୍ରାମ୍ୟମାଣ ସାମ୍ବାଦିକ ସନାତନ ସାଠୁଆର ଟେଲିଫୋନ୍ ଲାଗିବ ସେସାଲ୍ କେଶ୍ ଭାବେ ? ପତିଶ ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ପୁରସ୍କର ରାୟ ଜଣେ ଡ଼େଣ୍ଟାଲ ଡ୍ରରର ରାଜନୈତିକ କର୍ମୀ ପାଲଟିବା ପରେ ତା'ର ଟେଲିଫୋନ୍ ଲାଗିବ ସେଶାଲ୍ କେଶ୍‌ରେ ? ଆଉ ବାକି ଯେତେ ଆମେ ରହିଲୁ ସମସ୍ତେ କାହା ଆଖିକୁ ନ ଦିଶିବା ପରି ନିହାତି ତୁଚ୍ଛ, ସାଧାରଣ ମଣିଷ ? ମୋର କଣ ତିନିଜଣ ବନ୍ଧୁ ଏମ୍.ପି., ସାତଜଣ ବନ୍ଧୁ ଏମ୍.ଏଲ୍.ଏ.ନାହାନ୍ତି ? ଦିଲ୍ଲୀ, କଲିକତା, ପାଟଣା, ଚେନ୍ନାଇ କି ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ପଦବୀରେ ଚାକିରି କରୁନାହାନ୍ତି ମୋର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁମାନେ ? ସେମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଟେଲିଫୋନ୍‌ଟେ ଲଗାଇ ଦିଅରେ ଭାଇ ବୋଲି କାହିଁକି କହିବାକୁ ଯିବି ? ମୁଁ କଣ ଲେଖେନା ବର୍ଷରେ ଦୁଇ ଚାରୋଟି ଶକ୍ତିଶାଳୀ ପ୍ରବନ୍ଧ ? ଏବେ ମୋର ଦୁଇଟି ଫିଟରଧର୍ମୀ ପ୍ରବନ୍ଧ ଯାଇଛି ଦୁଇଟି ଆମେରିକାନ୍ ଜର୍ନାଲ୍‌ରେ ଛପା ହେବାକୁ । ଛପା ହେଉଗଲେ ମୁଁ ପାଇବି ହଜାରେ ଡ଼ଲାର । ହୁଏତ ପାଇଯିବ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଖ୍ୟାତି । କିନ୍ତୁ ଟେଲିଫୋନ୍ ଲଗାଇବା ପାଇଁ ଟଙ୍କା ଜମା କରି ଦୁଇବର୍ଷ ଅପେକ୍ଷା କରିବା ପରେ ସେ ସବୁ କଥା ମୁଁ ଆପଣମାନଙ୍କୁ କହିବା କ'ଣ ଦରକାର ? ଆପଣମାନେ ନିଜ ନିଜ କାମ

ଠିକ୍ ଭାବେ କରୁନାହାନ୍ତି । କାମଟି କରାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷକୁ ସ୍ୱେଶାଳ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ? ପୀତବାସ ଶୋଭର ସହିତ କହେ ।

ଅଳ୍ପଦିନ ପରେ ଟେଲିଫୋନ୍ ଲାଗିଯାଏ ପୀତବାସ ଘରେ । ଲାଗିବା ପରେ ପୁଣି ଡେଡ୍ ହୋଇଯାଏ ।

ଶୁଣାଯାଏ ବରିଷ୍ଠତା ଭିତ୍ତିରେ ଠିକ୍ ଏକଜିକ୍ୟୁଟିଭ୍ ର୍ୟାଙ୍କ ତଳେ ଥିବା କେତେଜଣ ଅଣ ଏକଜିକ୍ୟୁଟିଭ୍ଙ୍କୁ ପଦୋନ୍ନତି ଦିଆଯିବ ମାସକ ଭିତରେ । ସେମାନେ କିନ୍ତୁ ରହିବେ ଇ-ଜିରୋ (E-O) ପାହ୍ୟାରେ । ମାନେ ଏକଜିକ୍ୟୁଟିଭ୍-ଶୂନ୍ୟ ।

ପୀତବାସ ଇ-ଜିରୋ ପଦବୀକୁ ଉନ୍ନୀତ ହେବା ପ୍ରାୟ ନିଶ୍ଚିତ ବୋଲି ଜଣା ପଡ଼ିଯାଏ । ପୀତବାସ ସେକଥା କହେ ପ୍ରଣତିକୁ । ପ୍ରଣତି ଖୁସୀ ହେବା ବଦଳରେ ମୁହଁ ମୋଡ଼ିଦିଏ । କହେ : ହଁ ! ଅସରପା ଗୋଟେ ଚଢ଼େଇ ଆଉ ଇ-ଜିରୋ ଗୋଟେ ଅଫିସର ! ତା'ପରେ ପୁଣି ରିଟାୟର୍ ହେବା ବେଳକୁ ଏ ପଦୋନ୍ନତି । ବୁଢ଼ା ଉଇ କି ପିମ୍ପୁଡ଼ିର ପିନ୍ଧା ଲାଗିବା ଭଳି କଥା । ଝଡ଼ିଯୋକ ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି କେତେ ଦୂର ଉଡ଼ିବ ? କେତେ ସମୟ ?

ପୀତବାସର ପଦୋନ୍ନତି ହୁଏ । କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ତାର ଦାୟିତ୍ୱ ଆପାତତଃ କିଛି ବଦଳେନା ସହଯା । ତଥାପି ପୀତବାସ ଦୁଇହଳ ଦାମିକା ପୋଷାକ ସିଲାଇ । ହଲେ ବୁରୁ କିଣେ ନୂଆ ଡ୍ରାଇଙ୍ଗ୍‌ର । ଟିପ୍‌ଟପ୍ ହୋଇ ଅଫିସ୍‌କୁ ଯାଏ । ପିଅନକୁ କହି ଟେବୁଲ୍ ପୋଛାଏ । ଫାଇଲପତ୍ର ସଜଡ଼ା ସଜଡ଼ି କରାଏ । ଡ୍ରାକୁଣି ଦେଇ ପାଣିଗ୍ରାସ୍ ରଖାଏ । ଘରକୁ ଫେରିଲେ ଦୁଇଟାରି ଜଣକ ସହ ଫୋନ୍‌ରେ କଥାହୁଏ । ଦିଲ୍ଲୀ, କଲିକତା, ପାଟଣା, ଟେନ୍ନାଇ କି ଭୁବନେଶ୍ୱର ଫୋନ୍ ଲଗାଇ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରେ । ବନ୍ଧୁଟି ପଚାରେ : ଆଉ କ'ଣ ପୀତବାସ, କେମିତି ସବୁ ? ପୀତବାସ ଅତି ଉଲ୍ଲାସିତ ହୋଇ ଉତ୍ତର ଦିଏ : ବେଶ୍ ଭଲ୍, ବେଶ୍ ଭଲ୍ ।

ପଦୋନ୍ନତି ପରେ ଗୋଟିଏ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ବଡ଼ ଘର ମିଳେ ପୀତବାସକୁ । ତିନି ବର୍ଗମିଆ ଘର । ବଖରା ଗୁଡ଼ିକ ବଡ଼ ବଡ଼ ।

ଟେଲିଫୋନ୍‌ଟି ଲାଗିବା ସବୁ ଦେହମାସ ହେଇଥାଏ । ଟେଲିଫୋନ୍‌ଟିକୁ ଏ ଘରୁ ସେ ଘରକୁ ନେବାପାଇଁ ପୁଣିଥରେ ଖର୍ଚ୍ଚାନ୍ତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପୁଣି ସମୟ ଲାଗିବ । ସେମାନେ କହନ୍ତି, ସିଫ୍ଟିଙ୍ଗ୍ କେଶ୍ ? ପନ୍ଦର କୋଡ଼ିଏ ଦିନ ଭିତରେ ହେଇଯିବ । ଟେଲିଫୋନ୍ ଏବେ ପାଲଟି ଯାଇଥାଏ ପୀତବାସର ସଂଖାଳି । ପରମ ସଖା । ଜୀବନ । ଘର ବଦଳାଇବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ଆବେଦନ କରିଦିଏ ସିଫ୍ଟିଙ୍ଗ୍ ପାଇଁ ।

ପୁଅ ଆଉ ବେଶୀ ବୁଲାରୁଲି କରେନା ବାହାରେ । ପ୍ରତିଦିନ ଫେରୁଥାଏ ଘରକୁ ପାତବାସ ଏକଜିକୁଟିରୁ ହେଇଯିବା ପରେ । ରାତିରେ ଘରେ ରହେ । ତା'ର ଟେଲିଫୋନ୍ ଆସେ । ସେ ବି ରିଙ୍ଗ୍ କରେ କାହା ପାଖକୁ । ଝିଅର ମଧ୍ୟ ଫୋନ୍ ଆସେ । ପ୍ରଣତି କାହା କାହା ପାଖକୁ ଫୋନ୍ କରି କଥାହୁଏ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ।

ପ୍ରଣତି ହାତରେ ହିଁ ଥାଏ ଟଙ୍କା ପଇସା । ସେ ଝିଅ ପାଇଁ ଏକକାଳୀନ ପାଞ୍ଚ କିସମର ନୂଆ ପୋଷାକ କିଣିଦିଏ । ପୁଅ ପାଇଁ ପେଣ୍ଠ, ସାର୍ଟ, ଜୋଡ଼ା, ଚପଲ, ଚଷମା, ଟୋପି । ମୋପେଡ୍ ଗୋଟେ ବି କିଣିଦେବ ବୋଲି କହେ । ନିଜ ପାଇଁ କିଣେ ତିନିଖଣ୍ଡ ଦାମିକା ଶାଢ଼ି ।

‘ଏମିତି ଅନ୍ଧାଧୁନିଆ ଖର୍ଚ୍ଚ କାହିଁକି କରୁଛ ?’ ପାତବାସ ପଚାରେ । କିଛି ଉତ୍ତର ନଦେଇ ପ୍ରଣତି କେବଳ କିଛିକ୍ଷଣ ତାକୁ ଗାରଡ଼େଇ ଚାହେଁ ଓ ତା’ ସାମ୍ନାରୁ ଚାଲିଯାଏ । ପାତବାସ ଅନୁମାନ କରେ, ନିଜର ଖୁସୀକୁ ପ୍ରକଟ ସିନା କରୁନି ପ୍ରଣତି, ବାସ୍ତବରେ କିନ୍ତୁ ତା’ର ପଦୋନ୍ନତିରେ ସେ ଆନନ୍ଦିତ । ହଉ, କିଏ କିଛି ନକୁହ ପଛେ, ଖୁସୀରେ ରୁହ । ନିଜ ନିଜର ଦାୟିତ୍ୱ ଆଉ ସାମାଜିକ ବୁଝି ଯାହା କାମ ଯିଏ ଠିକ୍ ଠିକ୍ କରୁଥାଅ । ତୁମର ଯାହା ବି ପ୍ରାପ୍ୟ, କେହି ତୁମକୁ ବଞ୍ଚିତ କରିପାରିବେନି ସେଥିରୁ ।

ଏବେ ରାତି ନଅଟା ବେଳେ ଏକାଥରେ ଦୁଇଟି ନିଦ ବଢ଼ିକା ଗିଳିଦିଏ ପାତବାସ, ଅନ୍ୟମାନେ ଦେଖୁ ନପାରିବା ଭଳି । ମାତ୍ର ଅଧଘଣ୍ଟାଏ ଭିତରେ ତା’ ଡ୍ରେଣାରେ ଲାଗିଯାଏ ପକ୍ଷ । ଆଖି ଅର୍ଦ୍ଧନିମାଳିତ ରଖି ସେ ଉଠିବୁଲେ ଅନନ୍ତ ଆକାଶରେ । ମୋଟେ ଥକିଯାଏନି । ବିଭୋର ହେଇ ଚାଲିଥାଏ ନିକଟରୁ ଦେଖୁ ନିଖୁଳ ନଭର ନାଲିମା ।

ଘର ବଦଳିଯାଏ । ବଡ଼ ଘର । ପ୍ରଶସ୍ତ । ବଗିଚା କରିବା ପାଇଁ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଖାଲିଜାଗା ଘର ଚାରିକଡ଼େ । ପାତେରି ପରିବେଷିତ ।

ଦିନ ପରେ ଦିନ ବିତେ । ଟେଲିଫୋନ୍‌ଟି ପୁରୁଣା ଘରୁ ସିଫୁ ହୋଇ ନୂଆ ଘରକୁ ଆସି ପାରୁନଥାଏ । ଇନ୍‌ଷ୍ଟ୍ରୁମେଣ୍ଟ୍‌ଟିକୁ ସେଠାରୁ ଖୋଲିନେଇ ଆସିଥାଏ ପାତବାସ । ଅନ୍ୟ କେଉଁଠୁ ସେଇ ନମର ଡ୍ରାଏଲ କରେ । ରିଙ୍ଗ୍ ହୁଏ ଫୋନ୍ । ପାତବାସ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜକୁ ଯାଏ । ପଚାରେ-ଏତେ ଦିନ ହେଲା ମୁଁ ଦରଖାସ୍ତ ଦେଲିଣି, ଫୋନ୍‌ଟା ସିଫୁ ନକଲେ ନାହିଁ, ପ୍ରଥମେ ସେଇଠୁ ଡିସ୍‌କନେକ୍ଟ କରୁନାହାନ୍ତି କାହିଁକି ?

: ହବ, ହବ । ବ୍ୟସ୍ତ କାହିଁକି ? ଆପଣ ଏସ୍.ଟି.ଡି. ଲକ୍ କରିଛନ୍ତି ତ ? ଆଉ ଚିକ୍ସା କଣ ? ଉତ୍ତର ମିଳେ ।

: ଏସ୍.ଟି.ଡି. ଲକ୍ କରିଦେଲେ ଆଉ ଡିସ୍‌କନେକ୍ଟ କରିବା ଦରକାର ନାହିଁ ? ପାତବାସ ପଚାରେ ।

: ହେଉଯିବ । ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ । ଏଠୁ ଅଡ଼ର ହୋଇଯାଇଛି । ସେଠିକା ଆର୍.ଏଲ୍.ୟୁ. ଡିସ୍କନେକ୍ଟ କରିବ । କୋମଳ କଣ୍ଠରେ ବୁଝାଏ କର୍ମଚାରୀ ।

ଡିସ୍କନେକ୍ଟ ହେଉନଥାଏ । ସିଫ୍ଟିଙ୍ଗର ନାଁ ଗନ୍ଧ ନଥାଏ । ପୁଣି ଥରେ ଯାଏ ପୀତବାସ । ପଚାରେ-ମୋ ଫୋନ୍‌ଟା ଲାଗୁନି କାହିଁକି ?

: କେବୁଲ୍ ନାହିଁ । ସରିଯାଇଛି । ନୂଆ ଆସିଲେ ଲାଗିବ । ଆଉ କେବେ ଉତ୍ତର ମିଳେ-ପେୟାର ନାହିଁ । ମଗା ଯାଇଛି, ଆସୁନି ।

ପୂର୍ବ ସରକାରର କେହି ଜଣେ ଟେଲିଫୋନ୍ ମନ୍ତ୍ରୀ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କା ଖାଇ ଯାଇଥାଏ । ଅଭାବଗ୍ରସ୍ତ ଟେଲିଫୋନ୍ ବିଭାଗ ହୁଏତ ଭୋଗୁଥାଏ ବହୁକୁଟୁମ୍ବା ଭିକାରିର ଅବସ୍ଥା । ପୀତବାସ କ୍ଷମା କରିଦିଏ ।

ଅଥଚ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଟେଲିଫୋନ୍ ଲାଗୁଥିବା, ସିଫ୍ଟ ହେଉଥିବାର ଖବର ପାଏ ପୀତବାସ । ତାକୁ ଲାଗେ, ବାସ୍ତବରେ ତାକୁ କେହି ବାସି ପାଣିରେ ସୁଦ୍ଧା ପଚାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଯିଏ ନାହିଁ ସିଏ ଭୁତେଇ ଦେଉଟି ତା'ଭଳି ମଣିଷକୁ ।

ବର୍ଷାରତୁ ଆସି ସାରିଥାଏ । ବଡ଼ ବର୍ଷା ହେଲେ କେବୁଲ୍ ବିଛାଯାଇ ପାରିବନି, ଗାତରେ ପାଣି ପଶିଯିବ ବୋଲି କିଏ ପୁଣି କହିପାରେ ।

ପୀତବାସ ଛୁଟିନିଏ । ସକାଳ ଦଶଟାବେଳେ ଟାଉନ୍ ବସ୍‌ରେ ଯାଏ ମୁଖ୍ୟ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜକୁ । ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ ବିଲଡିଂ ଉପରେ ସେତେବେଳେ ଭାସି ବୁଲୁଥାଏ ଛୋଟ ଖଣ୍ଡେ କଳାବାଦଳ । ଡାକି ଦେଇଥାଏ ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ।

ପୀତବାସ ଆରମ୍ଭରୁ ହିଁ ଚତୁରାଳରେ କହେ-ତିନିମାସ ହେଇଗଲା, ମୋର ଫୋନ୍‌ଟା ସିଫ୍ଟ ହେଇ ପାରିଲାଣି । ଆପଣ ତ କହିଥିଲେ ପନ୍ଦର କୋଡ଼ିଏ ଦିନ ଲାଗିବ ।

କର୍ମଚାରୀ କହିଲା-କହିଥିଲି ପରା କେବୁଲ୍ ନାହିଁ କି ପେୟାର ନାହିଁ ।

: ତଥାପି ଆମେ ଟେଲିଫୋନ୍ ପାଇଁ ଭଡ଼ା ବାବଦରେ ଟଙ୍କା ଗଣିବୁ ତ ! ପୀତବାସ ଜେରା କଲା ଭଳି କହିଲା ।

: ହଁ, ତାହା ତ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

: କିନ୍ତୁ କାହିଁକି ? ଟେଲିଫୋନ୍ ସୁବିଧା ଉପଭୋଗ ନକରି ସୁଦ୍ଧା ଆମେ କାହିଁକି ଭଡ଼ା ଦେବୁ ?

: ଟେଲିଫୋନ୍ ଲଗାଯିବା ପରେ ସେକଥା ଉଲ୍ଲେଖ କରି ଆପଣ ଆବେଦନ କଲେ ଶତକଡ଼ା ଚାଲିଶରୁ ପଚାଶ ଭାଗ ରିହାତି ପାଇଯିବେ ।

: ଆପଣମାନେ ଆମକୁ ରିହାତି ଦେବେ ? ଟେଲିଫୋନ୍ ନ ଲଗାଇ ଉଡ଼ା ଅସୁଲ କରିବେ, ପୁଣି ସେଥିରୁ ରିହାତି ଦେବେ ? ତଥାପି ମାହାଲିଆଟାରେ ଆମେ ଏତେ ଟଙ୍କା କାହିଁକି ଗଣିବୁ ? କେବୁଲ୍ ନାହିଁ, ପେୟାର ନାହିଁ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି । ତେବେ ଅନ୍ୟ ଲୋକମାନଙ୍କର ପୁଣି ଲାଗୁଛି କେମିତି ?

: ଆପଣ ମିଛ କହୁଛନ୍ତି । କର୍ମଚାରୀ ଆପଣ କଣାଏ ।

: ମିଛ କହୁଛି ? ମୁଁ ମିଛ କହୁଛି ବିନା ପ୍ରମାଣରେ ? ଦୁଇଶହ ଦେବାରୁ ଦୁଇମାସ ପରେ ମୋ ଝିଆରୀର ଫୋନ୍ ସିମ୍ପୁ, ହୋଇଗଲା ତିନିଦିନ ତଳେ । ମୁଁ ମିଛ କହୁଛି ଆପଣଙ୍କୁ ? ଆପଣଙ୍କର ତଳିଆ କର୍ମଚାରୀ କହୁଛନ୍ତି, କାହିଁକି ଅଯଥାରେ ଫୋନ୍ ନଲାଗି ମଧ୍ୟ ଉଡ଼ା ଗଣିବେ ? ଟଙ୍କା ଦୁଇଶହ ପକାଇ ଦେଉନାହାନ୍ତି ! ମାତ୍ର ଦୁଇଶହଟା ଟଙ୍କାର ମୁଣ୍ଡ ଆପଣମାନଙ୍କର ? ମୋର ଦୋଷ ଯେ ମୁଁ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଗୁରୁତ୍ବ ଦିଏ, ଏଡ଼େ ଛୋଟ ଲୋକ ବୋଲି ଭାବିପାରେନା ! ଏତେ ଲୋକ ବସିଛନ୍ତି ଏ ଅଫିସ୍‌ରେ । ମୁଁ ଏଡ଼େ ମାରାତ୍ମକ କଥା କହିବା ପରେ ମଧ୍ୟ କାହାକୁ ବି ଟିକିଏ ଲାଜ ଲାଗୁନି ? ମୁଁ ବିସ୍ମିତ । ମୁଁ ପ୍ରକୃତରେ ଭୀଷଣ ବିସ୍ମିତ । କେବେଳେ କେବୁଲ୍ କି ପେୟାର କାହିଁକି, ଏଠି ଦାୟିତ୍ବବୋଧ, ସମବେଦନା, ଲାଜ କି ସରମ କିଛି ବି ନାହିଁ ଆଉ । ମୋର ଫୋନ୍ ଲାଗିବା କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ । ପୂରାପୂରି କାଟିଦିଅନ୍ତୁ । ହେଲା ? ଏକାନ୍ତିଷ୍ଟାସକେ ଏତକ କଥା କହିଦେଇ ତମତମ ହୋଇ ଚାଲିଆସିଲା ପୀତବାସ ବାହାରକୁ ।

ଟାଉନ୍‌ବସରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଘର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲି ଚାଲି ଯିବା ବେଳେ ପୀତବାସ ଦେଖିଲା, ଗୋଟିଏ ହୁଙ୍କା ପାଖରେ ରସଗିନାଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଧରି କଣ ସବୁ ଗୋଟାଉଛନ୍ତି କେତୋଟି ଲଙ୍ଗଳା ପିଲା । ପୀତବାସ ଠିଆହୋଇ ସେମାନଙ୍କୁ ପଚାରିଲ-କ'ଣ ଗୋଟାଉଛନ୍ତି ପିଲେ ?

: ଝଡ଼ିପୋକ । ସେମାନେ କହିଲେ । ପର ଛିଣ୍ଡି ପଡ଼ି ଯାଇଛନ୍ତି । ଘରକୁ ନେଇ ଭାଜିଲେ ଖାଇବୁ । କହିଲା ଟିକିଏ ବଡ଼ ଦିଶୁଥିବା ପିଲାଟିଏ ।

ଟିକିଏ ଦୂରରେ ବେଙ୍ଗ ଓ କୁଆମାନେ ମଧ୍ୟ ଖୁଣ୍ଟି ଖାଉଥିଲେ ପର ଝଡ଼ି ଯାଇଥିବା ଝଡ଼ିପୋକମାନଙ୍କୁ । ପୀତବାସ ଦେଖିଲା, ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ କୋଣରୁ ମାଡ଼ି ଆସୁଛି ଜମାଣିଆ ଅଥଚ ଭୟଙ୍କର କଳାହାଣ୍ଡିଆ ମେଘ ।

ହେଉଛି, ବର୍ଷାଯିବ ।

ପୀତବାସ ପାଦର ଗତି ହ୍ରାସ କଲା ।

ମୋହ

ସୁଲକ୍ଷଣାର ନାକ ଅଗରେ, ପ୍ରାୟ ମଝାମଝି, ଘିମିରିଟିଏ ଭଳି ରହିଥିବା ସୋରିଷ ପୁଲ ପ୍ରାୟେ କମନୀୟ କନକ ରଙ୍ଗର ଚିହ୍ନ ଏବଂ ତା'ର ଧାରୁଆ ଲମ୍ବା ମୁହଁ ମୋ ଆଖି ଆଗରେ ନାଚି ଉଠିଲା, ପୁଣିଥରେ, ବହୁ ବର୍ଷ ପରେ । ଅତିଶୟ ଅନ୍ତରଂଗ ଭାବେ ଭାବନାର ପାରାବାରରେ କୁନି ଡଙ୍ଗାଟିଏ ପରି ଭଳି ମାରିଲା ତା' ସ୍ମୃତି । ମନେ ମନେ ସ୍ଥିର କରିନେଲି ଥରେ ତାକୁ ଖୋଜି ବାହାରିବି । ମୋର ଏମ୍.ଏ. ପଢ଼ା ଶେଷହୋଇ ପାଖାପାଖି ଦୁଇବର୍ଷ ବିତି ସାରିଥାଏ । ମୁଁ ଥାଏ ଚାକିରି ଅନ୍ୱେଷଣରେ ।

ପଞ୍ଚମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢ଼ୁଥିବା ବେଳେ, ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡିର ଜର୍ଜ ଉ.ପ୍ରା. ବିଦ୍ୟାଳୟରେ, ସୁଲକ୍ଷଣା ମୋର ସହପାଠିନୀ ଥିଲା । ତା'ପରେ ମୋର ଆଉ ତା' ସହିତ ନା ଥିଲା କୌଣସି ଯୋଗାଯୋଗ ନା ଆଉ କେବେ ତା'ସହ ସାକ୍ଷାତ ଘଟିଥିଲା । ତାକୁ ଖୋଜିବା ପାଇଁ, ଦୀର୍ଘ ଚଉଦ ବର୍ଷ ପରେ, ମନରେ ଅବଦମିତ ଆଗ୍ରହ ସୃଷ୍ଟି ହେବା ନିହାତି ସ୍ୱାଭାବିକ ନହେଇପାରେ । ହୋଇପାରେ, ତାହା ଜଣେ ବେକାର ଯୁବକର, କ୍ଷିପ୍ର ଖୁଆଲ କେବଳ । ତଥାପି ତାକୁ ଖୋଜିବାର ଇଚ୍ଛାକୁ ସମର୍ଥନ କଲାଭଳି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାରଣ ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ତେବେ ସୁନିଶ୍ଚିତ ସେ ଯେ ମିଳିଯିବ, ସେପରି ଦୃଢ଼ତା ଅବଶ୍ୟ ଜମି ପାରୁନଥିଲା ମୋ ମନରେ । ମୋର କିନ୍ତୁ ମନେ ହେଉଥିଲା, ତାକୁ କେଉଁଠି ଯଦି ସାମନା ସାମନି ଦେଖେ, ତା' ଚେହେରା ମୋ ମନର ଆଲବମରେ ଯେପରି ଅମଳିନ ରହିଛି; କିଛିକ୍ଷଣ ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ଚିହ୍ନିଦେଇ ପାରିବି । ମୋର ସେ ବିଚିତ୍ର ବିଶ୍ୱାସ, ତାକୁ ଖୋଜିବା ନିମନ୍ତେ ମୋ ଠାରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଅସ ଆଗ୍ରହର ଉପଜାତ ଭ୍ରମ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ।

ତଥାପି ତା'ର ସନ୍ଧାନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସହଜ ଯୋଜନା ମନେ ମନେ ସ୍ଥିର କରିନେଲି । ନପାଇଥିଲେ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବଶ୍ୟ ଯାଇଥା'ନ୍ତି । ମୁଁ କେବଳ

ଏତିକି ଜାଣିଥିଲି ସୁଲକ୍ଷଣାର ପୈତୃକ ଘର ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ । ବିଦ୍ୟାଳୟର ନାମଲେଖା ଖାତାରୁ ମିଳି ପାରିଥା'ନ୍ତା ତା'ର ନିର୍ଭୁଲ ସ୍ଥାୟୀ ଠିକଣା । ତା' ବାପା ଥିଲେ ଜଣେ ପଦସ୍ଥ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ । ହୁଏତ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡିରେ ସେତେବେଳେ ସେ ଚାକିରି କରୁଥିବା ଦସ୍ତର କରିଆରେ ମଧ୍ୟ ମିଳିଯାଇଥାନ୍ତା ତାଙ୍କର ସନ୍ଧାନ ।

ଖୋଜିବାଟା ଯେତେ କଷ୍ଟକର ବ୍ୟାପାର ବୋଲି ମାଲୁମ ହେଉଥିଲା, ବାସ୍ତବରେ ତା'ର ଶହେ ଭାଗରୁ ଭାଗେ ସୁଦ୍ଧା କଷ୍ଟ ଉଠାଇବାକୁ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ସୁଲକ୍ଷଣାକୁ ମୁଁ ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ହିଁ ପାଇଗଲି ।

ଯଥାର୍ଥ ବୁଦ୍ଧିଟିଏ ମୁଣ୍ଡକୁ ଢୁଟିଲା । ପ୍ରଥମେ ଚାଲିଗଲି ବ୍ରହ୍ମପୁର । ମୁଁ ସିନା ମେଟ୍ରିକ୍ ପରେ ବାପାଙ୍କ ପାଖକୁ ଚାଲି ଆସିଲି ରାଉରକେଲା ଓ ମୋର ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଢ଼ାପଢ଼ି ସବୁ ସମ୍ବଳପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଧୀନରେ ହେଲା; ଚତୁର୍ଥରୁ ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଢ଼ିଥିଲି ବଡ଼ବାପାଙ୍କ ପାଖରେ ରହି । ଆଠ ବର୍ଷ ଭିତରେ ବଡ଼ବାପାଙ୍କର ଚାରିଥର ବଦଳି ହୋଇଥିଲା ବ୍ରହ୍ମପୁର, ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ଓ ଆସିକା ମଧ୍ୟରେ । ସ୍କୁଲ ବେଳର କେତେଜଣ ବନ୍ଧୁ ବ୍ରହ୍ମପୁରର ଖଲ୍ଲିକୋଟ କଲେଜ ଓ ଇଂଜିନିୟରିଂରେ ପି.ଜି. କରିଛନ୍ତି । କାହା କାହା ସହ ମୋର ସଂପର୍କ ମଧ୍ୟ ରହିଥିଲା । ଭାବିନେଲି, ସୁଲକ୍ଷଣା ମଧ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ପି.ଜି. କରିଥିବା ସମ୍ଭବ । ନହେଇଥିଲେ ନାହିଁ । ଯଦି ତାହା ହିଁ ହେଇଥାଏ, କେହି ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ତାକୁ ଜାଣିଥାଇ ପାରେ । ବିଫଳ ହେଲେ ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କରିବା । ପ୍ରଥମେ ଏଇ ମାର୍ଗରେ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଉ ।

ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ଜଣେ ଜଣେ ସାଙ୍ଗକୁ ଭେଟି ମୁଁ ପ୍ରଶ୍ନକଲି : ଚିହ୍ନିଛ ଏମିତି ଗୋଟିଏ ଝିଅକୁ ? ପଢ଼ିଥିଲା କି ସିଏ ତୁମ ସହ କଲେଜ ବା ଯୁନିଭରସିଟିରେ ? ଗୋରା ରଂଗ - ଖିର ଭଳି । ସମତୁଳ କପାଳ । ଧାରୁଆ ମୁହଁ । ପାଳେ ପୋଟଳ ଭଳି ବା କରାଣ୍ଡି ମାଛ ପରି ତା' ଆଖି । ଅଥବା ଯଦି ତୁମେ କେବେ ହରିଣୀ ଦେଖୁଛ, ତା' ଆଖି ଭଳି ହିଁ ସେ ଝିଅର ଆଖି । ଭାରି ନିରାହ ଅଥଚ ପ୍ରଶାନ୍ତ ଓ ଉଜ୍ଜଳ । ଚଞ୍ଚଳ ଏବଂ ବୁଦ୍ଧିଦୀପ୍ତ ମଧ୍ୟ ହେଇଥାଇପାରେ । ସେ ଆଖି ଦୁଇଟିକୁ ଦେଖିଲେ ହୃଦୟରେ ହୁଏତ ଭରି ଯାଉଥିବ ପ୍ରଗାଢ଼ ପ୍ରଶାନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ମନ ମୋଟେ ପ୍ରଲୁପ୍ତ ହେଉନଥିବ । ବିବେକକୁ କଲୁଷିତ କରୁନଥିବ ବେଜମାନ ଭାବନା । ସବୁଠୁ ବେଶୀ ଆକର୍ଷଣୀୟ ହୋଇଥିବ ତା'ର ନାକ । ଈଶ୍ଵର ଦୀର୍ଘ ଓ ଧାରୁଆ । ନାକ ଅଗରେ ..... । ଚିହ୍ନିଛ ? ତା' ବାପା..... । ଜାଣିଛ ? ସୁଲକ୍ଷଣା ତା'ର ନାଁ ।

: ସୁଲକ୍ଷଣା ? ପୂରା ନାଁଟା କ'ଣ କହିଲ !

: ପୂରା ନାଁ ପଚାରିଲଣି ମାନେ, ତୁମେ ନିଶ୍ଚୟ ତାକୁ କେବେ କେଉଁଠି ଦେଖୁନ । ନାଁ ତା କହୁଛି ଯେତେବେଳେ ସାଙ୍ଗିଆଟା ମୁଁ କ'ଣ ଜାଣିନି ? କିନ୍ତୁ ଗୋଟେ ଝିଅକୁ, ସୁଲକ୍ଷଣା ନିଶ୍ଚୟ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ବି ଦେଖାଯାଉଥିବ, ତା' ସାଙ୍ଗିଆରୁ କିଏ କ'ଣ ଚିହ୍ନେ ? ଥାଉ, ମୁଁ ଅନ୍ୟ କାହାକୁ ପଚାରିବି ।

ଶେଷରେ ପ୍ରକାଶ ପାଖରେ ହିଁ ସୁଲକ୍ଷଣାର ସନ୍ଧାନ ମିଳିଲା । ସେ କହିଲା : ଠିକ୍ ଠିକ୍ । ତାଙ୍କର ଉଚ୍ଚତା ଆଉ ଶାରୀରିକ ସୌଷ୍ଟବ ବିଷୟରେ କିଛି ତୁ ନକହିଥିଲେ ବି, ଯେତିକି ବର୍ଣ୍ଣନା ଦେଲୁ ସେସବୁ ଅବିକଳ । ଖାଲି ଏତିକି ବର୍ଣ୍ଣନା ଶୁଣି ମୁଁ ତତେ କହି ପାରିଥା'ନ୍ତି ତାଙ୍କ ନାଁ । ଅଥବା ମତେ ତାଙ୍କ ନାଁଟି କେବଳ କହିଥିଲେ ଚଳିଥା'ନ୍ତା । କାରଣ ତାଙ୍କର ଓ ମୋର ବିଷୟ ଏକ ଏବଂ ଏକା ବ୍ୟାପ୍ତରେ ଆମେ ଖଲ୍ଲିକୋଟ କଲେଜରୁ ପି.ଜି. କରିଛୁ । ସେ କିନ୍ତୁ ଖଲ୍ଲିକୋଟ କଲେଜରେ ଗ୍ରାଜୁଏସନ୍ କରିନଥିଲେ ।

ପ୍ରକାଶ ବିହ୍ୱଳ ସଂଭ୍ରମତାରେ କହିଚାଲିଲା : ସେ ଯେ ଦେଖିବାକୁ ବିପଜ୍ଜନକ ଭାବେ ସୁନ୍ଦର, ଏଥିରେ ଦ୍ୱିରୁଚ୍ଛି ନଥାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଏତିକି କହିଦେବା ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ହେଇପାରେନା । ପୁଣି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଯେପରି, ତା'ଠାରୁ କେତେଗୁଣ ଉଚ୍ଚରେ ତାଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ମତେ ତ ଭାଇ ଭାରି ଡର ଲାଗେ । ଆମେ ବହୁମାନେ ତାଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରି ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁ ଯେ, ଯାହାହେଉ ଆମ ବରହମପୁରରେ ଏମିତି ଜଣେ ଝିଅ ଅଛି ! ଆଶ୍ରାରେ ଥିଲେ କେଉଁକାକୁ ଫିଲ୍ମ ହିରୋଇନ୍ ହେଇ ସାରନ୍ତାଣି । ତୁ ତାଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ କରିବା ପରେ ଜାଣିପାରିବୁ - ଜୟସିଂହା ଭଳି ହିରୋଇନ୍ ସୁଦ୍ଧା ତାଙ୍କ ପାଦର ନଖକୁ ସରି ହେବନି ।

ପ୍ରକାଶ ଟିକିଏ ବିରାମ ନେଲା । ଆଛନ୍ନତାରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଈଶ୍ୱର ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ ପ୍ରଶ୍ନକଲା : କିନ୍ତୁ ତୁ ତ ପଞ୍ଚମ ଶ୍ରେଣୀ ପରଠୁ ତାଙ୍କୁ ଆଉ ଦେଖୁନୁ ବୋଲି କହୁଛୁ । ତେବେ ଚେହେରାଟା ଅବିକଳ କହିଦେଇ ପାରୁଛୁ କେମିତି ?

କହିଲି : ମୋର ସ୍ମୃତିଶକ୍ତି ଯେ ଅତୀବ ପ୍ରଶଂସାଯୋଗ୍ୟ, ଏକଥା ସମସ୍ତେ ମୁକ୍ତ କଣ୍ଠରେ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି । ତେବେ ତୋ ଦ୍ୱାରା ବି ପ୍ରଶଂସିତ ହେବାର ଲାଳସା ଏବେ ମୁଁ ରଖୁନାହିଁ । ସ୍ମୃତିଶକ୍ତିର ସହାୟତା ସାଙ୍ଗକୁ କିଛିଟା କଳ୍ପନା ଓ ଅଯାଜ ଆଧାରରେ ତା' ଚେହେରାର ଗୋଟେ ଚିତ୍ର ଦେଲି ଯାହା !

ପ୍ରକାଶ ରସିକତା ସୃଷ୍ଟିକରି ରହସ୍ୟମୟ ସ୍ୱରରେ ପଶ୍ଚ କଲା : କିନ୍ତୁ ବାପ ! କେତେ ଝିଅଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ତୁ ପିଲାଦିନେ ପଢ଼ିଥିବୁ । ହେଲେ ଏତେ ବର୍ଷ ପରେ ଯା'ଙ୍କୁ ଖୋଜିବାର ମତଲବଟା କ'ଣ ? ସେ ଯେ ବିବାହିତା । ପି.ଜି. କରିବା ବେଳକୁ ସେ ବିବାହ କରି ସାରିଥିଲେ । ଏପରିକି ସିକ୍ସଥ ଇୟର୍ ପଢ଼ିଲାବେଳେ ତାଙ୍କର ଝିଅଟିଏ ମଧ୍ୟ ହେଇସାରିଛି ।

: ତାହେଲେ ତ ଖୁବ୍ ଭଲ । କେହି ଅନ୍ଧତା, ତୋ ଭଳି, ମୋ ଅଭିପ୍ରାୟକୁ ସନ୍ଦେହ କରିବେନି । ଏବେ ତା ଚେହେରା ଆଉ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବର ଉତ୍କର୍ଷ ସଂପର୍କରେ ତୁ ଯେଉଁ ସୂଚନା ଦେଲୁ, ମୁଁ ତ ତାକୁ ଦେଖିବା ପରେ ସେକଥା ଉପଲବ୍ଧ କରିବି ନିଶ୍ଚୟ । କିନ୍ତୁ ପଞ୍ଚମଶ୍ରେଣୀରୁ ହିଁ ତା' ବିଚାରବୋଧର ଆଲୋକିତ ଦିଗ ଏବଂ ଉନ୍ନତ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବର ସୂଚନା ପାଇଥିଲି ମୁଁ । ସେଇଥିପାଇଁ ବୟସ ବଢ଼ିବା ସହିତ ତା'ପ୍ରତି ଅଜବ ଭକ୍ତିଭାବ ବଢ଼ିଚାଲିଛି ମୋ ମନରେ । ଏହା ଅବଶ୍ୟ ଭିନ୍ନ କଥା ଯେ ପଞ୍ଚମ ଶ୍ରେଣୀ ବେଳେ, କେବଳ ସ୍କୁଲ କାହିଁକି, ସମଗ୍ର ଶିକ୍ଷା ଜିଲ୍ଲାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଛାତ୍ର ଭାବେ ତା'ଠାରୁ ମୋର ସାର୍ଥକତା ଥିଲା ଯଥେଷ୍ଟ ଉଚ୍ଚରେ । ତଥାପି ସେତେବେଳେ ସେ ମତେ କହିଥିବା ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ବାକ୍ୟ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମନେରଖି ବହୁବାର ମୁଁ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିଛି, ପରିପକ୍ବ ବିଚାରର ପ୍ରଶ୍ନ ଯଦି ଉଠେ, ତା'ଠାରୁ କେତେ ନିମ୍ନରେ ମୋ ସ୍ଥିତି । ତେଣୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆବେଗ ଦ୍ବାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇ ନୁହେଁ, ତାକୁ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇବା ନିମନ୍ତେ ଥରେ ଭେଟିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛି । ମୁଁ କହିଲି ।

ପ୍ରକାଶ ମତେ ତାଙ୍କ ଘର ଦେଖାଇଦେବାକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଲାବେଳେ କହିଲା : ତାଙ୍କ ସ୍ବାମୀ ଜଣେ ପଦସ୍ଥ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ । ସ୍ବାମୀଙ୍କର ପୈତୃକ ଘର ଏଇଠି । ସେଇଠି ହିଁ ରହୁଛନ୍ତି ସୁଲକ୍ଷଣା, ଶାଶୁ ଓ ଜଣେ ନଣନ୍ଦ ସହ । ତାଙ୍କ ସ୍ବାମୀ ଏବେ ଭୁବନେଶ୍ବରରେ ।

ପ୍ରକାଶ ସହ ଯାଇ ତାଙ୍କ ଘରଟି ଦେଖିସାରିବା ପରେ ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ମୁଁ ଏକାକୀ ଗଲି ସୁଲକ୍ଷଣା ଘରକୁ ।

ମୋର ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ବାସ ଥିଲା, ମୁଁ ତ ତାକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ନିଶ୍ଚୟ ଚିହ୍ନିପାରିବି ଏବଂ ଚେହେରାରୁ ମତେ ସେ ହଠାତ୍ ଚିହ୍ନି ନପାରିଲେ ବି ନିଜ ସଂପର୍କରେ ମୁଁ ସାମାନ୍ୟ ସୂଚନା ଦେବାମାତ୍ରେ ଚର୍କିନା ସବୁକଥା ମନେପକାଇ ଦେଇପାରିବ । ଅନ୍ଧତା ମୁଁ ତାକୁ ଖୋଜି ତା'ପାଖକୁ ଏତେ ବର୍ଷ ପରେ ଆସିଥିବାର ପ୍ରଧାନ କାରଣଟି କହିଦେଲେ ତ ଆଉ ନଚିହ୍ନିବାର ବାଟ ହିଁ ନାହିଁ ।

ତେବେ ମୁଁ ତାକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିଥିବାର କାରଣଟି ପ୍ରଥମେ କହିସାରେ ।

ମୋର ପଞ୍ଚମଶ୍ରେଣୀ ବେଳେ ବଡ଼ବାପାଙ୍କର ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ବଦଳି ହେଲା । ସ୍କୁଲ ଖୋଲି ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦର ଦିନ ବିତି ଯାଇଥିଲା, ଖରାବୁଟି ପରେ । ଜର୍ଜ ଉ.ପ୍ରା. ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଜଏନ୍ କରିବାର କିଛିଦିନ ପରେ ହିଁ ମତେ ସ୍କୁଲର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ (ସେତେବେଳେ ହେଉ ମନିଟରରୁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ କୁହାଯାଉଥିଲା) କରିଦିଆଗଲା । ପଢ଼ାରେ ମୁଁ ଆଗୁଆ ଥିଲି । ମୋର ପହଞ୍ଚିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଦାୟିତ୍ବ ତୁଲାଉଥିଲା କୃଷ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତି ।

ସେ ମୋଟେ ଭଲ ପଢ଼ୁନଥିଲା । ମାତ୍ର ସେ ଥିଲା ଜଣେ ଖୁବ୍ ବଡ଼ ପିଲା । ତା'ର ନିଶ ଉଠି ସାରିଥିଲା ।

ଆଉ ପ୍ରାୟ ମାସେ ପରେ ସୁଲକ୍ଷଣାର ବାପା ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ବଦଳି ହୋଇ ଆସିଲେ । ସୁଲକ୍ଷଣା ଭର୍ତ୍ତି ହେଲା ଆମ ଶ୍ରେଣୀରେ । ସ୍କୁଲକୁ ଆସିବାର ପ୍ରଥମ ଦିନଠାରୁ ହିଁ ସେ ବସିଲା ଚନ୍ଦନା ପାଖରେ । ଏବେ ଜାଣିହେଉଛି, ଚେହେରା, ସପାସୁତର ଓ ପୋଷାକପତ୍ରର ଆଭିଜାତ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆମ ଶ୍ରେଣୀରେ ସୁଲକ୍ଷଣା ସହିତ ବହୁତା କଲାଭଳି ଯୋଗ୍ୟ ଝିଅ ଅନ୍ୟ କେହି ନଥିଲେ । ଆମର ଯୁନିଫର୍ମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥିଲା ସେତେବେଳେ ।

ଚନ୍ଦନା କିନ୍ତୁ ଥିଲା ଭାରି ବଡ଼ ଝିଅ ଓ ଗର୍ବୀ । ସେ ଆମ ଶ୍ରେଣୀର କୃଷ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତି ଛଡ଼ା ବାକି ସମସ୍ତଙ୍କ ଠାରୁ ବେଶ୍ ଲମ୍ବା ଥିଲା । ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟବତୀ ବି । ତା' ବାପା ବି, ସୁଲକ୍ଷଣାର ବାପାଭଳି, ଥିଲେ ଜଣେ ଅଫିସର ଓ ଚନ୍ଦନା ଜାଣିଥିଲା, ଯେଣୁ ବାରଂବାର କହୁଥିଲା, ଯେ ତା' ବାପା ଜଣେ ଅଫିସର । ଆମ ଶରତ ସାର୍ ବହୁତ ସମୟରେ ତାକୁ ପାଖକୁ ଡାକୁଥିଲେ ଓ ପାଖରେ ଠିଆକରାଇ ତା' ପିଠି ଆଡ଼କୁ ହାତ ନେଇ କ'ଣ ସବୁ ପଚାରୁଥିଲେ । ଝିଅଟିଏ ପୁଅମାନଙ୍କ ଠାରୁ କେମିତି ଅଲଗା ତାହା ଚନ୍ଦନାକୁ ଦେଖି ଆମ ଶ୍ରେଣୀର ପିଲାମାନେ ଜାଣିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ।

ଦିନେ କୃଷ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତି ମତେ ପଚାରିଲା-ବଜାରୀ ବୋଲଲେ କ'ଣ, ଜାଣିଛୁ ?

ମୁଁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲି : କଣ କି ? କୋଉଠି ଲେଖା ହେଇଛି ?

ସିଏ କହିଲା : ଲେଖା ହେଇନି । ଚନ୍ଦନା ମତେ କହିଲା ।

: ତାକୁ ପଚାରିଲୁନି ତା' ଅର୍ଥ ?

ସେ କହିଲା : କେମିତି ପଚାରିବି ? ସିଏ ତ ମତେ 'ବଜାରୀ' ବୋଲି କହି ଚାଲିଗଲା ।

ଆମେ ଯେ ପଞ୍ଚମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢ଼ିବା ବେଳେ ବି ନାରୀ-ପୁରୁଷ ମଧ୍ୟରେ ସଂପର୍କ ବାବଦରେ କିଛି କିଛି ଜାଣିଥିଲୁ ସେକଥା ଏବେ ସ୍ବାକାର କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । କୃଷ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତି ମତେ 'ବଜାରୀ' ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ପଚାରିବାର ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ଦିନ ପରେ ପରେ ଆମ ଶ୍ରେଣୀର ପିଲାମାନେ କୃଷ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତି ଓ ଚନ୍ଦନା ବିଷୟରେ ସେଭଳି କଥା ସବୁ କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ମୁଁ ପ୍ରଥମେ ସେକଥା ବିଶ୍ବାସ କରିନଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଏକ ରବିବାରର ଖରାବେଳେ କୃଷ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତି ମତେ ବାଁରେଇଦେଇ ଲୁଚିଲୁଟି ଆମ ସାହି ପଛପଟ ପାହାଡ଼ ପାଖକୁ ଚାଲିଯିବାର କିଛି ସମୟ ପରେ ମୁଁ ପୁଣିଥରେ ତାକୁ ଖୋଜିବାକୁ ଯାଇ ଦେଖୁଲି ସେ ଘରେ ନାହିଁ । କୃଷ୍ଣ

ମୂର୍ତ୍ତିର ଘର ଥିଲା ଆମରି ସାହିରେ, ଆମ ଭଡ଼ାଘରର ଅନତି ଦୂରରେ । ମୁଁ ଆମ ଶ୍ରେଣୀର ପିଲାମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଶୁଣିଥିଲି, ସିଏ ପାହାଡ଼ ପାଖରେ ଏକା ଏକା ଚନ୍ଦନା ସହିତ ଭେଟିଥାଏ ।

ମୁଁ ତାଙ୍କ ଘର କଡ଼ ଦେଇ ବାଡ଼ିପଟ ପଡ଼ିଆକୁ ବାହାରିଲି ଓ ପର୍ବତ ଆଡ଼କୁ ମୁହାଁଇଲି । କିଛିଦୂର ଯିବା ପରେ ହିଁ ଦେଖିଲି, ସାମନାପଟୁ କୃଷ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତି ଆସୁଛି । ତା' ହାତରେ ଗୋଟିଏ ଗଡ଼ । ସେ ମୋ ପାଖକୁ ଆସିବା ପରେ ମୁଁ ସିଧାସିଧା ପଚାରିଦେଲି : ସିଏ କୁଆଡ଼େ ଗଲା ?

ସେ କହିଲା : ପଲେଇଲାଣି ।

ମୋର ସନ୍ଦେହ ହେଲା, ଚନ୍ଦନା କେଉଁଠି ଗଛ ଉହାଡ଼ରେ ଲୁଚିଥିବ । ମୁଁ, ତେଣୁ, ପାହାଡ଼ ଆଡ଼କୁ ଯିବାକୁ ଜିଦ୍ କଲି । କୃଷ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତି ମୋତେ ଟାଣି ଟାଣି ନେଇ ଆସିଲା । ମୋର ସନ୍ଦେହ ଘନୀଭୂତ ହେଲା ।

ତା'ପରଦିନ ମୁଁ ଶ୍ରେଣୀର କେତେଜଣ ପିଲାଙ୍କୁ କହିଲି : ସତକଥା । କୃଷ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତି କାଲି ପାହାଡ଼ ପାଖରେ ଚନ୍ଦନାକୁ ଭେଟିଥିଲା ।

ଆଉ କିଛିଦିନ ପରେ ଆମ ଶ୍ରେଣୀର ଦିଲ୍ଲୀପ ପ୍ରଚାର କଲା, ଚନ୍ଦନା ଓ କୃଷ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତି ପାହାଡ଼ ପାଖରେ ଗୀତ ଗାଇଗାଇ ନାଚୁଥିଲେ । ଦିଲ୍ଲୀପ ପିଲାଟି ସେତେବେଳକୁ କେତୋଟି ସିନେମା ଦେଖିସାରିଥିଲା ଓ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସେ ଦେଖୁଥିବା ସିନେମାର କାହାଣୀ, ପାଇଟିଂ, ହୀରୋ ହୀରୋଇନ୍‌ଙ୍କ ନାଚଗୀତ, ଏମିତିକି କୁଣ୍ଡାକୁଣ୍ଡି ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁକଥା ଟିକିନିଖି କହି ପାରୁଥିଲା ।

ସେଦିନ ସଂଧ୍ୟାବେଳେ ମୁଁ ଘରେ ବସି ପଢୁଥିଲି । ଅନ୍ଧାର ନଇଁ ଆସି ସାରିଥାଏ । ଜଣେ ପିଲା ଆମ ଘରକୁ ଆସିଲା । କହିଲା- ଆ' ତତେ ସୁଲକ୍ଷଣା ଡାକୁଛି ।

ମୁଁ ତା ସାଙ୍ଗରେ ଗଲି ।

ପିଲାଟି ମତେ ଯେଉଁ ଘରକୁ ନେଲା, ସେପଟେ ମୁଁ ପୂର୍ବରୁ କେବେ ଯାଇନଥିଲି । ଗୋଟିଏ ନାଲି ମାଟିର ରାଷ୍ଟ୍ରା କଡ଼ରେ ସେ ଘର । ମାଟିରେ ତିଆରି ଓ ଛଣ ଛପର । ଘର ପାଖରେ ଗୋଟେ ନଳକୂଅ ଥିଲା । ଅନେକ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ପାଣି ନେବାପାଇଁ ସେଇଠି ମାଠିଆ, ବାଲଟି ଧାଡ଼ିକରି ରଖୁଥିଲେ ଓ ରାଷ୍ଟ୍ରା ଉପରେ ଅତି ବିଶୁଦ୍ଧକିତ ଭାବେ ଠିଆହୋଇ କଳି ଝଗଡ଼ା କରୁଥିଲେ । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ତେଲୁଗୁ ଭାଷାରେ ହିଁ କଥା ହେଉଥିଲେ ।

ମୁଁ ଘର ଭିତରକୁ ପାଦ ବଢ଼ାଇବା କ୍ଷଣି ଅନେକ ପିଲାଙ୍କ ମେଳରେ ବହିପତ୍ର ଧରି ବସିଥିବା ସୁଲକ୍ଷଣା ବାହାରକୁ ଚାଲି ଆସିଲା । ସେ ମୋର ହାତ ଧରି ବାହାରକୁ ଟାଣି

ଆଣିଲା । ସେତେବେଳେ ଟିଉସନ୍ ସାର୍ ସେ କୋଠାରେ ନଥିଲେ । ହୁଏତ ଭିତର ଘରକୁ ଯାଇଥିବେ । ସୁଲକ୍ଷଣା ତରତର ହୋଇ ମତେ ସେ ଘରଠାରୁ, ଭିଡ଼ ପାଖରୁ, କିଛି ଦୂର ନେଇଗଲା । ପଚାରିଲା : ତୁ ଚନ୍ଦନା ନାଁରେ ଅଭଦ୍ର କଥା କାହିଁକି କହିଲୁ ? ମୁଁ ହଠାତ୍ କିଛି କହି ପାରିଲିନି । ସେ ପୁଣି ପଚାରିଲା : ଏଗୁଡ଼ାକ କ'ଣ ଭଲ କଥା ?

ମୁଁ ସାହସ କରି କହିଲି : ସମସ୍ତେ କହୁଛନ୍ତି ।

ସମସ୍ତେ ଆଉ ତୁ କଣ ସମାନ ? ସେ ପଚାରିଲା ଓ କହିଚାଲିଲା : ତୁ ଗୋଟେ ଭଲ ପିଲା । କ୍ଲାସରେ ପାଞ୍ଚ ହେଉଛି । ସ୍କୁଲର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହେଉଛ । ତୁ ମଧ୍ୟ ମିଛ କହୁଥିବୁ ବୋଲି କିଏ କାହିଁକି ଭାବିବ ? ଅନ୍ୟ ବଜାରୀ, ଛତରା ପିଲାଙ୍କ ପରି ତୁ କଣ ଏଭଳି କଥା କହିବା ଉଚିତ୍ ?

ମୁଁ ନିରବ ଥିଲି । ସୁଲକ୍ଷଣା ସାମନାରୁ ଛାତିପିଟି ହୋଇ ପକାଇ ଯିବାକୁ ମୋର ମନ ଲୋଡୁଥିଲା ।

ସେ ପଚାରିଲା : ତୁ କେବେ ଚନ୍ଦନାକୁ କୃଷ୍ଣମୂର୍ତ୍ତି ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖୁଛୁ ?

ମୁଁ କହିଲି : ନା ।

ସେ କହିଲା : କୃଷ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତି ଗୋଟେ ଖରାପ ପିଲା । ଚନ୍ଦନାକୁ ଥରେ ଟିମୁଟି ଦେଇଥିଲା । ଚନ୍ଦନା ତାକୁ କହିଲା - ବଜାରୀ । ତା'ପରେ ସିଏ ନିଜେ ଇଆଡୁ ସିଆଡୁ କଥାସବୁ ପିଲାମାନଙ୍କୁ କହିଛି । ମୋ ବାପାଙ୍କୁ କହିଦେଲେ ତାକୁ ସିଧା ଜେଲକୁ ପଠାଇଦେବେ ।

ମୁଁ ଝାଉଁଳି ଯାଉଥିଲି ।

ସେ କହିଚାଲିଥିଲା : ସିଏ ଏତେ ସବୁ ଖରାପ କଥା କହିବା ପରେ ତୁମେମାନେ ସାର୍‌ଙ୍କୁ କହିଦେଲନି କାହିଁକି ? ମିଛ କି ସତ ନଜାଣି ତୁ ବି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସେଇ କଥା କହିଲୁ । ତୁ କୃଷ୍ଣମୂର୍ତ୍ତି ସାଙ୍ଗରେ କାହିଁକି ସାଙ୍ଗ ହୋଉଛି ? ଚନ୍ଦନା ନାଁରେ ତୁ ଯାହା କହିବୁ, ସେଗୁଡ଼ାକ କଣ ଭଲ କଥା ?

ଚନ୍ଦନାର ଭାଇମାନେ କଲେଜରେ ପଢୁଛନ୍ତି । ତୋତେ ପିଟିବେ ଯଦି କଣ କରିବୁ ? ସମସ୍ତେ ଜାଣିଗଲେଣି । କୃଷ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତିର ତ ସ୍କୁଲରୁ ନାଁ କଟିଯିବ ।

ମୁଁ ଡରିଗଲି ।

ସୁଲକ୍ଷଣାର ଘରକୁ ଗଲି ଏକାକୀ । ଛାତିରେ ଛନଛନ ଭାବ । ଦକଦକ ହେଉଥାଏ ମନ । ଭାବନା ବିକ୍ଷିପ୍ତ । କଲିଂବେଲ୍ ବଜାଇଲି । କବାଟ ଖୋଲିଲା । କିନ୍ତୁ ପରଦା ଆଡ଼େଇ ବାହାରକୁ ପ୍ରଥମେ ଦେଖିଲା ଗୋଟିଏ ଅତି ଗୁଲୁଗୁଲିଆ ଝିଅ ଛୁଆ । ଦେବଶିଶୁ ପରି ଦିଶୁଥାଏ । କ’ଣ ପଦେ ସେ କହିଲା ମୁଁ ବୁଝିପାରିଲିନି । ବୁଝିବା ଭଳି ସ୍ଥିରତାରେ ମୁଁ ବୋଧହୁଏ ନଥିଲି ।

‘ଛାଡ଼ିଦେ, ସେ ପରଦା ଛାଡ଼େ’ - କହିଲା ଭାରି କୋମଳ ତଥା ସୁଲଳିତ ଏକ ନାରୀ କଣ୍ଠ । ପରେ ପରେ ପରଦା ଅପସରି ଯାଇ ଦିଶିଲା ସାରା ପୃଥିବୀର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଧାରଣ କରିଥିବା ଗୋଟିଏ ମୁହଁ ।

କହିଲି : ସୁଲକ୍ଷଣା ନିଶ୍ଚୟ ।

: ହଁ । ଆପଣ ?

ମୁଁ ମୋର ନାଁ କହିସାରି କହିଲି ମୁଁ ତୁମର ସହପାଠୀ ଥିଲି । ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡିରେ । ଜର୍ଜ ୟୁ.ପି.ସ୍କୁଲ୍‌ରେ । ପଞ୍ଚମ ଶ୍ରେଣୀରେ ।

ସେ ମତେ ଘର ଭିତରକୁ ଡାକିଲେ । ପରଦା ଆଡ଼େଇ ମତେ ସେ ଦେଖିବା ବେଳର ହସହସ ଭାବ କ୍ରମଶଃ ତାଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଲିଭିଗଲା । ତାଙ୍କର ସୁଦୃଶ୍ୟ ବ୍ରଜ୍ ରୁମ୍‌ର ଅତି ଦାମିକା ସୋଫାରେ ବସିବା ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କୁ ମୁଁ ପ୍ରଶ୍ନକଲି : ମତେ ଚିହ୍ନ ପାରିଲ ନା ?

ସେ କହିଲେ : ନା ।

ବାସ୍ ସେତିକି । ତାହା ମଧ୍ୟ ଅତି ଉଦାସୀନ ସ୍ଵର ଓ ମୁଖଭଂଗୀରେ । ମୋ ମୁହଁରୁ ହସ ଲିଭିଗଲା ।

ପୁଣିଥରେ ମୁହଁରେ ହସ ଫୁଟାଇ, ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଲାଗି ଠିଆ ହୋଇଥିବା ଟିକି ଝିଅକୁ ଡାକିଲି : ମା ! ଆସ ଆସ । ମୋ ପାଖକୁ ଆସ । କହୁ କହୁ ପକେଟରୁ ଗୋଟିଏ ସୁଦୃଶ୍ୟ ଜରିରେ ଥିବା ବଡ଼ ଚକ୍‌ଲେଟ ବାହାରକରି ତାକୁ ଦେଖାଇଲି ।

ଛୁଆଟି ମୋ ଆଡ଼କୁ ଆସୁଥିଲା । ନିଶ୍ଚୟ ଆସି ଚକ୍‌ଲେଟଟି ମୋ ହାତରୁ ନେଇଆ’ନ୍ତା । ସେ ତା’ ହାତକୁ ଧରିପକାଇ ମତେ କହିଲେ : ନା, ଛୋଟ ପିଲାଟା; ଏତେ ବଡ଼ ଚକ୍‌ଲେଟ ଖାଇଲେ ତା’ ପେଟ ଖରାପ ହେବ ।

ମତେ ନିଜକୁ ଛୋଟ ଲାଗିଲା । ଲାଗିଲା, ଯେମିତି କି ସେହି ଶିଶୁଟି ଠାରୁ ମଧ୍ୟ ବୟସରେ ସାନ ମୁଁ । ଅପ୍ରତିଭ ହେଲି । ଭାବକୁ ହୁଏତ ଗୋପନ ରଖି ପାରିନଥିଲି ମୁହଁରେ ।

ଏ ଭିତରେ ଜଣେ ବୟସ୍କା ମହିଳା ଓ ଜଣେ ଯୁବତୀ ଭିତର ଘରୁ ଆସି ମତେ ଟିକିଏ ଦେଖୁଦେଇ ଚାଲିଗଲେ । ଏତେ ଶୀଘ୍ର ସେମାନେ ଆସିଲେ ଆଉ ଗଲେ ଯେ, ମୁଁ ନମସ୍କାର କଲି, ମା' ବୁଢ଼ୀ ଦେଖୁ ପାରିଲେନି ।

ସୁଲକ୍ଷଣା ଠିଆହୋଇ ହିଁ ରହିଥିଲେ ।

ପଚାରିଲି : ଶାଶୁ, ନଣନ୍ଦ ?

ସେ କହିଲେ : ହଁ ।

ପୁଣି କହିଲି : ତୁମ ସ୍ବାମୀ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଏବଂ ଏଇଠି ତୁମେମାନେ; ତାଙ୍କର ମା', ଭଉଣୀ, ପତ୍ନୀ ଓ କନ୍ୟା । ଜଣେ ପୁରୁଷ ପାଇଁ ନାରୀର ଚାରୋଟିଯାକ ରୂପ ।

ମୋର ଚିନ୍ତନ ଚାତୁରୀ ବା ବାକ୍ ଶୈଳୀରେ ସେ ପ୍ରଭାବିତ ହେଲେ ନାହିଁ ।

ମତେ ସେ ଚିହ୍ନି ପାରିନାହାନ୍ତି ବୋଲି ସହଜ ହୋଇପାରୁନଥିଲେ ହୁଏତ । ସେମିତି ହିଁ ଲାଗିଲା ମତେ । ତେଣୁ କହିଲି : କ୍ଲାସ୍‌ରେ ମୁଁ ପାଠ୍ ହେଉଥିଲି । ମନିଚର୍ ଥିଲି । (ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଥିଲି ବୋଲି କହିବାକୁ ମୋତେ ଅତୁଆ ଲାଗିଲା) ।

ତଥାପି ସେ ମୋତେ ଚିହ୍ନିପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ମୋତେ ବଡ଼ ରୁଚି ଲାଗିଲା । ସେ ମୋତେ କେମିତି ଶୀଘ୍ର ଚିହ୍ନିପକାନ୍ତୁ ବୋଲି ମୋ ଭିତରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଉଚ୍ଛଳିତ ଆବେଗର ପାରଦ ମୋହାବିଷ୍ଟ ଉତ୍ତେଜନାରେ ମୋ ମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଠି ଯାଉଥିଲା । ପୁଣି ଖସି ଆସୁଥିଲା ମସୃଣ ଖୁଣ୍ଟରେ ଚଢ଼ୁଥିବା ପାଟାଗଣିତର ମାଙ୍କଡ଼ ଭଳି ।

ମୁଁ ଚେଷ୍ଟାରୁ ନିବୃତ୍ତ ହେଲିନି । କହିଲି : ମୁଁ ତୁମକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ତୁମର ସେତେବେଳର ଚେହେରା ଓ ଏବର ଚେହେରାରେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଠଉରାଇ ପାରୁଛି । ତୁମେ ପଞ୍ଚମଶ୍ରେଣୀ ବେଳେ ପିନ୍ଧୁଥିବା ଏକ ଚମକାର ପୁରୁର ରଙ୍ଗ ଓ ସେଥିରେ ପଡ଼ିଥିବା ଫୁଲର ଆକୃତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏବେ ବି ମୋ ଆଖି ଆଗରେ ନାଚିଉଠୁଛି । ଅଥଚ ..... । ଆଜ୍ଞା, କ୍ଲାସ୍‌ରେ ଥରେ ତୁମେ ମତେ ତୁମ ନାଁ ଇଂଲିଶ୍‌ରେ ଲେଖିବାକୁ କହିଥିଲ କଳାପଟାରେ । ମୁଁ ଲେଖିବା ପରେ ଭୁଲ୍ ହେଇଥିବା କଥା ସୂଚାଇ ଦେଇଥିଲ ତୁମେ । ମନେ ଅଛି ?

ସେ ସାମାନ୍ୟ ମାତ୍ରାରେ ଓଠକୁ ଚହଲାଇ ହସିଲେ ଓ କହିଲେ; ନା । ମୋର ତ ବିଲୁକୁଳ ମନେ ପଡ଼ୁନି । କ'ଣ କରିବି ?

ମୋର ବାଁ ହାତ ସ୍ବତଃ ମୋ କପାଳ ପାଖକୁ ଉଠିଗଲା । ମୋ ମନରେ ସନ୍ଦେହ ଉଠୁକିଲା - ସତକୁ ସତ ଇଏ ମତେ ଚିହ୍ନିପାରୁ ନାହାନ୍ତି, ନା ଚିହ୍ନିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁନାହାନ୍ତି ?

ମୁଁ ଭାବିଲି, ପ୍ରଥମେ ମତେ ସେ ଚିହ୍ନକୁ ବୋଲି ମନରେ ଲାଳସା ରଖିବା ବଦଳରେ ବରଂ ତାଙ୍କୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବା ଓ ଭେଟିବା ପଛରେ ଥିବା କାରଣଟି ସଂପର୍କରେ କହିଦେବା ମୋର ଉଚିତ ହେଉଥା'ନ୍ତା । ସେ ବା କାହିଁକି ଜାଣିବେ ଯେ, ପିଲାଦିନେ ସତ୍ତ୍ୱଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ସେ ମତେ ସଚେତନ କରାଇଥିବାରୁ ଏତେ ବର୍ଷ ପରେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇବାକୁ ଆସିଛି ! ଏମିତି କ'ଣ କେଉଁଠି ହୁଏ ? କାଳେ ତାଙ୍କଠାରୁ କିଛି ପାଇବା ଉଠାଇବାକୁ ଅଥବା ତାଙ୍କର ଅନୁକମ୍ପା ଲାଭ କରିବାକୁ ମୁଁ ଆସିଛି ବୋଲି ସେ ଭାବୁଥିବେ ! କାଳେ ମୁଁ ଠକଟିଏ କି ଶଠଟିଏ ହେଉଥିବି !

ମୁଁ କହିଲି : ଚଉଦବର୍ଷ ପରେ, ବଡ଼ କଷ୍ଟରେ ତୁମକୁ ମୁଁ ଖୋଜି ପାଇଛି । ମୋର ତୁମଠୁ କିଛି ସାହାଯ୍ୟ ନେବାର ନାହିଁ କି ସାମାନ୍ୟତମ ମନ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରଖି ମୁଁ ଏଠାକୁ ଆସିନି । ମତେ ତୁମେ ଚିହ୍ନିପାରିଲେ ତୁମକୁ ମାତ୍ର ପଦଟିଏ କଥା କହି ମୁଁ ଚାଲିଯିବି । ମୋ ମନରେ ରହିଥିବା ଏକ ଶକ୍ତ ବୋଝକୁ ହାଲୁକା କରିବାର ସୁଯୋଗ ମତେ ମିଳନ୍ତା ।

ସେ କହିଲେ, ମୁଁ ଦୁଃଖିତ ।

ବାକ୍ୟଟି ସେ ଇଂରାଜୀରେ କହିଲେ । ତାହା, ମତେ, ତାଙ୍କର ଖସି ପଳାଇଯିବାର ଇଚ୍ଛା ଭଳି ଲାଗିଲା । ଏମିତି ଭାବରେ ଦୁଃଖିତ ବୋଲି କେବଳ କହିଦେଇ ଜଣେ କଣ ଗୋଟିଏ ଅଧ୍ୟାୟକୁ ବନ୍ଦ କରିଦେଇପାରେ ? ବରଂ ମୁଁ ହିଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖିତ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲି । ଦୁଃଖିତ କାହିଁକି, ମୁଁ ଖୁବ୍ ମର୍ମାହତ ହୋଇପଡ଼ିଲି । ସଚେତନ ହେଲି ଯେ, ମୁଁ ଅକ୍ଷମଶାୟ ପିଲାଳିଆମୀ କରୁଛି । ପୁଣି ସେ ମତେ 'ଆପଣ' ସଂବୋଧନ କରୁଥିବା ବେଳେ 'ତୁମେ' କହି ମୁଁ ଅମାର୍ଜିତ ବ୍ୟବହାରରେ ତାଙ୍କର ଅସମ୍ମାନ କରିଚାଲିଛି । ସେ ତ ଏବେ ଆଉ ମୋର ସହପାଠିନୀ ସୁଲକ୍ଷଣା ନୁହନ୍ତି, ଜଣେ ସଂଭ୍ରାନ୍ତ ଭଦ୍ରମହିଳା ! ମୋ ସହ ତାଙ୍କର କିଛି ହିଁ ସଂପର୍କ ନାହିଁ । ଅଛି କି ?

ପଚାରିଲି : ଆପଣ କହିପାରିବେ, ଚନ୍ଦନା ଏବେ କେଉଁଠି ?

ସେ କହିଲେ : ଚନ୍ଦନା ? ଅଷ୍ଟମ ଶ୍ରେଣୀ ବେଳେ ଆମେ ଦୁହେଁ ପୁଣି ଛତ୍ରପୁରରେ ଏକାଠି ପଢ଼ିଥିଲୁ । ତା'ପରେ ମୋ ବାପାଙ୍କର ଛତ୍ରପୁରରୁ ବଦଳି ହେଇଗଲା । ତା'ଖବର ମୁଁ ଆଉ ରଖିନି ।

ମୁଁ କହିଲି : ମୋର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ, ଅଷ୍ଟମ ଶ୍ରେଣୀରେ ବି ଆପଣଙ୍କ ସହ ପଢ଼ିବାର ସୁଯୋଗ ମୋର ହେଲାନି । ହେଉଥିଲେ କାଳେ ଆପଣ ମନେ ରଖୁଥା'ନ୍ତେ ।

ତାଙ୍କ ମୁହଁ ଟିକିଏ ଫିକା ପଡ଼ିଲା ।

ପଚାରିଲି : ଆପଣଙ୍କ ସାନଭାଇ ସୁକୁମାର ଏବେ କେଉଁଠି ? କଣ କରୁଛନ୍ତି ?
ସେ କହିଲେ : ଇଞ୍ଜିନିୟର ଅଛି, ବମ୍ବେରେ । ମେରାଇନ୍ ଇଞ୍ଜିନିୟର । ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଦିନ ହେଲା
ତ ଜୀବନ କରିଛି ।

କହିଲି : ଆପଣଙ୍କ ବାପାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଭଲରୂପେ ମନେରଖୁଛି । ତାଙ୍କ ଚେହେରା
ଓ ମୁହଁ ଏବେ ବି ମୋ ଆଖି ଆଗରେ ଭାସିଯାଉଛି ।

ସେ କହିଲେ : ତାଙ୍କୁ ଯିଏ ଥରେ ଦେଖୁଥିବ, ଭୁଲି ପାରିବନି ।

ସତକଥା । ତାଙ୍କ ଚେହେରାଟା ହିଁ ସେମିତି । ତେଜୀୟାନ ମୁହଁ । ଲମ୍ବା ଚଉଡ଼ା
ଶରୀର । ବଳିଷ୍ଠ ଗଡ଼ଣ । କିନ୍ତୁ କି ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ! ମୁଁ ଭାବିଲି । ପୃଥିବୀରେ, କେତେ ଯେ
ଲୋକଙ୍କୁ ମୁଁ ଦେଖିଲି । ଯାହାଙ୍କୁ ମନେ ରଖୁଛି; ତାଙ୍କୁ ଭୁଲି ପାରିନଥିବାର ବିଫଳତାରେ
କେବଳ ମନେରଖୁଛି ?

ମତେ ବଡ଼ ଏକୃଷ୍ଟିଆ ଲାଗିଲା । ଅନାଥ ଓ ଅସହାୟ ଲାଗିଲା । ନିଜକୁ କାଠଟିଏ
ପରି, ପଥର ଖଣ୍ଡେ ପରି ଅନୁଭବ ହେଲା । ଲାଗିଲା, ଯେମିତି କି ଯୁଦ୍ଧ ସରିଯିବା ପରେ,
ଅସଂଖ୍ୟ ଧ୍ୱଂସସ୍ତୂପ, ଅସଂଖ୍ୟ ଶବଙ୍କ ଗହଣରେ, ମୁଁ ଏକାକୀ ।

କପେ ଚା' ଓ ଗୋଟିଏ ଫ୍ଲୋର୍ରେ କେତୋଟି ବିଲୁଟ ଧରି ମା' ବୁଢ଼ୀ ଆସିଲେ ।
ତାଙ୍କୁ ମୁଁ ପୁନର୍ବାର ପ୍ରଣାମ କଲି । ସେ ଚି'ପୟ ଉପରେ କପ୍ ଫ୍ଲୋର୍ ରଖି ଚାଲିଗଲେ ।
ଗଲାବେଳେ ଛୁଆଟିକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଗଲେ । ସୁଲକ୍ଷଣା ପୂର୍ବବତ୍ ଠିଆହୋଇ ରହିଥିଲେ
ମୋ ସାମ୍ନା କାନ୍ଧ ପାଖରେ ।

ମୁଁ ଉଠିଲି ।

ସେ କହିଲେ : ଚା'ଟା ପିଇଦେଇ ଯାଆନ୍ତୁ ।

କହିଲି : ନା, ମୁଁ ଚା' ପିଏନା । ତଥାପି ପିଇ ପାରିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅତିକ୍ରମ ଲୋକ
ଘରେ ଚା' ପିଇ ଅନୁଗୃହୀତ ହେବାକୁ ଚାହେଁନା । ତା'ଛଡ଼ା ମୁଁ ତ ଚା' ପିଇବା ପାଇଁ
ଏଠାକୁ ଆସିନଥିଲି !

ମୁଁ କବାଟ ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର ହେବା ପୂର୍ବରୁ ବୁଲି ହାତ ଯୋଡ଼ି ତାଙ୍କୁ ନମସ୍କାର
କହିଲି । କହିଲି : ଆପଣ ମୋର ସମ୍ପର୍କଯାତ୍ରୀ ଓ ସହପାଠିନୀ ହେଲେ ବି ନମସ୍କା । ମତେ
କ୍ଷମା କରିଦେବେ ଏଠାକୁ ଆସି ଆପଣଙ୍କର ସମୟ ନେଇଥିବାରୁ, ଅତୁଆରେ ପକାଇ
ଥିବାରୁ । ଆପଣଙ୍କ ଠାରୁ ବହୁତ ବଡ଼ କଥାଟିଏ ବାଲ୍ୟକାଳରେ ଶିଖିଥିଲି । ଏବେ ଆଉ
ଏକ କଥା ଶିଖିଲି ଯେ, ଉପକାରୀ ଓ ଉପକୃତ ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକାପ୍ରକାର ଆବେଗ

ରହିବ ବୋଲି କିଛି ବାଧ୍ୟବାଧକତା ନାହିଁ । ତଥାପି କହି ରଖୁଥାଏ - କାହାକୁ ମନେରଖିବାର ବୋଝ ପ୍ରକୃତରେ ବଡ଼ ଦୁଃସହ ।

ଫେରିବା ପୂର୍ବରୁ ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଆଖିରେ ଆଖି ମିଶାଇଲି । ମୋର ହୃଦ୍‌ବୋଧ ହେଲା, ସେ ମୋର ନିଷପତ୍ତୀକୁ ଅନୁମୋଦନ କରୁଛନ୍ତି । ଭାରି ସଦୟ ଥିଲା ସେ ଚାହାଣି ତାଙ୍କର । ଅତି ଛୋଟ ପିଲାଟିଏ ଭଳି ଘୋର ଅଭିମାନରେ ତାଙ୍କ ଠାରୁ ମୁହଁ ଫେରାଇ ଆଣିଲି । ବାହାରକୁ ଆସି କ୍ଷିପ୍ର ଗତିରେ ଗେର୍ ଆଡ଼େ ମୁହଁଇଲି ।

ଗେର୍ ବନ୍ଦ କଲାବେଳେ ଦେଖିଲି ସେ ଦୁଆର ପାଖରେ ଠିଆହେଇ ମୋ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଝିଅ ଆସି ତାଙ୍କରି ଲୁଗାକୁ ଧରି ପାଖରେ ଠିଆହୋଇଛି ।

ସେ ଶିଶୁଟି ମୁଁ ବି ହେଇପାରିଥା'ନ୍ତି ।

ବାଘ ଛେଳି ଖେଳ

ଥରେ ଥରେ ତାକୁ ବୁଝାଇବା ବାସ୍ତବିକ ବଡ଼ କଷ୍ଟକର ବ୍ୟାପାର ଭଳି ମନେହୁଏ । ଦରବୁଡ଼ା ତ ହେଲାଣି ନିଶ୍ଚୟ; ବୟସ ଛୟାଳିଶ । ଅବଶ୍ୟ ତା' ମୁହଁକୁ ଦେଖିଲେ ସେ ଜଣେ ବିଜ୍ଞାନୋକ ପରି ଲାଗେ । କିନ୍ତୁ ଆମେ କିଛି ଦେଖି ଯାହା ଅନୁମାନ କରୁ ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ଠିକ୍ ସେୟା କି ? ନିଜ ବିବେଚନାରେ ଅଟଳ ରହୁଥିବା ଓ ଆପାତତଃ ବୁଦ୍ଧିମାନ ମନେ ହେଉଥିବା ସବୁଲୋକ ହୁଏତ ସତରେ ଜ୍ଞାନୀ ହୋଇନଥାନ୍ତି । ଜ୍ଞାନୀ ନହେଲେ କ'ଣ ହେଲା, ସଂସାର ସଂପର୍କରେ ଅନୁଭୂତି ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ ଅନୁଭବୀ ମଣିଷରେ ପରିଣତ ହେବା ପାଇଁ ଛୟାଳିଶ ବର୍ଷ କ'ଣ କମ୍ ହେଇଛି ? ଏଇ ବାମଦେବଟି ଭାରି ନିର୍ବୋଧ ନିଶ୍ଚୟ । ସେ ଯେ ଜଣେ ନିପଟ ବୋକା ଲୋକ ସେ ବାବଦରେ ଏବେ ସାରା ଗାଁରେ ଆଉ କାହା ମନରେ ସୁଦ୍ଧା କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ବୟାଳିଶ ବର୍ଷ ବୟସରେ କାହାର ବି ବାରଣ ନମାନି ବାମଦେବ ଦ୍ଵିତୀୟ ବିବାହ କରିଥିଲା । ପ୍ରଥମ ସ୍ତ୍ରୀଟିକୁ ସେ ଭୋଗ କରିଥିଲା ପ୍ରାୟ ଚଉଦ ବର୍ଷ । ସେ ସ୍ତ୍ରୀଟି ଥିଲା ସତକୁ ସତ ନାରୀ ରତନ । ରୂପ ଯେମିତି, ଗୁଣ ବି ସେମିତି । ରକ୍ଷିକୂଳ୍ୟା ନଈ କୂଳର ଗୋଟେ ନିପଟ ପଲ୍ଲୀର ଝିଅ । ବାହାହୋଇ ଆସିଥିଲା ସେଇ ରକ୍ଷିକୂଳ୍ୟାର ହୃଦାତଳକୁ ବସିଥିବା ଏଇ ଛୋଟ ଗାଁଟିକୁ । ସୋରଡ଼ାଠୁ ଗଞ୍ଜା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରକ୍ଷିକୂଳ୍ୟା ନଈ ତଡ଼ୁତଡ଼ା ଗାଁ ଗୁଡ଼ିକରେ ତା'ଭଳି ବୁଦ୍ଧିମତୀ ଝିଅ ହୁଏତ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଥିବେ । କିନ୍ତୁ ସେଭଳି ସହନଶୀଳା, ସାଂସାରିକ ବୁଦ୍ଧିରେ କୁଶଳା ଝିଅ ମିଳିବା କାଠିକର ପାଠ । ସବୁକଥାରେ ସେ ଆଖି ଝଲସାଇ ହସିଦେବ । ତା' ନହେଇଥିଲେ ବାମଦେବ ପରି ଲୋକକୁ ସମ୍ଭାଳିବା କଣ ସହଜ ବିଷୟ ହେଇଛି ? ଲୁଣ ଆଣିବୁ ଯା' ବୋଲି ସକାଳ ପହରୁ ତାକୁ ଦୋକାନକୁ ପଠାଇଲେ ସେ ଯାଇ କୋଉଠି ମାଛ ଧରୁଥିବା ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ଅଟକିଯିବ । ଦି'ପହର

ଖାଇବାବେଳ ଗଡ଼ିବା ପରେ ଘରକୁ ଫେରିବ । ଲୁଣ ବଦଳରେ ଧରି ଆସିଥିବ କିଛି ମାଛ । ପୁଣି କହିବ, ଦେ, ବାବୁ, ଭାରି ଭୋକ ।

ଭୋକ ଲାଗୁଛି, ଠିକ୍ ଅଛି; ମାଛ ମଧ୍ୟ ଆଣିଲ, ଠିକ୍ ଅଛି ଯେ : ହେଲେ ଲୁଣ କାହିଁ ? ପୁଣି ଦି'ପହର ଗଡ଼ିବା ପରେ ଏ ଉପରବେଳକୁ ମାଛ ଧରି ଆସିଲ ଯେ ତାକୁ କେଳାକେଳି, କଟା ବଛା କରି ରାନ୍ଧିବା ଯାଏ ଭୋକ ସମ୍ଭାଳି ପାରିବଟି ?

ଛୋଟ ଛୁଆକୁ ବୁଝାଇବା ପରି କୋମଳ ସ୍ଵରରେ ସେ ବାମଦେବକୁ କହେ ଓ କେଡ଼େ ଶୀଘ୍ର ମାଛ ରାନ୍ଧି ତା' ପାଇଁ ବାଢ଼ିଦିଏ ।

ବାମଦେବ ତା' ବାପା-ମା'ଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ସନ୍ତାନ । ପୁଣି ସେ ବାହାହେଲା ବେଳକୁ ତା' ବାପା, ମା' ମଧ୍ୟ ଜୀବିତ ନଥିଲେ । ତାକୁ ବାହାହୋଇ ଆସିବା ବେଳକୁ ତା' ପ୍ରଥମ ସ୍ତ୍ରୀର ବୟସ ପନ୍ଦର କି ଷୋହଳ । ସେ ଆସିବା ପରେ ବାମଦେବ ସବୁ ଦିଗରୁ ଚେରେଇଗଲା । କାମିକା ପାଲଟିଗଲା ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ । ନିଜ ବିଲରେ ନିଜେ ପରିଶ୍ରମ କଲା । ଘରର ବାଡ଼ି ପଟେ, ପଡ଼ିଆ ପଡ଼ିଥିବା ପଦର ଜମିରେ ଲଗାଇଲା ଭେଣ୍ଡି, ବାଇଗଣ, ଚମଟ, ଚଳଣା, ଶିମ୍ବ, ମାଟିଆଳୁ । ଭାଗଚାଷରେ ଦେଇଥିବା ଜମିକୁ ଛଡ଼ାଇ ଆଣିବା ପରେ କିଣିଲା ହଳେ ଗଜା ଭେଣ୍ଡିଆ ବଳଦ । ତିଆରି କଲା ଲଂଗଳ, ଯୁଆଳି, ଶଗଡ଼ । ନିଠେଇ ନିଠେଇ, ଅଧିକ ସମୟ ଦେଇ ଭଲରୂପେ ଚାଷକଲା ତା' ଜମିକୁ । ଜମିରେ ସୁନା ଫଳାଇଲା । ତାହା ଦେଖି ଅନ୍ୟମାନେ ପୁଣି ସେମାନଙ୍କ ଜମି ତାକୁ ଭାଗ ଚାଷରେ ଦେଲେ । ତା'ର ସଂପତ୍ତି ବଢ଼ିଲା । ସେମିତି ବି ବଢ଼ିଲା ତା' ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ । ତା' ପତଳା, ହାତୁଆ ଦେହରେ ମାଉଁସ ଲାଗିଲା । ଠାକୁଆ ଗାଲ ପୁରିଯାଇ ଫୁଲିଲା ଫୁଲିଲା ଦିଶିଲା । ବଢ଼ିଲା ଆଖିର ତେଜ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ସାହସ ଓ ଆତ୍ମବିଶ୍ଵାସ । ଚେହେରା ହେଲା ମରୁବୁତ, ବଳିଷ୍ଠ । କିନ୍ତୁ ଖାସ୍ କିଛି ବଦଳିଲାନି ତା' ବୋକା ପଣିଆ ।

ବିବାହର ଚାରିବର୍ଷ ପରେ ବାମଦେବର ପ୍ରଥମ ସ୍ତ୍ରୀ ଗର୍ଭରୁ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲା ଝିଅଟିଏ । ସଂଯୁକ୍ତା ତା'ର ନାଁ । ସଂଯୁ । ବାମଦେବର ବୟସ ଯେତେବେଳେ ଚାଳିଶ ଓ ଝିଅର ବୟସ ଦଶବର୍ଷ, ସେ ସ୍ତ୍ରୀଟି ମରିଗଲା । ସେତେବେଳକୁ ବାମଦେବ ଯେମିତି ହମହମ ହେଉଥିଲା, ଦ୍ଵିତୀୟ ବିବାହ କରିବା ପାଇଁ ସେ କଦାପି ଦୁଇବର୍ଷ ଗଡ଼ାଇ ନଥା'ନ୍ତା । ପ୍ରଥମ ସ୍ତ୍ରୀଟି ମରିଯିବାର ମାସକ ପରେ ରକ୍ଷିକୁଲ୍ୟାର ବନ୍ୟାରେ ତା' ଘରଦ୍ଵାର ଭାସିଯାଇ ସେ ଏକପ୍ରକାର ନିଃସ୍ଵ ପାଲଟିଗଲା । କିଛି ହିଁ ଉଦ୍ଧାର କରିପାରିନଥିଲା ସିଏ ଅକସ୍ମାତ୍ ରାତିରେ ଆସିଥିବା ବନ୍ୟା ମୁହଁରୁ । ଅଳ୍ପ କିଛି ଟଙ୍କା ଯାହା ଧରାକୋଟ ବ୍ୟାଙ୍କର ଜମା ଖାତାରେ ଥିଲା, ସେଥିରେ ଯାଇତାଇ ଘର ଖଣ୍ଡେ କେବଳ କରିହେଲା । ସରକାରୀ ସାହାଯ୍ୟ ବୋଲି ଯାହା ମିଳିଲା, ସମୁଦ୍ରକୁ ଶଂଖେ ।

ଦୁଇବର୍ଷର ଅକ୍ଳାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ ପରେ, ଜମିରୁ ଉତ୍ପାଦିତ ବଳକା ଶସ୍ୟକୁ ବିକି ସେ ପୁଣିଥରେ ଟିକିଏ ଚେରେଇଲା । ଅଣ୍ଟା ସଳଖୁ ଠିଆହେଲା ଓ ଦ୍ଵିତୀୟ ବିବାହ ପାଇଁ ସଜବାଜ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା । ସାରାଟା ଗାଁର ଲୋକେ ବାରଣ କଲେ - କାହିଁକି ଆଉଥରେ ବାହା ହେବୁ ? ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ହରାଇଲୁ । ତା' ସାଙ୍ଗରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଆସିଥିଲେ ତୋ ଘରକୁ । ସେ ଯିବାପରେ ବନ୍ୟା ସହ ସବୁ ଚାଲିଗଲା । ନିଶ୍ଚୟ ତୋ କପାଳ ମନ୍ଦ । ଯେତେଦିନ ସୁଖ ଭୋଗ ପାଇଁ ଲେଖୁ ଆଣିଥିଲୁ, ଭୋଗକଲୁ । ଥରେ ମନ୍ଦ ଘଟଣା ଘଟିଲେ ତା'ପରେ ଘଟିଚାଲିବ । ତାକୁ ଆକଟ କରିବାକୁ ମଣିଷର ବା ଚାରା କେତେ ? ଯେତେ ଯୁଆଡ଼େ ଖୋଜିଲେ ସୁଖା ସେ ସ୍ତ୍ରୀ ଠାରୁ ଭଲ ଆଉ କେଉଁଠୁ ପାଇବୁ ? ସ୍ତ୍ରୀଟି ଯଦି ଟିକିଏ ଖରାପ ପଡ଼େ, ଭାରି କାନ୍ଦାରିଆ ଲାଗିବ । ତୋର ବୟସ ହେଲାଣି । ହେଲଟି ଚାହୁଁ ଚାହୁଁ ବୁଢ଼ା ହେବୁ । କାହିଁକି ଆଉ ଏତେ ଜଞ୍ଜାଳ ? ନୂଆ ପରିବାର ଗଢ଼ି ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ହେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ପୁଣି ମଣିଷ କରିବାକୁ ବଳ ବୟସ ନଥିବ । ଝିଅକୁ ବାରବର୍ଷ ହେଲା । ଚାରିଟା ବର୍ଷ ଭିତରେ ସିଏ ବାହାରି ପଡ଼ିବ । ତାକୁ ବାହା ଦେଇଦେଲେ ତୋର ଦାୟିତ୍ଵ ଶେଷ ।

ବାମଦେବ ମାନିଲାନି । କହିଲା - ମୋ ଜୀବନରେ କଣ ଖାଲି ଏକୃତିଆ ପଡ଼ିରହି କଷ୍ଟ ଭୋଗ କରିବା କଥା ଲେଖା ଅଛି ? ବାପା, ମା' ମରିବା ପରେ କେତେଗୁଡ଼ାଏ ବର୍ଷ ଏକଲା ରହିଲି । ନିଜେ ରନ୍ଧା, ବଡ଼ା କରି ଖାଇଲି । ପୁଣି ଝିଅ ଦିନେ ବାହାହୋଇ ଚାଲିଯିବା ପରେ ହାଣ୍ଡି ତୁଲି ଧରି ପଡ଼ି ରହିବି । ଦିନେ ମରିଯିବି ଏ ଘରେ ପଡ଼ି ପଡ଼ି । ପାଟିରେ ପାଣି ଟୋପାଏ ଦେବାକୁ ସୁଖା ପାଖରେ କିଏ ନଥିବ !

ବାମଦେବ ନିଜ ପାଇଁ କନିଆଁ ଖୋଜୁଥାଏ । ପାତ୍ରାଟିଏ ଠିକ୍‌ହେବା ପୂର୍ବରୁ ସଂଯୁ ଦିନେ ଗୃହଯୋଗ୍ୟା ହେଲା । ବାରବର୍ଷର ଝିଅ । ସେ କିଛି ଜାଣୁନି । ବାମଦେବକୁ କିଛି ଜଣାନାହିଁ । ସେ ଭାରି ବିଷମ ବେଭାର । ସେସବୁ ମାଇପିଙ୍କ କାମ । ସ୍ତ୍ରୀ ମରିଯାଇଛି । ବାମଦେବ ଅତି ଅସହାୟ ଅନୁଭବ କଲା । ଭାରି ଶୂନ୍ୟଶୂନ୍ୟ ଲାଗିଲା ତାକୁ ତା' ଛାତି ଭିତରଟା ।

ଗାଁର କେହି ଝିଅ ବଡ଼ କନିଆଁ ହେଲେ ମାଇପିମାନେ ଏକଜୁଟ ହୁଅନ୍ତି । ସେ ଝିଅକୁ ନେଇ ଗମ୍ଭାରି ଘରର ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ବସାନ୍ତି । ସାତଦିନ ଯାଏ ସେମିତି ବସିରହେ ଝିଅ । ମାଇପିମାନେ ତାକୁ ବନ୍ଦେଇ ଦିଅନ୍ତି । ଝିଅ ବନ୍ଦେଇ ହେଲା ବୋଲି ଛୋଟ ଭୋଜି ମଧ୍ୟ କରାଯାଏ । ବାମଦେବ ଏକଲା ଲୋକ । ସ୍ତ୍ରୀ ନାହିଁ । ଏତେ କଥାକୁ କିଏ ପାରେ ? ସେ ଝିଅକୁ କହିଲା - ମା' ସଂଯୁ, ଦେହରେ ଟିକିଏ ହଳଦୀ ଲଗାଇ ବାଡ଼ିପଟେ ପାଣି ବାଲୁଟିଏ ଗାଧୋଇ ପକା । ତୁ ତ ହୀନକପାଳୀ । ମା' ନାହିଁ । ମୁଁ ଆଉ କଣ କରିପାରିବି ?

ଝିଅ ଗୃହଯୋଗ୍ୟା ହେଲା ବୋଲି ବାମଦେବ ଜଣାଇଲାନି କାହାକୁ ବି । ସେଭଳି କଥା କଣ ପ୍ରଘଟ ନହୋଇ ଲୁଚି ରହିବ ? ପୁରୁଷା ଲୋକମାନେ ବିରକ୍ତ ହେଲେ - କେତେ ପାଇଟି କଲୁରେ ବାମଦେବ ! ଏପରି ନୋହିଲା କାମ କରିବା ତୋର ବିଲକୁଳ ଠିକ୍ ହେଲାନି । କାହିଁ ଲୁଚିଲା ତୋ ମୁଣ୍ଡକୁ ଏ ମନ୍ଦ ବୁଦ୍ଧି ? କାହାକୁ କିଛି ନକହି ନପଚାରି, କିଛି ବି ନବୁଝି ନଶୁଝି ଗୋଟେ ଏତେ ବଡ଼ ପରମ୍ପରାକୁ ଭାଙ୍ଗିଦେଲୁ । ସେ ଝିଅ ସାତଦିନ ଯାଏ କୌଣସି ପୁରୁଷର ମୁହଁ ଦେଖିବା କଥା ନୁହେଁ, ଛାଇ ମାଡ଼ିବା କଥା ନୁହେଁ । ଏପରିକି ନିଜ ଜନ୍ମକଲା ବାପର କି ସାନ ସାନ ଅଣ୍ଟିରା ପିଲାଙ୍କର ବି । ସାତଦିନ ପରେ ମାଇକିନା ଭୋଜିଟେ ଦେଇଥାନ୍ତୁ । କେତେ ବା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଇଥାନ୍ତା ଯେ ଡରିଲୁ; ଏମିତି ଓହରିଗଲୁ !

ବାମଦେବ ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କରି କହେ - ସେଥକୁ ମୋର ଭୟ ନଥିଲା ଯେ, ମୁଁ ଏକଲା ପୁରୁଷ ଲୋକଟେ । ସାତଦିନ କାଳ କେମିତି ସେ ବିଧାନ ତୁଲେଇଥାନ୍ତି ? ମତେ ତ କିଛି ଜଣାନାହିଁ । କେମିତି ସବୁ ନିଅ-ଆଣ-ଥୁଅ କରିଥାନ୍ତି ?

- ତୋର କରିବା କଣ ଦରକାର ଥିଲା ? ଗାଁ ମାଇପେ ସବୁ କରିଥାନ୍ତେ । ସେମାନେ ଆଉ କାହିଁକି ଅଛନ୍ତି ? କାହିଁକି ତେବେ ଗାଁ ଭିତରେ ମଣିଷ ମେଳ ବାନ୍ଧି ରହିଛି ମଣିଷଙ୍କ ସହ ?

ବାମଦେବ ମୁଣ୍ଡ ଉଠାଇ କହେ - ସହର ମାନଙ୍କରେ ତ ଏ ବିଧାନ ସମସ୍ତେ ବନ୍ଦ କରିଦେଲେଣି । ଝିଅ ବଡ଼ହେଲେ କେହି କାହାକୁ ଜଣାଉ ନାହାନ୍ତି । ଯୋଦିନ ସେଦିନ ଗାଧୋଇ ପଡ଼ି ଝିଅ ଚାଲିଯାଉଛି ସ୍କୁଲକୁ । ଏସବୁ କଥାକୁ ଏତେ ପ୍ରଚାର କରିବା କ'ଣ ଦରକାର ?

- ନାହିଁ କେମିତି ? ଦରକାର ଅଛି ନା, ଅଲବର୍ ଅଛି । ବାମଦେବକୁ ବୁଝାନ୍ତି ଅନ୍ୟମାନେ । ଯେଉଁମାନେ ଏପରି ବିଧାନ କରିଥିଲେ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ କଣ ଗୋବର ଥିଲା ? ସେମାନେ କ'ଣ ହେଲେ ମଙ୍ଗଳ ଚିନ୍ତା କରି ଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା ତଳେଇଥିଲେ ନା ! ଆଲୋଚନା କଲେ ତ କେତେ କଥା ବାହାରିବ । ହେଲେ ଏତିକି ତ ଆମେ ବୁଝିପାରୁଛୁ ଯେ ଝିଅକୁ ସାତଦିନ ଯାଏ ଗମ୍ଭୀରିଘରେ ମାଇପିକୁଳ ତା' ଦାୟିତ୍ବ ବିଷୟରେ ବୁଝାଇଥା'ନ୍ତେ । ସମସ୍ତେ ଘଟଣାଟା ଜାଣିଯିବା ପରେ ଝିଅ ସାଙ୍ଗରେ ଟୋକାଟାକଳିଆ ପିଲେ ଲାଗିଲେ ତାଙ୍କୁ ଆକଟ କରିଥାନ୍ତେ । କାହା ଦୃଷ୍ଟିରେ କେଉଁଠି ଯୋଗ୍ୟ ବରପାତ୍ର ଥିଲେ ସିଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ପକାନ୍ତା । ଏସବୁ ଗୋଟେ ଗୋଟେ ସାମାଜିକ ପ୍ରଥା, ଦାୟିତ୍ବ । ଟାଉନୁ ଜାଗାରେ ଯିଏ ଯାହା କରୁ; ଆମେ ତ ଗାଁରେ ଅଛୁ ନା !

ସଂସ୍କୃତ ପଢ଼ା ବନ୍ଦ କରିଦେଲା ବାମଦେବ । ପଢ଼ିଣା ଘରକୁ ଆସିଥିବା ପାଠୋଇ ବୋହୂଟି କହିଲା - କାହିଁକି କକା ତା' ସ୍କୁଲ ଯିବା ବନ୍ଦ କରିଦେଲ ! ଆଉ ଦି'ଟା ମାସପରେ ସପ୍ତମ ଶ୍ରେଣୀ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇଥା'ନ୍ତା । ପଢ଼ିବାକୁ ଯାଉଥିଲା ତ ଧରାକୋଟ, ଯାଇଥା'ନ୍ତା ।

ଆଉ ତିନିଟା ବର୍ଷ ପଡ଼ିଥିଲେ ସରିଥାନ୍ତା ହାଇସ୍କୁଲ ପାଠ । ଦଶମ ଯାଏ ହେଲେ ତ ପଢ଼େଇଆ'ନ୍ତ । ଘରେ ବସି କ'ଣ କରିବ ମା' ଛେଉଣୁ ଝିଅଟା ? ଆଜିକାଲି କୋଉଠି ବା ଝିଅମାନେ ପାଠ ନପଢ଼ି ରହିଛନ୍ତି ?

ବାମଦେବ ଅଶୁଣା କରିଦେଲା ସେ ବୋହୂଟିର ଅନୁନୟକୁ ।

ଆଉ ମାସକ ପରେ ସେ ଦ୍ଵିତୀୟ ବିବାହ କଲା । ବାହା ହୋଇ ଆସିବା ବେଳକୁ ତା' ଦ୍ଵିତୀୟ ସ୍ତ୍ରୀର ବୟସ କୋଡ଼ିଏ କି ଏକୋଇଶି । ଅତି ଗରିବ ଘରର ଝିଅ । କିନ୍ତୁ କୁହୁଲା ଭଳି ତା'ଦେହ । ଗୋଟାକର ମା'ଭଳି ଦିଶୁଥାଏ । ଗଛେ ମାଲକିନା ସିଏ । ନା ତା'ର ମୁହଁରେ ଥାଏ ଝିଅ ସୁଲଭ କୋମଳ ସଲ୍ଲୁଖତା ନା ତା'ର ଆଚରଣରେ ଥାଏ ବୋହୂପଣିଆ ! ବଡ଼ ବଡ଼ ତା' ଆଖି ଆଉ ଶୋଷିନେଲା ପରି ଚାହାଣି । ଘଇତାକୁ ମୁହଁରେ ସୁନ୍ଦା ପାଖରୁ ଅନ୍ତର କରିବାକୁ ସେ ଚାହୁଁନଥିଲା ।

ବାହାରେ, ଲୋକଙ୍କ ଆଗରେ, ବାମଦେବର ଓଠରେ ଫୁଟିଉଠେ ଲାଜ ଲାଜ ହସ । ସେ ଆଉ ଘରୁ ବେଶୀ ବାହାରେନା ବାହାରକୁ । ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ସ୍ତ୍ରୀ ସହ ଘରେ ବସି ଖେଳୁଥାଏ ବାଘ-ଛେଳି ଖେଳ । ତା' ଦ୍ଵିତୀୟ ସ୍ତ୍ରୀ କନକ ଅଗଣା ପିଣ୍ଡାରେ ଚକ୍ଷୁତ୍ଵିରେ କାଟି ଦେଇଥାଏ ଗୋଟେ ଛକ । ବାଘ-ଛେଳି ଖେଳର ଛକ । ଚକ୍ ଲିଭି ଛକ ଟିକିଏ ଫିକା ପଡ଼ିଗଲେ ପୁଣିଥରେ ସେ ଟାଣିଦିଏ ଗାଡ଼ ଗାର । ଦୁହେଁ ଖେଳନ୍ତି । ବାମଦେବ ଓ କନକ । କନକ ସବୁବେଳେ ବାଘ ଗୋଟି ନିଏ । ବାମଦେବ ବାଧାହୋଇ ନିଏ ଛେଳି ଗୋଟି । ଛେଳିର ଆରପଟେ ଛକର ଗୋଟିଏ ଘର ଯଦି ଫାଙ୍କା ହୁଏ ବାଘ ଛେଳି ଉପର ଦେଇ ତୁଆଁ ମାରେ ସେ ଖାଲି ଜାଗାକୁ । ଛେଳି ମରେ । ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ଛେଳି ମରନ୍ତି । ବାଘ ଖାଇଯାଏ ସେମାନଙ୍କୁ । ବାମଦେବ ହାରିଯାଏ । କୁଶଳୀ ଖେଳାଳି ହେଇଥିଲେ ବାମଦେବ ଗୋଟି ଚଳାଇ ଛେଳିମାନଙ୍କୁ ଏମିତି ସଜାଇ ରଖନ୍ତା ଯେ ବାଘ ଯେଉଁ ଦିଗକୁ ଦେଖିଲେ ବି ଗୋଟିଏ କେଉଁ ଛେଳି ପରେ ଖାଲି ଜାଗା ନଥା'ନ୍ତା । ପାଖା ପାଖି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘରାରେ ରହିଥାନ୍ତେ ଛେଳି ପରେ ଛେଳି ଓ ଫାଙ୍କା ଘର ଥାଆନ୍ତା ଦୂରରେ । ଏକାଧିକ ଛେଳି ଉପର ଦେଇ ଡେଇଁ ପାରନ୍ତାନି ବାଘ ଓ ଛେଳିମାନେ ବୁଢ଼ି ଦିଅନ୍ତେ ତା' ବାଟ ।

କିନ୍ତୁ ବାମଦେବ ପାରେନା । ପ୍ରତିଥର ପରାଜିତ ହୁଏ । ହାରିଗଲେ ସେ ଆଉ ଖେଳିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରେନା । କନକ ତା' ହାତକୁ ଟାଣିଧରି କହେ - ବସ, ଆଉ ଗୋଟେ ପିଠି ଖେଳିବା !

ବାମଦେବ ଆଳ ଦେଖାଏ - ବିଲରେ ଦୋଓଡ଼ ଲଂଗଲ ବୁଲାଇବାର ଅଛି / ଓବନ ପଡ଼ିବ / ତଳି ପକାଯିବ / ମଇ ବୁଲିବ / ତଳିଘରା ଭଂଗା ଯିବ / ରୁଆରୋଇ ବଛା ବଛି କାମ ଅଛି, ମୂଲିଆ ଲାଗିଛନ୍ତି; ନଗଲେ କାମରେ ଠକିବେ / ପିଡ଼ିଆ ପଡ଼ିବ / ଧାନ କଟାହେବ / କଳେଇ ବାନ୍ଧି ଖଳାକୁ ଆଣିବାକୁ ଅଛି / ଧାନ ମଳାମଳି ପରା ଚାଲିଟି,

ତେଣେ ଦାମୁଣିଆ ବୁଲୁଛନ୍ତି / ଧାନ ଉଡ଼ାଯିବ, ନଡ଼ା ବାଡ଼ାହେବ / ପାଳ ଝାଡ଼ି ଆଣିବାକୁ
ହେବ ବାଡ଼ିପଟକୁ / ଏବେ ନଗଲେ ଖଳାର ଧାନ ପତୁଲିକୁ ଅଲେଇ ଦେବେ
ବିଛୁଆତି ପିଲେ ।

କନକ ଶୁଣେନା । ବାମଦେବକୁ ଜବ୍‌ବର ଝାଙ୍କରେ ଟାଣିଦିଏ । ବାମଦେବ
ଅଣାୟତ ହୋଇ ବାଡ଼େଇ ହୁଏ କନକ ଦେହରେ । କନକ ଜାବୁଡ଼ି ଧରେ ତାକୁ ।

କେବେ କେବେ ଅକସ୍ମାତ୍ ସଂଯୁର ଆଖିରେ ପଡ଼େ ସେ ଦୃଶ୍ୟ । ସଂଯୁ ଝଅଟ
ଆଖି ମୁହଁ ବୁଲାଇ ନିଏ ଓ ବାହାରକୁ ଚାଲିଯାଏ ।

ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ କନକ ସଂଯୁକୁ ଭାରି ଆଦର କରୁଥିଲା, ଯଦିବା ତା' ହାତରେ
ହୁଁ କରାଉଥିଲା ଘରର ଅନେକ କାମ । ବର୍ଷକ ଭିତରେ ହୁଁ କନକ ଜନ୍ମକଲା ଗୋଟିଏ ପୁଅ
ଓ ତା'ପରେ ସତେବା ସେ ଶତ୍ରୁ ପାଲଟିଗଲା ସଂଯୁର । ତୁଚ୍ଛାତୁଚ୍ଛାରେ ସେ ଗରଗର ହେଲା
ତା' ଉପରେ । ତାକୁ ଭାରି ଠେଣେଲେଡ଼େ କଲା ।

ଚଉଦବର୍ଷ ବୟସରେ ସଂଯୁକୁ ଧରିଲା ଏକ ବିଚିତ୍ର ରୋଗ । କିଛି କୁଆଡ଼େ ନଥିବ,
ହଠାତ୍ ସିଏ ମୁଠାମୁଠା କରିଦେବ ତା' ହାତ । ସିଧା ଓ ଶକ୍ତ କରିଦେବ ଗୋଡ଼ । ଭୁଇଁରେ
ଗୋଡ଼ ଖାଲି ଡିଙ୍ଗାରି ହେବ । ଫୁଁ ଫୁଁ କରିବ । ତା' ପାଟିରୁ ବାହାରିବ ଫେଣ । ତା' ପାଟି
ପଡ଼ିଯିବ । କାନ୍ଦିଲା ଭଳି, ଅଥଚ ଗୁଁ ଗୁଁ ଶୁଭିବ ତା' ସ୍ଵର । ଦାନ୍ତ କଟକଟ ହେବ । ସେ
ନିଜେ ଯେମିତି କି କିଛି ହୁଁ ଜାଣିପାରୁ ନଥିବ । ଯେମିତି ବା ସେ ମୋଟେ ନଥିବ ନିଜ
ଆୟତ୍ତରେ ।

କିଏ କହିବ - ଏଇଟା ଅପସ୍ମାର । ନିଆଁ ପାଣିକୁ ଜାଗ୍ରତ । ନିଆଁରେ ପଡ଼ିଗଲେ
ଉଠି ପାରିବନି - ପୋଡ଼ିଯିବ । ପୋଖରୀକୁ ଏକଲା ଛାଡ଼ିନି ଗାଧୋଇବାକୁ । ଆଶ୍ଵିନ
ପାଣିରେ ପଡ଼ିଗଲେ ବି ବୁଡ଼ି ମରିବ । କିଏ କହିଲା - ଏପିଲେପ୍ସି ରୋଗ ଲାଏ ।
ପୁରୀରେ ଏ ରୋଗ ଭଲ କରିଦେବା ଭଳି ଜଣେ ନାମକରା କବିରାଜ ଅଛନ୍ତି ।
ହୋମିଓପାଥ ଔଷଧରେ ସେ ହାତୀର ବିକାରକୁ ଭଲକରି ଦେଉଛନ୍ତି । ତାଙ୍କଠାରୁ ଗୋଟିଏ
ପାନ ଔଷ ଖାଇବା ମାତ୍ରେ ଏ ମେଞ୍ଚଡ଼ ଝିଅ ଫୁରୁକି ବଜାଇବା ଭିତରେ ଭଲ ହେଇଯିବ ।
ଆଉ କିଏ କହିଲା - ଲାଏ ମୁର୍ଗି ବେମାର । ବାହାରିବା ମାତ୍ରେ ତାକୁ ଚମଡ଼ା ଜୋତା
ଶୁଂଘାଅ । କିଏ ପୁଣି କହିଲା- କିଛି ନାଜିମ - ଏଇଟା ହିଷ୍ଟେରିଆ । ଉନ୍ମାଦ ରୋଗ ।
ଶୀଘ୍ର ତା'ର ବାହାଘର କରାଇଦିଅ ।

ବାମଦେବ ତାକୁ ଜୋତା ଶୁଂଘାଇଲା । ଗୁଣିଆ ଡାକି ଝଡ଼ା ଫୁଙ୍କା କଲା । ପୁରୀ
ଯାଇ ଔଷଧ ଆଣି ଖୁଆଇଲା । କିଛି ଫଳ ହେଲାନି ।

ଯେବେ ବି ସଂଯୁର ସେ ରୋଗ ବାହାରେ, କନକ ତାକୁ ଚୋବେଇ ଖାଇଦେବା
ଭଳି ଦାନ୍ତ କଟମଟ କରେ । ତାକୁ ଖୁବ୍ ପିଟେ । ସଂଯୁ କିଛି ଜାଣିପାରେନା । ହୁଏତ
ତା' ଦେହକୁ କିଛି କାଟେନା ।

କଷେ ମଷେ ଦୁଇବର୍ଷ କଟିଲା । ସଂଯୁର ବୟସ ଷୋହଳ । କନକ ତା'ପ୍ରତି ସବୁବେଳେ କରୁଥାଏ ଭାରି ନିଷ୍ଠୁର ବ୍ୟବହାର । ପୁଅର ବୟସ ତିନିବର୍ଷ । ସେ କଅଁଳ ଛୁଆଟିକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଚିମୁଟି ଦିଏ ସଂଯୁ । ପୁଅ ଆସି କହିଦିଏ ମା'କୁ । କନକ ନିର୍ଭୁମ୍ପା ମାଡ଼ ବର୍ଷା କରେ ସଂଯୁର ପିଠିରେ, ଗାଲରେ ।

ଘରେ ସଦା ସର୍ବଦା ଲାଗିରହେ ଘୋର ଅଶାନ୍ତି ।

ବାମଦେବ ବିବ୍ରତ ହୋଇପଡ଼େ ।

କନକ ସହିପାରେନା ସଂଯୁକୁ । ସଂଯୁ କିଛି କହିପାରେନା କନକକୁ । ଲୁଚି ଲୁଚି ନିଷ୍ଠୁର ଆଚରଣ କରେ ତିନିବର୍ଷର ପୁଅଟି ସହିତ । ସଂଯୁକୁ ଦେଖିଲେ ହିଁ ପୁଅ ଏବେ ଚିରୁଟିରା ରଡ଼ି ଛାଡ଼େ । ଘରଟି ନର୍କରେ ପରିଣତ ହେଇ ଚାଲିଥାଏ । ବାମଦେବ ସବୁ ସମୟରେ ଘରେ ନଥାଏ । ସେ ଘରକୁ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ହିଁ କନକ ଅଭିଯୋଗମାନ ବାଢ଼ିବସେ । ସଂଯୁ କେଉଁ କାନ୍ଧକୁ ଆଉଜିବସି ମୁଣ୍ଡ ଢଳାଇ ଦେଇଥାଏ ବାଁ କି ଡାହାଣକୁ । ଲୁହ ଧୁଆ ମୁହଁ ଦିଶୁଥାଏ ଅମଥମ, କରୁଣ । ସେ ଦିନକୁ ଦିନ କଳାକାଠ ପଡ଼ିଯାଉଥାଏ ।

ବାମଦେବ କି ଉପାୟ କରିବ କିଛି ଭାବି ଠିକ୍ କରିପାରେନା । ବରାବର ତା'ର ମନେପଡ଼େ ପିଲାଦିନେ ତାକୁ ତା' ବାପା ପଚାରିଥିବା ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ । ଜଣେ ନାଉରିଆ ନଈ ଆରପଟ ହାଟରୁ କିଣିବ ଗୋଟିଏ ବାଘ, ଗୋଟିଏ ଛେଳି ଓ ଗୋଛାଏ ଘାସ । ସେ ପଚୁ ତା' ଡଙ୍ଗାରେ ସେ ଏ କୁଳକୁ ଆସିବ । କିନ୍ତୁ ତା' ଡଙ୍ଗାରେ ତା' ସହିତ ଥରକା ଗୋଟିଏ ପ୍ରାଣୀ ବା ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ କେବଳ ଆସିପାରିବ । ଘାସ ବିଡ଼ା ଧରି ନଈ ପାର ହେଲେ ସେପଟେ ବାଘ ଖାଇଦେବ ଛେଳିକୁ । ବାଘକୁ ଆଣିଲେ ଛେଳି ଖାଇଯିବ ଘାସ । ଛେଳିକୁ ପ୍ରଥମେ ଅଣାଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଦ୍ଵିତୀୟ ଥର ଯାଇ ପୁଣି ବାଘ ଅଥବା ଘାସକୁ ଆଣି ଏପଟେ ଛାଡ଼ିବ ତ ! ପୁଣିଥରେ ସେ କୁଳକୁ ଯାଇ ଫେରିବାବେଳକୁ ଏପଟେ ବିଭ୍ରାଟ ହେଇଯାଇଥିବ । ଛେଳିକୁ ଖାଇ ଯାଇଥିବ ବାଘ ବା ଘାସକୁ ଛେଳି । ନାଉରିଆ କି ଉପାୟ କରିବ ?

ବାମଦେବ ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରିନଥିଲା ସେ ପ୍ରଶ୍ନର । ବାପା ବୁଝାଇ ଦେଇଥିଲା - ନାଉରିଆ ପ୍ରଥମେ ଆଣିବ ଛେଳିକୁ । ବାଘ ତ ଘାସ ଖାଇବନି । ଛେଳିକୁ ଏପଟେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ସିଏ ଯାଇ ଧରି ଆସିବ ଘାସ ବିଡ଼ା । ଘାସକୁ ଏ କୁଳରେ ରଖିବ; କିନ୍ତୁ ଛେଳିକୁ ପୁଣି ନେଇଯିବ ସାଙ୍ଗରେ । ତାକୁ ସେ କୁଳରେ ଛାଡ଼ି ବାଘକୁ ଆଣିବ ଏପଟେ । ଏପଟେ ରହିଲେ ଫେର୍ ବାଘ ଆଉ ଘାସ । ଆଉଥରେ ଯାଇ ସେ ଆଣି ଆସିବ ଛେଳିକୁ ।

ବାମଦେବ ବିଚାର କଲା - ଏ ଛେଳିଟା ହିଁ ସବୁ ସମସ୍ୟାର ମୂଳ । ସେ ବାଘର ଖାଦ୍ୟ ଓ ତା'ର ଖାଦ୍ୟ ହେଉଛି ଘାସ । ଛେଳି ହିଁ ମୂଳ ସମସ୍ୟା । କନକ ଯଦି ବାଘ ହୁଏ

ଏବଂ ଯଦି ଘାସ ହୁଏ ପୁଅ; ତେବେ ସଂଯୁ ହିଁ ତ ଛେଳି । ଏ ଛେଳିକୁ ପାର୍ କରଦେଲେ ଯାଏ । ତା'ର ବାହାଘର କରାଇଦେବା ସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମଂଗଳ ।

ପାତ୍ର ଖୋଜେ ବାମଦେବ । ପାଏନା । କେଉଁଠି ଗୋଟିଏ ପାତ୍ରର ସନ୍ଧାନ ମିଳିବା ବେଳକୁ ସଂଯୁର ବିକାର ବିଷୟରେ ଖବର ପହଂଚି ଯାଇଥାଏ ସେଇଠି । କନକ କହେ - ଗୋଟେ ଆଡ଼ବାୟା, ଉଲାଇଡ଼ା ପିଲା କଥା କିଏ କହୁନଥିଲା ? ସେଇଠି ବୁଝୁନ ?

ଆଡ଼ବାୟା ପିଲାର ବାପା ବି ମନା କରିଦିଏ ସଂଯୁକୁ ବୋହୂ କରି ନେବାକୁ । ବାମଦେବ ହତାଶ ହୋଇପଡ଼େ । ତା' ଉପରେ ପୁଣି ତାକୁ ଘନଘନ ଅଥୟ କରୁଥାଏ କନକ ।

ଜଣେ ଚାଲିଶି ବର୍ଷର ଲୋକ ବିଷୟରେ ଖବର ପାଇଥିଲା ବାମଦେବ । ତା' ସ୍ତ୍ରୀ ମରିଯାଇଥିଲା । ସେ ମଧ୍ୟ ଥିଲା ନିଃସଂତାନ । ଲୋକଟି ଦ୍ଵିତୀୟ ପକ୍ଷ ବାହାହେବା ପାଇଁ ଖୋଜୁଥିଲା ଗୋଟିଏ ଷୋଡ଼ଶୀ କନିଆଁ । ବାମଦେବ କାହାକୁ କିଛି ନଜଣାଇ ସକାଳୁ ସକାଳୁ ଚାଲିଗଲା ସେ ଲୋକର ଗାଁକୁ । କଥା ପକ୍କା କରି ଗାଁକୁ ଫେରିବା ବେଳକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତଯିବା ଉପରେ । ହସ ହସ ମୁହଁରେ ଫେରୁଥାଏ ବାମଦେବ । ଦେଖିଲା ସାରା ଗାଁରେ ନିରବତା । ସବୁଠି ଗୋଟେ ଅମଥମ ଭାବ । ସେ ଘରେ ପାଦଦେବା କ୍ଷଣି ଉକ୍ତ ସ୍ଵରରେ ବାହୁନି ବାହୁନି କାନ୍ଦିଲା କନକ ।

ଖରାବେଳେ ସଂଯୁ ଯାଇଥିଲା ପୋଖରୀକୁ, କନକ ସାଙ୍ଗରେ । ସେଇଠି ବାହାରିଲା ତା'ର ବିକାର । ପାଣିରେ ମୁହଁମାଡ଼ି ପଡ଼ିଗଲା । ଆଉ ଉଠି ପାରିଲାନି । ମରିଗଲା । କନକ ହିଁ କହିଲା ସେକଥା ଉକ୍ତ ସ୍ଵରରେ ବାହୁନି ବାହୁନି । ଏପରି ଭାବେ ସେ ମନ୍ଦିହୋଇ ଧକେଇ ଧକେଇ କାନ୍ଦୁଥିଲା, ଯେମିତି କି ତା'ର ଜନ୍ମକଳା ଯୁବତୀ ଝିଅ ମରିଯାଇଛି, ଯାହାକୁ ସେ ନିଜ ପ୍ରାଣଠାରୁ ବଳି ଭଲ ପାଉଥିଲା ।

ବାମଦେବ ଚିତ୍କାର କଲା - ଏ ..... ତୁପକର୍ । ତୁନିହୁଅ ରାକ୍ଷସୀ । ତୁ ନିଜେ ପାଣିରେ ବୁଡ଼ାଇ ମାରି ଦେଇଛୁ ମୋ ଝିଅକୁ । ସିଏ ତ କେବେ ବି ଖରାବେଳେ ପୋଖରୀକୁ ଯାଏନା । ଯଦି ଗଲା, ତୁ ବି ତ ତା' ସାଂଗରେ ଥିଲୁ । ଉଠାଇଲୁନି କାହିଁକି ତାକୁ ପାଣିରୁ ? ଆଉ ଏବେ କାହିଁକି ଏଡ଼େ ବୋବାଳି ଛାଡ଼ି ଶୁଖିଲା ପ୍ରେମ ଦେଖେଇ ହେଉଛୁ ?

କହିସାରି ବାମଦେବ ଅଗଣା ପିଣ୍ଡାକୁ ଗଲା । କାନ୍ଧରେ ଦୁମ୍‌ଦୁମ୍ କରି ମାରିଲା ଚାରିବିଧା । ପିଣ୍ଡାରେ ବସିଥିବା ପୁଅକୁ ଉଠାଇ କାଖ କଲା । ପିଣ୍ଡାରେ ଚକ୍ଷୁତ୍ତିରେ କନକ କାଟିଥିବା ଛକକୁ ପାଦରେ ଘଷିଘଷି ଲିଭାଇବାରେ ଲାଗିଲା ଅତି ହିଂସ୍ର, ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତ ଭାବେ ।

ଦୁର୍ଘଟଣା

ନିଦ ଲାଗୁଥିବ, ଆଉ ତୁମେ ଶୋଇଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ବି କରୁଥିବ; ଅଥଚ ଶୋଇ ପାରିବନି । ନା, କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ନଥିବ, ନିଦ ଆପେ ଭାଙ୍ଗିବା ପୂର୍ବରୁ ଉଠିବାର ଚିନ୍ତା ଦକ ମଧ୍ୟ ନଥିବ, ସବୁ କିଛି ଠିକ୍‌ଠାକୁ ଥିବ ଘରେ; ତଥାପି ତୁମେ ଶେଯରେ ପଡ଼ି ଛଟପଟ ହେଉଥିବ । ନିଦରେ ନିଶ୍ଚଳ ହେବ ନାହିଁ ତୁମ ଦେହ । ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ଛାଡୁଥିବ । ରଡ଼ିପାଟି କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉଥିବ । ଘନଘନ ପାଣି ପିଇବାକୁ ଉଠିବ ତୁମେ । ତୁମ ପାଦ ଚଳମଳ ହେଇ ପଡୁଥିବ । ପାଣି ପିଇବା ପରେ ଧୀରେ ବିଛଣାରେ ବସିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକରି ସୁଜା, ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହରାଇ, ଲଥିକିନା ବସି ଯାଉଥିବ । ତୁମର ଏମିତି କେବେ ହୁଏ ? ରଡ଼ି ପଚାରିଲା ତିଳକକୁ ।

ସକାଳ ପାଖରୁ ତିଳକର ବାମ ଆଖି ଡେଇଁଥିଲା । ସେ କୌଣସି ତିଖଡ଼ରେ ପଡ଼ିଯିବା ଆଶଙ୍କାରେ ସକାଳ ପହରୁ ବାହାରି ନଥିଲା ଘରୁ । ରବିବାର । ଛୁଟିଦିନ । ଖରାବେଳେ ସେ ରୋଷେଇ କରି ଖାଇଥିଲା । କେବେ କେବେ ସେ ହାତରେ ରୋଷେଇ କରେ । ଖାଇସାରି ଟିକିଏ ଗଡ଼ପଡ଼ ହୋଇ ଉଠିବା ବେଳକୁ ତାର ଆଖି ଫଡ଼କିବା ବନ୍ଦ ହେଇଯାଇଥିଲା । ତା ଆଖି ଯେ ସକାଳ ଠାରୁ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଯାଏ କ'ଣିତ ହେଉଥିଲା, ସେ କଥା ମଧ୍ୟ ତିଳକ ଭୁଲିଗଲା । ବେଳ ବୁଡ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା ରଡ଼ି ପାଖରେ । ରଡ଼ି ପ୍ରାୟ ଘରେ ଥାଏ । ଥିଲା ବି । କିନ୍ତୁ ଅଳ୍ପ ସମୟ ନ ବିତୁଣୁ, ସେ ତାକୁ ନିଦ ହେଉନଥିବା ପ୍ରସଂଗ ଆରମ୍ଭ କରିବା ଶୁଣି ତିଳକ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ତା'ପରେ ରଡ଼ି କେଉଁ ଦିଗରେ ଗତି କରିବ ସେକଥା ଅନୁମାନ କରି ତିଳକର ଦେହର ତାତି ବଢ଼ିଗଲା । ସେ ସହସା ଅସୁସ୍ଥ ଅନୁଭବ କଲା ।

ରଡ଼ି ଘରକୁ କେବେ କେବେ ଆସେ ତିଳକ । ଆସିଥାଏ ସାଧାରଣତଃ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ । ରଡ଼ି ତାକୁ ସ୍ୱାଦୁଯୁକ୍ତ ଜଳଖିଆ ଖାଇବାକୁ ଦିଏ । ସାମାନ୍ୟ ପକୋଡ଼ି

ଗଣ୍ୟକୁ ବି କେମିତି ସିଏ ଛାଣିଥିବ କେଜାଣି, ଖାଉ ଖାଉ ପାଟି ପଛୁରି ପଡୁଥିବ । ଯେତେ ଖାଇଲେ ବି ନୂଆ ଲାଗୁଥିବ । ଫୁଲୁକା ଫୁଲୁକା ପକୋଡ଼ି ଗୁଡ଼ିକ ଦିଶୁଥିବ ଭାରି ଲୋଭନୀୟ । ଅବିବାହିତ ଅଧ୍ୟାପକଟିଏ ତିଳକ । ତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି ବି ନାହିଁ ତା'ର ବାପା, ମା କି ବିବାହିତା ଭଉଣୀ । ଟଙ୍କା ପଇସାର ଅଭାବ ନାହିଁ କି ସେ କଞ୍ଜୁସ ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ଇଚ୍ଛାକଲେ ସେ ସହରର ଯେ କୌଣସି ନାମୀ ହୋଟେଲରେ ବସି ସଂଧ୍ୟାରେ ଅତି ମହଙ୍ଗା ଓ ବିଳାସପୂର୍ଣ୍ଣ ଜଳଖିଆ ଖାଇପାରନ୍ତା । ଖାଏ ମଧ୍ୟ । କିନ୍ତୁ କେବେକେବେ ଚାଲିଆସେ ରତିର ଘରକୁ । ରତି ହାତର ଜଳଖିଆ ସହ ଅନ୍ୟ କାହାର ତୁଳନା ହୁଏନା । ତିଳକକୁ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଭଲଲାଗେ, ଶୁଣିବାକୁ, ରତିର କଥା ଚାତୁରୀ । ରତିର ଭାବଭଙ୍ଗୀରେ ଫୁଟି ଉଠୁଥାଏ ତା'ର ଅନନ୍ତ ଅସହାୟତା ଓ ଅଜବ ଅଭିପ୍ରାୟ । ଅଥଚ ତା ବାକ୍‌ଚାତୁରୀରେ ଥାଏ ଚଉକସ ଚାଲବାଜି । ରତି ତା'ର ଭାବବଳୟ ଭିତରକୁ ଭିଡ଼ିନେଇ ତିଳକକୁ ତନ୍ମାଜ୍ଜନ କରିଦେବାର ପ୍ରୟାସ ଜାରି ରଖେ କିଛି ସମୟ । ତିଳକ ରହେ ଅବିଚଳିତ । ରତି ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ ହୁଏ । କଥାର କପଟ ରଜ୍ଜୁରେ ଝୁଲିଝୁଲି ଅବଳାଳାକ୍ରମେ ପୁଣି ଓହ୍ଲାଇ ଆସେ ସମତଳ ଭୂଇଁ ଉପରକୁ । ତିଳକ ଉପଭୋଗ କରେ ରତିର ସେ ଉଦ୍‌ଗ୍ରୀବ ଉଠାପକା ଖେଳ । ମନ୍ଦବ୍ୟ ଦିଏନା । ଅନେକ କଥା ଅନୁମାନ କରେ । କିନ୍ତୁ ନିଜ ମନର ଭାବକୁ ଅନାବରଣ କରେନା । ତଥାପି ତାକୁ ଲାଗେ, ରତି ପାଖରେ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ରହିବା ବିପଜ୍ଜନକ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇପାରେ ।

ରହସ୍ୟମୟ କଥା କହୁ କହୁ ଥରେ ଥରେ ରତି ଆରମ୍ଭ କରିଦିଏ ବାତୁଳ ବଦନାସି । ତାକୁ କ୍ଷୀନ୍ତ କରାଇବା ଭାରି କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ହୋଇଯାଏ । ରତିର ପ୍ରଶ୍ନ ଶୁଣି, ଡେଣୁ, ତିଳକ ଦ୍ରୁତ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ମନୋରମ ସଂଧ୍ୟାଟି ନଷ୍ଟ ହେଇଯାଉ ବୋଲି ସେ ଚାହୁଁ ନଥିଲା । ତା'ର ଅଚାନକ ମନେ ପଡ଼ିଗଲା, ସକାଳୁ ତା' ଆଖି ଡେଉଁଥିବା କଥା । ସେ ଚାଉଟାଉ କରି ପକୋଡ଼ିତକ ଗଳାଧଃକରଣ କରି ଘରକୁ ଫେରିଯିବାକୁ ମନସ୍ଥ କଲା ।

ରତି ଅତିଳ ସ୍ଵରରେ କହିଲା-କଣ ଏମିତି ରଜୁଣା ପରି ଖାଲି ଖାଇବାରେ ଲାଗିଛି କି ହେ ! ମୋ କଥା ଶୁଣିଲ କି ନାହିଁ ? ତୁମର ଏମିତି କେବେ ହୁଏ ? ଏଇ ମୁଁ କହିବା ମସ୍ତ, ଶୋଇ ନପାରିବା ଅବସ୍ଥା ?

ପକୋଡ଼ି ସହ, ପାଟି ଆଡ଼କୁ ଯାଉଥିବା, ହାତ ଅମକିଗଲା । ପକୋଡ଼ିଟି ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ଛିର ରଖି ତିଳକ କହିଲା : ନା, ହୁଏନା ।

ରତି କାନ୍ଧ ଘଷା ଉପରୁ ସତର୍କ ଭାବେ ଦୃଷ୍ଟି ଘୂରାଇ ଆଣି କହିଲା-ମୋ କ୍ଷେତ୍ରରେ, କିନ୍ତୁ ବରାବର ଏହିପରି ଘଟେ । ରାତି ଅତି ଦୀର୍ଘ ମନେହୁଏ ।

ତିଳକ ପକୋଡ଼ିଟିକୁ ପାଟିରେ ପୁରାଇ ଜିଭ ସାହାଯ୍ୟରେ ବାମ କଳକୁ ଠେଲିଦେବା ପରେ ଚରବରିଆ ଭାବେ କହି ପକାଇଲା- ମୁଁ ଦୁଃଖୀ ।

ବାପୁରେ ! ରତି ଆଖି ନଚାଇ ଉଜାରଣ କଲା ଓ ଓଠ ପ୍ରସାରିତ କରି ହସିବା ପରେ କହିଲା - ଖାଲି ଏମିତି ଦୁଃଖିତ ହେଇପଡ଼ିଲେ କେଉଁ କାମକୁ ? ଦୁଃଖଟା ତୁମ ଚଷ୍ମିଠେଇଁ ନା ହୃଦୟ ଭିତରେ ?

ତିଳକ ଆଉ କିଛି କହିଲା ନାହିଁ କିଛି ସମୟ ଯାଏ । ରତି କେଜ ସେକେଣ୍ଡ ପାଇଁ ଗୁଣ୍ଡ ଗୁଣ୍ଡ ହେଲା ଓ ପରେ ଗନ୍ଧାର ଦିଶିଲା । ତିଳକ ଆଡ଼କୁ କଟମଟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଲା ଓ ଉଠୁଉଠୁ କହିଲା - ଛଅଟା ବାଜି ପନ୍ଦର ମିନିଟ୍ । ଅନ୍ଧାର ହେଇଗଲାଣି କେତେବେଳୁ । ତୁମେ ଖାଉଥାଅ । ମୁଁ ଠାକୁର ଥାକ ପାଖରେ ଧୂପକାଠି ଜଳାଇଦେଇ ତା ଧରି ଆସୁଛି ।

ରତି ଏକ ଅଜବ ରୀତିର ନାରୀ । ତିଳକ ଜାଣେ । ନୂଆ ନୂଆ ନିକଟତର ହେଲାବେଳେ ନହୁଲୀ ବୟସୀ ପ୍ରାୟେ ନଖରା ମାନ ଦେଖାଉଥିଲା । ଯେମିତି କି ସିଏ ଗୋଟେ ସୁବଳିତା ଷୋଡ଼ଶୀ । ଏପରି ବର୍ତ୍ତୁଳାକାର ତା ଦେହ ଯେ ଗୋଟେ ବୋଇତାକୁ ଭଳି ଦିଶେ । ତା'ର ଉଚ୍ଚତା ପାଞ୍ଚଫୁଟ ସାତ ଇଞ୍ଚ ସରିକି ହେଇପାରେ । ସେଇଥିପାଇଁ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ଯେତେ ବେଢ଼ଙ୍ଗ ହେଲେ ବି ଖୁବ୍ ବେଶୀ ଅରୁଚିକର ଲାଗେନା । ତାକୁ ଦୂରରୁ ଆସୁଥିବା ଦେଖିଲେ କିଏ ଜଣେ ଆସୁଛି ବୋଲି କହିବା ବଦଳରେ କଣ ଗୋଟେ ଆସୁଛି ବୋଲି ଲୋକେ ପଚାରିବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ତାକୁ ତା' ପିଠି ପଟୁ, ନିକଟରୁ, ଦେଖିଲେ ତା'ର ସେ ବିଶାଳ ଶରୀର ଓ ଦୃଢ଼ ଚାଲି ଦେଖଣୀହାରିର ମନରେ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ ସଂକ୍ରମଣ । କାହା କାହା ମନରେ ସଂଚାରିତ ହେଇପାରେ ଭିତ୍ତିହୀନ ଭାତି । ସେ ଯାହା ଦିଶେ, ତା ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ତାହା ନୁହେଁ । କଥା କହିଲା ବେଳେ ବାରଂବାର ତା ଓଠ ଟପି ବାହାରି ଆସୁଥାଏ ଲାଳ ଜୁହୁବୁହୁ ଜିଭ । ବାହାରେ ହକହକ ହୁଏ । ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରେ କଇଁଛର ମୁଣ୍ଡ ପରି । ପୁଣି ଉକ୍ତିମାରେ । ସେତେବେଳେ ତା ଆଖିରେ ଉଭାସିତ ହୁଏ ଉଦୀପକ ଉଛୁଙ୍ଗଳତା ଏବଂ ଓହବଳ ଔଜ୍ଜ୍ବଲ୍ୟ । ଲାଗିବ, ସତେ ଅବା ହାଦେ ହଜିଯିବାକୁ ହାଇପାଇଁ ହେଉଛି ତା ହୃଦୟ । ତା' ଦେହର ବର୍ଣ୍ଣ କଳା । ମୁହଁଟି ଦିଶେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଗ୍ଲୋବ୍ ଭଳି ଯାହା ଲଟକି ରହିଛି ବେକର ଷ୍ଟାଣ୍ଡ ଉପରେ । ମୁଦଗର ପରି ସେ ମୁହଁଟିକୁ ମୋଡ଼ିଭାଙ୍ଗି ଯେପରି ଭଂଗୀ ସେ ଦେଖାଏ, ତାହା ଦେଖି ତା ବୟସ ତିରିଶି ବୋଲି ଜାଣି ଥିଲେ ବି, କହିବାକୁ କୁଣ୍ଠିତ ଲାଗିବ । ସେ ଗୋଟିଏ ଉନ୍ନତିଶୀଳ କଂପାନୀରେ ଟାଇପିଷ୍ଟ ଚାକିରି କରେ । ରହେ ଗୋଟିଏ ଭଡ଼ା ଘରେ ।

ତିଳକ ଜାଣେନା କେଉଁଠି ରତିର ଜନ୍ମସ୍ଥାନ, କିଏ ତା'ର ବାପା, ମା' । କେବେ ପଚାରିନି । ରତି ବି କହିନି କେବେ । ତେବେ ରତି କହି ନଥିଲେ ବି ତିଳକ ଏକଥା ଅବଶ୍ୟ ଜାଣେ ଯେ ରତିର ପ୍ରଥମ ସ୍ବାମୀ ତାକୁ ଛାଡ଼ିପତ୍ର ଦେଇଛି ଓ ତା'ପରେ ହିଁ ଟାଇପି ଶିଖି ରତି ସେ ଚାକିରିଟି ପାଇଛି ।

ରତିର ଅନ୍ୟ ପୁରୁଷ ସହ ସଂପର୍କ ଥିଲା ବିବାହ ପରେ ବି ଏବଂ ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ସେ ଥରେ ଗର୍ଭପାତ କରାଇଥିଲା ବୋଲି ଖୁବ୍ ସହଜରେ ପ୍ରମାଣ କରିଦେଇ ତା'ର ପ୍ରଥମ ସ୍ବାମୀ ତାକୁ ଛାଡ଼ିପତ୍ର ଦେଇଥିଲା ।

ତୁମର ପ୍ରଥମ ସଂସାର କାହିଁକି ଭାଙ୍ଗିଗଲା ? ତିଳକ ଥରେ ପଚାରିଥିଲା ରତିକୁ । ରତି କିନ୍ତୁ ଭିନ୍ନ କଥା କହିଲା । ଯେ : ତା ସ୍ବାମୀ ଥିଲା ଜଣେ ରେଳ ଡ୍ରାଇଭର । ଅଥଚ ପ୍ରସ୍ତାବ ପଡ଼ିବା ବେଳେ କହିଥିଲା ସିଏ ଏମ୍.ଏ. ପଢ଼ିଛି ଓ ଟି.ଟି.ଆଇ. ଅଛି । ସୁନା ବୋଲି ଯାହାକୁ ଭାବିଥିଲା ରତି, ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ଭେଟି । ସେଥିରେ ପୁଣି ନାହିଁ ନଥିବା ମଦ ପିଏ । ବିଭିନ୍ନ ସହରର ବଦନାମ ଗଳିରେ ମୁହଁମାରେ । ସେସବୁ କଥା, ତଥାପି, ସହି ହେଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ପୁରୁଷ ହେଲା ବୋଲି, ବିନା କାରଣରେ, ମାଡ଼ ମାରିବ - ଏ କଥା କିଏ ସହିଥାନ୍ତା ?

ସେକଥା ବିଶ୍ବାସ କରେନା ତିଳକ । କିନ୍ତୁ ଏପରି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଜନ୍ମାଏ ରତିର ମନରେ ଯେ ସବୁକଥା ଶୁଣି ରତିର ପ୍ରଥମ ସ୍ବାମୀ ଉପରେ ସେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ କ୍ଷୁଦ୍ର ।

ତାହା ଦେଖି ରତି ଖୁସୀ ହୁଏ । ଅନୁଗୃହୀତ ହୋଇଥିବା ଭଳି ଦୃଷ୍ଟିରେ ତିଳକକୁ ଚାହେଁ । ତିଳକର ମନେହୁଏ ସେ ତା ଆଖି ପତାକୁ ଟିକିଏ ଝୁଙ୍କାଇ ଦେଲେ ହିଁ ଖପ୍ କିନା ରତି ଡେଇଁ ପଡ଼ିବ ତା କୋଳକୁ । କିନ୍ତୁ ତିଳକ ଖତଜାତାୟ କାମ କରିବାକୁ ଚାହେଁନା ।

ଦୁଇବର୍ଷ ତଳେ ରତି ଦ୍ବିତୀୟ ବିବାହ କରିଛି । କୋର୍ଟରେ । ତା' କପାଳରେ ଲାଲ୍ ଟିକିଲି ଓ ସୁନ୍ଦାର ସିନ୍ଦୂର । ପୂର୍ବରୁ ପିନ୍ଧୁଥିବା ଇନ୍ଦିରା ରି ବଦଳାଇ ସେ ପିନ୍ଧିଲା ତାରକସୀ କାନପୁଲ । ଆଖିରେ ନାଇଲା କଞ୍ଜଳ । ତା ଓଠର ଲିପ୍‌ଷ୍ଟିକ ପ୍ରଲେପ ଦାଉଦାଉ ଜଳିଲା । ମନେ ହେବ, ସତେ କି ପ୍ରତିନିୟତ ତରଳି ଯାଉଛି ଓଠ, ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ରକ୍ତ ଥପ୍ ଥପ୍ ପଡ଼ିଯିବ ତଳେ । ବେକରେ ତାର ଓଜନିଆ ଓ ସୁନ୍ଦର ସୁନା ଚେନ୍ । ସେ ପିନ୍ଧିଲା ଗାଡ଼ ରଂଗର ଦାମୀଦାମୀ ଶାଢ଼ି ।

ରତିର ଦ୍ବିତୀୟ ସ୍ବାମୀ ତିଳକର ପୂର୍ବ ପରିଚିତ । ତା ନାଁ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ । ଅଥଚ ତାକୁ ଦେଖିଲେ ହିଁ ଦୁଃଖର ମୁହାମୁହିଁ ହୋଇଯିବା ପରି ଲାଗେ ତିଳକକୁ । ଯୁନିଭରସିଟିରେ ସେ ତିଳକର ତଳ ବ୍ୟାଠରେ ପଢ଼ୁଥିଲା । ତେଣୁ ରତି ସହ ତା'ର ବିବାହ ହେବା ବେଳକୁ ତା ବୟସ ଛବିଶରୁ କଦାପି ବେଶୀ ହେଇ ନଥିବ ବୋଲି ତିଳକ ନିଶ୍ଚିତ ଥିଲା । ତଥାପି, ବେକାର ଥିବା ହେତୁ ବୋଧହୁଏ ବିଚରା ତା'ଠାରୁ ବୟସରେ ବଡ଼ ଓ ବିଶାଳ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ହେତୁ ଅଧିକ ବଡ଼ ମନେ ହେଉଥିବା ରତିକୁ ବାହା ହେଇଗଲା । ଅବଶ୍ୟ ସେ ଥିଲା ଇତିହାସର ଛାତ୍ର ଏବଂ ଇତିହାସର ଛାତ୍ର ନହେଲେ କିଏ ବା କାହିଁକି ଏ ହରପ୍ପା ମହେଞ୍ଜୋଦାରୋକୁ

ଉଦ୍ଧାର କରନ୍ତା ? ଏମିତି ବି ଇତିହାସ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଅନେକ ଶାସକ ଏବଂ ମହାପୁରୁଷ ନିଜ ଠାରୁ ବୟସରେ ବଡ଼ ନାରୀମାନଙ୍କୁ ବିବାହ କରି ସୁଖରେ କାଳାତିପାତ କରିଛନ୍ତି । ଇତିହାସରେ ନିଜ ନିଜ ନାଁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାକ୍ଷରରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରି ଯାଇଛନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ବିବାହ ପରେ ବି ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ସାମାନ୍ୟ ସୁଖୀ ହୋଇଥିବା ଭଳି ମଧ୍ୟ ଜଣାଗଲା ନାହିଁ । ଅନବରତ ବନ୍ଧାହୋଇ ରହିଥିବା ଗୋଟିଏ ହରିଶର ବିଷାଦ ତା ଆଖିରେ । ଯେମିତି ସେ ଖୁସୀରେ ବାହା ହୋଇନାହିଁ, ବରଂ ମୁର୍ଚ୍ଚା ପାଇଟି ଯାଇଛି । ତାକୁ ଦେଖିବାକୁ ଆଉ ପାଇନଥିଲା ତିଳକ ପତ୍ରା ସାରି ଯୁନିଭରସିଟିରୁ ଫେରିବା ପରଠୁ । ରତି ସହ ତା'ର ବିବାହ ପରେ ରତିର ଘରେ ହିଁ ତା ସହ ପୁନର୍ବାର ସାକ୍ଷାତ ହେଲା । ରତିର ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ୱାମୀଟିକୁ ଦେଖିବାର କୌତୂହଳ ନେଇ ସେଥର ତିଳକ ଯାଇଥିଲା ତା ଘରକୁ । ନିତ୍ୟାନନ୍ଦକୁ ଦେଖିବା କ୍ଷଣି ସେ ମନେପକାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲା, କେଉଁଠି ପୂର୍ବରୁ ଦେଖିଥିଲା ତାକୁ ! କେତୋଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ମନେ ପଡ଼ି ଯାଇଥିଲା ତା'ର । ସେ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ଆଡ଼କୁ ଆଗ୍ରହରେ ହାତ ବଢ଼ାଇଲା କରମର୍ଦ୍ଦନ ପାଇଁ । ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ଖୁସୀ ଜଣାପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ହାତ ବଢ଼ାଇଦେଲା । ଖାଲି ଥୋଇଦେଲା ତା' ପାପୁଲି ତିଳକର ପାପୁଲି ଉପରେ । ତିଳକ ହାତକୁ ଦୁଇଥର ହଲାଇ ଛାଡ଼ିଦେବା ପରେ ସେ ଗୋଟେ ବନ୍ଧ ଗଞ୍ଜୋଡ଼ ଭଳି ବେକକୁ ଢଳାଇ ବସିରହିଲା । କିଛି ବି ଉତ୍ସାହ, କିଛି ହିଁ ଭାବାନ୍ତର ନଥିଲା ତା ମୁହଁରେ । ରତି ପରିଚିତ କରାଇଦେଲା- ଇଏ ହେଲେ ତିଳକ । ଭାରି ଚରିତ୍ରବାନ୍ ଓ ବୁଦ୍ଧିମାନ । ଅତି ସଂବେଦନଶୀଳ ମଣିଷ । ଖୁବ୍ ବୁଲିଆଣ୍ଟ । ଏଠି ସରକାରୀ କଲେଜରେ ଅଧ୍ୟାପକ ଅଛନ୍ତି ।

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ଥରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ମୁଣ୍ଡ ଉଠାଇ ପୁଣି ପକାଇଦେଲା ।

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦର ଜୀବନ ହୁଏତ ଲକ୍ଷ୍ୟହୀନ ଥିଲା । ବିବାହ କରି ମଧ୍ୟ ସେ ରତି ପାଖରେ ବେଶୀ ଦିନ ଲଟକି ରହିପାରୁ ନଥିଲା । ମଝି ମଝିରେ କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଯାଉଥିଲା । ପୁଣି ଦଶ ପନ୍ଦର ଦିନ ପରେ ଝଡ଼ଭଳି ଆସି ପହଞ୍ଚି ଯାଉଥିଲା । ସେ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ରହୁଥିଲା । ଅଥଚ ଭାରି ଅସ୍ଥିର ଜଣାପଡ଼ୁଥିଲା । ତା' ଜୀବନରେ ହୁଏତ ସାମାନ୍ୟତମ ଶାନ୍ତି ନଥିଲା ଅଥବା ପ୍ରକୃତରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଶାନ୍ତି ସେ ଚାହୁଁ ନଥିଲା । ତା' ସମ୍ପର୍କରେ ରତିକୁ କିଛି ପଚାରିଲେ କ୍ଷମାଶୀଳ ହସ ସହ ରତି କହୁଥିଲା, ପିଲା ଲୋକ ! ପିଲା ମନ ତ ! କୁଆଡ଼େ ବୁଲିବାକୁ ଯିବେ ବୋଲି କହିଲେ ମୁଁ ମନାକରେନି । ଯାହା ଟଙ୍କା ଦରକାର, ଦେଇଦିଏ । ଯୁଆଡ଼େ ବୁଲୁଛନ୍ତି ବୁଲନ୍ତୁ । ହାତୀ ବଣରେ ରହିଲେ ବି ରାଜାର ।

ତିଳକ କହେ, ହଁ ପିଲା ଲୋକ ତ ନିଷ୍ଠୁର । ତମଠୁ ଚାରି ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ସାନ ହେବେ ବୋଧହୁଏ ।

ନାହିଁ ମ, କିଏ କହିଲା ? ରତି ଜିଭ କାମୁଡ଼ି ପକାଏ । ଡରଡରରେ ଓଠ ବନ୍ଦ କରି ମୁହଁ ଛୁଟାଇନିଏ । ତା'ପରେ କହେ ଲାଜଲାଜ ଆଖିରେ- ମତେ ତ ମାତ୍ର ପତିଶି

ବର୍ଷ । କହିସାରି ସେ ମୁହଁ ଉଠାଏ । କିଛି କ୍ଷଣ ଗୋଟେ ହିସାବ କଲା ଭଳି ହୁଏ । କୌଣସି ବିନ୍ଦୁରେ ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ରଖି କହେ : ମୋଠୁ ବେଶୀ ବଡ଼ ହେବେନି ଯେ; ଏଇ ମାସେ କି ଦୁଇମାସ । ଏକା ବ୍ୟାଠ ତ ! ତେବେ କଥା କଣ କି, ସମାନ ବୟସର ପୁଅଝିଅଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପୁଅଗୁଡ଼ାକ ଟିକିଏ ପିଲାଳିଆ ଦିଶନ୍ତିନି କି ? ଝିଅଙ୍କ ଚେହେରା, ଏପରିକି ବୁଦ୍ଧି ବି, ଟିକିଏ ଶୀଘ୍ର ପାକଳ ହେଇଯାଏ ବୋଲି କହନ୍ତି ନି ?

: କିନ୍ତୁ ତୁମେ ବେଶୀ ପାକଳ ହେଇଯାଇଛ । ତିଳକ କହେ । ତାହା ଶୁଣି କୁନି ଝିଅଟିଏ ଭଲ ଗୋଡ଼ ଦୁମ୍‌ଦୁମ୍ କରାଡ଼ି, ହାତ ଛିଆଡ଼ି, ମୁହଁ ଓହଲାଇ ରତି ନାକ ସୁଁ ସୁଁ କରେ ।

ତିଳକ ତାହା ଦେଖି ଆମୋଦିତ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇଥିବା ଭଳି କହିପକାଏ : ତୁମେ ବୟସ ଭାରରେ ପାକଳ ଦିଶୁଛ ବୋଲି ମୁଁ କଣ କହିଲି କି ? ତୁମର ବୁଦ୍ଧି ହିଁ ପାଲଟି ଗଲାଣି ପାକଳ ନଡ଼ିଆ ।

: ମାନେ ? ରସ କମ୍ ଖଦା ବେଶୀ ? ରତି ଆଖି ନଚାଇ ପ୍ରଶ୍ନ କରେ ।

ସେକଥା ମନେପଡ଼ି ତିଳକର ଓଠରେ ଧାରେ ହସ ଖେଳିବୁଲିବା ବେଳେ ହିଁ ରତି ଟ୍ରେରେ କପେ ଚା'ଧରି ଆସିଲା । ସେଞ୍ଚର ଟେବୁଲ ଉପରେ ଟ୍ରେ ଥୋଇ ଶାଢ଼ିର କାନିକୁ ଅଣ୍ଟାରେ ଖୁଞ୍ଚିଲା । ପ୍ରଶ୍ନ କଲା : କ'ଣ, ଭାରି ରୋମାଞ୍ସିକ୍ ମୁହଁରେ ଅଛ ? ଏକା ଏକା ହସୁଥିଲ ନା କଣ ?

ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଏଡ଼ାଇ ଯାଇ ତିଳକ ପାଲଟା ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଲା : ମାତ୍ର ଗୋଟେ କପ୍ ଚା କାହିଁକି ?

ରତି କହିଲା : ଖାଲି ତୁମ ପାଇଁ । ମୁଁ ପିଇବିନି । ତୁମେ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ବସି ଚା କପେ ପିଇଥିଲି । ତା ପର୍ବ ସରିବା ପରେ ସେ ବାହାରକୁ ଗଲେ, ତୁମେ ଆସିଲ । ଏତେ କମ୍ ବ୍ୟବଧାନରେ ଆଉଥରେ ଚା' ପିଇବାକୁ ମୋର ଲଜ୍ଜା ହେଉନି । ତା' ଛଡ଼ା ଆଜିକାଲି ବେଶୀଗୁଡ଼େ ଚା' ଆଉ ଦେହରେ ଯାଉନି ।

: ଆଜିକାଲି ଦେହରେ ଯାଉନି ? କଣ ହେଉଛି କି ? ତିଳକ ଗୁରୁତର ମୁଖଭଙ୍ଗୀ କରି ପଚାରିଲା । ରତି ତା' ପାଖରେ ବସୁ ବସୁ କହିଲା : ତୁମେ କିଛି ବୁଝିଲନି । ତୁମେ ଯଦି ଏତେ କଥା ବୁଝିପାରୁଥା'ନ୍ତ ତେବେ ତୁମକୁ ବାହା ହେବା ବଦଳରେ ମତେ କାହିଁକି ଏକ୍ସ ବାହା ହେବାକୁ ପଡ଼ିଥାନ୍ତା ?

ତିଳକ ଅଜହାସ କରିଥାନ୍ତା । ତା ପାଟିରେ ଚା ଥିଲା । ତା ଡକ ଢୋକିସାରି ସେ କପ୍‌ଟିକୁ ଟ୍ରେରେ ରଖିଲା । କହିଲା : ଆଜ୍ଞା ? ଏତେ ଦୂର ? ତୁମେ ମଧ୍ୟ ଏତେ ଦୂର

ଯାଏ ଭାବିପାର ରତି ? କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଭାବିଥିଲି, ତୁମର ଆଉ ବିବାହ କରିବାର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିଲା । ମୋର ତ ମନେହୁଏ ସମାଜକୁ ଆଖିଠାର ମାରିବାକୁ ତୁମର ଏ ବିବାହ ରଚନା ।

ରତି ସ୍ମିତ ହସି ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା : ମାର ଗୁଳି ତୁମର ସେ ସମାଜକୁ । ତୁମ ଜୀବନର ପୂର୍ଣ୍ଣତା ପାଇଁ ସମାଜ ତ ଆଉ ତୁମ କୋଳରେ ସନ୍ତାନଟିଏ ଦେଇପାରିବ ନାହିଁ । ମୋର ପ୍ରକୃତରେ ଗୋଟିଏ ସନ୍ତାନ ଦରକାର । ତା'ପରେ ଏ ବିବାହ କି ସଂପର୍କ ତିଷ୍ଠି ରହିଲେ କେତେ, ନ ରହିଲେ କେତେ ?

ତିଳକ ଉଚ୍ଚାରଣ କଲା : ମାଉଁ ଗର୍ଭ । ଏବେ କଣ ସମୟ ଏପରି ଏକ ମୋଡ଼ରେ ପହଞ୍ଚିଗଲାଣି ? ତୁମର ଏ ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ କଣ ସର୍ବାଧୁନିକ ଓ ପ୍ରଗତିଶୀଳ କହିବା ? ଯଦି ସନ୍ତାନଟିଏ ହିଁ ଦରକାର ଥିଲା, ତାହା ତୁମେ ନିତ୍ୟାନ୍ତର ଭଲ ଦୁଃଖୀ ଲୋକଟିଏର ଜୀବନ ନଷ୍ଟ ନକରି ମଧ୍ୟ ପାଇ ପାରିଥାନ୍ତ ।

ତା'ଠାରେ ଅଛି କଣ ଯେ ମୁଁ ନଷ୍ଟ କରି ଦେଲି ? ମୁଁ କେମିତି କୁହୁକୁଛି ତୁମେ କଣ ଜାଣ ? ତୁମେ କିଛି ହିଁ ଜାଣିପାରନା । ଆଉ କଥା ତ ଦୂରରେ, ତାକୁ ଗୋଟିଏ ପୁରୁଷ ବୋଲି ବି କହି ହେବନି । ବେଶୀରୁ ବେଶୀ ସେ ହେଇପାରିବ ମୋ ସନ୍ତାନର ବୈଧତାର ମୋହର ।

ସେ କଥା ଶୁଣି ତିଳକର ଡୋଳା ଦୁଇଟା ଅବା ଓଲଟିଗଲା । ସେ ତା' ଦୁଇ ଆଖିକୁ ମଜ୍ଜିଦେଇ ରତିର ମୁହଁକୁ ବଲବଲ କରି ଚାହିଁଲା । ପଚାରିଲା- କେବଳ ବୈଧତାର ମୋହର ? ମୋହରଟା ହିଁ ଯଥେଷ୍ଟ ତୁମ ପାଇଁ ?

ରତି କହିଲା : ତୁମେ ଯେତେ ଇଚ୍ଛା ବ୍ୟଙ୍ଗ କରିପାର । ନିଶ୍ଚୁର କଥା କହି ମୋ ମନରେ କଷ୍ଟ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିପାର । ମୁଁ ତୁମ କଥାକୁ ଘେନା କରିବିନି । କାରଣ ମୁଁ ଏବେ ବି ତୁମକୁ ଚାହେଁ ।

: ସେକଥା କୁହନି । ମତେ ଭାରି ଦୂର ଲାଗେ । ତିଳକ କହିଲା ।

ହତଭାଗା । ଡରି ଡରି ଜୀବନଟା ସାରିଦେବାକୁ ବସିଛି । ରତି କହି ଚାଲିଲା : ମତେ ଲାଗେ ତୁମେ ସତରେ ସବୁକଥାରେ ଭୟ କରିବାକୁ ଅବା ଜନ୍ମ ହେଇଛି । ଯେତେ ସାବଲୀଳ ଭାବେ ଘଟିଲେ ବି ସବୁ ଯେପରି କେବଳ ମନ୍ଦକଥା ।

କହୁ କହୁ ରତି ତିଳକର ଛାତିରେ ହାତ ବୁଲାଇବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା ।

ତିଳକ ତକ୍ଷଣେ ତୀକ୍ଷଣ ସ୍ଵରରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା - ଇଏ କଣ ହେଉଛି ? କହୁ କହୁ ସେ ଉଠିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲା ।

ରତି କହିଲା- ହଉ, ବସ ବସ । ଆଉ ସେମିତି କରିବିନି । ବାସ୍ତବରେ କି ଚରିତ୍ରବାନ ଯୁବକ ଅଟେ ତୁମ୍ଭେ ? କହିସାରି ରତି ତ୍ରେ ଉଠାଇ କିତେନ୍ ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଗଲା । କେତୋଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପରେ ହିଁ ବେଡ଼ରୁମ୍ ପଟୁ ଶୁଭିଲା ତା'ର ଅତର୍କ୍ଷ ଓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ଯକ ଚିହ୍ନର । ତିଳକର ମନେ ହେଲା, ରତିର ଶାଢ଼ିରେ ହୁଏତ ନିଆଁ ଲାଗିଯାଇଛି ଅଥବା ତା ଗୋଡ଼ ପାଖରେ ଫଣା ଉଞ୍ଚାଇ ରଖିଛି ଏକ ବିଷଧର ସର୍ପ ।

ତିଳକ ଝପଟି ଗଲା ରତିର ଶୟନ କକ୍ଷକୁ । ଶୟନ କକ୍ଷରେ ବିମୋହିତ ଲାଗିଗଲା ଭଳି ବାସ୍ନା । ଉଭୟ ଝରକା ବନ୍ଦ । ଝରକା ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵାଂଶର କାଚକୁ ଆବୃତକରି ରଖିଛି ଝୀନ ନୀଳ ପରଦା । ଝାପସା ଆଲୁଅରେ ଶୟନ କକ୍ଷଟି ପାଲଟିଛି ମାୟାପୁରୀ । ରତି ଯେ ଝରକା ଆଡ଼କୁ ମୁଣ୍ଡ ଓ କବାଟ ଆଡ଼କୁ ଗୋଡ଼ ରଖି ପଡ଼ିଯାଇଛି ଖଟ ଉପରେ । ତା'ର ଆଖି ବନ୍ଦ ଅଛି । ସେ କଣ ମୂର୍ଚ୍ଛାହେଇ ଯାଇଛି ? ତିଳକ ଖଟ ଉପରକୁ ଉଠିଲା । ରତିର କପାଳରେ ହାତ ରଖିଲା । ତା ଥୋଡ଼ିକୁ ହାତରେ ଧରି ହଲାଇଲା । ତା ଗାଲରେ ସରୁ ଚାପୁଡ଼ା ମାରି ଡାକିଲା- ରତି, ରତି !

ରତି ସେମିତି ଆଖି ବନ୍ଦ ରଖି ତିଳକର ହାତକୁ ଧରିଲା । ତିଳକ ସ୍ଵର ବଢ଼ାଇଲା- ରତି, ରତି !

ରତି ଉଁ ଉଁ କଲା । ଦୁଇ ହାତ ବଢ଼ାଇ ତିଳକର ବାହୁ ଓ ପିଠିକୁ ଜାବୁଡ଼ି ଧରିଲା । କହିଲା- ମୁଁ ମରିଯିବି, ମରିଯିବି ।

କଣ ହେଲା ରତି ? ରତି ! ତିଳକ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ହୋଇପଡ଼ିଲା ।

ରତି ତା ଦୁଇହାତରେ ତିଳକର ପିଠି, ବାହୁ, କାନ୍ଧ, ଛାତି, ମୁହଁକୁ ଏମିତି ଅଣ୍ଟାକି ଚାଲିଲା ଯେମିତି କି ତିଳକ ମୋଟେ ତିଳକ ନୁହେଁ; ଗୋଟେ ହାରମିନିୟମ ! ତିଳକର ଲୋମକୂପମାନ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇ ତା ଭିତରୁ ଉଠି ଆସିଲା ସଂଗୀତର ଝଙ୍କାର । ତା ଆଖି ଆଗରେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କଂସା କବାଟ ସବୁ ଦୁଇ ଖୋଲି ଯାଉଥିଲା ଓ ଜଣେ ବିଚକ୍ଷଣ ନର୍ତ୍ତକୀ ଦ୍ଵାରବନ୍ଧରୁ ଦ୍ଵାରବନ୍ଧ ଯାଏ ତୀବ୍ରଗତି ଓ ଛନ୍ଦରେ ନାଚି ନାଚି ଚାଲି ଯାଉଥିଲା । ତା'ର ସେ ମୁହଁମାନ ଅବସ୍ଥାରେ ରତି ତାକୁ ଜାବୁଡ଼ି ଧରିଲା ତା ବିଶାଳ ଛାତି ଉପରେ ।

ତିଳକ ଅତର୍କିତଭାବେ ନିଜକୁ ମୁକୁଳାଇ ଆଣି ରତିକୁ ଗୋଟିଏ କାଠଗଣ୍ଡି ଭଳି ଓଲଟାଇ ଦେଲା ଖଟର ଅପର ପାର୍ଶ୍ଵକୁ । ଖଟରୁ ଓହ୍ଲାଇ ତଳେ ଠିଆ ହେଲା । କବାଟ ପଟକୁ ବୁଲାଇଲା ମୁହଁ । ରତି ଝଅଟ ଉଠିପଡ଼ି ତା ବାଁ ହାତକୁ ଧରିନେଇ କହିଲା- ନା, ଚାଲି ଯାଅନି; ଶୁଣ ! ତୁମେ କ'ଣ ପୁରୁଷ ହେବାକୁ ଅନିଚ୍ଛୁକ ଅଥବା ଅକ୍ଷମ ?

ତିଳକ ହାତକୁ ଛିଆଡ଼ି ଦେଇ, ଆଉ ରତି ଆଡ଼କୁ ନ ଚାହିଁ ଫେରି ଆସିଲା । ସେ ସଦର ଦରଜା ଖୋଲି, ଚପଲ ପିନ୍ଧି, ଗେର୍ ଖୋଲି, ସ୍କୁଟର ଷାର୍ଟ କରିବା ଯାଏ ବି ରତି ବାହାରିଲା ନାହିଁ । ତିଳକ ଫେରିଗଲା ।

ତା ପରଦିନ ସକାଳେ ତିଳକ ପୁନର୍ବାର ଗଲା ରତି ଘରକୁ । ଘରର ଗେର୍ ପାଖରେ ହିଁ ସେ ହାବୁଡ଼ିଲା ରତିର ଦ୍ଵିତୀୟ ସ୍ଵାମୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦକୁ । ସେ ତାକୁ ପଚାରିଲା : ଗତକାଲି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଏଇଠି ଏକ ଲୋମହର୍ଷଣକାରୀ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିଗଲା । ଏହା ଶୁଣି ତୁମର ଲୋମ ଟାଙ୍କୁରି ଉଠୁଛି ?

: ନା, ତ ! ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ସରଳ ଭାବେ କହିଲା ।

ତିଳକ ତା' ପିଠି ଆପୁଡ଼େଇ ଦେଇ କହିଲା : ତା'ହେଲେ ତୁମର ସେ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦେଖିବା ଉଚିତ ଥିଲା ।

ପରଂପରା

ଅତି ଛୋଟ ଛୋଟ କଥାରେ ସୁଦ୍ଧା ଅତ୍ୟଧିକ ଉତ୍ସିହ ହୋଇପଡ଼ିବା ଏବେ ମାନଗୋବିନ୍ଦଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଇଛି । ପୋଷା ବିଲେଇଟି ଯଦି ଯାଉଣୁ ଆସୁଣୁ କାମୁଡ଼ି ଗୋଡ଼ାଏ ପାଳକକୁ ଯେମିତି ଲାଗନ୍ତା, ପତ୍ନୀ ଉଷାଦେବୀଙ୍କୁ ସେହିପରି ଲାଗେ ମାନଗୋବିନ୍ଦଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ଓ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା । ବିଲେଇକୁ ଅଖାରେ ପୂରାଇ ନେଇ ଦୂରରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଆସିହେବ । କିନ୍ତୁ ସ୍ବାମୀ ମାନଗୋବିନ୍ଦଙ୍କ ପାଇଁ କି ପ୍ରତିକାର କରିବେ ? ଉଷା ଭାରି ବିମର୍ଷ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ମୋଟେ ଭଲ ଲାଗେନା । କିଏ ଜାଣିଥିଲା ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ମଣିଷଟା ପ୍ରତିକୂଳ ପରିଚ୍ଛିତି ସହ ଲଢ଼ିଲଡ଼ି କ୍ରମେ ଏତେ କଠିଣ ଓ ଦୁଃସାଧ ପାଲଟିଯିବ !

ମଣିଷ ହିସାବରେ ସେ ଅନନ୍ୟ । ଉଷା ଜାଣନ୍ତି ପ୍ରଚଳିତ ସମୟରେ ତାଙ୍କ ଭଳି ମଣିଷ ପ୍ରାୟ ବିରଳ । ସେଇଥିପାଇଁ ହିଁ ସେ ଅସ୍ବାଭାବିକ ଲାଗନ୍ତି । ବିବାହିତ ମଧ୍ୟବୟସ୍କ ପୁତ୍ର ତା' ପତ୍ନୀ ସହିତ, ନିଜ ଚାକିରି ଜାଗାରେ, ରାତିରେ ତା' ବାପା ମାଆଙ୍କର ଗୋଡ଼ ନିୟମିତ ଭାବେ ଆଉଁଶି ଦେଉଛି ବୋଲି ଏବେ କେଉଁଠି ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିଲେ ଜଣେ ନିହାତି ଅବିଶ୍ବାସ ନକରିପାରେ । କିନ୍ତୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବ ନିଶ୍ଚୟ । କେହି କେହି ଏପରି ବି କହିଦିଅନ୍ତି, ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ୀଙ୍କ ପାଖରେ କିଛି ପୋତାଧନ ଥିବ ଯେ, ପୁଅ ବୋହୂ ତାଙ୍କର ହୃଦୟ ଜୟ କରିବାକୁ ଫନ୍ଦି ଚଳାଇଛନ୍ତି । ସେମିତି ବି ଉଷା ଅତି ବିସ୍ମିତ ହୁଅନ୍ତି ତାଙ୍କ ସ୍ବାମୀଙ୍କର ଆଦର୍ଶବାଦର ଉଚ୍ଚତ ନମୁନା ସବୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷକରି । ଅଥଚ ସେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ, କି ପ୍ରକାର ଫାଇଦାର ଆଶା ରଖି ଏତେ ବେଶୀ ଅଚଳ ଓ ମୂଲ୍ୟହୀନ ନୀତି, ଆଦର୍ଶକୁ ଜାବୁଡ଼ି ଧରି ସେ ବରାବର ମାନସିକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୋଗୁଛନ୍ତି ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଦହଗଞ୍ଜ

କରୁଛନ୍ତି ! ସମୟ କେତେ କଣ ବଦଳାଇ ଦିଏ, କେତେ ଶୀଘ୍ର ! ଏବେ ତ ବାଘ, ଭାଲୁ ବି ଭୁଲିଗଲେଣି ସେମାନଙ୍କର ହିଂସ୍ରତା । ମାତୃତେଜନା ଉତ୍ତେଜିଯିବାକୁ ବସିଲାଣି ନାରୀମାନଙ୍କ ହୃଦୟରୁ । ଯୁବା ବୟସର ପିଲାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁନି ଯୌବନର ଦୟା ଆଉ ଉଦାମତା । ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ପୃଥ୍ବୀରେ ନିଜର ଅସ୍ତିତ୍ବକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ବଜାୟ ରଖିବାର ବିକଳ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଲାଣି ସେମାନଙ୍କର ଶୈଶବ । ସବୁକିଛି ବଦଳି ଗଲାଣି । ସମୟ ଅନୁସାରେ ନିଜକୁ, ନିଜର ମନୋବୃତ୍ତିକୁ ବଦଳାଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷ ପରିସ୍ଥିତି ସହ ଖାପଖୁଆଇ ମହା ସୁଖରେ ଜୀବନ ବିତାଉଛନ୍ତି । ଦୁଇହଜାର ମସିହା ହେବାକୁ ବସିଲାଣି । ଏବେ ଆଉ କେତେକଣ ବା ସରକାରୀ ଚାକିରିଆ ନୀତି ନିୟମର ଖଣ୍ଡାଧାରରେ ଚାଲିବାର ପାଗଳାମି କରି ମୋକ୍ଷ ପାଉଛନ୍ତି ଯେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଭାଗର ଜଣେ ଛାର ନିର୍ବାହୀ ଯନ୍ତ୍ରୀ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ସ୍ରୋତର ପ୍ରତିକୂଳରେ ପହଞ୍ଚିବାର ଦୁଃସାହସ କରନ୍ତି, ଉଷା ମୋଟେ ବୁଝି ପାରନ୍ତିନି । ଦେଶ ବା ପ୍ରଦେଶର ଭାଗ୍ୟନିୟତା ସରକାର ବି ଭଲା ତାଙ୍କର ଏପ୍ରକାର ଆଦର୍ଶ ଓ ନୈତିକତାକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଥାନ୍ତା ?

ଷୋହଳ ବର୍ଷର ଚାକିରି ଭିତରେ ମାନଗୋବିନ୍ଦଙ୍କର ଚଉଦଜାଗାକୁ ବଦଳି ହେଲାଣି । କାରଣ କେବଳ ଏତିକି ଯେ ସେ ଲାଂଚ ନେବେନି କି ନେବାକୁ ଦେବେନି । ସେ କଥାକୁ ଲୋକେ ଅନ୍ୟ ଭାଷାରେ ରାତିମତ କହନ୍ତି - ସେ ହଗିବେନି କି ବାଟ ଛାଡ଼ିବେନି । ଏପରି କଥା ଶୁଣିଲେ ଉଷାଙ୍କୁ ଭାରି ଅପମାନ ଲାଗେ । ଭାଷଣ ଦୁଃଖ ଜାତ ହୁଏ ମନରେ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ଛୁଆପିଲା ନଥିବାରୁ ଲୋକମାନେ ବିଚିତ୍ର କଥାମାନ କହୁଥିବା ବିଷୟ ତାଙ୍କ କାନରେ ପଡ଼େ । ଦୁର୍ନୀତିରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାଜରେ ନିଜର ଛୁଆଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଯିବାକୁ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ ବୋଲି ନିଃସନ୍ତାନ ରହିବାକୁ ଶ୍ରେୟସ୍କର ମନେକରନ୍ତି; ଅଥବା ଛୁଆପିଲା ହେଉଗଲେ କାଲେ ତାଙ୍କୁ ଲାଂଚଖୋର ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ବୋଲି ଭୟକରି ସନ୍ତାନ ଲାଳସା ପରିହାର କରିଛନ୍ତି : ଏମିତି ବ୍ୟଙ୍ଗାତ୍ମକ ମତ ଦିଅନ୍ତି ଅନେକେ ।

ସହିଯିବାକୁ ପଡ଼େ ଉଷାଙ୍କୁ ।

ରାହୁଗ୍ରୀସକୁ ପରାଗ ବୋଲି ନାଁ ଦିଆଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ସୁଷା ନିଜକୁ ସେ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିବାରୁ ବଂଚାଇ ପାରେ କି ? ଯେତେ ତେଜାୟାନ୍ ହେଲେ ବି, କିଟିକିଟି ଅନ୍ଧାରରେ କେଉଁଠି କଣ ରହିଛି ଦେଖି ପକାଇବାକୁ, ଆଖିର କେତେ ବା ସାମର୍ଥ୍ୟ ? ଜଣେ ଲୋକ, ସେ ଜଣେ ନିର୍ବାହୀ ଯନ୍ତ୍ରୀ ହେଉଥିଲେ ବି, କଳଙ୍କିତ ସମୟର ବିଷାକ୍ତ ବଳୟରୁ ପୃଥ୍ବୀକୁ ଠେଲି ଠେଲି ଏକାକୀ କେଉଁ ରାମରାଜ୍ୟ ଆଡ଼କୁ ବା ନେଇଯାଇ ପାରିବ ?

ମାନଗୋବିନ୍ଦ ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଗୋଟିଏ ନବଗଠିତ ଜିଲ୍ଲାକୁ ସଦ୍ୟ ବଦଳି ହୋଇଥାଏ ମାନଗୋବିନ୍ଦଙ୍କର । ଜିଲ୍ଲାର ସଦର ମହକୁମାଟି ଗୋଟିଏ ଅତି ଛୋଟ ସହର । ଗାଉଁଲି ଗାଉଁଲି ଲାଗେ । ଉଷାଙ୍କୁ ପ୍ରଥମରୁ ମୋଟେ ଭଲ ଲାଗିନଥିଲା ସେଠାରେ । ସେ ବରଂ ଖେଟା ଦେବାଭଳି ମାନଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ କହିଥିଲେ - ଯା'ହଉ ତେରଟି ଜିଲ୍ଲାକୁ ଭାଙ୍ଗି ଚିରିଶିରେ ପରିଣତ କରାଯାଇସାରିଛି । ଆହୁରି ବି ଚାରି ପାଞ୍ଚଟା ଜିଲ୍ଲା ଗଠିତ ହେଇପାରେ ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ । ଏଇ ହାରରେ ଯଦି ତୁମର ବଦଳି ହୁଏ, ଚାକିରି ସରିବାବେଳକୁ ଆମେ ସବୁ ଜିଲ୍ଲା ବୁଲି ସାରିଥିବା ।

ଉଷାଙ୍କର ପରିହାସକୁ ଅବଶ୍ୟ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଗୁରୁତର ଭାବେ ଧରନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଉଷାଙ୍କର ସିନେମା ଦେଖିବାର ଅତ୍ୟଧିକ ଆଗ୍ରହକୁ ସେ ଉଦାର ଚିତ୍ତରେ ସମର୍ଥନ କରିପାରନ୍ତିନି ।

ଛୋଟ ସହରଟିରେ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ସିନେମାହଲ୍ । ଅତି ନିମ୍ନ ମାନର ସେ ଛବି ଘର । ତଥାପି ଉଷାଙ୍କ ସହ ମାନଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ ସିନେମା ଦେଖିବାକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼େ । ଆଜିକାଲିର ସିନେମା ତାଙ୍କୁ ମୋଟେ ଭଲ ଲାଗେନା । ପ୍ରତିଥର ସିନେମା ଦେଖି ଫେରିବା ପରେ ସେ ନିଜର ପ୍ରତିସାରୀ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ବ୍ୟକ୍ତ କରନ୍ତି । ‘କଣ ଅଛି ଏ ସିନେମାରେ ?’ ସେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାନ୍ତି । ପିତୃ ସତ୍ୟ ପାଳନ କରି ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାତା ଓ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସହ ବନବାସରେ ବାହାରିଥିଲେ । ଏଥିରେ ଘରୁ ବିତାଡ଼ିତ ହୋଇ ନାୟକ ତା’ ପ୍ରେମିକା ସହ ବାରଦ୍ୱାର ଶୁଣାପିଣ୍ଡା ହେଇଛି । ନାୟିକାକୁ ଅପହରଣ କରି ଖଳନାୟକ ଲଙ୍କା ବଦଳରେ ତାକୁ ନେଇ ଯାଇଛି ସୁଇଜରଲେଣ୍ଡ । ଫଳରେ ଦର୍ଶକ ଦେଖିପାରିବେ ସୁଇଜରଲେଣ୍ଡର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ । ନାୟକର ସାକ୍ଷାତ ହେବ ହନୁମାନ ବଦଳରେ ରହମତ୍ ଭାଇ ସାଙ୍ଗରେ । ରହମତ୍ ଭାଇ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ । ହିନ୍ଦୁ, ପଠାଣ ଭାଇ-ଭାଇ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହେବ । ଧର୍ମ ନିରପେକ୍ଷତାର ମହତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବ । ରହମତ୍ ଭାଇର ସହାୟତାରେ ନାୟକ ଯିବ ସୁଇଜରଲେଣ୍ଡ । ଦୁହେଁ ସେଠାରେ ବିଶାଳ ଶତ୍ରୁ ବାହିନୀ ସହ ମୁଣ୍ଡିମୁଣ୍ଡରେ ଜୟଲାଭ କରିବେ । ନାୟିକାକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବେ । ନାୟକ ପଚାରିବ - ଏ କୁଭା ବା କମିନାମାନେ ତୁମର ମହିମା କ୍ଷୁଣ୍ଣ କରିନାହାନ୍ତି ତ ? ନାୟିକା ଉତ୍ତର ଦେବ - ନା, କେବଳ ଧୂଆ ଧୂସିରେ ମୋ ଜଂଘରେ ଆତୁଡ଼ା ଦାଗ ପଡ଼ିଯାଇଛି । ତା’ପରେ ସେ ତା ଲୁଗା ଉଠାଇ ଜଂଘ ଦେଖାଇବ । ଦର୍ଶକ ତା’ ନିତୋଳ ଜାନ୍ତୁ ଯୌବନକୁ ନିଠେଇ ଦେଖିବେ । ଜାନ୍ତୁ ଦେଶର କ୍ଷତକୁ ଦେଖି ଲୋକଦେଖାଣିଆ ସମବେଦନା ଜ୍ଞାପନ କରିବେ । ସେମାନଙ୍କର ପଇସା ଉଠିଯିବ । ନାୟକ ନାୟିକା ସୁଇଜରଲେଣ୍ଡରେ ଗୀତ ଫିଟ ଗୋଟେ ଅଧେ ଗାଇବେ । ସ୍ୱଦେଶକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରିବେ । ତା’ପରେ ଯବନିକା ।

କ'ଣ ଥାଏ ଏମିତି ସିନେମାରେ ? ନୂଆ କଥା କାହିଁ ? ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇ ଅତ୍ୟଧିକ ବିରକ୍ତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି ମାନଗୋବିନ୍ଦ ।

ସିନେମାରୁ ଆଉ ବେଶୀ କଣ ଆଶା କରାଯାଏ ? କହନ୍ତି ଉଷା । ସିନେମା ତ ସିନେମା । ଦେଖିଲେ; ଭୁଲିଗଲେ । ବାସ୍ ସମୟ କଟାଇଦେବା କଥା । ସମୟ କ'ଣ, ଏହିଭଳି ତ ସାରାଟା ଜୀବନ କଟାଇ ଦେଉଛନ୍ତି ଏବର ମଣିଷ !

ଯାହା ସମସ୍ତେ କରନ୍ତି, ତାହା ନୁହଁ; ଯାହା କରଣୀୟ ତାହା ହିଁ ମଣିଷର ଧ୍ୟେୟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଚଢ଼ା ଗଳାରେ କହନ୍ତି ମାନଗୋବିନ୍ଦ ।

ସବୁ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସେ ନିଜର ଶେଷ ଆୟୁଧଭାବେ ସେଇ ଗୋଟିଏ କଥା କହନ୍ତି ଓ ତୁମ୍ଭହେଲ ଯାଆନ୍ତି ତା'ପରେ ଦୀର୍ଘକାଳ । ଏହାପରେ ତାଙ୍କୁ ଆଉ କିଛି ବି କହିବା ନିରାପଦ ନୁହେଁ । ସେକଥା ଉଷା ଜାଣନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବାହାର ଲୋକେ ବା କାହିଁକି ଜାଣିବେ ?

ନୂଆ ଜାଗାରେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ କେମିତି ଚଳିବେ ସେ ଆଶଙ୍କା ଉଷାଙ୍କୁ ସବୁବେଳେ ଘାରେ । ବାରମ୍ବାର ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଦିନର ବ୍ୟବଧାନରେ ବଦଳି ଓ ଅକଳିଆ ପରିସ୍ଥିତିମାନ ଦେହସୁହା ହେବା ବଦଳରେ ବରଂ ଧୈର୍ଯ୍ୟବୃତ୍ତି ଏବଂ ବେଦନାର କାରଣ ହୋଇଯାଏ । ଜାଗା ଯେତେ ଛୋଟ ହୁଏ ମାନଗୋବିନ୍ଦଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ଅସହନୀୟ ମନ୍ତବ୍ୟମାନ ସେତେ ବେଶି ଓ ଶୀଘ୍ର ଉଷାଙ୍କ କାନରେ ପଡ଼େ । ପ୍ରାୟ ସପ୍ତାହେ ଦଶଦିନରେ ଥରେ ସିନେମା ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ତା'କୁ ଲାଗେ, ସାମ୍ରା ସାମ୍ନି ହେଉଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ତା'କୁ କଟମଟ କରି ଚାହୁଁଛନ୍ତି । ତଥାପି ଉଷା ସିନେମା ଦେଖିବାର ମୋହ ଛାଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ । ତା'କୁ ଲାଗେ ତାହା ହିଁ ଏବେ ତା'କ ଜୀବନର ଏକମାତ୍ର ମନୋରଞ୍ଜନ । ତାହା ହିଁ ବାହାର ଦୁନିଆ ସହ ତା'ଙ୍କର ସଂପର୍କର ଏକମାତ୍ର ଯୋଗସୂତ୍ର ।

ମାନଗୋବିନ୍ଦ କେବେ ବି କାହା ଘରକୁ ସାଧାରଣତଃ ଯାଆନ୍ତିନି । ଅନ୍ୟ କେହି ତା'ଙ୍କ ଘରକୁ ଆସନ୍ତିନି ବି ପ୍ରାୟତଃ ।

କିନ୍ତୁ ସେ ନୂଆ ଜାଗାଟିରେ ପହଂଚିବାର ପନ୍ଦରଦିନ ପରେ ହିଁ ଜଣେ ଅତିଥି ଲୋକ ଆସି ମାନଗୋବିନ୍ଦଙ୍କ ବଂଗଳାରେ ପହଂଚିଲା । ଉଷା ତାକୁ ଦୁଆର ମୁହଁ ପାଖରେ ହିଁ କହିଲେ : ସେ ତ ନାହାନ୍ତି ।

ଲୋକଟି କହିଲା : ଜାଣିଛି । ସାର୍ ରାଜଧାନୀ ଯାଇଥିବା କଥା ମତେ ଜଣାଅଛି । ମୁଁ ସାର୍‌ଙ୍କର ଜଣେ ଅଧିକ୍ଷକ କର୍ମଚାରୀ । ହେଉ କର୍କ । ମୋ ନାଁ ଯଦୁନାଥ । ଅଫିସ୍‌ରେ ମତେ ସମସ୍ତେ ଯଦୁ ଭାଇନା ବୋଲି ଡାକନ୍ତି । ସାର୍ ହେଉକାର୍‌ଟରରେ ଥିଲେ ମୁଁ ଅଫିସ୍‌ରୁ ହଲି ପାରିଥା'ନ୍ତି ନା ଆପଣଙ୍କ ବଂଗଳାକୁ ଆସିବାର ଦୁଃସାହସ କରିପାରିଥାନ୍ତି ?

ଉଷାଦେବୀ ଯଦୁଭାଇନାକୁ ଘର ଭିତରକୁ ନେଲେ ।

କିଛି ସମୟ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବା ପରେ, ଘର ଭିତରେ, ଯଦୁ ଭାଇନା କହିଲେ :
ଆପଣଙ୍କ ରାଣ ଆଜ୍ଞା, ଏଭଳି କଡ଼ା ଆଉ ନୈଷ୍ଠିକ ଏକ୍ସକ୍ୟୁଟିଭ୍ ଇଞ୍ଜିନିୟର ମୁଁ
କୋଉଠି ଦେଖୁନି ।

ଉଷା ଦେବୀ ଯଦୁଭାଇନାକୁ ମିଠା, ମିର୍କସର ଓ ଚା' ଦେଲେ ।

ଯଦୁ ଭାଇନା ଫେରିବାକୁ ବାହାରିବା ବେଳେ, ବାହାର ବାରଣ୍ଡାରେ, ଉଷା ଦେବୀ
ତା'କୁ ଚପା ସ୍ଵରରେ କହିଲେ - ଖରାପ ଭାବିବେନି, ଯଦୁ ବାବୁ ! ଆପଣମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ
କରିବା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ସାର୍ବଜ୍ଞ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବାଭଳି କୌଣସି କାମ ମୁଁ
କରିପାରିବିନି ।

ଯଦୁ ବାବୁ ଆହୁରି ଧୀର ସ୍ଵରରେ ବୁଝାଇଲେ - ଆପଣ ସାଂଗେ ସାଂଗେ ଆମକୁ
ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତୁ ବୋଲି ମୁଁ ମୋଟେ କହୁନି । ଯାଉ ଆଉ କିଛି ମାସ । ଏବେ ତ
ବର୍ଷାଦିନ । ରାସ୍ତା କାମ ଏଇ ସମୟରେ ହୁଏନା । ତେବେ ଆପଣ ସାର୍ବଜ୍ଞ ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗିନୀ
ହୋଇ ଏତେ ଦୁର୍ବଳ ହେବାଟା, ଆପଣଙ୍କ ରାଣ, ମତେ ଜମା ଭଲ ଲାଗୁନି ।

ଯଦୁ ଭାଇନା ଅଧିକ୍ଷକୁ ଫେରିବା କ୍ଷଣି ଆସିଷାଞ୍ଜ ଇଞ୍ଜିନିୟର, ଡିନିକଣ ଜୁନିୟର୍
ଇଞ୍ଜିନିୟରଙ୍କ ସମେତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀବୃନ୍ଦ ତାଙ୍କୁ ଆସି ଘେରିଗଲେ । ଜଣେ
ପଚାରିଲା : ବିଲେଇ ବେକରେ ଘଣ୍ଟି ବନ୍ଧା ହେଇଗଲା ?

ଯଦୁ ଭାଇନା ନିଜ ଥୋଡ଼ିକୁ ଆଉଁଶି ହସ ହସ ମୁହଁରେ କହିଲେ - ବିଲେଇ ତ
ଅନୁପସ୍ଥିତ । ମୁଁ ବିଲେଇର ମାଲିକାଣୀକୁ ଭେଟିବାକୁ ଯାଇଥିଲି ସିନା ! ଘଣ୍ଟିଟା ସେ
ବାନ୍ଧିବେ । ଯାହା ମନେ ହେଉଛି, ସେ ବାନ୍ଧିଦେବେ ନିଶ୍ଚୟ ।

ଆଉ ମାସକ ପରେ, ମାନ ଗୋବିନ୍ଦ ଟୁରରେ ଯାଇଥିବା ମଉକାରେ, ଖରାବେଳ
ସମୟକୁ ଯଦୁଭାଇନା ତା'ଙ୍କ ବଂଶଳାକୁ ଗଲେ । ମହାନ୍ତି କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟର ଦେଇଥିବା ମୋଟା
ଅଙ୍କର ଟଙ୍କା ପ୍ୟାକେଟ୍ଟିଏ ବଡ଼ାଇଦେଲେ ଉଷା ଦେବୀଙ୍କ ହାତକୁ । କହିଲେ - ଆପଣ
ଏମିତି ଟିକିଏ ମାତ୍ର ଦଖଲ ଦେଲେ ସାର୍ବଜ୍ଞର ଭାବମୂର୍ତ୍ତି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବଦଳି ଯାଆନ୍ତା । ଆପଣ
ଉଚ୍ଚ କ୍ଷମିତା ଏବଂ ଆଧୁନିକ । ସବୁ କଥା, ସଂସାରର ଏବର ଗତି, ରୀତି, ନୀତି ସବୁ
ବୁଝନ୍ତି । ନିଜେ ଯେତେ ଆଦର୍ଶବାଦୀ ହେଲେ ବି, ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ସ୍ତ୍ରୀ ପାଇ ସୁଦ୍ଧା ସାର୍ବ
ବିନା କାରଣରେ, ସବୁଠି, ଆପଣଙ୍କ ରାଣ, ଏତେ ବଦନାମ ହେବାକଥା ନୁହେଁ । ଆପଣ
ଜଣେ ପୁରୁଣା କାଳିଆ ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ ଭଳି ଘର ଭିତରେ ମାଡ଼ିମକ୍ତି ହୋଇ ରହିବା ଓ
ସାର୍ବଜ୍ଞ ସହଯୋଗ ନକରିବା ଫଳରେ ହିଁ ଏମିତି ହୋଇଛି ବୋଲି ମୋର ଧାରଣା,
ଆପଣଙ୍କ ରାଣ ।

ସେଦିନ ରାତିରେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ କହିଲେ ଉଷାକୁ - ଏଠି ସବୁ ଭଲଲୋକ ଗୁଡ଼ିକ ଅଛନ୍ତି, ଜାଣିଲ । ରାସ୍ତା କାମ ପାଇଁ ଟେଣ୍ଡର୍ ହେବ । ଅଥଚ ଅଫିସ୍ରେ କେହି ବି କାହାପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରିବାକୁ ଆସୁନାହାନ୍ତି । ଅନ୍ୟଜାଗାରେ କଷ୍ଟାକୃତମାନେ ଘରକୁ ଉପହାର ଧରି ଚାଲି ଆସୁଥିଲେ । ଏଠି ଦେଖ, କେହି ଜଣେ ମଧ୍ୟ ଆସି ସାକ୍ଷାତ କରୁନାହାନ୍ତି । ସାଧାରଣତଃ ଏମିତି ହୁଏନା ।

ଉଷା କହିଲେ - ତୁମ ସଂପର୍କରେ ପୂର୍ବରୁ ସବୁକଥା ଶୁଣି ଲୋକମାନେ ଜାଣିଯାଇ ନଥିବେ କି ? କିନ୍ତୁ କେହି ଭେଟିବାକୁ ଆସୁନାହାନ୍ତି ବୋଲି ତୁମ ମନରେ ଗୁମି ଅସୁନି ତ !

ଅଳ୍ପ ହସି ମାନଗୋବିନ୍ଦ କହିଲେ - ଆରେ, ନା' ମ ! ମୋ ମନରେ ଏଥିପାଇଁ ଗୁମି କାହିଁକି ସୃଷ୍ଟିହେବ ? ମୁଁ ବରଂ ଏଥିଯୋଗୁଁ ଭାରି ହାଲୁକା ଅନୁଭବ କରୁଛି । ଆଜି ଅଫିସ୍ରେ ସବୁ ଠିକାଦାର ମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ପଚାରି ବୁଝୁଥିଲି । ଜଣେ କିଏ ମହାନ୍ତି କଷ୍ଟାକୃତ ଅଛି; ସିଏ ପରା ଆମଆଡ଼ିକା ଲୋକ । ପୁଣି ହିସାବ ଦେଖିଲେ ଆମର କ'ଣ ସଂପର୍କୀୟ ହେବ । ଅଥଚ ସେ ମଧ୍ୟ ଏଯାଏ କେବେ ମୋ ସାମ୍ନାକୁ ଆସିନି । ଏମିତି ହିଁ ହେବାକଥା । ମୁଁ ଆନନ୍ଦିତ ।

ଉଷା କହିଲେ - ଲୋକଟା ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ହେବ, ଅଥଚ ସଂପର୍କର ପାଇଦା ଉଠାଇବାକୁ ଭେଟ ସୁଦ୍ଧା କରୁନି ମାନେ, ନିଶ୍ଚୟ ଭଲଲୋକ ହେଉଥିବ ।

ଶୀତରତ୍ନ ଶେଷ ହେବାକୁ ବସିଥାଏ । ସେଦିନ ଶନିବାର । ଅପରାହ୍ନ ଚାରିଟା ବେଳକୁ ଯଦୁ ଭାଇନା ଆସିଲେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ପାଖକୁ । କହିଲେ, ଆସନ୍ତାକାଲି ଦିନ ଦଶଟାବେଳେ ଆମ ଅଫିସ୍ରେ ସବୁଠାରୁ ଭଲ କ୍ୟାରେମ୍ ଖେଳୁଥିବା ଚାରିଜଣ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଫ୍ରେଣ୍ଡ୍‌ଲି ମ୍ୟାଚ ହେବ ସାର୍ ! ଖେଳ ଆରମ୍ଭରୁ ଶେଷଯାଏ ଆପଣ ଉପସ୍ଥିତ ରହନ୍ତୁ ବୋଲି ସମସ୍ତଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ।

ମାନଗୋବିନ୍ଦ ସମ୍ମତି ଜଣାଇଲେ ।

ଖେଳ ଭାରି ଛକାପଞ୍ଜାରେ ଚାଲିଲା । ଭାରି ଉପଭୋଗ୍ୟ ଥିଲା । ଖେଳ ଶେଷରେ ପରାଜିତ ଦଳର ଜଣେ ଖେଳାଳୀ ବିଜୟୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣକ ଆଡ଼କୁ ଶହେ ଟଙ୍କିଆ ନୋଟ୍ ଖଣ୍ଡେ ବଢ଼ାଇଦେଲା । ତାହା ଦେଖି ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଅପ୍ରସନ୍ନ ଦିଶିଲେ ଓ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ - ଏଇଟା କ'ଣ ?

ଯଦୁଭାଇନା ଯେମିତି କି ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ । ଜଣେ ପୋଖର କିରାଣି ପରି ହସୁ ହସୁ କହିଲେ - ବାଜି ଲାଗିଥିଲା ତ ସାର୍ !

ମାନଗୋବିନ୍ଦ ପ୍ରତିବାଦ କଲେ - ଏକଥା ଜାଣିଥିଲେ, ଦେଖିବା ତ ଦୂରର କଥା, ଏଇ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରାଇବାକୁ ମୁଁ ମୋଟେ ଅନୁମତି ଦେଇନଥା'ନ୍ତି । ଏଇଟା ପ୍ରତିଯୋଗିତା ତ ନୁହେଁ, ରୀତିମତ ଜୁଆଖେଳ ।

ଯଦୁଭାଇନା ଅତ୍ୟଧିକ ନମ୍ରତାରେ କହିଲେ - ସାର, କ୍ଷମା କରିବେ; ଛୋଟ ମୁହଁ - ବଡ଼ କଥା, ଆମେ ଯାହାକୁ ବାଜି କହୁଛୁ, ଆପଣ ଯଥାର୍ଥରେ ତାକୁ ଜୁଆ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବାଜି ନ ଲାଗିଲେ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଜମେନା । ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ କ୍ରିକେଟ୍ ଖେଳ ଠାରୁ ସ୍କୁଲ୍ କଲେଜର ବାର୍ଷିକ କ୍ରୀଡ଼ା ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଯାଏ ସବୁଠି ସେଇକଥା । ସ୍ବାକୃତି ବା ଫାଇଦା ପାଇଁ ଜଣେ ସିନା ଏଭଳି ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ଭାଗ ନିଏ । ଫାଇଦା ନଥିଲେ ଜଣେ ପରିଶ୍ରମ କରି, ମନମୁନ ଚଇତନ ଲଗାଇ ଖେଳିବ କାହିଁକି ? ତଥାପି ଆପଣଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗୁନାହିଁ ଯଦି, ମୁଁ ମୋର ବିଜୟୀ ବନ୍ଧୁ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛି, ସେମାନେ ପାଇଥିବା ଶହେ ଟଙ୍କାରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମିଠା ଖୋଇଦିଅନ୍ତୁ ।

ସମସ୍ତେ ଯଦୁ ଭାଇନାଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଉଚ୍ଛ୍ଵସିତ ସମର୍ଥନ ଜଣାଇଲେ । ମିଠା ଆସିଲା । ସମସ୍ତେ ଖାଇଲେ । ମାନଗୋବିନ୍ଦ ବି ।

କ୍ୟାରେମ୍ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ଦୁଇ ସପ୍ତାହ ପରେ ଯଦୁ ଭାଇନାଙ୍କ ନେତୃତ୍ବରେ ଗୋଟିଏ ଭୋକିର ଆୟୋଜନ କରାଗଲା । ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଜାଣିପାରିଲେ ଭୋକିର ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରୁଛି କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟର ମହାନ୍ତି । ସେ ଯଦୁନାଥଙ୍କୁ ଡାକି ପଚାରିଲେ - କୌଣସି କାମପାଇଁ କାହାଠାରୁ ଟଙ୍କାଟିଏ ସୁଦ୍ଧା ଲାଂଚ ନିଆଯିବନି ବୋଲି ଯେଉଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହେଇଥିଲା, ସେକଥା ଆପଣ ଭୁଲିଗଲେ କେମିତି ?

ଯଦୁନାଥ ଉତ୍ତର ଦେଲେ : ଆପଣଙ୍କ ରାଶ ସାର, ଏଇଟା ବିଲ୍‌କୁଲ୍ ଲାଂଚ ନୁହେଁ । ବିନା ଲାଂଚରେ ଅବଶ୍ୟ ଆଜିକାଲି ଦେଶରେ କେଉଁଠି ବି କିଛି କାମ ହେଉନି । ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ନୀତିବାନ୍ ଅଫିସର କେତେଜଣ ବା ଅଛନ୍ତି ? ମିଛ କାହିଁକି କହିବି, ଆପଣ ଏଠାକୁ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ଆମ ଅଫିସରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଘୃଣ୍ୟ ପ୍ରଥା ଚାଲିଥିଲା । ଏଇ କାମଟି ପାଇବା ଓ ବିଲ୍ ପାଶ୍ କରାଇବାକୁ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ପରି ସଜୋଟ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟରଙ୍କୁ ସୁଦ୍ଧା କମ୍‌ରେ ପହର ହଜାର ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥାନ୍ତା । ଅଥଚ ସବୁକିଛି ସହଜରେ ହୋଇଯାଇଥିବାରୁ ମହାନ୍ତିବାକୁ ଭାରି ଖୁସି ।

ଏଥିରେ ଏତେ ଖୁସି ହେବାଭଳି କ'ଣ ଅଛି ? ଆମର ଯାହା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଆମେ ସେତିକି ମାତ୍ର କରିଛୁ । ଯଦିବା ସେ ଖୁସୀ ହେଲେ, ଆମକୁ ଏଭଳି ଆପ୍ୟାୟିତ କରିବା କ'ଣ ଦରକାର ? ମାନଗୋବିନ୍ଦ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

ଯଦୁନାଥ କାନମୂଳ କୁଣ୍ଡାଇ କହିଲେ - ଦରକାରଟା ତାଙ୍କର ସାର୍, ଆମର ଅବଶ୍ୟ ନୁହେଁ । ସେ କଷ୍ଟାକୃତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଜଣେ ସାମାଜିକ ମଣିଷ ତ ! ପୁଅ ପରୀକ୍ଷାରେ ପାଶ୍ କଲେ ବାପା ତା' ଚିହ୍ନା ପରିଚିତ ଲୋକ, ପିଲାଟି ଶିକ୍ଷକ ମାନଙ୍କୁ ମିଠା ଦେଉଥିବା ବେଳେ, ଏତେବଡ଼ ବିଲୁଟିଏ ପାଶ୍ ହୋଇଥିବାରୁ ମହାନ୍ତି ବାବୁ ଖୁସିରେ ଦେଉଥିବା ଭୋଜିକୁ ଆମେ ଲାଠ ବୋଲି କେମିତି କହିପାରିବା ?

ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଭୋଜିରେ ଯୋଗ ଦେଲେ । ଭୋଜିଖାଇ ଫେରିବା ପରେ ସେ ଉଷାଙ୍କୁ କହିଲେ : ଆମର ହେଉ କୁର୍ବଟି ଭାରି ବିଚକ୍ଷଣ ଆଉ କରିରକର୍ମା ଲୋକ । ସିଏ ଏଠି ଗୋଟେ ଅଜବ ପରଂପରା ସୃଷ୍ଟି କରିସାରିଲାଣି । କ୍ୟାରେମ୍ ଖେଳରେ ଯିଏ ଜିତିବ ସିଏ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମିଠା ଖୋଇବ । ଯେଉଁ କଷ୍ଟାକୃତର ବିଲ୍ ପାଶ୍ ହବ ସିଏ ଅଫିସ୍ ଲୋକଙ୍କୁ ଭୋଜି ଦେବ ।

ଉଷା କହିଲେ : ଯଦୁ ବାବୁ ଯାହା କହୁଛନ୍ତି ତୁମେ ଚିକିଏ ଶୁଣି ଦେଉଥାଅ ।

: ଯଦୁ ବାବୁ ? ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ତୁମେ ଯଦୁକୁ କେମିତି ଜାଣିଲ ? କେମିତି ଜାଣିଲ ଯେ ଆମ ହେଉ କୁର୍ବଟ ନାଁ ଯଦୁ ?

ଉଷାଦେବୀ କିଛି ଉତ୍ତର ନଦେଇ ଶେଯ ସଜାଇବାରେ ଲାଗିଲେ ।

ରକ୍ଷକ

କାରିକର ମନଲୋଭା ସକାଳଟିକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେଲେ ଚାରିଜଣ ସ୍ବର୍ଣ୍ଣମାର୍କା ଲୋକ । ମାଷ୍ଟ୍ରଘର ଟେଲିଭିଜନରେ କେବଳ କେବେ କେମିତି ଗ୍ରାମବାସୀ ଦେଖୁଥିଲେ ସେଭଳି ଲୋକଙ୍କୁ ଓ ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ । ସେଦିନ ନିଜ ଗାଁରେ ଦେଖିଲେ ସାମ୍ବାରେ, ଅତି ନିକଟରୁ । ଗାଁ ମୁହଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସିବାକୁ ଅକ୍ଷମ ଜିପ୍ଟିକୁ ସେମାନେ ରଖିଦେଇଥିଲେ ଅଧ ମାଇଲ ଦୂର ଦଣ୍ଡା ଉପରେ । କି ଦର୍ପରେ ଜପତ୍ତପ ଚାଲିଆସିଲେ ଗାଁ ଭିତରକୁ ! ଚିତ୍ତଶ ଚମଡ଼ାରେ ଅବା ତିଆରି ତାଙ୍କର କଳା କଳା ପୋଷାକ । ଆଖୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଠିଥିବା ଜୋତାର ଖୋପ ଭିତରେ ପଶିଛି ସେମାନଙ୍କ ପେଷ୍ଟର ତଳଭାଗ । ଗାଁ ଲୋକେ ଆବାକାବା ହେଇ ଅନାଇ ରହିଛନ୍ତି । ନା, ଏମାନେ ସରକାରୀ ଲୋକ କଦାପି ନୁହଁ । ଏମାନେ ଅନ୍ୟ କେହି । ସରକାରୀ ଲୋକମାନେ ଯେତେ କପଟିଆ ହେଲେ ବି ଏପରି ନିଷ୍ଠୁର ନିର୍ମମ ଦେଖାଯାଆନ୍ତିନି । ପେଟର କଥାକୁ ପେଟରେ ଗୋପନ ରଖି ମୁହଁରେ ଭିନେ କଥା କହନ୍ତି ସତ; କିନ୍ତୁ ଯାହା କହନ୍ତି, କି ସୁନ୍ଦର ହସିହସି କହନ୍ତି ଶୁଣିବା ଲୋକର ପ୍ରାଣକୁ ଶାନ୍ତି ମିଳିବା ଭଳି । ଏମାନେ ତ ହସିବା କାମଟି ଶିଖୁଥିବା ପରି ଲାଗୁନି । ପୁଣି କି କର୍କଶ ସ୍ବର ସେମାନଙ୍କର । ଜଣେ ତ ଏପରି ଘାଗଡ଼ା ଗଳାରେ କଥା କହୁଥିଲା ଯେମିତି କି କେଉଁଠି ଘଡ଼ଘଡ଼ି ମାରୁଛି । ଗାଁରେ ଶହେ ସରିକି ମରଦ ଲୋକ । ଏ ଚାରିଜଣଙ୍କୁ ଦେଖି ସେମାନଙ୍କ ଜୀର୍ଣ୍ଣଶୀର୍ଷ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟର ଯୋଗ୍ୟ କାକୁସ୍ଥଭାବ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲା ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁ ଉପରକୁ । ସମସ୍ତେ ଜମାହେଲେ, କିନ୍ତୁ ଆଡ଼େଇ ହୋଇ ସାଙ୍କୁଡ଼ିଲା ଭଳି ଠିଆହେଲେ ଗୋଟିଏ ପାଖରେ । କେବଳ ମାଷ୍ଟ୍ରେ କେତେ ପଦ କଥା ହେଇପାରିଲେ ସେଇ କରାଳ ଚେହେରାର ଚାରିଜଣ ଯୁବକ ସାଥିରେ ।

ସେମାନେ ମଜୁକୁକୁ ଖୋଜୁଥିଲେ । ମାଷ୍ଟ୍ରେ କହିଲେ ମଜୁକୁ ଦେଉବର୍ଷ ହେଲା ଗାଁରେ ନାହିଁ । ଭୁବନେଶ୍ବରରେ ରହି କାହା ଘରେ କାମ କରୁଛି । କଳାହାଣ୍ଡିର ଏ ପାହାଡ଼

ଜଙ୍ଗଲ ଘେରା ପଲ୍ଲୀ ପଙ୍କାଳରୁ ରାଜଧାନୀ ଆଡ଼େ ଚାଲିଯାଉଥିବା ମଙ୍ଗୁଳୁମାନେ ବି କଣ କେବେ ଆଉ ଫେରିବେ ଯେ ସିଏ ଏଠି ମିଳିବ ?

ସେମାନେ କାହିଁକି ମଙ୍ଗୁଳୁକୁ ଖୋଜୁଛନ୍ତି ସେକଥା କହିଲେ ନାହିଁ । ମଙ୍ଗୁଳୁ ଗାଁକୁ ମୋଟେ ଆସିନି ବୋଲି ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଯେତେ ବୁଝାଇ କହିଲେ ସୁଦ୍ଧା ପରତେ ଗଲେନି । ତା'ର ଘର କେଉଁଟା ପଟାରି ବୁଝିଲେ । ଖେପିଗଲେ ସେ ଆଡ଼କୁ । ଘରେ ପଶି ମଙ୍ଗୁଳୁର ବୁଢ଼ା ବାପ, ବୁଢ଼ା ମା' ଆଉ ଦିଆ ଭଉଣୀକୁ ଖେପି ନେଇଗଲେ ବାଡ଼ିପଟ ଯାଏ । ନାନାପ୍ରକାର ହେଙ୍କଡ଼ାମି ଦେଖାଇଲେ । ମୁହୂର୍ତ୍ତକରେ, କ୍ରୋଧରେ, ରଜ୍ଜାକି ପକାଇଲେ ତାଙ୍କର କୁଡ଼ିଆପରି ଛୋଟ ଘରଟିକୁ । ମଙ୍ଗୁଳୁ ମା'ର ହୁସ ପକେଇଲା ଯେ ସିଏ ଗଛ କାଟିଲାପରି ପଡ଼ିଗଲା ବାଡ଼ିପଟ ନଳା ମୁହଁରେ ।

ସାରା ଗାଁରେ ହାଲହୁଳି ପକାଇଦେଇ ସେ ଚାରିଜଣ ଲୋକ ଦକ୍ଷିଣରୁ ଉତ୍ତରକୁ ମାଡ଼ିଯାଉଥିବା କଳାହାଣ୍ଡିଆ ମେଘ ଭଳି ଫେରିଗଲେ ପ୍ରବଳ ବେଗରେ ।

ଆଉ ଦୁଇଦିନ ପରେ ଆସିଲେ ସାତଜଣ ପୋଲିସ । ମଙ୍ଗୁଳୁ ବିଷୟରେ ଟିକିନିଶ୍ଟ ଖବର ବୁଝିଲେ । ସିଏ କେବେ ଗାଁରୁ ଯାଇଥିଲା ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଏଇ ଚାରିଦିନ ଭିତରେ ଗାଁକୁ ଆସି କୋଉଠି ଲୁଚିଛି କି ? ଯିବା ପରଠୁ ଥରେ ହେଲେ ଗାଁକୁ ଆସିଛି କି ନାହିଁ ? ଟଙ୍କା କି ଟିଠି କିଛି ପଠାଉଥିଲା କି ଘରକୁ ? ଥରକା କେତେ ଟଙ୍କା ପଠାଏ ? ପ୍ରାୟ କେତେଥର ପଠାଇଥିବ ଯିବା ପରଠୁ ?

ପୋଲିସ ମଧ୍ୟ କହିଲା ନାହିଁ ମଙ୍ଗୁଳୁ କି କୁକର୍ମ କରିଛି ? କାହିଁକି ତାକୁ ଏପରି ଖୋଜା ହେଉଛି ?

ପୋଲିସ୍ ଆସି ଫେରିଯିବା ପରଦିନ ସଂଧ୍ୟା ସମୟରେ ଗାଁର ସବୁଠୁ ଖେତଡ଼ ଟୋକା ଠଣସୁନ୍ଦର ମାଷ୍ଟ୍ରେର ପିଣ୍ଡାରୁ ତଳକୁ ଡେଇଁ ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ଚିତ୍କାର କରିକରି ଧାଇଁଲା- ମଙ୍ଗୁଳୁକୁ ଟି.ଭି.ରେ ହେଲେ ଦେଖେଇଲାଣି, ଆସ, ଦେଖୁବ ଆସ । ତା'କଥା ଶୁଣି କେତେଜଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଟି.ଭି. ସାମ୍ନାକୁ ଗଲାବେଳକୁ ଗୋଟେ ଯାଦୁ ମଲମର ବିଜ୍ଞାପନ ଦେଉଛି ।

ଗାଁରେ ମାତ୍ର ସେଇ ଗୋଟିଏ ଟି.ଭି. ସେବ୍ ଥିଲା, ଗାଁ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଶିକ୍ଷକ ରବିବାବୁଙ୍କର । ତାଙ୍କ ଘର ସୁଦୂର ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ଶେରଗଡ଼ ବ୍ଲକ୍ରେ । ସେ ଆସିବା ପରଠାରୁ ଗାଁ ସ୍କୁଲ୍ରେ ପଢ଼ାପଢ଼ି ଭଲ ଚାଲିଛି । ପିଲା ସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିଛି । ତାଙ୍କ ପୂର୍ବରୁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଶିକ୍ଷକ ଆସିଥିଲେ, ସମସ୍ତେ ଭବାନୀପାଟଣାରେ ଭଡ଼ାଘର ନେଇ ସାଇକଲ୍ରେ ଯା'ଆସ କରୁଥିଲେ । ସବୁଦିନ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ । ମାସରେ ଚାରି ପାଞ୍ଚଦିନ

ଆସିଲେ ଜେରେ । ଯେବେ ଆସିଲେ ମଧ୍ୟ କ'ଣ ଦି'ଡିନି ଘଣ୍ଟା ସ୍କୁଲ ଫିଟେଲ ବନ୍ଦ କରିଦେବେ । କିଏ ଯଦି ଆପଡି ଉଠାଏ, କହିବେ - ଆଠକୋଣ ଦୂର ଭବାନୀପାଟଣାରୁ ନିତିନିତି ସାଇକଲରେ ତୁମ ଗାଁକୁ ଆସିବା କ'ଣ ଗମାତ ପଡ଼ିଛି କିହେ ? ଅରୁଟେ ଯା' ଆସ କଲେ ଗୋଡ଼ହାତ ବିନ୍ଧାଶୂଳା ହେଲ ଇମିତି କପକପ କରୁଛି ଯେ ସାତଦିନ ଯାଏ ସୋରିଷ ତେଲ ଘଷିଲେ ଉଣା ହବାକୁ ନାହିଁ । ସେଥିରେ ପୁଣି ତୁମ ଗାଁକୁ ଏ ଯେଉଁ କନ୍ଦର୍ପ ରାସ୍ତା, ଅରଖ ନୂଆ ସାଇକଲ ଖଣ୍ଡେ ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱୟଂ ଯମରାଜ ତାକୁ ଚଲେଇ ଭବାନୀପାଟଣାରୁ ଆସିବାକୁ ଡରିବ ।

ବହୁବର୍ଷ ହେଲା ଗାଁର ଯଦୁ ପଣ୍ଡା ସପରିବାର ଯାଇ ଭବାନୀପାଟଣାରେ ରହୁଥିବାରୁ ତାଙ୍କର ଗାଁ ଘରଟିରେ ତାଲା ପଡ଼ିଥିଲା । ଯଦୁ ପଣ୍ଡା ଭାରି ଥିଲାବାଲା ଲୋକ । ଗାଁରେ ତାଙ୍କର ଶହେ ଭରଣ ସରିକି ବିଲ । ଭବାନୀପାଟଣାରେ ହୋଇସେଲ୍ ପାନ, ଗୁଆ, ମସଲା ବ୍ୟବସାୟ । ଗାଁରେ ସେଇ ଜଣେ ଲୋକ କେଉଁକାକୁ ପକ୍କା ଘର ତୋଳାଇଛନ୍ତି । ଘରଟିକୁ ଉଡ଼ାରେ ଦେବାକୁ ମଧ୍ୟ ସେ ରାଜି । କିନ୍ତୁ କେହି ଜଣେହେଲେ ଶିକ୍ଷକ ସେ ଘରେ, ଗାଁରେ ରହିବାକୁ ଚାହଁଲେନି । କିଏ କହିଲା, ନିପଟ ପଲ୍ଲୀରେ ତା' ମାଇକିନା ଚଳି ପାରିବନି । କିଏ ପୁଣି କହିଲା, ତା' ପୁଅ ଝିଅ ହାଇସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ିଲେଣି, ବଡ଼ ସହରରେ ନରହିଲେ ମଣିଷ ହେଇ ପାରିବେନି ।

ଗାଁ ପିଲାମାନେ ମଣିଷ ହେଇ ବାହାରି ପାରୁନଥିଲେ ।

ରବିବାରୁ ରହିଲେ । ଯଦୁପଣ୍ଡାଙ୍କ ଘରଟି ଉଡ଼ାରେ ନେଲେ । ସେ ଘରେ କରେଷ୍ଟ ଥିଲା । ମାଷ୍ଟ୍ରେ ବାହା ହେବା ପରେ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଆଣିଲେ । ଟି.ଭି., ଫ୍ରିଜ୍ ଧରି ଆସିଲେ । ଗାଁଲୋକେ ଦେଖିଲେ କାକର ପେଡ଼ି (ଫ୍ରିଜ୍) ଭିତରେ କେମିତି ବଡ଼ବଡ଼ କୁଆପଥର (ବରପ) ଡିଆରି ହେଇଯାଉଛି; ଟି.ଭି.ରେ କେମିତି ଅଜବ ଅଜବ ଘଟଣା ସବୁ ଘଟିଯାଉଛି !

ଏପରି କି ତାଙ୍କ ଗାଁର ମଙ୍ଗୁକୁ ମଧ୍ୟ ଟି.ଭି.ରେ ଦେଖାଇଲା । ସମସ୍ତେ ଅବଶ୍ୟ ଦେଖି ପାରିଲେନି । ନିଜେ ମାଷ୍ଟ୍ରେ, ଠଣ୍ଡୁୟର ଆଉ ଟି.ଭି. ଦେଖିବାକୁ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଘର ପିଣ୍ଡାରେ ଧରାମତ ପଡ଼ିରହୁଥିବା ଅଳ୍ପ କେତେଜଣ ମାତ୍ର ଦେଖୁଥିଲେ ।

ଯାଦୁ ମଲମର ବିଜ୍ଞାପନ ପରେ ଟି.ଭି. ବନ୍ଦ କରାଯାଇ ମଙ୍ଗୁକୁ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ଚାଲିଲା । ମାଷ୍ଟ୍ରେ କହିଲେ - ହଁ, ଦେଖାଇଲା ଯେ, ମଙ୍ଗୁକୁ ନୁହେଁ; କେବଳ ତା'ର ଫଟୋ । ପ୍ରଥମେ ସେମାନେ ତା'ର ନାଁ, ଗାଁ, ଠିକଣା କହିଲେ । ତା'ପରେ ତା'ର ହୁଲିଆ ଆଉ ସେ ପିନ୍ଧିଥିବା ପୋଷାକ ବିଷୟରେ ବତାଇଲେ । ସେ ଯାହା ଘରେ କାମ

କରୁଥିଲା ତାଙ୍କର ବେଶ୍ କିଛି ଟଙ୍କା, ସୁନା ଚୋରିକରି ଫେରାର ହେଇ ଯାଇଥିବା କଥା ଜଣାଇଲେ । ସେମାନେ ଅନୁମାନ କରୁଛନ୍ତି ମଙ୍ଗୁକୁ କଳାହାଣ୍ଡି ଜିଲ୍ଲାରେ ତା' ଗାଁ ପାଖାପାଖି କୌଣସି ଜାଗାରେ ଲୁଚି ରହିଥାଇପାରେ । ତା ବିଷୟରେ ଖବର ଦେଲେ ବା ପୋଲିସ୍ ହାତରେ ତାକୁ ଧରାଇଦେଲେ ତା' ମାଲିକ ନଗଦ ପୁରସ୍କାର ଦେବାକୁ ଘୋଷଣା କରିଥିବା କଥା ମଧ୍ୟ ସେହି ବିଶେଷ ସୂଚନାରେ କୁହାଗଲା ।

ମଙ୍ଗୁକୁ ଭଲି ପିଲା ଶେଷକୁ ଏ ନେହିଲା ବେଇମାନି କଲା ! କି ଅଲୋକିତ କଥା ! କଳାହାଣ୍ଡିର ଅଣ୍ଡିରା ପୁଅ ରାଜଧାନୀ ଯାଇ ସାରା ଦେଶରେ ଜିଲ୍ଲାର ନାଁ ପକାଇଲା ! ଖଇର ବାହାଲ ବୋଲି ଗାଁଟେ କଳାହାଣ୍ଡିରେ ଅଛି ବୋଲି ଭବାନୀପାଟଣା ଲୋକେ ସୁଦ୍ଧା ଜାଣିଥିବେ କି ନାହିଁ ! ଏ ଚଣ୍ଡାଳ ଗାଁର କପାଳରେ ଚୋର ନିନ୍ଦାର କଳଙ୍କ ଲଗାଇ ଚାରିଆଡ଼ର ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ଗାଁକୁ ଚିହ୍ନା ପକେଇଲା !

ଖବରଟି ଶୁଣି ମଙ୍ଗୁକୁ ଉପରେ ରୁଷ୍ ଗ୍ରାମବାସୀ ମନର ପୀଡ଼ାକୁ ଲାଘବ କରିବାପାଇଁ ଯା' ମନକୁ ଯାହା ଆସିଲା କହିଲେ ।

ମାଷ୍ଟ୍ରେ କହିଲେ - ହଉ, ଛାଡ଼ ସେକଥା । ବହୁତ ରାତି ହେଲାଣି । ଗାଁ ଭିତରକୁ ଚାଲୁ, ବାଘ ଆସିବା ସମୟ ଏବେ । ଏଥର ନିଜନିଜ ଘରକୁ ଯାଇ ଖା'ପିଅ କର । ତାଟି କବାଟ ପକାଇ ଶୁଅ । ସକାଳ ହେଉ । ପୁଣି ଯିଏ ଯାହା ଅଭିଶାପ ଦେବା କଥା ଦେବ । ଆମେ ଏଠି ଏତେ ହାଇଁପାଇଁ ହେଲେ କ'ଣ ହେବ ? ଯିଏ ଯେପରି କର୍ମ କରିବ ସେମିତି ଫଳ ଭୋଗିବନି ?

ରାତି କୋଣେ ପାହିନି ସାରା ଗାଁରେ କୋଳାହଳ । ଅନ୍ଧାର ଫରତା ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଯଦୁ ପଣ୍ଡାଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କ ମୋଟର ସାଇକଲ୍‌ରେ ମଙ୍ଗୁକୁ ଆସି ଗାଁରେ ହାଜର । ପଣ୍ଡେ ଯଦି ସାଙ୍ଗରେ ନଥା'ନ୍ତେ ଗାଁ ଲୋକେ ଖଣ୍ଡେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତଡ଼ି ନେଇଥା'ନ୍ତେ ମଙ୍ଗୁକୁକୁ । ତା'ର କୌଣସି କୈଫିୟତ କଦାପି କାନକୁ ନେଇନଥା'ନ୍ତେ । ଦୂର.... ଦୂର କରି ଦେଇଥାନ୍ତେ ଗାଁରୁ ।

ମଙ୍ଗୁକୁ ତରଫରୁ ଯଦୁ ପଣ୍ଡା କହିଲେ - ମଙ୍ଗୁକୁ ବିଷୟରେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଶୁଣିଥିଲି । ରାତି ଆଠଘଣ୍ଟ ବେଳକୁ ମୁଁ ଦୋକାନରେ ବସିଛି; ମତେ କିଏ ଗୋଟେ ଆସିକିରି କହିଲା, ଆମର ଏ କଳାହାଣ୍ଡିର କିଏ ମଙ୍ଗୁକୁ ବୋଲି ଲୋକଟେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରୁ ଚୋରିହାରି କରି ଇଆଡ଼େ ପକେଇ ଆସିଛି । ମୁଁ ବୋଇଲି - ଇହାପ ଭଲ କଥା ତ ! ଭଲ ତ ରାଷ୍ଟ୍ର ହୋଉଛି ଏ ଓଡ଼ିଶା କ'ଣ, ଭାରତ କ'ଣ, ପୃଥିବୀ ସାରା ଚାରିଆଡ଼େ । ଯାହାସବୁ ଅପମାନିଆ କଥା ହୋଉଛି; ଏ କଳାହାଣ୍ଡିରେ ହୋଉଛି, ନାହିଁ ତ ଯୋଉଠି ମଧ୍ୟ ହୋଉ

ଏ କଳାହାଣ୍ଡି ଲୋକେ ଏକା କରୁଛନ୍ତି ? ଏଥର ସବୁଆଡ଼େ ହାଲୁା ହେଇଯିବ, କଣନା, ଭୋକ ଓପାସରେ ମରୁଥିଲେ । ଖାଇବାକୁ ମିଳୁନଥିଲା ଯେ ପିଲାଛୁଆଙ୍କୁ ବିକି ପେଟ ପୋଷୁଥିଲେ । ପିଲାଗଣଙ୍କ ସରିଯିବା ପରେ ଚୋରି ଡକେଇତି ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେଣି !

ମଙ୍ଗୁଲୁ ରୂପତାପ୍ ଥାଏ । ଗାଁରୁ ଗଲାବେଳକୁ ପତଳା ଥିଲା । ଦେହବର୍ଷ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ରହି ଟିକିଏ ଗଣିଆ ହେଇଛି । ମାତ୍ର ସିଏ ଦିଶୁଥାଏ ଭାରି ପେଟେପେଟା ।

ରାତି ପାହି ଆଳୁଥ ବଢୁଥିଲା । ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର କିଟିରି ମିଟିରି, କାହା ଗୁହାଳରୁ ହମ୍ବାରୁଡ଼ି ଶୁଭିଲା । ମାଷ୍ଟଙ୍କ ପିଣ୍ଡା ପାଖରେ ଲୋକଙ୍କ ଭିଡ଼ ଦେଖି ଅଧୁଆ ମୁହଁରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲା ଗାମୁଛା କି ଲୁଗା କି ପାଛୁଡ଼ା ଘୋଡ଼େଇହେଇ ଆସି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବଲବଲ ଚାହିଁଲେ ଓ ନିଜ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କଲେ । ନଇଁ ନଇଁ ଦାଣ୍ଡ ପହଁରୁଥିବା ମାଇକିନାମାନେ ଓଡ଼ଣା ଉଠାଇ ସେପଟକୁ ଟିକିଏ ଚାହିଁ ଦେଉଥିଲେ । କିଏ ବା ଝାଡୁକୁ ଡଳେ ପକାଇଦେଇ ସଲଖ ଠିଆ ହେଇଯାଇଥିଲା । କେହି ଲୋକ ଗାଇଗୋରୁକୁ ଗୁହାଳରୁ ବାହାରକରି ପଦାରେ ଥିବା ଖୁଣ୍ଟିରେ ବାନ୍ଧିବା ପରେ ଡରଡର ପାଦରେ ମାଷ୍ଟଙ୍କ ଘରଆଡ଼େ ମୁହାଁଉଥିଲା ।

ମାଷ୍ଟେ ପଚାରିଲେ ମଙ୍ଗୁଲୁକୁ - ତୁ ଏଡ଼େ ଶୁଖିଲା, ନିଷିପିଷିଆ କ'ଣ ଦୁଶୁଛୁରେ ? ମୁହଁ ଶୁଖିଯାଇଛି । ଆଖି ଦି'ଟା କୋରଡ଼ ଭିତରେ ପଶିଯାଇଛି !

ଯଦୁ ପଣ୍ଡା କହିଲେ - ସିଏ କ'ଣ କହିବ ବିଚରା ? ଚାରିଦିନ ଚାରିରାତି ଚାଲିଚାଲି କେମିତି ମୋ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିଲା ଦେଖ ! ଖାଇବା ପିଇବାର ଠିକ୍ ଠିକଣା ନାହିଁ । ଭୁବନେଶ୍ୱରରୁ ଭଞ୍ଜନଗର କ'ଣ କମ୍ ବାଟ ହେଇଛି ? ଭଞ୍ଜନଗରରୁ ବ୍ରହ୍ମଚେ ଭବାନୀପାଟଣା ଆସୁଥିଲା ଯେ ତା'ଦ୍ରାଇଭରକୁ ମୋ ନାଁ କହିବାରୁ ସିଏ ଦୟାପତି ମାହାଲିଆ ବସେଇ ଆଣିଲା ବୋଲି ସିନା ! ହାତରେ ପଇସାଟେ ନାହିଁ । ପାହାଡ଼ ଜଙ୍ଗଲ ଡେଇଁ ଆଉ ଏତକ ବାଟ ଚାଲିଚାଲି ଯଦି ଆସିଥାନ୍ତା, ଜୀବନ ରହିଥାନ୍ତା ନା ? ରାତି ଏଗାର ଘଣ୍ଟା ବେଳକୁ ଆମ ଦୁଆରେ ଆସି ବେଲ୍ ଟିପିଲା । କବାଟ ଖୋଲିଦେଇ ମୁଁ ତ ଏକବାରେ କାବା ! ମୋର ଯା'କଥା ହେତୁ ନଥିଲା । ଦେଖିବା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ମନେ ପଡ଼ିଲା ଇଏ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଆଡ଼େ ତ ପଳେଇଥିଲା କେବଠୁ, ଯା'କଥା ଏକା ଟି.ଭି.ରେ କହିଥିବ ପରା !

ମାଷ୍ଟେ ବିସ୍ତାପ ହେଇ କହିଲେ - ଯାହାହେଲେ ମଧ୍ୟ, ତୋ ଭଳିଆ ପିଲା ଶେଷକୁ ଏମିତି ଛୋଟ କାମ କରିବ ବୋଲି କିଏ ଭାବିଥିଲାରେ ମଙ୍ଗୁଲୁ !

ଯଦୁପଣ୍ଡା ହିଁ କହିଲେ - ନାହିଁ, ନାହିଁ । ନାହିଁ ମ ଆଜ୍ଞା ! ମଙ୍ଗୁଲୁ ମତେ ସବୁକଥା କହିସାରିଛି । ସିଏ କିଛି ବୋଲି କିଛି ଛୋଟ କାମ କରିନି । ତା' ଜୀବନକୁ ପ୍ରମାଦ

ଆସିବାରୁ ମାଲିକ ଘରୁ ଲୁଚିକି ପଳେଇ ଆସିବି । ବାପୁଡ଼ାଟା ଏତେ ଡରି ଯାଇଛି ଯେ ମତେ ଦେଖୁଦେଖୁ ମୋର ହାତ ଗୋଡ଼ ଧରି ଗୁହାରି କଲା, “ଗୋସେଇଁ ମାହାପୁରୁ ମତେ ରକ୍ଷାକର । ମୋ ପଛରେ ଲୋକ ଗୋଡ଼େଇଛନ୍ତି, ମାରି ପକେଇବେ ।”

ମୁଁ ବାହାରକୁ ଆସି ଚାରିଆଡ଼େ ଆଖି ବୁଲେଇଲି, ଯଦୁ ପଣ୍ଡା କହିଚାଲିଲେ : କେହି କୁଆଡ଼େ ଦିଶୁନି । କହିଲି, ରହ, ଥୟଧର । ସିଏ କି ଥୟ ଧରେ ! ଖାଲି ତ ଘୋଷିହେଲା - ମତେ ଗାଁରେ ଏବେ ଏକା ନେଇକିରି ଛାଡ଼ିଦିଅ । ରାତି ଏଗାର ଘଣ୍ଟ, ବାରଘଣ୍ଟ କାଳରେ ଏ ଜଙ୍ଗଲ ବାଟରେ ଗାଁକୁ ଆସି ହେଇଥା’ନ୍ତା ? ମୁଁ କହିଲି, ରହ, କାକୁର୍ତ୍ତି ହ’ନା । ବାଘ, ଭାଲୁ ବାଟ । ପାହାନ୍ତିଆ ହେଉ । ପଚିଶି କିଲୋମିଟର ବାଟ ତ, ବଡ଼ହେଲେ ମୋଟର ସାଇକଲ୍‌ରେ ଲାଗିଲାଗି ଘଣ୍ଟାଟେ ଲାଗିବ । ରାତି ଭଲଭାବେ ପାହିନଥିବ ମୁଁ ତତେ ଗାଁରେ ପହଂଚାଇ ଦେବି । ଏ ରାତିରେ, ପୁଣି ମୋ ଘରେ, ତତେ କିଏ ଇମିତି ଆସି ହାଣିଦବ ? କ’ଣ ହେଇଛି ମତେ ସଫା ସଫା କହ । ମିଛକଥା କହିବୁନି କି କିଛି ଲୁଚେଇବୁନି ।

ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ମଙ୍ଗୁଲୁ କାମ କରୁଥିଲା ଜଣେ ଲୁଗା ବେପାରୀ ଘରେ । ଦୋକାନରେ ନୁହଁ, ଘରେ । ଏମିତି ସେମିତି ନୁହେଁ ସେ ବେପାରୀ; ତା’ର ଖୁବ୍ ବଡ଼ ବ୍ୟବସାୟ । ଦୋକାନ ଆଡ଼େ କେତେଥର ଯାଇଛି ମଙ୍ଗୁଲୁ । ଆଖି ଖୋଷି ହେଇଯିବା ପରି ଥାକ ଥାକ ଲୁଗାପଟା ସେ ଦୋକାନରେ । କେତେ କିସମର । କି ଗହଳି ହୁଏ ସେଇଠି; କି ବିକ୍ରିବଟା ! ସେମିତି ମଧ୍ୟ ତା’ର ଘର । ଘର ତ ନୁହେଁ, ସତେ କି ରାଜ ନଥର !

ମାଲିକ ଓଡ଼ିଶାର ଲୋକ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ଖାଲି ତା’ଘରେ ସାତ ସାତ ଜଣ ଚାକର ଚାକରାଣୀ । ଦୋକାନ କଥା ଛାଡ଼ । ସମସ୍ତେ କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଆ । କିଏ କେଉଁ ଜିଲ୍ଲାର । ମାଲିକ ଘରର ସବୁଲୋକ ହିନ୍ଦୀ ଭାଷାରେ କଥା ହୁଅନ୍ତି । ତମେ ହିନ୍ଦୀ ଜାଣ କି ନଜାଣ ତାଙ୍କ କଥା ବୁଝିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଯେମିତି ପାରୁଛ ସେମିତି ହିନ୍ଦୀରେ ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ହେବ ।

ମାଲିକ ଘରର ଚଳଣି, ଥାଟବାଟ କହିହେଲା ଭଳି ନୁହେଁ । ମାଲିକ, ମାଲିକାଣୀ ଦି’ଜଣ । ଆଉ ତାଙ୍କର ପୁଅଟିଏ, ଝିଅଟିଏ । ଚାରିଟା ଲୋକକୁ ଚାରିଟା କାର୍ । ସାଇକଲ୍, ମୋଟର ସାଇକଲ୍ କଥା କିଏ ପଚାରେ ? ଏତେ ସମ୍ପତ୍ତି ସିନା; କେହି ଜଣେ ବି ଭଲ ଲୋକ ନୁହଁ ।

ଏଇ ଆଷାଢ଼ରେ ବାହା ହେଲା ପୁଅଟି । ଝିଅ ମଧ୍ୟ କେବେଠୁ ଯୁବତୀ ହେଲାଣି । ପାକଳ ଦିଶିଲାଣି । ଅଭିଆଡ଼ି ଝିଅପରି ଦିଶେନି । ମୋଟା ହେଇଗଲାଣି । ସେମାନେ

ଯାହା ଖାଉଛନ୍ତି, ନହେବେ କାହିଁକି ? ସେ ଝିଅର ପୁଣି ଭାରି ଫୁଟାଣି । ପ୍ରାୟ ପ୍ରତିଦିନ ଘରକୁ ତା'ର ସାଙ୍ଗମାନେ ଆସନ୍ତି । ପୁଅ ସାଙ୍ଗ, ଝିଅ ସାଙ୍ଗ । ସାଙ୍ଗମାନେ ଆସିଲେ ଯାହା ସିଏ ଅମରମତା ହୁଏ !

ମାତ୍ର ଘରକୁ ଯୋ' ବୋହୂଟି ଆସିଲା, ଅତି ଭଲ । ତା'କୁ ରମଣୀରତନ ବୋଲି ମାନିବାକୁ ପଡ଼ିବ । କି ରୂପ, କି କାନ୍ତି, କି ଚାଲି ! କି ଶାନ୍ତ-ସୁସାର, କି ଧୀରସ୍ଥିର ଲକ୍ଷ୍ମୀପ୍ରତିମା ସିଏ ! ହେଲେ ସେ ଘର, ସେମିତି ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ସିଏ କି ଡିଣ୍ଡିପାରନ୍ତା ? କାଉଁଟି ହାବୁଡ଼ରେ ସତେ ବା ସିଏ ଗୋଟେ କୋଇଲି । ବାଘଙ୍କ ସାମନାରେ ଗୋଟେ ସୁନ୍ଦର ହରିଣୀ । ବାହାଘରର ପାଞ୍ଚମାସ ପୂରିନି, ସେମାନେ ତାକୁ ଯୋଡ଼ି ମାରିଦେଲେ ।

ଯିଏ ଶୁଣିଲା, କହିଲା ଯଉତୁକ ପାଇଁ ମାରି ଦେଇଥିବେ । କାହିଁକି ନା, ଯିଏ ଯେତେ ଧନୀ ସିଏ ସେତେ ଲୋଭୀ । ନାଁଟା ସିନା ଯଉତୁକର ହୋଉତି, କାରଣ ପ୍ରକୃତରେ ଅନ୍ୟଥାଡ଼େ ଆଉତି । ଆମ ମାଲିକର ପୁଅ ବିଭା ହେବା ପୂର୍ବରୁ କେତେ କାହାକୁ ଯେ ଭୋଗ ନ କରିଛି ! ଏବେ ତ ଖାଲି ପଇସା ପାଇଁ ଏ ସଂସାର ସାରାର ଲୋକେ ବାଇ । ଯା' ପାଖରେ ପଇସା ଅଛି ସିଏ କଣ ବା ନକରି ପାରୁଛି ! ଘରର ଗୋଟେ ଦିଣ୍ଡା ଚାକରାଣୀ ସାଥରେ ପୁଅର ଭାବ ଥିଲା । ଚାକରାଣୀଟି ନବଯୁବତୀ । ହେଲେ ପୁଅ ବିଭାହେବା ପରେ ମଧ୍ୟ ଚାକରାଣୀ ସହ ରତସ୍ୟ ବନ୍ଦ ହେଲାନି । ଦଇବ ବୋଲି କ'ଣ କିଏ ନାହିଁ ? ସେଦିନ ସେ କେଳି ବିଳାସ ବୋହୂର ଆଖିରେ କେମିତି ପଡ଼ିଗଲା ।

ଏଡ଼େ ଶାନ୍ତଶିଷ୍ଟ ବୋହୂଟି ସେଦିନ ଯେମିତି ରବେଇ ଖବେଇ ହେଲା, ବଡ଼ ପାଟିକରି ଘଇତାର ମୁଣ୍ଡବାଳ ଝିଙ୍କି, ତାକୁ ରାମୁଡ଼ି ବିଦାରି ଯାହା ବକିଦେଇ ଗଲା ଶୁଣିଲେ ତାଟକା ହେଇଯିବା କଥା । ଅନ୍ୟମାନେ ତ ଭାବିଲେ ସିଏ ପାଗଳୀ ହେଇଗଲା । ସିଏ କି ଉଗ୍ରରୂପ ତା'ର । ସାକ୍ଷାତ ମହିଷମର୍ଦିନୀ ଦୁର୍ଗା । ମାତ୍ର ସିଏ ବା କାହିଁକି କାହାକୁ ଖାତର କରନ୍ତା ? ତା' ବାପ ମଧ୍ୟ କିଛି ଛୋଟିଆ ମୋଟିଆ ଲୋକ ନୁହେଁ । ହେଲେ ବାପଘରକୁ ଫୋନ୍ କରିବାକୁ ସେ ବୋହୂଟି ଯେମିତି ଧମକ ଦେଇ ଫୋନ୍ ଉଠେଇଛି, ତା' ଗେରସ୍ତ ଆଉ ଶାଶୁ ନୁହେଁ ମିଶି ତାକୁ ଟେକି ଟେକି ନେଇଗଲେ ଦୋ'ତାଲାର ଗାଧୁଆ ଘରକୁ । ପଛେ ପଛେ ଧାଇଁଲା ନଣନ୍ଦ । ତିନିଜଣ ମିଶି ବୋହୂଟିକୁ ଯୋଡ଼ି ପକାଇଲେ ।

ବୋହୂଟିର ବାପଘର ରାୟପୁରରେ । ସେମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଫୋନ୍ କରା ହେଇଗଲା - ତାଙ୍କୁ ଝିଅ ଆମୁହତ୍ୟା କରିଛି । ଚାରିଆଡ଼େ ପ୍ରଚାର କରି ଦିଆଗଲା ଯେ ବାହାଘର ଆଗରୁ ଗୋଟେ ଟୋକା ସାଙ୍ଗରେ ବୋହୂର ଲତରପତର ଥିଲା । ବୋହୂର ସଂପର୍କୀୟ ଭାଇ ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେଇ ସେ ଟୋକା କେତେଥର ବୋହୂକୁ ତା' ଶାଶୁଘରେ ମଧ୍ୟ ଭେଟିଛି । ଅସଲ କଥାଟି ଶେଷରେ ଧରାପଡ଼ିଯିବାରୁ ବୋହୂ ଆମୁହତ୍ୟା କଲା । ଘରର ଚାକର

ବାକର ମଧ୍ୟ ସେକଥା ଜାଣନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ସେ ଟୋକାକୁ ଦେଖୁଛନ୍ତି । ଲମ୍ବା ହେଇ ଗୋରା ପିଲାଟିଏ । ଚକ୍ଷମା ପିନ୍ଧେ । ଚେପୁଟା ନାକ । କୁଞ୍ଚକୁଞ୍ଚୁଆ କେଶ ।

ମଙ୍ଗୁଳୁ ମନାକଲା ସେସବୁ ମନଗଢ଼ା କଥା ପୋଲିସ୍କୁ କି କଚେରିରେ କହିବା ପାଇଁ । ବୋହୂଟି ତାକୁ ଭାରି ଭଲ ଲାଗୁଥିଲା । ବୋହୂଟିର କୋଳରେ ମୁଣ୍ଡରଖି ଶୋଇଯିବାକୁ କେତେଥର ତା'ର ମନ ଲୋଡ଼ିଛି । ବୋହୂମା'ର ଚରିତ୍ରରେ ଏତେବଡ଼ କଳଙ୍କ ବୋଲିଦେବାକୁ ତା'ର ଜିଭ କେମିତି ଲେଉଟିବ ? ଦିଣ୍ଡା ଚାକରାଣୀଟି ମଧ୍ୟ ମନା କରିଦେଲା ସେମିତି କଥା କହିବାକୁ । ରାତି ଦି'ଘଡ଼ି ବେଳକୁ ଚାରିଜଣ ସ୍ତମ୍ଭମାର୍ଜୀ ଲୋକ ଆସିଲେ । ଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ସେ ଯୁବତୀ ଚାକରାଣୀକୁ ଉଠାଇ ନେଇଗଲେ । ଜିପ୍ସରେ ଲଦିଦେଇ ତାକୁ କୁଆଡ଼େ ନେଲେ କେଜାଣି !

ମଙ୍ଗୁଳୁ ଡରିଗଲା । ଆଉ ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ପଦାକୁ ଟିକିଏ ଯିବାଭଳି ବାହାରି ଫେରାର ହେଇଗଲା । ସେଇ ରାତିରେ ହିଁ ଚାଲିଚାଲି ଖୋର୍ଦ୍ଧା ପାର ହେଇଗଲା । ତା'ପରଠୁ ତ ଚାଲିଛି । ଲୁଚୁଛି । ଚାଲିଛି । ପୂରା ନୟାଗଡ଼, ଓଡ଼ିଶା, କରତୁଳି, ବୁଗୁଡ଼ା, ବାଲିପଦର, ବେଲଗୁଣ୍ଡା ଦେଇ ଭଞ୍ଜନଗର । ସେଇଠୁ ବ୍ରହ୍ମରେ ଭବାନୀପାଟଣା ।

ଗାଁର ତିନିପଟେ ସୁଉକ ପାହାଡ଼ । ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗରେ ପାହାଡ଼ ନଥିଲେ ବି ଅଳ୍ପ ଦୂର ପରେ ଆରମ୍ଭ ହେଇଛି ଘଞ୍ଚ ଅରଣ୍ୟାମୀ । ପୂର୍ବଦିଗରେ ପର୍ବତ ଡେଇଁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଏପଟକୁ ଦିଶିନଥିଲେ ବି ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ପରେ ଖରା ଯେ ପଡ଼ିଲାଣି ତାହା ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗର ଖେତ ପ୍ରାନ୍ତରକୁ ଦେଖି ଜାଣି ହେଉଥିଲା । ପକ୍ଷୀମାନେ କେତେବେଳୁ ବସା ଛାଡ଼ି ବାହାରେ ଆସି ଗହଳି କରି ସାରିଥିଲେ । ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲାମାନେ ଆଲୋଚନାରୁ ଆକର୍ଷଣ ହରାଇ ରବି ମାଷ୍ଟଙ୍କ ଘର ପାଖରୁ ଅପସରି ଯାଇଥିଲେ ।

ଆଲୋଚନା କିନ୍ତୁ ସରଗରମ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା । ଏକ ସମୟରେ ଦଶ ବାର ଜଣ ଲୋକ ବି କହିବା ଶୁଣା ଯାଉଥିଲା ।

ଯଦୁପଣ୍ଡା ମାଷ୍ଟଙ୍କ ବାରଣ୍ଡା ଉପରେ ଠିଆହୋଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନିରବ ରହିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ସମସ୍ତେ ତୁମ୍ଭ ହେବାପରେ ସେ ସଭାରେ ଭାଷଣ ଦେବାପରି କହିଲେ : ମୋ ଗୋସେଇଁ ବାପା ଆଜକୁ ପ୍ରାୟ ଶହେବର୍ଷ ତଳେ ଯଜମାନି କରିବାକୁ ଗଞ୍ଜାମ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଆସି ଶେଷରେ ଏଇ ଖଇର ବାହାଲ ଗାଁରେ ରହିଗଲେ । ଅଳ୍ପ ଜମିବାଡ଼ି କଲେ । ମୋ ବାପା ଆଉ ମିଶାଇଲେ । ଆମେ ଥିଲୁ ଯଜନ ଯାଜନ କରିବା ଲୋକ । ଏବକୁ ସେସବୁ ଅଉ ଚଳୁନି । କୌଳିକ ବୃତ୍ତି ଛାଡ଼ି ଆମେ ପାନ ଗୁଆ ବେପାର କଲୁ । ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ଆମେ

ତିନି ପୁରୁଷ ହେଲା ରହିଲୁଣି । ତଥାପି କଥା ପଡ଼ିଲେ ଭବାନୀପାଟଣାରେ ଲୋକେ ଆମକୁ କହୁଛନ୍ତି ଗଞ୍ଜାମିଆଁ । ଭବାନୀପାଟଣା ଲୋକଙ୍କୁ କୋରାପୁଟବାଲା କହିବେ କଳାହାଣ୍ଡିଆ । ଏପଟ ଲୋକକୁ କଟକରେ କହିବେ ସମ୍ବଲପୁରିଆ । କେନ୍ଦୁଝର, ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାର ଲୋକଙ୍କୁ ସୁଦ୍ଧା ସମ୍ବଲପୁରରେ କୁହାଯିବ କରକିଆ । ଆମେ କେବେ ବି ଓଡ଼ିଆ କି ଓଡ଼ିଶାବାସୀ ହେଇପାରିଲୁ ନାହିଁ । ଅଥଚ ବାହାରୁ ଆସି ଧନବଳରେ ଆମର ପ୍ରଭୁ ହେଇଯାଉଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ଆମେ ଖାଲି ଅଣଓଡ଼ିଆ ବୋଲି କହିଦେଲେ ଆମର ଅପରାଧ ହେଇଯାଉଛି । ସେମାନେ ମିଠାମିଠା କଥା କହି ମୁତୁମୁତୁ ହସିଦେଇ ଆମକୁ ଶୋଷି ଚାଲିଛନ୍ତି । ଆମ ଆମ ଭିତରେ ଝଗଡ଼ା ଲଗାଇଦେଇ ପାଇଦା ମାରୁଛନ୍ତି । ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଧରିଲେ ସେମାନେ ନିଶ୍ଚୟରେ ରହିପାରିବେ, ଟଙ୍କା ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚକରି ସେମାନଙ୍କୁ ହାତ କରି ନେଉଛନ୍ତି । କୋଉ ସରକାର ଏତେକଥା ବୁଝେ ହୋ ? କାହାର ଏତେ ଟାଇମ୍ କି ଦରଦ ଅଛି ? ବାହାରୁ ଆସି ଲୋକେ ଦଶ, କୋଡ଼ିଏଟା ବର୍ଷରେ କୋଟିପତି ହେଉଛନ୍ତି । ଆମ ଲୋକଙ୍କୁ ଚାକର ରଖୁଛନ୍ତି । ବୋଲ ନମାନିଲେ ମାରି ଦେଉଛନ୍ତି । ଆମରି ଝିଅଙ୍କୁ ଘରେ ଖଟାଉଛନ୍ତି । ଇଚ୍ଛାକଲେ ତା' ସହ ଦିହସୁଖ ମଧ୍ୟ କରିପାରୁଛନ୍ତି, ଭୋଗ କରୁଛନ୍ତି । ମୁହଁଟାଣ ଦେଖାଇଲେ ଗୁଣ୍ଡା ମାଧ୍ୟମରେ ଟେକି ନେଉଛନ୍ତି । ତଥାପି ଆମେ କିଛି କରିପାରୁନୁ । ଡ଼ରିମରି ଘର କୋଣରେ ପଶିଯାଉଛୁ ।

ରବି ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଯଦୁପଣ୍ଡାଙ୍କୁ ନ ଅଟକାଇ ଥିଲେ ସେ ଆହୁରି କେତେ କଣ କହିଥାନ୍ତେ । ଶେଷ ଆଡ଼କୁ ତାଙ୍କର କଣ୍ଠସ୍ବର ଅତି ତୀବ୍ର ହୋଇ ଉଠିଥିଲା । ସେ ଉତ୍ତେଜନାରେ ଥରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ କପାଳରେ ଜମି ଯାଇଥିଲା ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ଝାଳ ।

ରବି ମାଷ୍ଟ୍ରେ କହିଲେ - ପଣ୍ଡା ଆଜ୍ଞା, ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ ଏତେ ଉତ୍ତେଜନା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଆପଣଙ୍କର ପୁଣି ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ ରହିଛି । ଦେଶ ତା' ବାଟରେ ଚାଲିଛି । ସରକାର ତା' ସାମର୍ଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ କାମ କରୁଛି । ସଂସ୍କୃତି ଆଉ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାବର ଗୁରୁତ୍ବ କମି ଯାଇଥିବାରୁ ଯାବତୀୟ ବିଭ୍ରାଟ ହେଉଛି । ଜଣେ ଭାରତୀୟ ସାରା ଭାରତର ଯେକୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ମଧ୍ୟ ଯାଇ ସଜୋଟଭାବେ, ଅମଳିନ ମଣିଷ ପଣିଆରେ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରିପାରେ । ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ସାଧବପୁଅ ସୁଦୂର ଜାଭା, ସୁମାତ୍ରା, ବୋର୍ଣ୍ଣିଓରେ କଣ ବାଣିଜ୍ୟ କରି ବିପୁଳ ଧନସମ୍ପତ୍ତି ବୋହି ଆଣୁନଥିଲେ ? ମାତ୍ର ଏବେ ସମସ୍ୟା ହେଇଛି କଣ, ନା, କିଛି ଲୋକ ନିଜକୁ ସ୍ବୟଂ ଈଶ୍ବର ବୋଲି ଭାବି ଦେଉଛନ୍ତି । ଅଥବା ଅର୍ଥ ବଳରେ ଈଶ୍ବରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ କିଣିଦେଇ ପାରିବାର ଅହମିକା ରଖୁଛନ୍ତି । ସେମାନେ ବୋଧହୁଏ ଭାବୁଛନ୍ତି ବଡ଼ ବଡ଼ ଅଫିସର, ବୁଜନେତା ଓ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଯଦି କିଣାଯାଇ ପାରୁଛି, ଈଶ୍ବର ବା ଆଉ କେତେ ଦୂରରେ ? ଭାରତୀୟ କଥା, ଈଶ୍ବର ବୋଲି କେହି ଦେଖାପଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ । ନହେଲେ

ସେ ମଧ୍ୟ କେଉଁ ଦିନୁ ନିଜକୁ ବିକ୍ରି କରି ସାରନ୍ତେଣି । ଯେତେ କାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଈଶ୍ବର ଏମିତି ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇ ରହିଥିବେ, ସେଯାଏ ଆମେ ତଥାପି କିଛିଟା ସୁରକ୍ଷିତ ରହିଥିବା ଏବଂ ଯଦି ଗୀତାରେ ସେ ଠିକ୍‌କଥା କହିଥାନ୍ତି, ପୁଣି କେବେହେଲେ ତ ନିଶ୍ଚୟ ପାପୀଙ୍କ ସଂହାରପାଇଁ ଅବତାର ଗ୍ରହଣ କରିବେ !

ଯଦୁ ପଣ୍ଡା ମୁଣ୍ଡକୁ ବଳଦ ପରି ହଲାଇ କହିଲେ - ତୁମେ ହେଲ ମାଷ୍ଟ୍ରି ଲୋକ । ବହୁତ ବହିପତ୍ର ପଢ଼ିଛ । କଥା କହି ଲୋକଙ୍କୁ ସହଜରେ ଭୁତେଇଦେଇ ପାରିବ । ମାତ୍ର ଏକଥା ଜାଣିଥାଅ, ନିଜେ ନିଜକୁ ରକ୍ଷା ନକଲେ କୌଣସି ଭଗବାନ ତୁମ ପିଠିରେ ପଡ଼ିବେନି । ଆଜି କଳାହାଣ୍ଡିର ଏ ଦଶା କାହିଁକି ? ଏବେ ସାରା ଭାରତରେ କଣ ଦିନରେ ଦି'ଓଳି ଖାଇବାକୁ ପାଉ ନଥିବା ଭଳି କୋଟିଏ, ଦି' କୋଟି ଲୋକ ନଥିବେ ? ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ କୁଆଡୁ କିଛି ସାହାଯ୍ୟ କଣ ଆସୁନି ? ସେତକକୁ ସୁଦ୍ଧା ବାଟମାରଣା କରି ଲୋକେ ଯଦି ଧନୀ ହେବାକୁ ମନ ବଳାଇବେ, ତୁମେ ଭୋକରେ ମରିବା ପୂର୍ବରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଯାଇ ପଦେ ପଚାରିବନି ? ତୁମେ ପୋଷିପାରୁନ ବୋଲି ପିଲାକୁ ବଂଚାଇ ରଖିବାକୁ ଆଉ କାହା ପାଖରେ ଛାଡ଼ିଦେଲ । ପେପରରେ ବାହାରିବ, ତୁମେ ବିକିଦେଲ । ତୁମର ଅପମାନ କରାଗଲା ବୋଲି ଆପଣି ଉଠାଇବନି ? ତୁମେ ଚୋରିକରି ଫେରାର ହେଇ ଯାଇଛ ବୋଲି ମିଛ ଅପବାଦ ଦିଆହେଲା । ଗରିବ ହେଲ ବୋଲି ତୁମେ ଯାଇ କହିବ - ହଁ ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଚୋର । ମତେ ବାନ୍ଧନ୍ତୁ । ଜେଲ୍‌ରେ ପୂରେଇ ଦିଅନ୍ତୁ ? କାହିଁକି ନା, ତୁମେ ଶୁଣିଛ ଆଉ ଭରସା ମଧ୍ୟ ରଖୁଛ ଦିନେ ଭଗବାନ ଆସି ତୁମର ସବୁ ସଙ୍କଟ ମୋଚନ କରିବେ ?

ଯଦୁ ପଣ୍ଡା କହି ଚାଲିଥିବାବେଳେ ଫଟଫଟ ଶବ୍ଦ ଶୁଭିଳା । କେହି କେହି ସେହି ଶବ୍ଦ ଆଡ଼କୁ କାନେଇଲେ । ଶବ୍ଦ କ୍ରମେ ସ୍ପଷ୍ଟତର ହେଲା । ସବୁଲୋକ ବୁଲିପଡ଼ି ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକଲେ । ଦୁଇଟି ଓଜନଦାର୍ ମୋଟର ସାଇକଲ୍‌ରେ ବସି ଚାରିଜଣ ଲୋକ ଗାଁ ଆଡ଼କୁ ମାଡ଼ି ଆସୁଥିଲେ ।

: ସେଇ ଚାରିଜଣ ଲୋକ । ପୁଣିଥରେ ସେଇ ଚାରିଜଣ ଆସିଲେଣି । ଜଣେ ଗ୍ରାମବାସୀ ଶକ୍ତିତ ସ୍ବରରେ କହିଲା ।

: ହଁ, ହଁ, ଏଇ ଚାରିଜଣ ସେ ଚାକରାଣୀ ଝିଅକୁ ଟେକି ନେଇଯାଇ ଥିଲେ । ମଜୁକୁ କହିଲା ଓ ଦୁଇ ବେଗରେ ନିଜ ଘର ଆଡ଼କୁ ଧାଇଁଲା ।

ସେମାନେ ଗାଁ ଶେଷମୁଣ୍ଡରେ ପହଂଚି ସାରିଥିଲେ । ସେହି ଚାରିଜଣ ଲୋକ । କଳା କଳା ପୋଷାକ । ଭାରି ମଜୁବୁର୍ ଟେହେରା । କଠୋର । କର୍ଣ୍ଣଶ ।

ସମ୍ମିଳିତ ଗ୍ରାମବାସୀ ଛତ୍ରଭଙ୍ଗ ଦେବା ଉପରେ । ରବି ମାଷ୍ଟେ ତୀବ୍ର ସ୍ଵରରେ ଆଦେଶ ଦେଲେ - କେହି କୁଆଡ଼େ ଯିବନି । ଠିଆହୁଅ ।

ସେମାନେ ଆସି ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ପହଂଚିଗଲେ । ଦେବାର ଦର୍ପରେ ମୋଟର ସାଇକଲ୍ ଠିଆ କରାଇଲେ । ରବି ମାଷ୍ଟେ ପଶିଗଲେ ଘର ଭିତରକୁ ।

ବାକି ଲୋକ ଆବାକାବା ।

ଜଣେ ଆତତାୟୀ ପ୍ରଶ୍ନକଲା - ମଙ୍ଗୁଳୁ କାହିଁ ?

ଯଦୁ ପଣ୍ଡା ଆଗଭର ହୋଇ ପାଲଟା ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ମଙ୍ଗୁଳୁ କଥା ପଚାରିବାକୁ ତୁମେ କିଏ ସେ ?

ଆତତାୟୀ ଯଦୁପଣ୍ଡାଙ୍କ ବାମ ଜଂଘ ଉପରେ ଯୋତା ରଙ୍ଗେ ଲାଗେ ପକାଇଲା । ଗଛ କାଟିଲା ପରି, ଯଦୁ ପଣ୍ଡା ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ, ଘିଡ଼ିଘାଡ଼ ହୋଇ ।

ଅନ୍ୟ ଲୋକମାନେ ଘୁଞ୍ଚିଗଲେ । ତଡ଼େଇ ହେଇଗଲେ ।

ଆତତାୟୀ ଚାରିଜଣ ତପତ୍ତ୍ୱ ମାଡ଼ିଗଲେ ମଙ୍ଗୁଳୁ ଘରଯାଏ । ଭିତରେ ପଶିଲେ । ନିମିଷକେ ଘର ଭିତରୁ ଓଟାରି ଆଣିଲେ ମଙ୍ଗୁଳୁକୁ । ତା'ର ଷ୍ଟୋଲଶା ଭଉଣୀକୁ ବି । ମଙ୍ଗୁଳୁ ଭୟରେ ରଡ଼ିକରି କାନ୍ଦିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇଥିଲା । ତା' ଭଉଣୀ ଓ ବାପା, ମା' ମଧ୍ୟ । ଗାଁ ସାରାର ପିଲାପିଟିକା, ମାଇକିନା ସମସ୍ତେ ପଦାକୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ । ନୂଆ ବୋହୂମାନେ ସୁଦ୍ଧା ଓଡ଼ଣାକୁ ପିଠି ଆଡ଼କୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଇ କାତର ଦୃଷ୍ଟି, ବିସ୍ଫାରିତ ନେତ୍ରରେ ଦେଖିଲେ ସେ କରୁଣ ଦୃଶ୍ୟ । ଏପରିକି ଖୁଣ୍ଟିରେ ବନ୍ଧା ହେଇଥିବା ଗାଈ ଗୋରୁ ମଧ୍ୟ ଏକଲକ୍ଷରେ ଚାହିଁ ରହିଲେ ସେହି ଦିଗକୁ । ଚାଳଗୁଡ଼ିକ ଉପରୁ, ଗାଁ ଭିତରୁ ଛିନ୍ନଛତ୍ର ହେବାପରି ସବୁ ପକ୍ଷୀ ଉଡ଼ିଗଲେ ଦୂରକୁ ଦୂରକୁ । ମାତ୍ର ଚାରିଜଣ ଲୋକ ସାରାଟା ଗାଁର ଲୋକମାନଙ୍କ ଆଖି ଆଗରେ ଝିଙ୍କି ନେଉଥିଲେ ଜଣେ ନିରୀହ ସହୋଦର ଏବଂ ତା'ର ନବଯୌବନା ଭଉଣୀକୁ ।

ଏତିକିବେଳେ ରବି ମାଷ୍ଟେ ବାହାରିଲେ ତାଙ୍କ ଘରଭିତରୁ । ପିନ୍ଧିଛନ୍ତି ଗୋଟିଏ ମାଟିଆ ଅଧା ପେଣ୍ଟ ଯେ ଆଖୁ ଯାଏ ପଡ଼ିଛି । ଧଳା ଜାମାଟି ପେଣ୍ଟ ଭିତରେ ପଶିଛି । ତାଙ୍କ ହାତରେ ଗୋଟେ ଶକ୍ତ ଲାଠି ।

ଆତତାୟୀ ଚାରିଜଣ ମଙ୍ଗୁଳୁ ଓ ତା' ଭଉଣୀ ସହ ଯାଇ ମୋଟର ସାଇକଲ୍ ପାଖରେ ।

ରବି ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଗାଁ ବାଡ଼କୁ ଆସିଲେ । ସେ ଦିଶୁଥାନ୍ତି ଭାରି ବଳିଆର । ଗାଁ ଲୋକଙ୍କୁ ସେ ଜିଜ୍ଞାସିଲେ - ଧୂଙ୍କ ତୁମମାନଙ୍କୁ, ତୁମର ନିର୍ଲଜ୍ଜ ଜୀବନକୁ । ମାତ୍ର ଚାରିଟା ଲୋକ ଗାଁର ଶାନ୍ତି, ମାନ ମହତକୁ ବଳାଜୋର ଦେଖାଇ ଲୁଚି ନେବାକୁ ବସିଲେଣି, ତୁମେ ଏତେ ଲୋକ ଏଠି ଠିଆହେଲ ତାମସା ଦେଖୁଛ ?

ଜଣେ ଆତତାୟୀ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଆଡ଼କୁ କହି କହି ମାଡ଼ିଆସିଲା - ଓଏ ରାମ୍‌ପୁରୁକା ହନୁମାନ ! ବେଶୀ ହାରୋଗିରି ଦେଖେଇବାକୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲୁ ବେ ଶଳା ?

ଲୋକଟି ମାଷ୍ଟ୍ରେର ପାଖାପାଖି ପହଂଚିବା କ୍ଷଣି ତା' ବେକସ୍ତରକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ମାଷ୍ଟ୍ରେ ତାଙ୍କ ଲାଠିରେ ଅତର୍କିତ ପକାଇଲେ ଏକ ସଶକ୍ତ ପାହାର । ଲୋକଟି ଚଳିପଡ଼ିଲା । ଅନ୍ୟ ଆତତାୟୀମାନେ ମଜୁକୁ ଓ ତା' ଭଉଣୀକୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଝପଟି ଆସିଲେ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଆଡ଼କୁ । ମଜୁକୁ ଭଉଣୀକୁ ଧରି ଧାଇଁ ଚାଲିଗଲା ତାଙ୍କ ଘରକୁ । ମାଷ୍ଟ୍ରେ ବାଡ଼ି ବୁଲାଇବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ ।

ଦେଖୁ ଦେଖୁ ବାଡ଼ିଖଣ୍ଡେ ଧରି ମଜୁକୁ ଘରୁ ବାହାରକୁ ଦୌଡ଼ି ଆସିଲା । ପରେ ପରେ ଠଣ୍ଡାସୁନ୍ଦର ବି । ପଛକୁ ପଛ ଗାଁର ଅନ୍ୟମାନେ ।

ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲାମାନେ ଉଲ୍ଲସିତ ଧ୍ବନି କରି, ତାଳି ମାରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । ଗାଁର ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନେ ବି ।

ପଶୁ

॥ ୧ ॥

ସହରର ମଧ୍ୟସ୍ଥଳରେ ଥିଲା ସେ ଭିକାରି ବସ୍ତିଟି । ବସ୍ତିଟିକୁ ସେଠାରୁ ଉଠାଇଦେବା ପାଇଁ କଥା ଉଠିଲା ବେଳକୁ ଭୋଟର ତାଲିକାରେ ସେମାନଙ୍କର ନାଁ ଉଠାଇବା ପାଇଁ ବସ୍ତିର ଭିକାରିମାନେ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିବାକୁ ସଜବାଜ ହେଲେଣି ।

ରେଳ ଷ୍ଟେସନ୍‌ର ଅନତି ଦୂରରେ, ଉତ୍ତର ଦିଗରେ ଥିବା ଛୋଟିଆ ପାହାଡ଼ର ପାଦ ଦେଶରେ ସେ ବସ୍ତି । ପ୍ଲାଟଫର୍ମରେ ଠିଆହେଲେ ସିଧାସିଧା ଦିଶେ । ପାହାଡ଼ର ଏପାଖ ସେପାଖକୁ ଧରି ଗୋଟେ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଚକଡ଼ା ପୂରା ପଡ଼ିଆ ପଡ଼ିଛି । ସହରର ମଝାମଝି । ସେଠାରେ ଆଲୋକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ରାତିରେ, ଆକାଶରେ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ପାଖାପାଖି ତିଥିର ଜହ୍ନ ଥିଲେ, ପାହାଡ଼ଟି ଦିଶେ ଭାରି ରହସ୍ୟମୟ । ଅମାରାତିରେ ପ୍ରାୟ ଦେଖାଯାଏନି ।

ପାହାଡ଼ ତଳେ ବସ୍ତିଟି କିଛି ଦିନେ କି ମାସେ କି ବର୍ଷକ ମଧ୍ୟରେ ଗଢ଼ିହେଇ ଯାଇନି । ଏତେବଡ଼ ବସ୍ତି ହେବାକୁ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଅବଧି ଲାଗିଛି । ପ୍ରଥମେ କେହି ଝିଁ କି ଟୁଁ କଲେନାହିଁ । ଖାଲୁଆ ଜମି ଦେଖି ଭିକାରିମାନେ ଖୋଳିଖୋଳି ଏକ ପ୍ରକାଶ ପୋଖରୀ ସୃଷ୍ଟିକଲେ । ପୋଖରୀ କୂଳର ପ୍ରକାଶ ବରଗଛ ଚାରିକଡ଼େ ଡିଆରି କଲେ ଫରତା ଚଉତରା । ସଂଧ୍ୟା ହେଲେ ସେଇଠି ରୁଣ୍ଡ ହୁଅନ୍ତି ବସ୍ତିର ପୁରୁଷମାନେ । ଗପସପ ଟାଲେ । ବିଭିନ୍ନ ଆଲୋଚନା ହୁଏ । ମେଳି ହୁଏ । ଏକତା ବଢ଼େ । ତା'ପରେ ସହରର ପୌର ପରିଷଦ ସଚେତନ ହୁଏ । ବସ୍ତିକୁ ଉଲ୍ଲେଦ କରିବ ବୋଲି କଥା ଉଠାଏ । ବସ୍ତି ବରଂ ପ୍ରସାରିତ ହେଉଥାଏ । ଉଲ୍ଲେଦ କରାଯିବା ପ୍ରସ୍ତାବ ବାରମ୍ବାର ମିଳେଇ ଯାଏ ଗୁଜବ ଭଳି ।

ବସ୍ତିରେ ବାସ କରୁଥିବା ଭିକରିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ବେଶ୍ କେତେଜଣ କୁଷ୍ଠରୋଗୀ । ସକାଳ ହେଲେ, ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦିଶିବା ପୂର୍ବରୁ, ବସ୍ତି ଭିତରୁ ସମସ୍ତେ ଧାଡ଼ି ଧାଡ଼ି ହେଇ ବାହାରଟି । ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ୀ, ଛୋଟ ପିଲା, ତରୁଣ ତରୁଣୀ ଏବଂ ଯୁବକ ଯୁବତୀ ବି । କିଏ କୁଆଡ଼େ ଯାଏ । ଯେଝା ବେଶରେ ଯିଏ । କିଏ ଫେରେ କେତେବେଳେ ।

କେବେ କେବେ ସେ ବସ୍ତିରୁ ଧରାପଡ଼ନ୍ତି ଚୋର, ପକେଟ୍ ମାର । ପୁଣି କେବେ ସେ ଭିତରେ ଆତ୍ମଗୋପନ କରିଥିବା ଗୁଣ୍ଡା, ପୁରୁଣା ଦାଗୀ, ଡକାୟତ । ସହରସାରା ହଲ୍ଲା ହୁଏ - ବସ୍ତି ହଟାଅ, କୁଷ୍ଠରୋଗୀଙ୍କୁ ଖେଦିଦିଅ, ଅପରାଧୀଙ୍କୁ ଦମନକର । କିଛି ଦିନ ହଇଜଲ ହୁଏ । ବସ୍ତି ଉଛେଦ ହେବ ବୋଲି ଶୁଣାଯାଏ । ସର୍ବହରାଙ୍କର ସେ ବସ୍ତିକୁ ଛୁଟିଯାଆନ୍ତି ଅସଂଖ୍ୟ ରକ୍ଷକ । ଭିକାରି ମାଲକିନାମାନେ, ଭିକ ମାଗିବାକୁ ନଯାଇ, ଅନବରତ ଜଗିରହନ୍ତି ଘର । କୌଣସି ଗୋଟିଏ କୁଡ଼ିଆର ଚାଳରୁ କେହି ଖଣ୍ଡିଏ ସୁନ୍ଦା କୁଟା ଟାଣିଦେଇ ପାରେନି । ପୁଣି ସବୁ କିଛି ସେମିତି ଚାଲେ, ଯେମିତି ଚାଲିଥିଲା ପୂର୍ବରୁ ।

ଏକଆଖିଆ ବିଶୁଆ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅଭୟ ଦିଏ - ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନା । କୋଉ ଶଳା ବି ବାଜିବିଏ ବଙ୍କା କରିପାରିବନି ଆମର । ଆମେ କେହି ଏ ବସ୍ତି ଛାଡ଼ି କୁଆଡ଼େ ଯିବାନି । ଏ ବସ୍ତି ଆମର । ଏ ଜାଗା ଆମର ।

ବିଶୁଆ ବଙ୍ଗଳା ଭାଷାରେ କଥା କହେ । ସେ ପୂର୍ବବଙ୍ଗର ଲୋକ । ବାଂଲାଦେଶୀ ଶରଣାର୍ଥୀ ଭାବେ ଆସି ସେ ଏଇ ସହରରେ ପହଂଚିଥିଲା । ପାହାଡ଼ତଳେ ସେ ହିଁ ପ୍ରଥମେ କୁଡ଼ିଆଟିଏ ତିଆରି କରିଥିଲା । ପରେ ପରେ ବିଭିନ୍ନ ଅଂଚଳର, ବିଭିନ୍ନ ଧର୍ମ ଓ ଭାଷାର, ଲୋକ ଆସି ସେଠାରେ କୁଡ଼ିଆ କରି ରହିଲେ । ବସ୍ତି କ୍ରମେ ବିଶାଳ ହେଲା । ଏକଆଖିଆ ବିଶୁଆ ଆପଣାଛାଏଁ ପାଲଟିଗଲା ସେ ବସ୍ତିର ନେତା । ସେ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାରେ କଥା କହିପାରେ । ଅବଶ୍ୟ କେବଳ ବାଂଲା ଭାଷାରେ । ଖଣ୍ଡିଖଣ୍ଡି ହିନ୍ଦୀ ମଧ୍ୟ କହେ । ସ୍ଥାନୀୟ ଭାଷା ମୋଟେ କହିପାରେନା । ତା'କଥା ସଂଖ୍ୟାଧିକ ଲୋକ ବୁଝିପାରନ୍ତିନି ।

ବିଶୁଆ ଦେଖାଯାଏ ଭାରି କଠୋର । ତା' ଉପରେ ପୁଣି ତା'ର ବାମ ଆଖିଟି ଅଠା ଲାଗିଥିବା ଭଳି ବୁଜି ହେଇ ରହିଥିବାରୁ ମନେହୁଏ ଭାରି ବିକଟାଳ ଓ ଭୟଙ୍କର । ସେ ବେଶ୍ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟବାନ । ଲମ୍ବା ଯେମିତି, ମୋଟା ବି ସେମିତି । ତା'ର କଣ୍ଠସ୍ବର କର୍କଶ । ବର୍ଷେତଳୁ ସେ ଗୋଟିଏ ବାମପଛା ରାଜନୈତିକ ଦଳର ସଦସ୍ୟ ହେଇଯାଇଛି । ସଦସ୍ୟ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ବି ଦଳ ସହ ତା'ର ସଂପର୍କ ଥିଲା । ଦଳୀୟ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ସେ ଏକାକୀ ଯୋଗ ଦେଉଥିଲା । ସଦସ୍ୟ ହେବା ପରେ ଶୋଭାଯାତ୍ରାକୁ ସେ ଲୋକ ଯୋଗାଏ । ବସ୍ତିର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଅଡ଼େଇ ଅଡ଼େଇ ନେଇ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ସାମିଲ କରାଏ । ଧମକ ଦିଏ - ପୋଲିସ୍ ଆସିଲେ କେହି ବି ଧାଡ଼ିରୁ ବାହାରି ଧାଇଁ ପଳେଇ ଯିବନି । ଗୋଟା ଗୋଟାକୁ ଶଳା ଦେଖୁନେବି । ପୁଣି ଅଭୟ ଦିଏ - ପୋଲିସ୍ ଆମକୁ ଧରିଲେ ବି ଜେଲ୍ରେ

ପୂରାଇବନି । କାହିଁକି ନା, ଆମେ ଶଳା ମଣିଷ ନୋହୁଁ, ଆମର ସମାଜରେ ସ୍ଥାନ ନାହିଁ । ମତେ ଥରେ ଫୋଲିସ୍ ବାନ୍ଧି ନେଇଥିଲା । ଭିକାରି ବୋଲି ଜାଣିବା ପରେ ଏସ୍.ପି କହିଲା - ଏ ଶଳାଟାକୁ କାହିଁକି ଧରି ଆଣିଛ ? ଯା'ର କି ପରିଚୟ ଅଛି ନା ସମାଜ ଅଛି ? ଯା'କୁ ନେଇ ଜେଲ୍‌ର କେଉଁଠି ରଖିବ ? ଜାଗା କାହିଁ ଏଭଳି ମାନ ଇଚ୍ଛତ ନଥିବା ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ? ଛାଡ଼, ଛାଡ଼ । ଛାଡ଼ିଦିଅ ତାକୁ ।

ବିଶୁଆକୁ ବସ୍ତ୍ରର ସମସ୍ତେ ଡରନ୍ତି । କେଉଁ ସୁଦୂର ପୂର୍ବବଂଶର ଲୋକ ସିଏ । ଶରଣାର୍ଥୀ । ବସ୍ତ୍ରରେ ଥିବା ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକମାନେ ସୁଦ୍ଧା ତା' ଆଗରେ ପଦେ କଥା ଭରସି କହିପାରନ୍ତିନି । ସେ, ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ଯିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ, ଭିକ ମାଗିବାକୁ ନଯାଇ ତା'କଥା ମାନିଯାଆନ୍ତି । ମାଇଲ ମାଇଲ୍ ବାଟ ପ୍ଲୋଗାନ୍ ଦେଇ ଦେଇ ଚାଲିବା ପରେ ଘରକୁ ଫେରି ପେଟରେ ଓଦାକନା ଦେଇ ଶୋଇଯାଆନ୍ତି ।

ବିଶୁଆ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଛି - ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ବସ୍ତ୍ରର ବାସିନ୍ଦାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସେ ତିନୋଟି ମଙ୍ଗଳଜନକ କାମ କରିବ । ସମସ୍ତଙ୍କର ନାଁ ଭୋଟର୍ ତାଲିକାରେ ଚଢ଼ାଇବ । ପ୍ରତି ପରିବାରକୁ ପଡ଼ିକାର୍ଡ଼ ଯୋଗାଇ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବ । ବସ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଛେଦ କରିବାକୁ ଏନ୍.ଏ.ସି. ଯେପରି ଆଉ କେବେ ବି କଥା ନଉଠାଏ, ସେଥିପାଇଁ ଲଢ଼େଇ ଆରମ୍ଭ କରିଦେବ ।

ସେହି ତିନୋଟି ବିଷୟ ଉପରେ ହିଁ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ସେଦିନ ସେ ବସ୍ତ୍ରର ପୁରୁଷମାନଙ୍କୁ ବରଗଛ ମୂଳେ ଏକତ୍ରିତ ହେବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ଜାରି କରିଥିଲା ।

ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତ ହେବ ହେବ ହେଉଥାଏ । କେତେଜଣ ଲୋକ ଚଉତରା ଉପରେ ପୂର୍ବରୁ ଆସି ବସି ସାରିଥାନ୍ତି । ଏତିକିବେଳେ ଗୋଟିଏ କଥା ବୈଶାଖର ଝାଞ୍ଜି ଭଳି ସାରା ବସ୍ତ୍ରରେ ନିମିଷକେ ବ୍ୟାପିଗଲା । କଥାଟି ଆସି ପଡ଼ିଲା ଚଉତରାରେ ବସିଥିବା ଲୋକଙ୍କର କାନରେ । “ଭାରି ତ ଗୁଡ଼ୁ କଥା ପରି ଲାଗୁଛି ଯେ, କଣ ଯା'ର ଅର୍ଥ ?” - ବସ୍ତ୍ରର ସବୁଠୁ ବୁଢ଼ା ଭିକାରିଟି ପଚାରିଲା । ପଚାରିବା ବେଳେ ସେ ଡେଙ୍ଗା କାଳିଆ ଆଡ଼େ ଚାହିଁଥିଲା ।

: ରୁହ ରୁହ; ଛୋଟା କାଳିଆକୁ ଡାକି ପଚାରିବା । ସିଏ ସିନା ପ୍ରଚାର କରିଛି । ଡେଙ୍ଗା କାଳିଆ ତା'ର କାଳିଆ ନାମ ଧାରଣ କରିଥିବା ଜଞ୍ଜାଳରୁ ଖସିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲା । ସେ ନିଜେ ହିଁ ଯାଇ ଛୋଟା କାଳିଆକୁ ଡାକି ଆଣିଲା । ଏକଆଖିଆ ବିଶୁଆ ତାକୁ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଘାଗଡ଼ା ସ୍ବରରେ ପଚାରିଲା : ଆବେ ବେଧେଇ ପୁଅ ! ତତେ ଏକଥା କିଏ କହିଲା ? ତୁ ଶଳା ବୁଢ଼ୁଆ ପାଲଟି ସରକାରର ଚାମ୍ପଟା ହେବାକୁ ବସିଲୁଣି ନା କଣ ବେ ?

ବୁଢ଼ା ଭିକାରିଟି ସମାଧାନ କରିବା ଭଂଗୀରେ କହିଲା - ରହ, କଥାଟା ଆମେ ଭଲକରି ଶୁଣି ସାରୁଁ । ହଁ, କଣ କହିଥିଲୁ ତୁ କାଲୁ ?

ମଣିଷ ଏକ ସାମାଜିକ ପ୍ରାଣୀ । ଛୋଟା କାଳିଆ ଡରିଡ଼ରି କହିଲା । ତା'ର କହିବା ଠିକ୍ ସରିଛି, ଏକଆଖିଆ ଚଢ଼ିଗଲା : ଶଳା, ଦାରାପୁଅ ! ସେତେବେଳେ କହୁଥିଲା ମଣିଷ ଏକ ସାମାଜିକ ପଶୁ । ଆଉ ଏବେ କହୁଛି - ପ୍ରାଣୀ !

: ମୁଁ ହେଲେ ତ ଏମିତି ଦି'ଟା କଥା ଶୁଣିଚି ! କହୁ କହୁ ଛୋଟା କାଳିଆ କାନ୍ଦିବାର ଅଭିନୟ କଲା । ତା' ଅଭିନୟ ଦେଖୁ ଏକଆଖିଆ କହିଲା : ଏ ଶଳାଟାର ମା' କୋଉ ସିନିମା ହୀରୋ ପାଖରେ ହେଲେ ଶୋଇଥିଲା ପରା ଲାଗୁଛି ।

ବୁଢ଼ା ଭିକାରି ଜେରା କଲା - ତତେ କଥାଟା କାହିଁକି ଏତେ ଖରାପ ଲାଗୁଛି ?

ଏକଆଖିଆ ଗର୍ଜନ କଲା - ଲାଗିବନି ? ତୁ କଥାଟା ବୁଝିନୁ ବୋଲି ତତେ ଖରାପ ଲାଗୁନଥିବ । ତା'ପରେ କାଳିଆ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ ବୁଲାଇ ଛିଗୁଲେଇବା ପରି ପାକୁଳି ପାକୁଳି ସେ ଶବ୍ଦ ଓକାଳିଲା - ବାପ୍ପ ବା ..... ଲୁ .....ଉ, କଅଁସଅତଥ ବାପ୍ପାଆ, ପ୍ରାଥାଣୀଇ କଅଁଶଅ, ସାଆମାଆଜିଇକଅଁ କଅଁଶଅ ?

କାଳିଆ କହିଲା : ଯା'ର ପ୍ରାଣ ଅଛି ସେ ପ୍ରାଣୀ । ଯିଏ ସମାଜରେ ରହେ ସିଏ ସାମାଜିକ ।

: କୋଉ ଶଳା ସମାଜରେ ରହୁଛି ବେ ? ସବୁ ଶଳା ତ ନର୍କରେ ରହୁଛେ । ତୀବ୍ର ଅସନ୍ତୋଷରେ ଗର୍ଜନ କରି ଏକଆଖିଆ ଯାଇ କାଳିଆର ଗୋଟେ କାନକୁ ବାଁ ହାତରେ ମୋଡ଼ି ଧରିଲା । ପଚାରିଲା : କହ ଆମେ ମଣିଷ ନା ପଶୁ !

କାଳିଆ, ଢେଙ୍କି ପାହାର ପଡ଼ିବାପରି, ନିଜ ଛୋଟା ଗୋଡ଼ଟିକୁ ପାଦେ ଘୁଷାଇ ନେଇ ହାଉଳି ଖାଇଲା - ମରିଗଲି; ମରିଗଲି !

ବୁଢ଼ା ଭିକାରିଟି ଅତର୍କରେ ଚଉତରା ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇଯାଇ ଏକଆଖିଆର ହାତ ଧରି ଟାଣିଲା । କହିଲା - ତୁ ଧୀରେ ବ' । କାଲୁ ଏବେ କହୁ ସିଏ ଏପରି କଥା କାହିଁକି କହିଲା । କାଲୁ ସୁଁ ସୁଁ ହେଇ କହିଲା - ମୁଁ ଟେସ୍‌ସ୍‌ରେ ଭିକ ମାଗୁଥିଲି .....

ହଠାତ୍ ଟାଉଟର (ତା'ର ପ୍ରକୃତ ନାଁ କଣ କେଜାଣି, ବସ୍ତିରେ ସମସ୍ତେ ତାକୁ ଟାଉଟର ବୋଲି ଡାକନ୍ତି) କହିଲା - ରହ, ରହ; ପ୍ରଥମେ ତୁ ଭଲକରି କାନ୍ଦିଯାରେ । ତା'ପରେ କହିବୁ । ନହେଲେ କଥାଟା ସଫା ଶୁଭୁନି ।

କାଲୁ ଲୁହ ପୋଛୁଥିବାବେଳେ ଏକଆଖିଆ ବିଶୁଆ ଖତେଇ ହେଲା- ଶଳାଟା କେମିତି ଖୁର ଖାଉଥିବା ଛୁଆ ପରି ସକସକ ହୋଉଛି ଦେଖ । କାହିଁକି ସକେଇ ହେଉଛୁରେ ପୁଅ ? ଲାଜ ଲାଗୁନି ଶଳା, ଭେଣ୍ଟା ହେଲୁଣି !

କାଲୁ ଲୁହ ପୋଛିସାରିଥିଲା । ବିଶୁଆର କଥା ଶୁଣି ତା' ମୁହଁ ଟିକିଏ କଠୋର ହେଲା । ସେ ପ୍ରତିବାଦ କଲା : ଯା'ବେ ଶଳା କଣ ବିଶୁଆ ! କହିସାରି ଢେଙ୍କି ପାହାର

ଧପଡ଼-ଧାଁ, ଧପଡ଼-ଧାଁ ପଡ଼ିଲା ପରି ସେ ତା'ର ଦେହ ଗୋଡ଼ରେ ଧାଇଁ ପଳାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବା ବେଳେ ଜଣେ ଲୋକ ତାକୁ ଧରି ପକାଇଲା । ଅନନ୍ୟୋପାୟ ହୋଇ କାଳୁ ନାକରେ କହିଲା - ଆଉଁ ମୁଁ ତେଁ କାଁଇଁକି ସିଏଁ ଇମିଟି କିଉଟି ? ସେତେବେଳକୁ କାଳୁ ଆଡ଼କୁ ଶୁଖାରି ଆସୁଥିବା ବିଶୁଆକୁ କେତେଜଣ ଧରି ଅଟକାଇଥିଲେ ଓ ଉୟ ଛାଡ଼ି କାଳୁ ବିଶୁଆକୁ କଟମଟ ଚାହୁଁଥିଲା ।

କାଳୁ ଜାଣେ । ବିଶୁଆ ବିଷୟରେ ବହୁତ କଥା ଜାଣେ । ଶୁଣିଛି ସବୁ । ହାରାମାଟାର ଦୃଷ୍ଟି ତା' ମା' ଉପରେ ବି ଥିଲା । କାଳୁର ମା' ଥିଲା ଟିକିଏ ଡେଙ୍ଗା ଆଉ ମୋଟା । ତା' ଦେହର ରଙ୍ଗ ଥିଲା ଗୋରା । ଭାରି ଟିକ୍କଣ ତା' ଦେହର ଚମଡ଼ା । ବସ୍ତ୍ରର ଅନ୍ୟ ଭିକାରୁଣୀ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ସେ କେତେ ଅଲଗା ଥିଲା । ସେ ଥିଲା ସୁନ୍ଦରୀ । ତା' ନାଁ ମଧ୍ୟ ସୁନ୍ଦରୀ ଥିଲା ନା ବସ୍ତ୍ରର ସମସ୍ତେ ତାକୁ ସେଇ ନାଁ ଦେଇଥିଲେ, କାଳୁ ସେକଥା ଜାଣେନା । ଏ ବିଶୁଆ ତା'ପଛରେ ଚମ ଉକୁଣି ପରି ଲାଗିଥିଲା । ପସେଇ ପାରିଲାନି ତ ଓଲଟି ପ୍ରଚାର କଲା, ତା' ମା'କୁ ସବୁଦିନେ ଭିକ ଦେଉଥିବା ଜଣେ ଦାତା ସାଙ୍ଗରେ କୁଆଡ଼େ ତା'ର ଲଟର ପଟର ଥିଲା । ଥିଲେ ଥିବ । କାହାର ବା ନଥାଏ ? ଏ ଭିକାରି ବସ୍ତ୍ରକୁ, ତା' ମା' ଭଳି, କେତେଆଡ଼ୁ କେତେ ମାଇକିନା ଆସନ୍ତି । କୁଡ଼ିଆ ଖଣ୍ଡେ କରି ରହିଯାଆନ୍ତି । କିଏ ଆସିବା ବେଳକୁ ତା' କାଖରେ ଗୋଟେ ଛୁଆ ଥାଏ ତ, ପେଟରେ ଗୋଟେ । ତା' ଘଇତା ମରିଯାଇଥାଏ ବା ଘଇତାକୁ ସେ ଛାଡ଼ି ଆସିଥାଏ । ଏଠାକୁ ଆସିବା ପରେ ତା'ର ଆହୁରି ବି ଛୁଆ ହୁଏ । କାହାର ବାପା କିଏ ଜଣା ପଡ଼େନା । ଛୁଆଟି ବଡ଼ ହେଲେ ବସ୍ତ୍ରରେ ରହିପାରେ; କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଯାଇପାରେ ମଧ୍ୟ । କେହି ତାକୁ ଖୋଜେନା । ସେ ଆପେ ପୁଣି ଫେରିପାରେ; ନ ଫେରିପାରେ ମଧ୍ୟ । ଯିଏ ରହେ; ପୁଅ ହେଇଥିଲେ କୁଳି କି ପକେଟମାର୍ କି ସିନେମା ଟିକେଟ୍ ବ୍ଲାକର୍ କି କାହାର ଚାକର ହେଇଯାଏ । ଝିଅ ହେଇଥିଲେ ଅତି ଅଳ୍ପ ବୟସରୁ କେଜାଣି କେମିତି ତା'ର ପବନରେ ହଲୁଥିବା ଦେହରେ ବି ଗଢ଼ି ହେଇଯାଏ ତା' ଓଜନର ମାଂସକ ଷ୍ଟନ ! ଫଟା ଜାମା ତଳୁ, ଚିରା ଲୁଗା କୋଣରୁ ଫୁଟି ବିଶୁଆଏ କାଠଛତୁ ପରି । ତା'ପରେ ଦିନେ ସିଏ କାହା ସାଙ୍ଗରେ କୁଆଡ଼େ ପକାଏ । ଅଥବା ରେଳ ଷ୍ଟେସନ୍ କଡ଼ରେ ବେଶ୍ୟା ହେଇଯାଏ । କିମ୍ବା ଦରବୁଡ଼ୀ ବା ପୂରାବୁଡ଼ୀ ଭିକାରୁଣୀ ସାଙ୍ଗରେ ଭିକମାଗି ଯାଏ । ମାଗିବା ଶିଖେ । ଶିଖିଯିବା ପରେ ନିଜେ ନିଜେ ଯାଏ । ଦିନେ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ତା' କାଖରେ ଗୋଟେ ତ ପେଟରେ ଗୋଟେ ।

ପୁଣିଥରେ ବୁଢ଼ା ଭିକାରିଟି ପଚାରିଲା - କିରେ, କହୁନୁ ? କାହିଁକି ତୁ ଏମିତି କହିଲୁ ? କିଏ ବତେଇଲା ତତେ ?

କାଳୁ କହିଲା - ମୁଁ କି ଜାଣେ ? ସକାଳେ ରେଳ ଷ୍ଟେସନ୍‌ରେ ମାଗୁଥିଲି । ଜଣେ ଲୋକ ମତେ ହେଉ ହେଉ କହି ଠେଲିଦେଲା । ମୁଁ ତାକୁ ପଛରୁ ଗାଳିକଲି । ଗୋଟେ

ପାଗଳ ବୁଲୁନି ସେସନ୍ରେ ? ସିଏ ଦେଖୁଥିଲା । ମୋ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ଦାନ୍ତ ଗିଜିଡ଼ି ହସିଲା । କହିଲା ତା' ମନକୁ - ମେନିଜେ ସୋସାଲେନିମାଲ୍ ।

ପାଗଳ ଠାରୁ ଦୂରକୁ ଯାଇ ମୁଁ ଜଣକୁ ପଚାରିଲି, କାକୁ କହିଚାଲିଲା, 'ଆଜ୍ଞା, ମେନିଜେ ସୋସାଲେନିମାଲ୍ ବୋଲଲେ କ'ଣ ?' ମୋ କଥା ସେ ଲୋକ ପ୍ରଥମେ ବୁଝିପାରିଲାନି । ଆଉଥରେ ପଚାରିଲି । ବୁଝିବା ପରେ ସେ ହସିଲା । ତା'ପରେ କହିଲା- ମଣିଷ ଗୋଟେ ସାମାଜିକ ପଶୁ । ସେଠାରୁ ପଲେଯାଇ ମୁଁ ବହି ଦୋକାନର ପିଲାଟାକୁ ସେଇ କଥା ପଚାରିଲି । ସେ କହିଲା - ମଣିଷ ଗୋଟିଏ ସାମାଜିକ ପ୍ରାଣୀ । ମଣିଷ ସମାଜରେ ରହେ । ତା'ର ପ୍ରାଣ ଅଛି । ତା'ପରେ ମୁଁ ଆସି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସେକଥା କହିଦେଲି । ମୁଁ କଣ ଜାଣେ ?

: ତୁ ଶଳା ତ କିଛି ନଜାଣି କରି ବି ବହୁତ ବକ୍ତୃତ୍ତ୍ୱ ଦେ ! କହୁ କହୁ ବିଶୁଆ ତା' ବସିଥିବା ଜାଗାରେ ଠିଆହେଇ ପଡ଼ିଲା ।

ଛୋଟା କାଳିଆ ଜବାବ ଦେଲା - ଆଉ ତୁ କେମିତି ମୋ ମା' ବିଷୟରେ ଇଆଡୁ ସିଆଡୁ କଥା ସବୁ କହୁଥିଲୁ । ତୁ ତ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବି କହୁ । ଅଫିସରମାନଙ୍କୁ ଅଭଦ୍ର ଭାଷାରେ ଗାଳିକରୁ । ଶଳା ପରଦେଶୀ ! ତୁ ରେଳ ଉଆଗନ କାଡ଼ୁଥିବା ଲୋକଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଦୋଷ୍ଟି ଜମେଇଛୁ । ମୁଁ ସବୁ ଜାଣିଛି । କାଲି, ଆମେ ତ ତୋ ଉପରେ ରାଗୁନୁ ।

ଛୋଟା କାଳିଆର କଥା ଶୁଣି ବିଶୁଆ ଭୟଙ୍କର ଭାବେ ରାଗିଗଲା । ଲାଲ୍ ଓ କଠୋର ଦିଶିଲା ତା' ମୁହଁ । ଟିକିଏ ଆଗକୁ ମାଡ଼ିଆସି ସେ କହିଲା - ଏତେ କଥା ଜାଣିଛୁ ତ, ଶଳା ବେଧେଇ ପୁଅ, କହୁନୁ ଆମେ କୋଉ ସମାଜରେ ରହୁଛୁ ? ଆମକୁ କିଏ ମଣିଷ ତଳେ ଗଣତି କରେ ? ଭିକାରିମାନେ କି ମଣିଷ ? ଆମେ ଖାଲି ମଣିଷ ଭଳି ଦେଖା ଯାଉଛୁ ସିନା, ଆମେ ମଣିଷ ନୋହୁଁ କି ସାମାଜିକ ପ୍ରାଣୀ ନୋହୁଁ । ଆମେ ସାମାଜିକ ପଶୁ ମଧ୍ୟ ନୋହୁଁ । ଆମେ ପଶୁ । କେବଳ ପଶୁ । ତା'ଠୁ ବି ହୀନ । କେତେକ ପଶୁଙ୍କର ଭଲମନ୍ଦ ବି କେହିନା କେହି ବୁଝନ୍ତି । ପଶୁମାନଙ୍କର ସୁରକ୍ଷାପାଇଁ ଆଜନ ରହିଛି । କେତେକେତେ ସଂସ୍ଥା ରହିଛି । ଆମକଥା କିଏ ବୁଝେ ? ତୁ ଶଳା ଏମିତି କଥା କାହିଁକି କହିଲୁ, କହ । ଏତିକି କହିସାରିଲା ବେଳକୁ କ୍ଷୋଭ ଓ ଉତ୍ତେଜନାରେ ଏକଆଖିଆ ବିଶୁଆର ଆଖିରେ ଲୁହ ଆସିଯାଇଥିଲା । ତା କଥା ଶୁଣି, ତା' ଆଖିରେ ଲୁହ ଦେଖି ସମସ୍ତେ ସ୍ତବ୍ଧ ହେଇଗଲେ ।

ଶକ୍ତି ଯାଇଥିବା ଛୋଟା କାଳିଆ ସ୍ୱଗତୋତ୍ତି କଲାଭଳି କହିଲା-ମୁଁ କି ଜାଣେ ? ସେ ପାଗଳଟା କହୁଥିଲା ନା ! ଏତିକି କହି ସେ ତା' ଝୋପଡ଼ି ଆଡ଼କୁ ମୁହାଁଇଲା ।

॥ ୨ ॥

ସହରର ଉତ୍ତର ଦିଗରେ, ଶେଷ ପ୍ରାନ୍ତରେ, ଏକ ପ୍ରାନ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ମାର୍କଣ୍ଡର ଉଡ଼ାଘର । ସେ ତହସିଲ ଅଫିସ୍‌ରେ କାମକରେ । ପାଞ୍ଚପୁଟିଆ ମଣିଷ । ଗୋରା । ମଧ୍ୟମ ଧରଣର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ । ତା' ମୁହଁଟି ଗୋଟିଏ ପେଟାର ମୁହଁପରି । ସେ ହସିଲେ ଖତେଇ ହେଲାଭଳି ଦିଶେ । କିଛି ମାସ ହେଲା ତା' ଶରୀରରେ କୁଷ୍ଠରୋଗର ଲକ୍ଷଣମାନ ଦେଖାଗଲାଣି । ତା'ପରଠାରୁ କେବେକେବେ ସେ ପାପବୋଧରେ ଘାରିହୁଏ । କୃତକର୍ମ ପାଇଁ ଅନୁତାପ କରେ । ପୁଣି ଭୁଲିଯାଏ । ମନକୁ ବୁଝାଏ - ସବୁକିଛି ହୁଏତ ବାସ୍ତବରେ ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ । ଯେମିତି ମଣିଷ ଜନ୍ମହୁଏ ଓ ମରିଯାଏ । ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦୟ ହୁଏ, ଅସ୍ତ ଯାଏ । ଋତୁ ପରି ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୁଏ ଶାସନ । ଭଗବାନ ତାଙ୍କ ନଶ୍ଟିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଭକ୍ତମାନେ ଭକ୍ତିରେ ଉଶା କରନ୍ତି ନାହିଁ । ରେଳ ଦୁର୍ଘଟଣା, ଉଡ଼ାଜାହାଜ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘନଘନ ଘଟେ, ଲୋକମାନେ ତଥାପି ଯାତ୍ରା କରୁଥାନ୍ତି । ସମାଜବାଦ ଆସି ସାରିଥାଏ, ଭିକାରି ବଢୁଥାନ୍ତି । ଦୁର୍ନୀତି ଲୋପ ପାଇ ସାରିଥାଏ, ଅଥଚ ଅବକାରୀ ବିଭାଗର ଛାର ପିଅନ ଘରୁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କଳାଧନ ବାହାରୁ ଥାଏ : ଏପରିକି ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ବିଭାଗର କର୍ମଚାରୀ ବି ଲାଞ୍ଚ ନେଉଥିବା ବେଳେ ଧରାପଡ଼ନ୍ତି । ଯୌତୁକ ନିବାରଣ ବିଲ୍ ଗୃହୀତ ହୋଇ ସାରିଥାଏ, ବଧୂହତ୍ୟା ମଧ୍ୟ ଚାଲିଥାଏ । ମଶା ନିବାରଣ, ନିଶା ନିବାରଣ ହେଇ ସାରିଥାଏ, ମ୍ୟାଲେରିଆ ଓ ମଦ୍ୟପକ୍ଷର ପ୍ରକୋପ ବରଂ ବଢ଼ି ଚାଲୁଥାଏ । ସେହିପରି, କୁଷ୍ଠରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇସାରିଥିବା ସବୁ, ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟିଏକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ମାର୍କଣ୍ଡର ଲୋମକୂପ ମାନଙ୍କରେ ହୁରୁହୁରୁ ନିଆଁ ଜଳେ । ନାରୀକଣ୍ଠଟିଏ ଶୁଣିଲେ ବି ।

ମାର୍କଣ୍ଡ ଡାକ୍ତର ପରାମର୍ଶ କରି ଜାଣିସାରିଛି, ଏଇଟା ଗୋଟେ ପ୍ରକାର ରୋଗ । ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ, କାହାର କାହାର, ଚାଲିଶି ବର୍ଷ ବୟସ ପରେ ପରେ ଏପରି ହୁଏ । ଆତ୍ମନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହିଁ ଏହାର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଔଷଧ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଚେତନା ଓ ଯୋଗାଭ୍ୟାସ କିଛିଟା ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରେ ।

ମାର୍କଣ୍ଡ କିଏ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ବା ଯୋଗାଭ୍ୟାସ କିଏ ? କିଏ କରୁଛି ଏତେଟା ଆତ୍ମନିୟନ୍ତ୍ରଣ ? ଏଇ ରୋଗ ବଳରେ ହିଁ ତା'ର ଅଠାନବେ ପରକାୟା ହେଇସାରିଲାଣି । ଆଉ ମାତ୍ର ଦୁଇଟା ହେଲେ ଶହେ ପୁରିଯିବ । ତା' ପରେ ସ୍ୱଦେହରେ ସ୍ୱର୍ଗଲୋକ । ବ୍ରହ୍ମା ମଧ୍ୟ ଆଉ ଅଟକାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ଏକଥା ତା'ର ଗୁରୁ ତାକୁ ବତାଇଛନ୍ତି । ସ୍ୱର୍ଗପୁରକୁ ଯିବା ଯଦି ନିଶ୍ଚିତ, ତେବେ କୁଷ୍ଠହେଉ କି ଏଡ଼ସ୍ ହେଉ, କିଏ ପଚାରେ ? ଖାତର ବା କଣ ? ସ୍ୱର୍ଗରେ ପାରିଜାତ ସ୍ୱର୍ଗରେ ନିମିଷକେ ସବୁ ଉଭାନ ହେଇଯିବ । ନହେଲେ ଅଶ୍ୱିନୀକୁମାର ତ ଅଛନ୍ତି । ଚିନ୍ତା କାହିଁକି ?

ଅଠାନବେ ହେଇସାରିଛି । ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଅନେଶତ ହେଇଯିବା ବାଟ ସଫା ହେଇଯିବ । ଟୋକାଟାକୁ ସିଏ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ପାଖକୁ ଆଣୁଛି । ନୂଆ ନୂଆ ତ, ଶାଳୀ ଟିକିଏ କୁଛୁ କୁଛୁ ହୋଉଟି । ସତୀ ଦେଖେଇ ହୋଉଟି । ମାର୍କଣ୍ଡକୁ ସବୁକଥା ଜଣା । ସିଏ ଶାଢ଼ିର କୁଟ ଦେଖୁ କହିଦେଇପାରେ କିଏ ଫସିବ; କିଏ ଫସିବନି ।

ଅସଲରେ ମାର୍କଣ୍ଡର ଭଡ଼ା ଘରଟି ତା'ପାଇଁ ଏକ ଆଶୀର୍ବାଦ । ସହର ଯେତେବେଳେ ଏତେ ବଢ଼ିନଥିଲା, କିଏ ଜଣେ ଜମିଦାର ପରି ଲୋକ ତା'ର ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଭରା ଧାନଖେତ ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିବା ସକାଶେ ଜଗୁଆଳି ରଖୁ ଏଇ ଘରଟି ତିଆରି କରିଥିଲା ଗୋଟିଏ ବିଲ ମଝିରେ । କ୍ରମେ ସହର ବଢ଼ିଲା । ବିଲବାଡ଼ି ବି ବିକ୍ରିହେଲା ଘରଡ଼ିହ ଭାବେ । ଜମିଦାର ପରି ଲୋକଟି ଜମିବାଡ଼ି ସହିତ ଏ ଘରଟି ବିକ୍ରି କରିଦେଲା । ଉତ୍ତର ଦିଗର ଶେଷ ବସ୍ତିଠାରୁ ବି ବେଶ୍ ଦୂରରେ ସେ ଘର । ତାକୁ କିଣିଥିବା ଲୋକ ଭଡ଼ା ଲଗାଇଛି । ମାର୍କଣ୍ଡ ରହେ ସେ ଘରେ । ଏକାକୀ । ଘର ପଛପଟେ ଅନ୍ୟ ଏକ ପାହାଡ଼ । ବାଁ ପଟେ ନଦୀ । ଡାହାଣ ପଟେ ଧାନଖେତ ଓ ଖେତ ପଛକୁ ଆମତୋଟା ।

ସେପରି ନିଛାଟିଆ ଜାଗାରେ ଥିବା ଘର ପାଖକୁ ବି ଭିକାରି, ଭିକାରୁଣୀ ଆସନ୍ତି । ମାର୍କଣ୍ଡ ତା'ର ଦଉଡ଼ିଆ ଖଟଟିକୁ ଝରକା ପାଖରେ ପକାଇଥାଏ । ରାତିରେ ଝରକା ଖୋଲା ରଖି ଶୋଇଥାଏ । ପାହାଡ଼ା ପ୍ରହରକୁ ଝରକା ଆଉଜେଇ ଦେଇଥାଏ । ସକାଳେ କୌଣସି ଭିକାରି ବା ଭିକାରୁଣୀର ଅଭ୍ୟାସସାଧ୍ୟ କରୁଣ ଡାକରେ ତା'ର ଚନ୍ଦ୍ରା ତୁଟେ । ନାରୀକଣ୍ଠ ଓ ତାହା ପୁଣି ଯଦି କୋମଳ କି ଆକର୍ଷଣୀୟ ଲାଗେ ତେବେ ସେ ଧଡ଼ପଡ଼ ହୋଇ ଉଠେ ।

କେତେକଙ୍କୁ ସେ ଟଙ୍କାଦେଇ କବଳିତ କରିଛି ।

ସେଦିନ ସକାଳେ ସେ ଖୁବ୍ ଗୋଟେ ପତଳା ସ୍ବର ଶୁଣିଲା । ଉଠିପଡ଼ି ସାଂଗେ ସାଂଗେ କବାଟ ଖୋଲି ବାହାରକୁ ଆସିଲା । ଅଧୁଆ ମୁହଁ । ଦେଖିଲା ଗୋଟିଏ ପତଳା, ଗୋରା ରଙ୍ଗର ଝିଅ, ଗେର୍ ପାଖରେ । ତା' ସାଂଗରେ ଥିଲା ଜଣେ ପରିଚିତା ବୁଢ଼ୀ ଭିକାରୁଣୀ । ଝିଅଟିର ଭସା ଭସା ଆଖି । ଭସାସ ଚାହାଣି । ମାର୍କଣ୍ଡ ବୁଢ଼ୀକୁ ପଚାରିଲା - ଇଏ କିଏ ? ବୁଢ଼ୀ କହିଲା - ଏବେ ନୂଆ ନୂଆ ।

ମାର୍କଣ୍ଡ ପଚାରିଲା - ତୋ ସାଙ୍ଗରେ କାହିଁକି ?

ବୁଢ଼ୀ କହିଲା - ନୂଆ ନୂଆ ତ । ଲାଜ କରୁଛି । ଅଭ୍ୟାସ ପଡ଼ିଗଲେ ଆଉ ସାଂଗ ଲୋଡ଼ିବନି ।

କିଛିଦିନ ପରେ ଝିଅଟି ଏକା ଏକା ଆସିଲା ।

ମାର୍କଣ୍ଡ ପଚାରିଲା - ତୋ ନାଁ କଣ ?

ଝିଅଟି କହିଲା - କୁଲେଇ ।

ସେ ଝିଅ କିଛି କିଛି ଦିନ ବ୍ୟବଧାନରେ ଭିକ ପାଇଁ ଆସିବାକୁ ଲାଗିଲା । ମାର୍କଣ୍ଡ ପାଦେ ପାଦେ ଅଗ୍ରସର ହେଲା । ଦିନେ ସେ ଝରକା ପାଖରୁ ଝିଅକୁ କହିଲା - ଦୁଆର ମୁହଁକୁ ଆସୁନୁ ? ଆ ।

ଝିଅ ଆସିଲା । ମାର୍କଣ୍ଡ କବାଟ ଖୋଲି ଏପଟ ସେପଟକୁ ଚାହିଁଲା । ଚାପା ସ୍ଵରରେ ପଚାରିଲା - ଟଙ୍କା ନବୁ ?

ଝିଅଟି ତଳକୁ ଚାହିଁ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇଲା ।

ମାର୍କଣ୍ଡ ପୁଲକିତ ହେଲା । ରୋମାଞ୍ଚିତ ହେଲା ।

: ଘର ଭିତରକୁ ଆ' । ଝିଅକୁ ସେ ଗେହ୍ଲେଇ ଡାକିଲା ।

॥ ୩ ॥

ପୌରପାଳିକାର ନଗରପାଳ ଭିକାରି ବସ୍ତି ପରିଦର୍ଶନରେ ଆସିଲେ । ବରଗଛ ମୂଳ ଚଉତରାରେ ଠିଆହୋଇ କହିଲେ, ଆହା ! ଆପଣମାନେ କେତେ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟରେ ଅଛନ୍ତି । ଆପଣମାନଙ୍କ ଦୁଃଖରେ ଆମ ସରକାରଙ୍କର ତରଳିଯିବା ଭଳି ଅବସ୍ଥା । ମୋତେ ସରକାର ଆଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି, ଆପଣମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦୁଇଟି ପ୍ରକାଶ ଛାତପକା ଘର ତିଆରି କରିବାକୁ । ଗୋଟିଏ ଘର ସହରର ପଶ୍ଚିମପଟେ, ସହରଠୁ ଟିକିଏ ଦୂରରେ । ଯେଉଁମାନେ, ଆପଣମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେଜଣ, ବିନା କୌଣସି ପାପରେ (ଆହା, ଭିକାରିମାନେ ବା କି ପାପ କରିପାରିବେ) କୁଷ୍ଠରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ, ସେମାନେ ସେହି ଘରେ ରହିବେ । ବାକିଲୋକ ରହିବେ ସହରର ପୂର୍ବପଟେ ତିଆରି ହେବାକୁ ଥିବା ଘରଟିରେ । ଆପଣମାନେ ସଜାଡ଼ିହୋଇ ରହିବା ପରେ, ସମସ୍ତ ସାବାଳକଙ୍କ ନାଁ ଭୋଟର ତାଲିକାରେ ଉଠିବ । ଆପଣମାନେ ଭୋଟ ଦେଇପାରିବେ । ଆପଣମାନଙ୍କୁ ରେସନକାର୍ଡ୍ ମଧ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ । ଆପଣମାନେ ଏ ଜାଗା ଛାଡ଼ିବା ପରେ ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ ଚିଡ଼ିଆଖାନା କରାଯିବ ।

ହଠାତ୍ ଏକଆଖିଆ ବିଶୁଆ କହିଲା - ଆମେ ଯିବୁନି । ଆମେ ଭୋଟ୍ ଦେବୁନି । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ରହିବୁ । ଅଲଗା ରହିବୁନି । ତୁମେ ଆମକୁ ରେସନ କାର୍ଡ୍ ନଦେଲେ ନଦିଅ ।

ନଗରପାଳ କ୍ଷମାଶୀଳ ହସ ମୁହଁରେ ଖେଳାଇ କହିଲେ - କୁଷ୍ଠରୋଗ ଏକ ସଂକ୍ରାମକ ରୋଗ । ଭଲଲୋକକୁ ଡେଇଁବ । ବିନା ପାପରେ ସମସ୍ତେ କଷ୍ଟ ଭୋଗିବେ ।

: ନା, ଏଇଟା ତୁଆଁ ରୋଗ ନୁହେଁ । ଆମେ ଜାଣିଛୁ । ଡାକ୍ତର କହିଛନ୍ତି । ଆମକୁ ଡରାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା ନକରି ତୁମେ ଏଠାରୁ ଚାଲିଯାଅ । ବିଶୁଆ କହିଲା ।

ନଗରପାଳ ଫେରିଗଲେ । ଛୋଟା କାଳିଆର ମନ ବିଷଣୁ ହେଇଗଲା । ନଗରପାଳଙ୍କ କଥା ସମସ୍ତେ ମାନି ଯାଇଥିଲେ ସେ ଖୁସୀ ହେଇଥା'ନ୍ତା । ସେ ଜାଣେ, ଅନେକେ ସେ ପ୍ରସାଦ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଆନନ୍ଦରେ ରାଜିଥିଲେ । ବିଶୁଆ ତାହା କରେଇ ଦେଲାନି । ବିଶୁଆ କିଛି ବି କରେଇ ଦେବନି । ବେକାରଟାରେ ଖାଲି ଡିଙ୍ଗ ମାରୁଛି । ତା' ହାତରେ ଶାଗ ସିଝିବନି । ସିଏ କଣ ଯୋଗାଇବ ରେସନ୍ କାର୍ଡ ? ଭୋଟର ତାଲିକାରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ନାଁ ଚଢ଼ାଇବାକୁ ତା'ର ଶକ୍ତି କାହିଁ ?

ଛୋଟା କାଳିଆ ମନଦୁଃଖରେ ବସୁଷାଣୁ ଆଡ଼େ ଚାଲିଗଲା । ଯାଇ ଠିଆହେଲା ରାସ୍ତା କଡ଼ର ଗୋଟେ ଗଛମୂଳରେ । ସେହି ଗଛମୂଳରେ ତିନିବର୍ଷ ତଳେ, ଦିନେ ଖରାବେଳେ ତା' ମା' ପଡ଼ିଯାଇଥିଲା ଓ ମରିଗଲା । ଖବରପାଇ ସେ ଗଲାବେଳକୁ ଏନ୍.ଏ.ସି.ର ଦୁଇକଣ ମେହେନ୍ଦର ତା' ମା'ର ଶବକୁ ଠେଲାଗାଡ଼ିରେ ପକାଇ ନେଇଯାଉଥିଲେ ।

କାଳିଆ ବସିଗଲା ସେହି ଗଛମୂଳେ । ଭେରୁ ସମୟ ଯାଏ ମନେ ପକାଇଲା ମା' କଥା । ତା' ଆଖି ଛଳଛଳ ହେଲା । ଏତେ ବଡ଼ ସଂସାରରେ ଆଉ କିଏ ବା ଅଛି କି ଥିଲା ତା' ନିଜର ହୋଇ ?

ଗଛ ପାଖରୁ ଫେରିଆସି ସେ ବିଶୁଆ ପାଖକୁ ଗଲା । ବଡ଼ ନରମ ସ୍ଵରରେ କହିଲା - ବିଶୁ ତାତା ! ସରକାର ଆମ ପାଇଁ ଘର ତିଆରି କରିବ ତ, ତୁମେ ମନା କରୁଛ କାହିଁକି ?

: ମୂର୍ଖ ଶଳା ! ବିଶୁଆ କହିଲା : ଦେଖୁନୁ, ମତେ କୁଷ୍ଠ ହେଲାଣି । ସେମାନଙ୍କ କଥା ମାନି ଏ ଜାଗା ଛାଡ଼ିଲେ ମୋ ମାଇକିନା ଆଉ ପୁଅ ସାଂଗରେ ମୁଁ ରହିପାରିବି ? ଶଳା, କୁଷ୍ଠ କଣ ଖାଲି ଆମକୁ ହେଇଛି ? ଘରଦ୍ଵାରାମାନଙ୍କୁ ହେଇନି ? ସରକାର ତାଙ୍କୁ ନେଇ ଅଲଗା ଅଲଗା ରଖୁନି ? ଆମେ କଣ ମେଣ୍ଟା ହେଇଛୁ, ମେଣ୍ଟା ? ଗୋଟେ ଘରେ ଶହଶହ ଲୋକ ରହିବୁ ! ଆମର କଣ ଘରସଂସାର ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ ? ଗୁପ୍ତ ବିଷୟ ନାହିଁ କିଛି ବି ?

ବିଶୁଆ ତା' ରକ୍ଷିତାଠୁ ଛାଡ଼ିବାଡ଼ ହେଇ ରହିବାକୁ ଚାହେନା । ବସ୍ତ୍ରର ସବୁଠୁ ସୁନ୍ଦର ଭିକାରୁଣୀଟିକୁ ରଖୁଛି ବିଶୁଆ । ବିଶୁଆ ଏମିତି କେତେ ମାଇକିନାଙ୍କୁ ରଖେ । ଛାଡ଼େ । ଯା'କୁ ବେଶୀ ଦିନ ରଖିଲାଣି । ତା'ର ଗୋଟିଏ ପୁଅ ବି ହେଇଚି । ଚନ୍ଦ୍ରଭଦ୍ରା ରୂପ ସେ ପୁଅଟିର ।

କାଳିଆର ମଧ୍ୟ ଇଚ୍ଛା, ସିଏ କୁଲେଇକୁ ରଖନ୍ତା । ରଖନ୍ତା କଣ, ବାହାହେଇ ପଡ଼ନ୍ତା । କୁଲେଇ ବି କମ୍ ସୁନ୍ଦରୀ ନୁହେଁ । ହେଲେ ତା'ର ଗୋଟେ ଗୋଡ଼ ଛୋଟା ବୋଲି ଟୋକା ଟିକେ ନାପସନ୍ଦ କରୁଛି ।

॥ ୪ ॥

ମାର୍କଣ୍ଡ ସହିତ କୁଲେଇର ଭେଟ ଏକ ନିୟମିତ ଘଟଣାରେ ପରିଣତ ହେଇସାରିଥିଲା । କଣ୍ଡ କରାଯାଇଥାଏ ପୂର୍ବରୁ । କୁଲେଇ ଆସେ ମାର୍କଣ୍ଡ ଘରକୁ । ସିଧା ପଶିଯାଏ ଘର ଭିତରେ । ରହେ ବେଶ୍ ସମୟ । ତା' ମଧ୍ୟ ଡିଆରି କରେ । ନିଜେ ପିଏ ଓ ମାର୍କଣ୍ଡକୁ ପିଆଏ । ବାସନ ଧୁଆଧୁଇ କରିଦିଏ । କେବେ କେବେ ମାର୍କଣ୍ଡ ତାକୁ ଖୁଆଏ ସୁସ୍ବାଦୁ ଖାଦ୍ୟ । ଫେରିବା ବେଳେ କୁଲେଇ ଖଣ୍ଡେ ବଡ଼ ନୋଟ୍ ବାନ୍ଧି ରଖିଥାଏ କାନିରେ ।

କେମିତି କେମିତି ଫୁସ୍ ଫାସ୍ ହୋଇ ଘଟଣାଟି ପଦାରେ ପଡ଼ିଲା । ଡ଼ଙ୍ଗା କାଳିଆ ଶୁଣିଲା ଓ ଆସି ଛୋଟା କାଳିଆର କାନରେ ଫୁଙ୍କିଦେଲା - କୁଲେଇ ଏବେ ଗୋଟେ ଭଲ ଧନ୍ଦା ଧରିଛି । ତା'ର ଜଣେ ଲୋକ ସାଙ୍ଗରେ ତା...ଲି...ଇ.....ତି ।

ଛୋଟା କାଳିଆ ନିଜକୁ ଆଉ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରଖିପାରିଲା ନାହିଁ । ଦିନ ଏଗାରଟା ବେଳେ ସେ ନିଜର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଖଟାଇ ହୁତ ଗତିରେ ଝପଟିଗଲା ତହସିଲ୍ ଅଫିସ୍ ପାଖକୁ । ବାହାରେ ଥାଇ ଡ଼କାଇଲା ଅଫିସ୍‌ର ପିଅନ୍‌କୁ । ପିଅନ୍‌ଟି ବାହାରକୁ ଆସିଲା । କାଳିଆକୁ ପଚାରିଲା - ମତେ ଡ଼ାକୁଥିଲେ ?

କାଳିଆ ସିନେମାର ଖଳନାୟକ ପରି ପଚାରିଲା - ତୋର ନାଁ ମାର୍କଣ୍ଡ ?

: ହଁ, କଣ ହେଲା ? ମାର୍କଣ୍ଡ ପ୍ରଶ୍ନକଲା ।

: ଏଯାଏ କିଛି ହେଇନି ଯେ ବେଟା ! ଏଇ ହେଲା ..... କହୁ କହୁ କାଳିଆ ମାର୍କଣ୍ଡର ପେଟରେ ଛୁରୀ ଭୁଷିଦେଲା ।

● ● ●

ତା'ପରର ଘଟଣା ଥିଲା ଅତି ସ୍ବାଭାବିକ ।

ମାର୍କଣ୍ଡକୁ ହତ୍ୟା କରିବା ଉଦ୍ୟମ ଯୋଗୁଁ କାଳିଆକୁ ଜେଲକୁ ପଠାଇ ଦିଆଗଲା । ଯେଉଁଦିନ ସକାର ଶୁଣାଣି ହେଲା, ସେଦିନ କଟେରିରୁ ଫେରି ଏକ ଆଖିଆ ବିଶୁଆ କହିଲା - ଆମେମାନେ ମଧ୍ୟ ସତକୁ ସତ ସାମାଜିକ ପ୍ରାଣୀ । କାଳିଆ ଠିକ୍ କହୁଥିଲା । ଜେଲରେ ଆମ ଭଳି ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ବି ଜାଗା ଥାଏ ।

●

ବେଦନା

ନାରାଟି କେଉଁଠି ବି ନଥାଏ । ହୁଏତ ସାହସ ବାନ୍ଧି ଅକସ୍ମାତ ସେ ଉପସ୍ଥିତ ଥାଏ । ତାକୁ ମଣିଷ ତଳେ ଗଣାଯାଏନା । ନଜରକୁ ନିଆଯାଏନା । ହେୟଜ୍ଞାନ କରାଯାଏ । ଅବହେଳା, ଉପେକ୍ଷା କରି ଶେଷକୁ ରଦ୍ଦ କରିଦିଆଯାଏ । ରାତିରେ, ଶେଯରେ, ନାରାଟି ସହିତ ଦେହ, ମନ, ଆତ୍ମାକୁ ଏକ କରୁଥାଏ ପୁରୁଷ । ଅଥଚ ଭାବୁଥାଏ ଆଉ କାହା କଥା । ଅଥବା ତୁମ ଭଳି ସେ ଚିନ୍ତା କରୁଥାଏ, ଦୁଃଖ ପଦୋଳତି ପରେ ପଦୋଳତି ପାଇ କିପରି ହାସଲ କରିବ ଚାକିରିର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଆସନ । ସେ ସମ୍ଭୋଗ କରୁଥାଏ; ତା' ବିବାହିତା ପତ୍ନୀଟି ନଥାଏ ତା' ମନରେ । ନାରାଟି ପ୍ରକୃତରେ କେଉଁଠି ହିଁ ନଥାଏ, ପୁରୁଷର ଦୃଷ୍ଟିରେ । ସେଇଥିପାଇଁ ତୁମେ କାଣିଚାଏ ସୁନ୍ଦା ଦ୍ଵିଧା ନରଖୁ କହିଦେଇ ପାରିଲ, ମୋ ଗର୍ଭରେ ଅକୁରିତ ହେଇଥିବା ଭ୍ରୂଣ ଯଦି କନ୍ୟା ହେଇଥାଏ ତେବେ ତାକୁ ନିଶ୍ଚୟ ନଷ୍ଟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଶେଷକୁ ନାରାକୁ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ କରିଦେବାକୁ, ତା'ର ଅସ୍ତିତ୍ଵ ଲୋପ କରିଦେବା ପାଇଁ ତୁମ ଭଳି ଶିକ୍ଷିତ, ସଚେତନ ପୁରୁଷ ମଧ୍ୟ କୁଣ୍ଡା ନରଖୁବା, ଏ ସମୟର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଅଭିଶାପ ନୁହେଁ କି ?

ରାହୁଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ କଥା ଅତି କଠୋର ସ୍ଵରରେ କହି ଲତିକା ଟିକିଏ ବିରାମ ନେଲା । ଦୀର୍ଘଶ୍ଵାସ ଛାଡ଼ିଲା ।

ଲତିକାର ପ୍ରଥମ ଗର୍ଭ । ବିବାହର ବର୍ଷଟିଏ ପୂରିବା ବେଳକୁ ଗର୍ଭରେ ହୁଏତ ଦୁଇମାସ । ଜଣାପଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ହିଁ ରାହୁଳ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲା ଗର୍ଭପାତ କରାଇବାକୁ । ଲତିକା ରାଜି ହେଲାନି । ରାହୁଳ ଜିଦ୍ କଲା । ଲତିକା ମୁହଁ ଫୁଲାଇଲା । ରାହୁଳ ଅଡ଼ିବସିଲା । ଲତିକା ରାଗିଗଲା ଭୀଷଣଭାବେ । ତଥାପି ସାତଦିନ ବ୍ୟାପୀ ଯୁକ୍ତିତର୍କ, କଥା କଟାକଟି ଲାଗି ରହିଲା । ସାତଦିନ ଯାଏ ରାହୁଳ ମୂଳ କଥାଟି କହୁନଥିଲା । କହୁ ନଥିଲା ପ୍ରକୃତରେ ତା' ମନରେ କଣ ଅଛି । କାହିଁକି ଗଛରେ ଧରିଥିବା ପ୍ରଥମ କଷ୍ଟିତିକୁ ଛିଣ୍ଡାଇ ପାଦରେ

ଦଳିଦେବାକୁ ସେ ଏତେ ବ୍ୟାକୁଳ ! ବରଂ ଛୁଆକୁ ଉଠେଇବା ଭଳି ଲତିକା ଆଗରେ ସେ ବାହୁଥିଲା ହାସ୍ୟାସ୍ତବ ଯୁକ୍ତି । କହିଲା - ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଛୁଆ ହେଲେ ତୁମର ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ଖରାପ ହେଇଯିବ । ଛୁଆଟିଏ ହେଲେ ଆମ ଜୀବନର ସବୁତକ ସରସତା ସରିଗଲା ଜାଣ । ତା' ପଛରେ ଆମେ ଧସିହେବା । ଜୀବନକୁ ଠିକ୍‌ରୂପେ ଉପଭୋଗ କରିପାରିବାନି । ଗର୍ଭଧାରଣ କଲେ ଦୀର୍ଘଦିନ ଯାଏ ତୁମେ ଆଉ ଘରୁ ବାହାରି ପରିବନି, ବୁଲାଇ କରିପାରିବନି । ଏପରିକି ଛୁଆ ଜନ୍ମ ହେବା ପରେ ବି ବେଶ୍ କିଛିଦିନ ବାହାରକୁ ଯିବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପଡ଼ିବ । ଛୋଟ ଛୁଆ, ଏକ, ଦୁଇ କରି ସବୁ ଲୁଗାପଟା ଅସନା କରିବ ।

ରାହୁଳର ସେଭଳି ଯୁକ୍ତି ଶୁଣି ଲତିକା ହସି ଦେଉଥିଲା । ସେ ଜାଣେ, ତା'ର ଏଇ ଅତି ସିଆଣିଆ ସ୍ବାମୀଟି କେବଳ ହିଁ ଚାକିରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉନ୍ନତି କରିବା କଥା ଚିନ୍ତା କରେ । ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ଶିଡ଼ି ଚଢ଼ିବାକୁ ଚାହେଁ । ଚରମ ସଫଳତା ପାଇ ଶୀର୍ଷରେ ପହଞ୍ଚିବାର ସ୍ବପ୍ନ ଦେଖେ । ତେଣୁ କୌଣସି ଜଂଜାଳରେ ପଡ଼ିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରେନା । ସ୍ତ୍ରୀ ସହ ଦୁଇମିନିଟ୍ ଗପିଦେଲେ ବି ସମୟ ନଷ୍ଟ ହେଲା ବୋଲି ଭାବେ । ଏବେ କିନ୍ତୁ ସେ ସେହିକଥା କହୁନି । କହୁନି ଯେ ଛୁଆଟିଏ ହେଲେ ତା' ଏକାଗ୍ରତାରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟି ହେବ । ମୁହଁମୁହଁ, ଲକ୍ଷ୍ୟପଥରୁ, ଅପସାରିତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଛୁଆ ଯୋଗୁଁ ପଢ଼ାପଢ଼ି ଓ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ବାଧା ଉଠୁକିବ । ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଥରରେ ସି.ଏ.ଆଇ.ଆଇ.ବି. ପରୀକ୍ଷାର ଦୁଇଟି ଭାଗରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରିବନି । ଫଳରେ କଣ୍ଟାକଣ୍ଟି ସମୟସୀମା ମଧ୍ୟରେ ସହକାରୀ ପରିଚାଳକରୁ ଉପ-ପରିଚାଳକ ପଦବୀକୁ ଉନ୍ନୀତ ହେବନି । ଏଇତ ଦଶଦିନ ତଳେ ତା'ର ତାଲିମର ଅବଧି ସରିଲା । ଆଖି ଆଗରେ ତା' ଚାକିରିର ଲମ୍ବା ଭବିଷ୍ୟତ । ପୁଣି, ତାଲିମ ସରିଯାଇଥିବାରୁ, ଯେକୌଣସି ଦିନ ତା'ର ବଦଳି ଆଦେଶ ଆସିଯାଇପାରେ । ସହକାରୀ ପରିଚାଳକ ଭାବେ ତାକୁ ପଠାଇ ଦିଆଯାଇପାରେ ଯେକୌଣସି ଜାଗାକୁ । ହୁଏତ କେଉଁ ଛୋଟ ଜାଗାରେ ଥିବା ବ୍ୟାଂକର କେଉଁ ଏକ ଶାଖାକୁ । ଏଭଳି ଆଶଂକିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦୁର୍ଘଟାର ନିଆଁ ତା' ମୁଣ୍ଡ ଭିତରେ ଅବାଧରେ ଖେଳିବୁଲୁ ବୋଲି ସେ ଚାହେନା । ସେ ଭାବୁଛି ତା' ମନ ଭିତରେ ଚାଲିଥିବା ଯାବତୀୟ ଟଣାଓଟରାର ଏକମାତ୍ର କାରଣ, ଲତିକାର ଗର୍ଭରେ ବହୁଥିବା ଭୁଣ । ତାକୁ ଖଲାସ କରିଦେଲେ ହିଁ ମୁକ୍ତି । ଅଥଚ ହୁଏତ ସେଥିପାଇଁ ବି ସେ ଖୁବ୍ ବେଶୀ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇନଥାନ୍ତା ଯଦି ନିଶ୍ଚିତ ହେଇପାରନ୍ତା ଯେ ଲତିକାର ଗର୍ଭରେ ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନଟିଏ ବଢୁଛି । କାହିଁକି ନା, ଗର୍ଭପାତ କରାଇବାକୁ ଯୁକ୍ତି ବାତୁ ବାତୁ ଶେଷରେ, ହୁଏତ ଅସତର୍କ ଭାବେ, ସେ କହିପକାଇଲା : ଯେତେ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ ହେଉ; ରାୟପୁର କି ବମ୍ବେ ଯାଇ ଗର୍ଭସ୍ଥ ଶିଶୁର ଲିଙ୍ଗ ନିରୂପଣ-ପରୀକ୍ଷା କରାଇବ । ଯଦି ସେ କନ୍ୟା ହେଇଥାଏ ତେବେ ତାକୁ ନିଶ୍ଚୟ ନଷ୍ଟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ରାହୁଳ ଠାରେ ବି ସେପ୍ରକାର ମାନସିକତାର ସୂଚନା ପାଇ ଲତିକା ପ୍ରଥମେ ଚିହ୍ନିକି ଉଠିଲା । ପରେ ପରେ ତା' ଦେହର ସବୁ ରକ୍ତ ସତେବା ଜମାଟ ବାନ୍ଧିଗଲା ତା' ମୁହଁରେ । ସେ ମୁହଁ ପୁଣି ଦେଖାଗଲା ପ୍ରସ୍ତର ପ୍ରାୟେ କଠୋର ।

ରାହୁଳ ସହିତ ଯୁକ୍ତି କରି ଲାଭ କଣ ? ଯୁକ୍ତି ଦେଖାଇ କାହାକୁ କିଛି ବୁଝାଇ ହୁଏ କି, ଯଦି ସେ ବୁଝିବାକୁ କି ମାନିବାକୁ ନଚାହେଁ ? ପୁଣି ସବୁକଥାର ସପକ୍ଷରେ ଓ ବିପକ୍ଷରେ ଯୁକ୍ତି ଦେଖାଇ ହେବ । ଯୁକ୍ତି ତ ବେଶ୍ୟା ପରି । ଏବେ ଯାହାକୁ ଦେହଦାନ କରିଥାଏ ଘଡ଼ିଏ ପରେ ତା' ଶତ୍ରୁ ଆଗରେ ବି ଖୋଲି ଦେଇପାରେ ଅଙ୍ଗବସ୍ତ୍ର । ଯୁକ୍ତି, କେବେ ବି କାହାର ବି, ଆପଣାର ନୁହେଁ । ଯୁକ୍ତି ହିଁ ପ୍ରକୃତିର ଶତ୍ରୁ । ମୂଲ୍ୟବୋଧର, ସଂସ୍କୃତିର, ହୃଦୟର ଶତ୍ରୁ । ସବୁପ୍ରକାର ଧ୍ବଂସର କାରଣ । ବିଜ୍ଞ ମଣିଷର, ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ମଣିଷର ନିକୃଷ୍ଟତମ ଅସ୍ତ୍ର । ବାକ୍ପଦରୁ ରାହୁଳ ସେ କଥା ମାନିବ ନାହିଁ । ତା' ସହିତ ଯୁକ୍ତି କରି ଲାଭ କ'ଣ ? ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଯଦି ସନ୍ତାନ ଆବଶ୍ୟକ କରୁନଥିଲା, ତେବେ ସେ ସତର୍କ ହେଇ ପାରିଥାନ୍ତା । ସେତେବେଳେ ସେ ଲତିକାର ଯୁକ୍ତି ପ୍ରତି କାନ ଦେଇନଥିଲା । ଦୁହେଁ ପ୍ରେମ ବିବାହ କରିଛନ୍ତି । ଅଥଚ ବିବାହ କରିବାକୁ କିଛି କମ୍ ସମୟ ଗଡ଼ାଇନାହିଁ ରାହୁଳ । ସେ କାହିଁକି ଶୀଘ୍ର ବିବାହ କରିବା ଅନୁଚିତ, ସେଥିପାଇଁ ବି କମ୍ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇନଥିଲା ସିଏ । ତା'ର ସମସ୍ତ ଯୁକ୍ତି ଠିକ୍ । ଅନ୍ୟ ଯିଏ ଯେତେ ଖାଣ୍ଟି କଥା କହିଲେ ବି ସେସବୁର କାଣିତାଏ ସୁଦ୍ଧା ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ ।

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ପରିବାରର ସନ୍ତାନ - ରାହୁଳ । ଜୀବନରେ କଣ ଗୋଟେ ହୋଇ ଦେଖାଇଦେବା ହିଁ ତା'ର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ତା'ର ଅତିରିକ୍ତ ଉଚ୍ଚାଭିଳାଷ, ପ୍ରେମ କଲା ଦିନଠାରୁ ହିଁ ଲତିକାକୁ ପରମ ପାତ୍ରା ଦେଇ ଆସିଛି । ସେ ଅବଶ୍ୟ ଥିଲା ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିଚକ୍ଷଣ ଛାତ୍ର । ପ୍ରଖର ପ୍ରଜ୍ଞା ଓ ଦିବ୍ୟ ଧୀଶକ୍ତିର ଅଧିକାରୀ । ଯଦି ସେ ଯୁକ୍ତିସିଦ୍ଧି କାମ କେବଳ କରେ ଏବଂ ଯଦି ଆଇ.ଏ.ଏସ୍. ପାଇବା ହିଁ ତା'ର ପ୍ରଥମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା, ତେବେ ପୁଣି ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ୁଥିଲା କାହିଁକି ? ଲତିକା କେବେ ବି ତା' ଉପରେ ପଡ଼ି ପ୍ରେମ ନିବେଦନ କରିନଥିଲା । ଉଭୟେ ଥିଲେ ଇଂଲିଶ୍‌ର ଛାତ୍ର । ରାହୁଳ ଥିଲା ଉପର ଶ୍ରେଣୀରେ । ଭଲ ଛାତ୍ର ଭାବେ ତା'ର ଖୁବ୍ ଖ୍ୟାତି ଥିଲା । ଲତିକା ଯୁନିଭରସିଟିରେ ପଢ଼ୁଟି ଜାଣିଲା ସେକଥା । ରାହୁଳ ପ୍ରତି ତା' ମନରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ସ୍ବାଭାବିକ ସମ୍ମାନବୋଧ । ତେବେ ଲତିକା ଯୁନିଭରସିଟିରେ ପାଦଦେବା ମାତ୍ରେ ହିଁ କ୍ୟାମ୍ପସ ସାରା ଗୋଟେ ଅପୂର୍ବ ହଇଚଇ ଖେଳି ଯାଇଥିଲା । ନିଜ ଡରଫରୁ ପ୍ରେମର ସବୁଜ ଇସାରା ଦେଇଥିବା ଅନେକ ଝିଅଙ୍କୁ ନିରାଶ କରି ରାହୁଳ ଭଲିଲା ଲତିକା ଆଡ଼କୁ । ସଂପର୍କ ସହ ସାହସ ଯୋଡ଼ି ହେବା ପରେ କହିଲା - ତୁମେ ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି ପାଦ ପକାଅ, ସେଇଠି ସେଇଠି ଚରକ୍ଷଣାତ ପୁଟିଉଠେ ପବିତ୍ର ପଦ୍ମପୁଲ । ତୁମ ସାଂଗରେ ଏ କ୍ୟାମ୍ପସକୁ ଆସିଗଲେ ଶହ ଶହ ହଲଦୀବସତ୍ର ।

ପରେ ପରେ ହଜାରେ କୋଇଲି ଆସି ହୃଦୟକୁ ମୁଖରିତ କଲେ ସୁଲଳିତ ସ୍ଵରରେ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ସେ କହିଥିଲା, ଷଷ୍ଠ ବର୍ଷ - ଓଡ଼ିଆର ଛାତ୍ର ହରୀଶ କୁଆଡ଼େ ତା'ର ନାଁ ଦେଇଛି - 'ନ୍ୟଗ୍ରୋଧପରିମଣ୍ଡଳା' । ସେ ପରା କହେ, ଲତିକାର ରୂପ ଗାରିମା ଆଗରେ ସମସ୍ତ ଦୁର୍ଲଭ ଉପମା ସୁଧା ମ୍ଳାନ, ଦୀପ୍ତିଶୂନ୍ୟ । ହରୀଶ ବାରମ୍ବାର ଦୀର୍ଘଶ୍ଵାସ ଛାଡ଼ି ପ୍ରଶ୍ନ କରେ - ମରଲୋକେ ତା'ର ଯୋଗ୍ୟ ପଟାନ୍ତର କାହିଁ ମହିଳା ? ଏପରି କ୍ଷୀଣକଟି, ବିପୁଳ ନିତମ୍ବା, ସୁଗଠିତ ଦେହା, ଆୟତାକ୍ଷୀ, ସର୍ବାଙ୍ଗସୁନ୍ଦରୀ ନାରୀ କେବଳ ଦେବଲୋକରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲେ ମିଳିପାରେ; ଅଥବା ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜର କାବ୍ୟରେ । ମଣିଷର ସମସ୍ତ ଆକାଂକ୍ଷା, ଉଜ୍ଜ୍ଵାଳାଷ, ସମୃଦ୍ଧି, ସଫଳତା, ସୌଭାଗ୍ୟ, ପ୍ରତିପରି ଗୋଟାଏ ପଟେ ରହିଲେ ବି ଏହି ଯୁବତୀର ସାନ୍ନିଧ୍ୟର ଓଜନ ତା'ଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ବେଶୀ ହେବ ।

ହରୀଶ ସେଭଳି କଥାସବୁ କହିଥାଇପାରେ, ରାହୁଳ ମଧ୍ୟ ନିଶ୍ଚୟ ସେମିତି କହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥିଲା । ଇଚ୍ଛା କରୁଥିଲା କ'ଣ; କହିଲା ତ ! ଅବଶ୍ୟ ହରୀଶର ନାଁ ନେଇ କହିଲା । କିନ୍ତୁ କହିଲା ତ ! ଭଲ ପାଇବା ପରେ, ବିବାହ କରିବାର ଶପଥ ନେବା ପରେ ନିଜର କୌଣସି ବିଫଳତା ପାଇଁ ତା'ହେଲେ ଆଉ ପ୍ରେମକୁ ଦୋଷ ଦେବ କାହିଁକି ? ରାହୁଳ ଆଇ.ଏ.ଏସ୍ ପାଇଲା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ କେତେଜଣ ପୁରୁଷ ବା ଜୀବନରେ ନାରୀର ପ୍ରେମ ପାଆନ୍ତି ? ଆଇ.ଏ.ଏସ୍. ନପାଇ ସେ ପାଇଲା ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାଙ୍କର ପ୍ରୋବେସନାରୀ ଅଫିସର ଚାକିରି । ଅଥଚ କିଛି ନପାଉଣୁ ସେ ପାଇଥିଲା ଲତିକାର ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରେମ । ଜଣେ ଆଇ.ଏ.ଏସ୍. ଅଫିସର ନିହାତି ପ୍ରେମଶୂନ୍ୟ ଜୀବନ ବିତାଇବା ଅପେକ୍ଷା ରାହୁଳର ଏବର ଜୀବନ କେଉଁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନିକୃଷ୍ଟ ?

ପଢ଼ାସାରି ଲତିକା ଘରେ ବସିଥିଲା । ତା'ପାଇଁ ଅସଂଖ୍ୟ ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆସୁଥିଲା, ଭଲ ଭଲ ଘର ମାନଙ୍କରୁ, ଅତି ଯୋଗ୍ୟ ପାତ୍ର ମାନଙ୍କ ଡରଫରୁ । ଲତିକା କେବଳ ନାହିଁ ନାହିଁ କରୁଥିଲା । ରାହୁଳ ଯେ ପ୍ରୋବେସନାରୀ ଅଫିସର ଚାକିରିଟି ପାଇଲା ବୟସ ସୀମା ପାର୍ବହେଲ ଆସିବା ବେଳକୁ । ଏମ୍.ଏ. ପରେ ଲତିକା ଘରେ ବସି ରହିଲା ଦୀର୍ଘ ଚାରିବର୍ଷ । ସେ ମଧ୍ୟ ଚାକିରି ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରି ପାରିଥା'ନ୍ତା । ରାହୁଳ ମନାକରିଥିଲା । ସେ ରାହୁଳର ସବୁକଥା ଶୁଣିଲା । ରାହୁଳ କିନ୍ତୁ ପ୍ରୋବେସନାରୀ ଅଫିସର ହେବା ପରେ ବି ସହସା ବିବାହ କରିବାକୁ ମଜ୍ଜିଲା ନାହିଁ ।

ଲତିକା ଯେତେ ଚିଠି ଲେଖେ, ଉତ୍ତରରେ ରାହୁଳ କେବଳ କହେ - ଦମ୍ଭ ଧର । ଅୟ ଧର । ମତେ ଆଉ କିଛି ସମୟ ଦିଅ ।

ରାହୁଳ ଆହୁରି ଦୁଇବର୍ଷ ସମୟ ନେବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା । ଦୁଇବର୍ଷର ପ୍ରୋବେସନରୀ ସଫଳତାର ସହିତ ତାଲିମ ଶେଷ କରିବାକୁ ହେବ । ବିବାହ କଲେ ଜଞ୍ଜାଳରେ ପଡ଼ିଯିବ । ପୁଣି ଦୁଇବର୍ଷର ପ୍ରୋବେସନରେ ଚାରିଥର ବଦଳି ହେବ ଚାରୋଟି ଅଲଗା ଅଲଗା ଜାଗାକୁ ।

ଲତିକା ଘର ଲୋକଙ୍କ ସହ ଯୁଝି ଯୁଝି ଅଣନିଃଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଚିଠି ଲେଖି ରାହୁଳଠାରୁ, ପ୍ରେମରୁ ସେ ଚାହିଁଲା ମୁକ୍ତି । ରାହୁଳ ତାକୁ ହରାଇବାକୁ ଚାହୁଁନଥିଲା । ସେମାନେ ବିବାହ କଲେ ରାହୁଳର ବର୍ଷକର ପ୍ରୋବେସନ୍ ସରିବା ପରେ । ଆଉ ବର୍ଷକ ପରେ, ରାହୁଳର ପ୍ରୋବେସନ୍ ସମୟ ଶେଷ ହେବା ବେଳକୁ ଲତିକାର ଗର୍ଭରେ ଦୁଇମାସ ।

ଏଥିରେ ଭୁଲ୍ କଣ ରହିଲା ? ପତ୍ନୀ ଗର୍ଭବତୀ ହେଲେ, ସ୍ୱାମୀର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ତାହା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ କିପରି ? ଶୀଘ୍ର ଅଥବା ଠିକ୍ ସମୟରେ ପଦୋନ୍ନତି ନହେଲେ ତୁମ ହୃଦୟ ହାହାକାର କରି ଉଠିବ; ଅଥଚ ବିବାହର ବର୍ଷକ ପରେ ‘ତୁମେ ବାପା ହେବାକୁ ଯାଉଛ’ ବୋଲି ଶୁଣିଲେ ତୁମେ ହୋଇଯିବ ଉଦାସ, ବିବ୍ରତ ! ଅତି ବସିବ ପ୍ରାକୃତିକ ନିୟମରେ ସଂଚାରିତ ହୋଇଥିବା ଗର୍ଭ ନଷ୍ଟ କରିବାକୁ ? ତାହା ପୁଣି ଝିଅ ହୋଇଥିଲେ, ନିଶ୍ଚୟ !

ଲତିକା ବୁଝିପାରେନା, ଏଭଳି ପୁରୁଷମାନେ ପୁଣି ନିଜର ଯୁବାକାଳରେ କୌଣସି ଝିଅକୁ ଭଲ ପାଇପାରନ୍ତି କେମିତି ! ଏମାନଙ୍କ ମନରେ ନିଜ ମା’ ପ୍ରତି ଭକ୍ତିଭାବ, ଭଉଣୀପ୍ରତି କରୁଣା ବାସ୍ତବରେ ଥାଏ କି ନା ! କାହିଁକି ଏବର ସମୟରେ, କେବଳ ପୁରୁଷ ନୁହଁ, ନାରୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଝିଅ ଛୁଆଟି ପ୍ରତି ହୃଦୟରେ ପୋଷଣ କରନ୍ତି ଏତେ ବୈରୀ ମନୋଭାବ !

ଲତିକା କହିଲା ରାହୁଳକୁ : ତୁମେ ବୋଧେ ଖବର ରଖୁନ, ଗର୍ଭସ୍ଥ ଶିଶୁର ଲିଂଗ ନିରୂପଣକୁ ସରକାର ବେଆଇନ ଘୋଷଣା କରିସାରିଛନ୍ତି । ଯଦି କେହି ଅର୍ଥଲୋଭୀ ଅଯୋଗ୍ୟ ଡାକ୍ତର, ତଥାପି ତାହା ଲୁଚାଇପାରେ କରୁ ବି ଥିବ, ମୁଁ ମୋଟେ ରାୟପୁର କି ବୟେ ଯିବିନାହିଁ । ମୋ ଗର୍ଭରେ ଝିଅ ଥାଉ ବା ପୁଅ, ମୁଁ ତାକୁ ନଷ୍ଟ କରିବି ନାହିଁ । ତା’ଛଡ଼ା ତୁମେ ହୁଏତ ଜାଣିନାହିଁ, ପ୍ରଥମ ଗର୍ଭ ନଷ୍ଟ କଲେ କାହାର କାହାର ଆଉ ମୋଟେ ଛୁଆ ହେଉନାହିଁ । ସରକାର ଗର୍ଭପାତକୁ ଆଇନ ସମ୍ମତ କରିଥାଇ ପାରନ୍ତି । ତା’ବୋଲି ସରକାର ତ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ବିକଳ ନୁହନ୍ତି ! ମଣିଷର ବା ଶକ୍ତି କେତେ ? ଗର୍ଭ ନିରୋଧ ଓ ନଷ୍ଟ କରିବାର ଯାବତୀୟ ପଦ୍ଧତି ସେ ଆବିଷ୍କାର କରିପାରିଛି ନିଶ୍ଚୟ । କିନ୍ତୁ ବନ୍ଧ୍ୟାର ଗର୍ଭସଞ୍ଚାର କରିବା ଦିଗରେ ମଣିଷକୁ କଣ ବା ସଫଳତା ମିଳିଛି ଏଯାଏ ? ଜନ୍ମ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କଥା ଅଲଗା, କିନ୍ତୁ ଜଂଜାଳକୁ ଡରି ଆବରସନ୍ ? ତାହା ପୁଣି ପ୍ରଥମ ସନ୍ତାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ? ଈଶ୍ୱରଙ୍କର ଉପହାରକୁ ଗୋଡ଼ରେ ଆଡ଼େଇ ଦେବାପାଇଁ ଅକ୍ଷମ ମଣିଷ ଆଜି ଏତେ ଉଦ୍‌ଗ୍ରୀବ କାହିଁକି ?

ଅକ୍ଷମ ମଣିଷ ! ମଣିଷ, ପୁଣି, ଅକ୍ଷମ ? ରାହୁଳ ଉଚ୍ଚ ସ୍ୱରରେ ପ୍ରଶ୍ନକଲା ଓ କହିଲା - ଈଶ୍ୱର ବିଶ୍ୱାସୀ ହେବା ଦ୍ୱାରା ଆଶ୍ୱାସନା ମିଳେ, ନିଜକୁ ସୁନ୍ଦର ଭାବେ ଠକାଇ ହୁଏ ମଧ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ନିଜେ ଚେଷ୍ଟା ନକଲେ କେଉଁ ମଣିଷକୁ ଈଶ୍ୱର ଆସି ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇ

ଦିଅନ୍ତି କି ପାଖରେ ବସାଇ ଖୁଆଇ ଦିଅନ୍ତି ? ଏବେ ଆଉ ଈଶ୍ଵରଙ୍କର କିଛି କରିବାର ନାହିଁ । ମଣିଷ ହିଁ ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ । ଏପରିକି ମଣିଷ ତାଙ୍କୁ ମନ୍ଦିର ଗଢ଼ି ଆଶ୍ରୟ ଦେଲେ ଯାଇ ସେ ଖରା, ବର୍ଷା, ଶୀତ କାଳରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବେ । ସେଇଠି ବସି ରହି ସେ ଜୁଜୁକୁ ଚାରିଆଡ଼େ ଚାହିଁ ପାରନ୍ତି, ଭୋଗ ଖାଇପାରନ୍ତି, ଧୂପର ବାସ୍ନା ଶୁଣି ପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଆଉ କିଛି କରିବାର ନାହିଁ । ଯାହା କିଛି କରିବ, ମଣିଷ କରିବ । ଏପରି କି ସେ ଯଦି ମଣିଷ ଗର୍ଭରେ ଜନ୍ମ ହେବାକୁ ବି ଚାହିଁବେ, ମଣିଷ ଇଚ୍ଛା କଲେ ଯାଇ ହେଇପାରିବେ; ନହେଲେ ନାହିଁ ।

- ମଣିଷ ବୋଇଲେ କିଏ ? କେବଳ ପୁରୁଷ ନା ଉଭୟ ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ମଣିଷ ବୋଲିବା ? ମଣିଷ ଇଚ୍ଛା କରିବ ବୋଇଲେ - କିଏ ଇଚ୍ଛା କରିବ ? କେବଳ ପୁରୁଷ ନା ତା' ସହିତ ନାରୀ ମଧ୍ୟ ? ନାରୀ ବିନା ପୁରୁଷ ଯେଉଁଠି ସନ୍ତାନ ଉତ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ, ସେଇଠି ସେ ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ଭ୍ରଷ୍ଟ ହତ୍ୟା କଲେ ବି ହୁଏତ କାହାର କିଛି ପ୍ରତିବାଦ କରିବାକୁ ନଥାନ୍ତା । ଲତିକା ଏକାନ୍ତିଶ୍ଵାସକେ କହି ବିରାମ ନେଲା । ଏଥର ସେ ରାହୁଳ ଉପରୁ ମୁହଁ ବୁଲାଇନେଇ ବିବାହ ପରେ ସେମାନେ ଉଠାଇଥିବା ଫଟୋ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ଛିର କଲା । ଶୋଇବା ଘରର କାନ୍ଥରେ ଝୁଲୁଥିଲା ସେ ଫଟୋ । କେତେ ଶୀଘ୍ର ମଇଳା ଦିଶିଲାଣି । ଗୋଟିଏ ବୁଢ଼ିଆଣୀ ବସିଛି ଫ୍ରେମ୍ ଉପରେ । ଟେନାଏ ଅବିନୟ ଖାଲ ବୁଣିସାରି ହୁଏତ ବିଶ୍ରାମ ନେଉଛି ଅଥବା ତରକି ଯାଇଛି ଜୋରରେ ଘୁରୁଥିବା ପଖା ପବନରେ । ଖାଲ ବୁଣିବାରୁ ଓହରିଯାଇ ହୁଏତ ସେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରୁଛି ପରିସ୍ଥିତିକୁ । ଘୂରନ୍ତା ପଖା ଦ୍ଵାରା ସତତ ଆନ୍ଦୋଳିତ ଖାଲ କ୍ରମେ ଅଧିକ ଅତୁଆ ହେଇଯାଉଛି । ବୁଢ଼ିଆଣୀ ଖସି ଯାଉଛି ଫ୍ରେମ୍ ଉପରୁ । ଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ଖସୁଛି ତଳକୁ । ପୁଣି ସୂତା ଗିଳି ଗିଳି ଉଠି ଯାଉଛି ଫ୍ରେମ୍ ଉପରକୁ । ଭିତରପଟକୁ ଘୁଞ୍ଚିଯାଇ ମଝୁରୁ କରୁଛି ଆଶ୍ରୟ ।

ଗରମ ନିଶ୍ଵାସ ଅଧିକ ପଡ଼ିଥିଲା । ଲତିକାକୁ କିନ୍ତୁ ଲାଗୁଥିଲା, ସିଏ ନିଆଁର ବଳୟ ଭିତରେ ବସିଛି ।

ରାହୁଳ ଖଟ ଉପରୁ ଉଠିଗଲା । ପ୍ରଥମେ ଝରକାଦେଇ ବାହାରକୁ କିଛିକ୍ଷଣ ନିରୀକ୍ଷଣ କଲା । ତା'ପରେ କହିଲା - ମନେ ହେଉଛି ତୁମ ଭିତରେ ମୋ ପ୍ରତି ଆଉ ଟିକିଏ ବୋଲି ଫ୍ରେମ୍ ଭାବ ନାହିଁ । ପେଟରେ ଛୁଆଟିଏ ରହିଥିବା କଥା ଜଣା ପଡ଼ିବା କ୍ଷଣି ମୋଠାରୁ ନିଜର ସମସ୍ତ କୋମଳ ଭାବ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରି ନେଇଛ !

ଲତିକା, ରାହୁଳର କଥାଶୁଣି ଚମକିଲା । କିନ୍ତୁ କିଛି ବି କହିଲାନାହିଁ । ତା'ର ଓଠ ଥରଥର ହେଲା । ଆଖିପତା ପଡ଼ିଲା, ଉଠିଲା । ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସେ ଚାହିଁଲା ରାହୁଳର ମୁହଁକୁ । ରାହୁଳ ମୁହଁ ବୁଲାଇ ନେଲା ।

ଲତିକା ମୁହଁ ଖୋଲିଲା - ପ୍ରେମ ମାନେ ତୁମେ କଣ ବୁଝ ? ପ୍ରେମ କଣ ଏକ ବସ୍ତୁ ? ଯେମିତି ଆରମ୍ଭ ହେଇଥିଲା ସେମିତି ରହିଥିବ ? ପୁରୁଷଟି ସହ ନାରୀଟି ଚିରକାଳ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବ ଆଦ୍ୟ ଜୁଆର କାଳର ଷୋଡ଼ଶୀ ପ୍ରେମିକା ଭଳି ? ଏପରିକି ପତ୍ନୀ ପାଲଟିବା ପରେ ବି ? ମା' ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା ବେଳେ ବି ? ତା'ହେଲେ ତ ମୋର ଗୋଟିଏ ଚୁଟି ପାଟିଗଲେ କି ଆଖି ତଳେ କଳା ଦାଗ ପଡ଼ିଲେ ଅଥବା ଉପ ସାମାନ୍ୟ ମଉଳି ଗଲେ ବି ତୁମେ ମତେ ରଦ୍ଦ କରିଦେବ । କହିପାର - ତୁମେ ମୋର ସେ ପ୍ରେମିକା ନୁହଁ; ପତ୍ନୀ ନୁହଁ ।

ରାହୁଳ ଶୋଇବା ଘରୁ ବାହାରି ବୈଠକଖାନାକୁ ଚାଲିଗଲା । ଟି.ଭି. ଖୋଲି ଭୀଷଣ ଭଲ୍ୟୁମ ଦେଲା । ଲତିକା ଦୀର୍ଘଶ୍ବାସ ଛାଡ଼ିଲା । ଖଟରୁ ଉଠି ବିଛଣା ବଦଳ ସଜାଇଲା । ତକିଆ ଦୁଇଟିକୁ ରଖିଲା ଯଥା ସ୍ଥାନରେ । ଝରକା ଉପରେ ପରଦା ଟାଣିଦେଲା । ଦର୍ପଣରେ ଦେଖିଲା ମୁହଁ । ତା' ନିଜ ମୁହଁ ତାକୁ ଅତିହୀନ ଲାଗିଲା । ବେସିନ୍ ପାଖକୁ ଯାଇ ମୁହଁ ଧୋଇଲା । ପୁଣି ସେଠାରେ ଦେଖିଲା ଦର୍ପଣକୁ । ତେରଞ୍ଜା ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଲା ଟି.ଭି. ସାମନାରେ ମୁଣ୍ଡ ପୋତି ବସିଥିବା ରାହୁଳକୁ ।

ଦୁଇଦିନ ଯାଏ ରାହୁଳ ଆଉ କଥା କହିଲାନି । ଲତିକା ପଟକୁ ପିଠି କରି ଶୋଇଲା ରାତିରେ । ଲତିକା ଚିରହୋଇ ଶୋଇ ଆଖି ଖୋଲା ରଖିଲା ଅନ୍ଧାରରେ । ଦୀର୍ଘଶ୍ବାସ ପରେ ଦୀର୍ଘଶ୍ବାସ ଛାଡ଼ିଲା । ତା'ର ଇଚ୍ଛା ହୁଏ, ରାହୁଳକୁ ଚାଣି ଆଣନ୍ତା ନିଜ ଆଡ଼କୁ । କହନ୍ତା - ଅନାଗତ ପାଇଁ ଆନନ୍ଦିତ ହେବା ବଦଳରେ ଏତେ ବିମର୍ଷ ପାଲଟିବା ଭଳି କଣ ଅଛି ? ଏଇ ଛାର କଥାରେ ପରସ୍ପରର ଏତେ ନିକଟରେ ଥାଇ ଏପରି ଦୂରେଇ ଯିବା ଭଳି କଣ ଅଛି ?

ଲତିକା ହାତ ବଢ଼ାଏ । ପାରେନା । ଫେରାଇ ଆଣେ ।

ରାହୁଳ କିଛି କହେନା । ତୁପ୍ତଚାପ ରହେ । ତା' ଆଖିର ଚାହାଣିରୁ ଯାହା ବୁଝେ ଲତିକା । ତାକୁ ପାଣି ଦିଏ, ଚା' ଦିଏ । ଖାଇବାକୁ ବାଡ଼ିଦିଏ । ସେ ବ୍ୟାଂକ୍ ଯିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ବେଳକୁ ଜୋତା ହଳକ ସଫା କରି ରଖିଦିଏ । ହେଲ୍‌ମେଟ୍, ସ୍କୁଟାରର ଚାରି, ପାଣି ବୋତଲ, ଟିପିନ୍ ଡ୍ରବା ସଜାଇ ରଖେ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ । ସେ ବାହାରିବା ବେଳେ ପଟାରେ - ଶୀଘ୍ର ଫେରିବ ତ ! ରାହୁଳ କିଛି କହେନା ।

ବ୍ୟାଂକ୍‌ରୁ ବହୁତ ବିଳମ୍ବରେ ଫେରେ ରାହୁଳ ।

ଦୁଇଦିନ ପରେ ଲତିକା ଆଉ ବରବାସ୍ତ କରିପାରିଲା ନାହିଁ । ତା'ର ଭୋ ଭୋ କାନ୍ଦିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଲା । କିନ୍ତୁ ସେ କାନ୍ଦିଲା ବି ନାହିଁ । ରାତିରେ ଖାଇ ବସିଥିବା ବେଳେ

ରାହୁଳକୁ ନରମ ଗଳାରେ କହିଲା - ଆମେ ପତି-ପତ୍ନୀ ହେଲେ ବି କେହି କାହାର ଭାଗ୍ୟନିୟନ୍ତ୍ରୀ ନୋହୁ । ଗର୍ଭରେ ବଢୁଥିବା ସନ୍ତାନ ମଧ୍ୟ ନା ଆମର ଭାଗ୍ୟନିୟନ୍ତ୍ରୀ, ନା ଆମେ ତା'ର । ଭାଗ୍ୟନିୟନ୍ତ୍ରୀ ହେବା ତ ଦୂରର କଥା, ବୋଧହୁଏ ଆମେ କେହି କାହାର କିଛି ବି ନୋହୁ । ଏମିତିରେ ତଥାପି ଚିରକାଳ ତୁମେ କାହିଁକି ଦୋଷ ଦେବ ଯେ ଶିଶୁଟି ଲାଗି ତୁମେ ଜୀବନରେ କେଉଁଠି କିଛି କ୍ଷତିରେ ପଡ଼ିଲା ? ଗର୍ଭପାତ କରିବାକୁ ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ, ହେଲା ? କିନ୍ତୁ ମତେ କୌଣସି ଡାକ୍ତରାଣୀଙ୍କ ଘରୋଇ କ୍ଲିନିକ୍‌କୁ ନେବ । ସେଠାରେ ଯେମିତି କେହି ପୁରୁଷ କର୍ମଚାରୀ ନଥିବେ ।

ତା'ପର ଦିନ ରାହୁଳ ଖୋଜି ଖୋଜି ସେପରି ଏକ କ୍ଲିନିକ୍‌ର ସନ୍ଧାନ ପାଇଲା । ଡାକ୍ତରାଣୀଙ୍କୁ ଉତ୍ତରରେ ଥାଇ ଦେଖିଲା । ଆଖପାଖର ଲୋକଙ୍କୁ ପଚାରି ବୁଝିଲା, ସେଠାରେ କେହି ପୁରୁଷ କର୍ମଚାରୀ ନାହାନ୍ତି । ଡାକ୍ତରାଣୀଙ୍କର ବିଦେଶୀ ଡିଗ୍ରୀ ଅଛି । ସେ ସରକାରୀ ଡାକ୍ତର ଥିଲେ । ସେସାଲିଷ୍ ।

ରାହୁଳ ଘରକୁ ଫେରି ଲତିକାକୁ ସବୁକଥା କହିଲା । ଲତିକା ପଚାରିଲା-କିନ୍ତୁ ସେ ଏ କାମ କରନ୍ତି କି ନାହିଁ ବୁଝିଛ ତ ?

: କରୁ ନଥିବେ କେମିତି ? ରାହୁଳ କଥାରେ ଓଜନ ଦେଇ କହିଲା ଓ ଭାଷଣ ଦେବା ପରି କହିଚାଲିଲା - ଏତେବଡ଼ ସହରରେ ଜଣେ ଯଦି ଗର୍ଭପାତ କରାଇନାହିଁ ତେବେ କ୍ଲିନିକ୍ ଖୋଲିବ କାହିଁକି ? ଏଇଥିରେ ହିଁ ତ ସବୁଠୁ ବେଶୀ ରୋଜଗାର । ଆଜିକାଲି କିଏ ବା ଆଉ ଆନନ୍ଦ ମନରେ ବାପା-ମା ହେବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ? ତେଣୁ କୌଣସି ଜାଗାରେ ଏବେ ଗର୍ଭପାତ କରାଯାଉନଥିବା କ୍ଲିନିକ୍ ଗୋଟିଏ ବି ଖୋଜିଲେ ମିଳିବନି । ତାହା ପୁଣି ଗର୍ଭପାତ ଆଇନସମ୍ମତ ହେଉଯିବା ପରେ !

ଡାକ୍ତରାଣୀଙ୍କ ପାଖକୁ ଲତିକାକୁ ନେଇଯିବା ବେଳେ ରାହୁଳ କହିଲା - ଦେଖ, ତୁମେ ହିଁ ଭିତରକୁ ଯାଇ ଡାକ୍ତରାଣୀଙ୍କୁ ସବୁକଥା କହିବ । ମୁଁ ବାହାରେ ଥିବି ।

ଲତିକା ପ୍ରଶ୍ନ କଲା - ଆଜ୍ଞା ! ତୁମେ କାହିଁକି ତାଙ୍କ ସହ ସାମନା ସାମନି ବସି ଆଲୋଚନା କରିବନି ? ଅପରାଧୀ ପରି ଲାଗୁଛି ନା ଲାଜ ?

ରାହୁଳ କିଛି କହିଲା ନାହିଁ ।

ଡାକ୍ତରାଣୀ ଲତିକାକୁ କହିଲେ - ଏଇଠି ମୁଁ ଏଯାଏ କେବେ ଏମ୍.ଟି.ପି. କରାଇନାହିଁ । ମୁଁ ନିଜେ ମୋ ହାତରେ ସେ କାମ କେଉଁଠି କରିନାହିଁ ମଧ୍ୟ । ତେବେ ଏଇ ପାଖରେ ଜଣେ ଭଲ ଡାକ୍ତର ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଡକାଇଦେବି । ମୋର ଏହି କ୍ଲିନିକ୍‌ରେ କରାଇଦେବା ।

ଲତିକା ଆପରି ଜଣାଇଲା - ନା, ନା, ଜଣେ ପୁରୁଷ ଆଗରେ .....

ଡାକ୍ତରାଣୀ ଋଷଭ ହସିଲେ । ଆଶ୍ଚାସନା ଦେଲେ - ପୁରୁଷ ହେଲେ କ'ଣ ହେଲା ? ଏକସବୁ କାମ ସେମାନେ ନିଖୁଣ ଭାବରେ କରିପାରନ୍ତି । ଇଏ ତ କିଛି ସୃଷ୍ଟି କରିବାର କାମ ନୁହେଁ, ନଷ୍ଟ କରିବା କଥା । ଯାହାକିଛି ବି ନଷ୍ଟ କରିବାରେ ପୁରୁଷମାନେ ଯେତେ କୁଶଳୀ, ଆମେ ନାରୀମାନେ କଣ ସେପରି ହୋଇପାରିବା ? ତା'ଛଡ଼ା ସେ ଜଣେ ବୟସ୍କ ଲୋକ । ତୁମେ ଚିନ୍ତା କରନି । ଯାଅ, ବୁଧବାର ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା ସାଢ଼େ ସାତଟା ବେଳେ ଆସିବ ।

ଲତିକା ଉଠୁଥିବା ବେଳେ ଡାକ୍ତରାଣୀ ପଚାରିଲେ - ସ୍ବାମୀ କ'ଣ କରନ୍ତି ?

ଲତିକା କହିଲା - ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫିସର ।

ଡାକ୍ତରାଣୀ କହିଲେ - ତା'ହେଲେ ତ ବେଶ୍ ଭଲ । ସେ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ବି ଫେରିପାଇବେ ।

ଲତିକା ଚିହ୍ନିକି ଉଠିଲା - ଗର୍ଭପାତ କରାଇବାକୁ ବି ବ୍ୟାଙ୍କ ଟଙ୍କା ଦେଉଛି !

ଡାକ୍ତରାଣୀ କହିଲେ - ଓଃ, ନା । ମୁଁ ସେକଥା କାହିଁକି ଲେଖିବି କି ? ଅନ୍ୟ ଅସୁସ୍ଥତା ଥିବା କଥା ଦର୍ଶାଇବି ।

ଲତିକାର ମନ ବିଷେଇ ଉଠିଲା ।

ବୁଧବାର ଦିନ ରାହୁଳ ଓ ଲତିକା କ୍ଲିନିକ୍ ପାଖରେ ପହଂଚିବା ବେଳକୁ ଡାକ୍ତରାଣୀ ଅତିଥି ଡାକ୍ତରଙ୍କ ସହ କଣ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଛନ୍ତି । ବାହାରେ ଜଣେ ବି ରୋଗୀ ନାହାନ୍ତି । ଲତିକାକୁ ଡାକ୍ତରାଣୀ ଭିତର ବଖରାକୁ ପଠାଇଦେଲେ । ତା' ପଛେ ପଛେ ଗଲେ ଅତିଥି ଡାକ୍ତର । ଡାକ୍ତରାଣୀ ରାହୁଳକୁ ଡାକିଲେ । ପ୍ରେସ୍‌କ୍ରିପସନ୍ ଖଣ୍ଡେ ତା' ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେବାପରେ କହିଲେ - ଏଇ ପାଖ ଔଷଧ ଦୋକାନରୁ ନେଇ ଆସନ୍ତୁ ।

ରାହୁଳ ଔଷଧ ଦୋକାନରୁ ଫେରିଲା । ତା'ପରେ ଡାକ୍ତରାଣୀ ମଧ୍ୟ ଭିତର ବଖରାକୁ ଚାଲିଗଲେ । କବାଟ ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ । ରାହୁଳକୁ କେଜାଣି କାହିଁକି ଭାରି ଅସ୍ଥିର ଲାଗିଲା । ସେ ଯାଇ ବସିଲା ବାରଣ୍ଡାରେ ପଡ଼ିଥିବା ବେଢ଼ ଉପରେ । ଯାଇ ପୁଣି ଅଳ୍ପକ୍ଷଣ ଗପକଲା ଟ୍ୟାକ୍ସି ଡ୍ରାଇଭର ସାଙ୍ଗରେ । ଫେରି ଆସି ବସିଲା ବେଢ଼ ଉପରେ । କିଛି ସମୟ ପରେ ଭିତରୁ ଲତିକାର କ୍ଷୀଣ ଅଥଚ କରୁଣ ଚିତ୍କାର ଶୁଭିଲା । ରାହୁଳର ଦେହରୁ ଗୋଟେ ହାଉ ବାହାରିଗଲା ।

କାମ ସରିଥିଲା । ଡାକ୍ତରାଣୀ ରାହୁଳ ହାତରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରେସ୍‌କ୍ରିପସନ୍ ଦେଲେ । ରାହୁଳ ଔଷଧ ଦୋକାନକୁ ଗଲା । ଲତିକା ଡାକ୍ତରାଣୀଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ମୁଣ୍ଡପୋତି ବସି ରହିଥିଲା । ଡାକ୍ତରାଣୀ ତାଙ୍କୁ ଚାହିଁରହିଲେ କିଛିକ୍ଷଣ । ପଡ଼ିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ ତା' ମନର ଭାଷା ।

ଲତିକାର ଆଖିରୁ ହୁଏତ ଝରୁଥିଲା ଲୁହ ।

ଡ଼ାକ୍ତରାଣୀ ଧୀର ସ୍ଵରରେ କହିଲେ - ମନ କଷ୍ଟ କରୁଛ କି ? ଟେକ୍ ଇଟ୍ ଇଜି !
ତୁମର ଝିଅ ହୁଅନ୍ତିଏ ଥିଲା ।

ତାହାକୁ ଲତିକା ଥରେ ସୁଁ କରି ନିଃଶ୍ଵାସ ଟାଣିଲା । ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଉଠାଇଲା
ମୁଣ୍ଡ । ଡ଼ାକ୍ତରାଣୀଙ୍କ ଆଖିକୁ ସିଧା ଚାହିଁଲା । କଟମଟ ତା' ଦୃଷ୍ଟି । ଡ଼ାକ୍ତରାଣୀ ବିବ୍ରତ
ବୋଧ କଲେ । ଲତିକା କହିଲା - ଭାରି ଘୃଣ୍ୟ କଥା ! ଆପଣ ଏକଥା କାହିଁକି କହିଲେ ?
ଆପଣ କଣ ଭାବିଲେ ମୁଁ ଖୁସୀ ହେବି ? ଜଣେ ନାରୀ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଆପଣ ଏମିତି
ଭାବନ୍ତି ? କି ଭୟଙ୍କର ମାନସିକତା ! ଛିଃ..... ।

ଲତିକା ଉଠିଗଲା ତା' ଜାଗାରୁ । ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଚାଲିଚାଲି ଗଲା ଟ୍ୟାକ୍ସି ପାଖକୁ ।
କବାଟ ଖୋଲିଲା । ଭିତରକୁ ଯାଇ କବାଟ ବନ୍ଦ କଲା । ଖୋଲା କାତକୁ ବନ୍ଦ କରିଦେଲା ।

ଡ଼ାକ୍ତରାଣୀ ବାରଣ୍ଡା ଉପରେ ଠିଆହୋଇ ନିଶ୍ଵଳ ହେଇଗଲେ । ଔଷଧ ଧରି
ଫେରୁଥିଲା ରାହୁଳ । ଫେରୁଥିଲା କ୍ଷିପ୍ର ପାଦରେ ।

ଦସ୍ତଖତ

ବ୍ୟାଙ୍କ ଭିତରେ ପଶିବାମାତ୍ରେ ମହିଳା ଜଣକ ବିସ୍ତର ବିହ୍ୱଳିତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ଜୀବନରେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ସେ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାଙ୍କ ଭିତରକୁ ଆସିବାର ଅବସର ପାଇଥିଲେ । ପୂର୍ବରୁ କେତୋଟି ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ବାହାରୁ କେବଳ ଦେଖୁଥିଲେ ହେଁ ବ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଭାରି ଉଚ୍ଚ ମନୋଭାବ ଥିଲା । ତାଙ୍କଡ଼ା ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଆସିବେ ବୋଲି ଗତ ଏକମାସ ଧରି ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ପ୍ରରୋଚନାରେ ଓ ଭେଣ୍ଟା ଦିଣ୍ଡା ପୁଅଝିଅଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ତାଙ୍କୁ ଯେପରି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲା, ସେହି ହେତୁ କେମିତି ଭଲେ ଭଲେ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ଫେରିବେ ବୋଲି ତାଙ୍କ ମନରେ ଭୟ ପଶି ରହିଥିଲା । ସେ ତାଙ୍କର ସର୍ବୋତ୍ତମ ଶାନ୍ତିକୁ ପିନ୍ଧି ଆସିଥିଲେ । ଶାନ୍ତିର ରଙ୍ଗକୁ ଖାପଖୁଆଇ ରୁଡ଼ି, ବିନ୍ଦି ଓ ଲୁଉଜ୍ ପିନ୍ଧିଥିବା ହେତୁ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଓ ଦେବାତୁଲ୍ୟ ଦିଶୁଥିଲେ ।

ଗ୍ରାହକଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ଟୋକିଗୁଡ଼ିକ ଆଡ଼କୁ ହାତ ଦେଖାଇ, ତାଙ୍କୁ ବସିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରି, ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ବିସ୍ତୃତ କନ୍ଧ ଭିତରକୁ ଏକା ଏକା ଚାଲିଗଲେ । ମହିଳା ଜଣକ ବସିବା ବଦଳରେ ଅଭିଭୂତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ତକାଭଉଁରି ଖେଳିବା ପରି ଘୂରି ଘୂରି ବ୍ୟାଙ୍କ ଭିତରର ସୁନ୍ଦରତା ଓ ଚାକଚକ୍ୟକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି ଲାଗିଲେ ।

ମହିଳାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ବ୍ୟାଙ୍କର ଜଣେ ଯୁବ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଯାଇ ଠିଆହେଲେ ଓ ‘ମୁଁ ଶ୍ରୀ ଗୋଲକ ବିହାରୀ ବିଶ୍ୱାଳ, ମୋର ସଞ୍ଚୟ ଜମା ଖାତାରେ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀର ନାଁ ଯୋଡ଼ି ସେଇଟିକୁ ମିଳିତ ଜମାଖାତା କରିବାକୁ ଆସିଛି’ ବୋଲି ଭୁଲ୍ ଭାଲ୍ ଇଂଲିଶରେ ତାଙ୍କୁ ସଦର୍ପ ଗଣାଇଲେ ।

ଯୁବ ଅଧିକାରୀ ସାମନାରେ ଥିବା ଚଉକିକୁ ଦେଖାଇଦେଇ କହିଲେ - ବସନ୍ତ । କିନ୍ତୁ ଏଥିପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଆସିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଗୋଲକ ବିହାରୀ ବସିବାଉଳି ହେଉ ହେଉ ପୁଣି ଠିଆ ହୋଇପଡ଼ି କହିଲେ - ହଁ, ହଁ ସିଏ ମଧ୍ୟ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିଛନ୍ତି, ଏଇ ସେପଟେ ତ ବସିବାକୁ କହିଥିଲି । କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ମୁଁ ଦେଖେଁ । ଡାକିଦେବି ?

କିନ୍ତୁ ସେତିକି କଥା ସେ ପୁଣିଥରେ ଗୁରୁଚଣ୍ଡାଳ ଦୋଷଯୁକ୍ତ ଇଂଲିଶ୍ରେ ହିଁ କହିଲେ । ବ୍ୟାକରଣ ଆଡ଼କେକୁ ଉଚ୍ଚାରଣ ଆଡ଼କେ । ଅଥଚ ଯୁବ ଅଧିକାରୀ ଜଣକ ତାଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ବସିବାକୁ କହିଥିଲେ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ଆସିବା ଦରକାର ବୋଲି ଜଣାଇଥିଲେ ।

ଯୁବ ଅଧିକାରୀ ତାଙ୍କ ଜମା ଖାତାଟି ମାଗୁ ମାଗୁ ପୁନର୍ବାର ବସିବାକୁ ନିବେଦନ କଲେ । ସମୟ ସକାଳ ଦଶଟା । ଠିକ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖୋଲିବା ସମୟ । ଅନେକ କର୍ମଚାରୀ ତଥାପି ପହଂଚି ନଥିଲେ । ଅଳ୍ପ କେତେଜଣ ଗ୍ରାହକ ମାତ୍ର ପହଂଚିଥିଲେ । ଯାହାର ଯେଉଁଠି କାମ ସେହି ସେହି ଜାଗାର ବାବୁଙ୍କ ଆଗମନକୁ ଅପେକ୍ଷାକରି ସେମାନେ ଠିଆ ହେଇଥିଲେ । କାମଦାମ ବସ୍ତୁତଃ ଆରମ୍ଭ ହେଇନଥିଲା । ଯୁବ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ହାତରେ ପୁରୁସ୍କୃତ ଥିଲା । ଗୋଲକ ବିହାରୀ ବସିବା ପରେ ସେ ସହାୟ୍ୟ ବଦନରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଆପଣ ବିଶ୍ୱାସ, ମାନେ ଓଡ଼ିଶାର ଲୋକ ତ ?

ଗୋଲକ ବିହାରୀ ଏଥର ଓଡ଼ିଆରେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ - ହଁ । କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ।

ଯୁବ ଅଧିକାରୀ କହିଲେ - ମୁଁ ଅନୁପ ବହିଦାର । ଆମ ଘର ସମ୍ବଲପୁର । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ଅଦୂରଦର୍ଶିତା ଏବଂ ଅପାରଗତା ଓ କିଛିଟା ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଅନାଗ୍ରହ ହେତୁ ଆମ ଅଞ୍ଚଳରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଯେଉଁକି ପ୍ରସାର ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ସେପରି ହେଇପାରିନି । ମୁଁ ପୁଣି ଏମ୍.ଏ. କରିଛି ଇଂଲିଶ୍ରେ । ତଥାପି ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ମୁଁ ଯେତେ ଭଲ ବୁଝିପାରେ ଓ କହିପାରେ, ଇଂଲିଶ୍ରେ ସେତେ ପାରେନା । ଆପଣଙ୍କ ଘର କଟକ ଜିଲ୍ଲାରେ । ମାନେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ମୁଖ୍ୟ ପୀଠସ୍ଥଳୀରେ । ଆପଣ ଇଂଲିଶ୍ରେ କଥା କହିବାର ଅନାବଶ୍ୟକ ଚେଷ୍ଟା କାହିଁକି କରୁଛନ୍ତି ? ଅବଶ୍ୟ ଏ ଜାଗାଟି କଟକରେ ନାହିଁ କି ସମ୍ବଲପୁରରେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଅଛି ତ ! ଆପଣ ଯେଉଁ ଲୋକଟି ପାଖକୁ ଆସିଛନ୍ତି ସିଏ ଓଡ଼ିଆ କି ନୁହେଁ ଜାଣିବା ପୂର୍ବରୁ ଇଂଲିଶ୍ରେ କଥା ଆରମ୍ଭ କରିବା କଣ ଦରକାର ? ଏପରିକି ସେ ଜଣେ ଓଡ଼ିଆ ଲୋକ ବୋଲି ଜାଣିବା ପରେ ବି.....

ଗୋଲକ ବିହାରୀ ମୁଣ୍ଡକୁ ଚାରିଥର ଚୁଙ୍ଗାରି ଇଷତ୍ ଉଚ୍ଚ ଗଳାରେ କହିଲେ - ଏବେ ଆପଣଙ୍କର ଏ ଶାଖା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କଂପ୍ୟୁଟରୀକୃତ ହେବାପରେ ବେଶ୍ ସୁବୃଣ୍ୟ ଓ ପରିଚ୍ଛନ୍ନ ମନେ ହେଉଛି । କିନ୍ତୁ ପୂର୍ବେ ଯେପରି ଦ୍ରୁତ ସେବା ମିଳୁଥିଲା ତାହା ସଂପ୍ରତି ବ୍ୟାହତ ।

ଅନୁପ ବହିଦାର ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ଗୋଲକ ବିହାରୀଙ୍କ ମତକୁ ସମର୍ଥନ କଲେ ଓ କହିଲେ - କିନ୍ତୁ ଏ ଅସୁବିଧା ବେଶୀ ଦିନ ରହିବନି । ନୂଆ ନୂଆ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଲାଗିଛି । ପନ୍ଦର ଦିନ କି ମାସେ ଭିତରେ ସମସ୍ତେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହେଇଗଲେ ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର କାମ ହେବ ।

ଗୋଲକ ବିହାରୀ ନିଜ ନାକ ଓ ନିଶ ଉପରେ ବାମ ହାତ ବୁଲାଇ ଆଣି ଫୁଁ କିନା ଶବ୍ଦ କଲେ ନାକରେ ଏବଂ କହିଲେ - ଦେଖାଯାଉ ! ହେଲେ କଂପ୍ୟୁଟର ଦ୍ଵାରା ସିନା ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର କାମ ହେବ ଆଜ୍ଞା, କର୍ମଚାରୀମାନେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଆସିଲେ କି ନିୟମିତ ନିଜ ଜାଗାରେ ବସିଲେ ତ ! ଏବେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଆସନ ଖାଲି ପଡ଼ିଛି । କର୍ମଚାରୀମାନେ ବୋଧହୁଏ ଭାବୁଛନ୍ତି ଏଣିକି ସବୁକାମ କଂପ୍ୟୁଟର କରିବ, ଲୋକଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ସେମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ଅସୁବିଧା ବୁଝିବ ଏବଂ ସେମାନେ ଘରେ ବସି ଦରମାପତ୍ର ପାଇବେ ।

ଅନୁପ କହିଲେ - ଛାଡ଼ନ୍ତୁ, ସେ ଝାମେଲାଯୁକ୍ତ ଆଲୋଚନା ଭିତରକୁ ଆମେ ପଶିବାନି । ଆପଣଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ଡାକିଦିଅନ୍ତୁ । ହଁ, ଫଟୋ ଆଣିଛନ୍ତି ତ ?

ହଁ । ମୋର ତ ଅତି ପୁରୁଣା ଆକାଉଣ୍ଟ । ତେଣୁ ମୋ ଫଟୋ ମଧ୍ୟ ନଥିଲା । ମାନେ ସେତେବେଳେ ଖାତା ଖୋଲିବାକୁ ଫଟୋ ମାଗୁନଥିଲେ । ଏବେ ସ୍ତ୍ରୀର ନାଁ ଯୋଡ଼ିବା କଥା ଦିନେ ପଚାରିବାକୁ ଆସିଥିଲି ଯେ ଫଟୋ ଦରକାର ବୋଲି ଜଣେ କହିଲେ । ତେଣୁ ଦି'ଜଣ ଯାକ ବସି କଲର ପାସପୋର୍ଟ ଫଟୋ ଉଠାଇ ଦେଇଛୁ ।

ଅନୁପ କହିଲେ - ଠିକ୍ । ସେମିତି ହିଁ ହେବା କଥା । ଆଉ ଦରଖାସ୍ତ ?

ଗୋଲକ କହିଲେ - ନା, ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖିକରି ଆଣିନି । କ'ଣ ଲେଖାହେବ ପଚାରିକି ଲେଖିବି ବୋଲି ସେମିତି ପଚେଇ ଆସିଛି ।

ଠିକ୍ ଅଛି । କିଛି ଚିନ୍ତା କରିବାର ନାହିଁ । ଆମର ଗୋଟିଏ ଛପା ହେଇଥିବା ଦରଖାସ୍ତ ଏଥିପାଇଁ ଥାଏ ଯେ ସେଇଟା ସରି ଯାଇଛି । ତେବେ ଆପଣ ତାଙ୍କୁ ଏପଟେ ଡାକି ଆଣନ୍ତୁ । ମୁଁ ଦରଖାସ୍ତଟା ଲେଖି ଦେଉଛି । ହଁ, ତାଙ୍କ ନାଁଟା କଣ କହିଲେ ! ଅନୁପ ଚାହିଁଲେ ଗୋଲକଙ୍କ ମୁହଁକୁ ।

: ସରସ୍ଵତୀ ବିଶ୍ଵାଳ । କହିଲେ ଗୋଲକ ବିହାରୀ । ତା'ପରେ ଠିଆହେଇ ସେ ଟିକିଏ ଆଗକୁ ମାଡ଼ିଗଲେ ଓ ଭିତର ପଟେ ହିଁ ଥାଇ ହାତ ହଲାଇ ଡାକିଲେ - ଏଇ ! ଆ' ଆ' । ସେପଟେ ବୁଲି ଏ ଭିତରକୁ ଚାଲିଆ' ।

ତାଙ୍କର ସେ ଡାକିବା ଶୈଳୀ ଅନୁପଙ୍କୁ ଏତେ ରୁଚିହୀନ ମନେହେଲା ଯେ ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ପୁଟିଉଠିଲା ଅପ୍ରସନ୍ନତା ଏବଂ ସେ ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କରିଦେଲେ ।

ଶ୍ରୀମତୀ ସରସ୍ଵତୀ ବିଶ୍ଵାଳ ଅତି କାତର ପଦପାତରେ ଆସି ଅନୁପଙ୍କ ଡାହାଣ ପାର୍ଶ୍ଵରେ ଠିଆହେଲେ । ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖା ଛାଡ଼ି ଅନୁପ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ । ତାଙ୍କର

ମୋହ୍ୟମାନ ମୁଖଭଂଗୀ ଓ ପବନ ଉଠାଇବା ପରି ହୃତ ଶ୍ବାସକ୍ରିୟା ଦେଖୁ ସେ ଦୁଃଖିତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏ ଉତ୍ତର ବୟସରେ ବି ଭଦ୍ରମହିଳାଙ୍କର ମୁଖମଣ୍ଡଳରେ କି ତେଜ ଓ କେତେ ସ୍ନେହସିଦ୍ଧି ତାଙ୍କର ଆଖି ଦୁଇଟି ! ତା'କ ଚେହେରାର ଔଜ୍ଜ୍ବଲ୍ୟ ଓ ପବିତ୍ରତାକୁ ଦେଖୁ ଯେକେହି ତାଙ୍କୁ ମା'ବୋଲି ଡାକିଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିବ । ଅନୁପଙ୍କର ମନେହେଲା ସାମାନ୍ୟ ପ୍ରଶରତା ଓ ଅଳ୍ପ ଆତ୍ମବିଶ୍ବାସ ଯଦି ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ଉଦ୍ଭାସିତ ହୁଅନ୍ତା ତେବେ ସେ ମନେହୁଅନ୍ତେ ଜଣେ ମହାୟଯୀ ମହିଳା ଭଳି ।

ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖା ସରିଲା । ଦରଖାସ୍ତରେ ଗୋଲକ ବିହାରୀ ଦସ୍ତଖତ କରିସାରିବା ପରେ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ ସେହି ଦରଖାସ୍ତ ସମେତ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଫର୍ମରେ ଦସ୍ତଖତ କରିବା କଥା ।

ଅନୁପଙ୍କୁ ମା'ଭଳି ଲାଗିଥିବା ସେହି ନାରୀ ଜଣକ ତାଙ୍କର ନମୁନା ଦସ୍ତଖତ ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ଯେପରି ଭାବେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ ତାହା ଅବଶ୍ୟ ଦର୍ଶନୀୟ । ପ୍ରଥମେ ସେ ତାଙ୍କ ଶାଢ଼ିର କାନି ସଜାଡ଼ିଲେ । ବୋଧହୁଏ ସଜ ଲାଗିଲାନି ବା ବୋଧ ଲାଗିଲାନି । ଦସ୍ତଖତ କରିବାକୁ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ଝୁଙ୍କିପଡ଼ିଥିଲେ, ଫେର୍ ସିଧା ଠିଆହେଲେ ଓ କାନିର ମଜକୁ ଅଣ୍ଟାର ବାମପଟେ ଖୁଣ୍ଟିଲେ । ସେତିକିରେ ତାଙ୍କର କପାଳରେ ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ଝାଳ ଝଟକି ଗଲାଣି । ଅବଶ୍ୟ ଫାଲ୍‌ଗୁନ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାକୁ ଆହୁରି ତିନି ଦିନ ବାକୀ ଥିଲେ ବି ଦିନବେଳା ଟିକିଏ ଟିକିଏ ଗରମ ଲାଗିବା ଆରମ୍ଭ ହେଇସାରିଥାଏ । ବ୍ୟାଂକର ସମସ୍ତ ବିକୁଳିପଙ୍କା ସର୍ବାଧିକ ବେଗରେ ଘୁରୁଥାଏ । ଅଥଚ ଦସ୍ତଖତ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉହେଉ ସରସ୍ବତୀଙ୍କ କପାଳରେ ଝାଳ ଜମିଗଲାଣି ।

ସେ ତାଙ୍କ ବାମ ପାଦୁଲିରେ ମୁଠାଇ ଧରିଥିବା ରୁମାଳରେ କପାଳର ଝାଳ ପୋଛିଲେ । ତାଙ୍କର ଝାଳ ପୋଛିହେବା ଶୈଳୀ ବୋଧହୁଏ ତାଙ୍କ ସ୍ବାମୀଙ୍କୁ ରୁଚିର ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ସେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଦିଶିଲେ । ବାଙ୍କ ଚାହାଣି ହାଣିଲେ । ନାକ, ଗାଳ, ଆଖି କୁଣ୍ଡିତ କଲେ । ମୁହଁ ବୁଲାଇ ନେଲେ । ଯେଉଁ ପକେଟରୁ ନିଜ ରୁମାଳ ବାହାର କରି ସ୍ତ୍ରୀ ଆଡ଼କୁ ପୁନଶ୍ଚ ଚାହିଁଲେ । ସ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କ ମୁହଁକୁ ବ୍ରହ୍ମା ହରିଣୀ ପରି ଚାହିଁବାରୁ ସେ ନିଜ କପାଳରେ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ରୁମାଳ ଛପାଇ ଝାଳ ପୋଛିବାର ଅଭିନୟ କଲେ, ଯଦିବା ତାଙ୍କ କପାଳରେ ଝାଳ ମୋଟେ ଜମିନଥିଲା । ଏପରି ଜଣେ ଜଣେ ଲୋକ ଅବଶ୍ୟ ଥାଆନ୍ତି; ଅତ୍ୟଧିକ ଚିନ୍ତିତ ବା ଅପ୍ରସନ୍ନ ହେଲେ ପୌଷ ମାସର ପ୍ରଭାତରେ ବି କପାଳରୁ ଝାଳ ପୋଛିଥା'ନ୍ତି ।

ଦସ୍ତଖତ କରିବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀମତୀ ବିଶ୍ବାଳ ପୁଣିଥରେ ଝୁଙ୍କିବା ପୂର୍ବରୁ ଏପଟ ସେପଟକୁ ଛବିଳ ଛନ୍ଦତାରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ । ଟେବୁଲ୍ ଉପରକୁ ନଇଁ ପଡ଼ୁ ପଡ଼ୁ ସାମ୍ନାରେ

ବସି ହସ ହସ ଦିଶୁଥିବା ଯୁବ ଅଧିକାରୀ ଅନୁପ ଉପରେ ସଲଜ ଆଖି ବୁଲାଇନେଲେ । କେହି ଜାଣି ନପାରିବା ପ୍ରାୟେ ତକ୍ଷଣେ ନିଜ ବକ୍ଷ ଉପରୁ ଦୃଷ୍ଟି ପହଁରାଇ ଆଣିଲେ । ପୁନର୍ବାର ସିଧାଠିଆ ହେଇଗଲେ । ଶାନ୍ତି ସଜାଡ଼ିଲେ । ତାଙ୍କର ତାହାଣ ହାତରେ ଉଦ୍ୟତ ଝରକଲମ । ବାମ ମୁଠାରେ ରୁମାଲ । ତଥାପି ସେ ତାଙ୍କର ଦୁଇ ହାତରେ ଉଭୟ ହାତର କଟଟି ଯାଏ ଖସି ଆସିଥିବା ପାଣିକାତ ଗୁଡ଼ିକୁ ଉପର ଆଡ଼କୁ ଠେଲିଲେ; ଯେପରିକି ଦକ୍ଷଖତ କଲାବେଳେ ସେଗୁଡ଼ିକ ପୁନର୍ବାର ତଳକୁ ଖସିଆସି କିଛି ବାଧା ସୃଷ୍ଟି ନକରନ୍ତି !

ମହିଳାଙ୍କ ବୟସ ପଚାଶରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ବ ନିଶ୍ଚୟ ଓ ତାଙ୍କ ଚେହେରା ଜଣେ ଅଭିଜ୍ଞ ମା'ଭଳି । ଅଥଚ ମୁହଁରେ ତାଙ୍କର ଜଣେ କିଶୋରୀର ଲାଜଲାଜ ଭାବ ।

ମହିଳାଙ୍କ ସ୍ବାମୀ ଭାରି ବିବ୍ରତ ବୋଧ କରୁଥିବା ପରି ଜଣାପଡୁଥା'ନ୍ତି । ଯେମିତି କି ତାଙ୍କର ନିଃଶ୍ବାସ ରୁଦ୍ଧ ହେଇଯାଉଛି ! ଶେଷରେ ସେ କହିପକାଇଲେ ମଧ୍ୟ - ଦକ୍ଷଖତ କରିବାକୁ ଏତେ ସମୟ କଣ ଲାଗୁଛି ?

ଅନୁପଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଭାରି ଅସ୍ପଷ୍ଟି ବୋଧ ହେଉଥିଲା । ବ୍ୟାଙ୍କ ଭିତରେ ଗହଳି ହେଇ ସାରିଥିଲା । ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଅନ୍ୟ କେତେକ କାମ ଆସି ସାରିଥିଲା । ଜଣକର ଦକ୍ଷଖତ ନେବାପାଇଁ ଏତେ ସମୟ ଦେବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷେ ବୋଝ ପ୍ରାୟେ ଥିଲା । ମା' ବୟସର ମହିଳା ବୋଲି ସେ କିଛି କହିପାରୁ ନଥିଲେ । ଅସନ୍ତୋଷ ଓ ଅସ୍ଥିର ଭାବକୁ ଲୁଚାଇ ସେ ବରଂ ହସହସ ଦିଶୁଥିଲେ ।

ପରିବେଶ ଓ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ସହଜ ଏବଂ ହାଲୁକା କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅନୁପ କହିଲେ - ମା' ଆପଣ ମୋତେ ବିଚଳିତ ହୁଅନ୍ତୁ ନା । ଆରାମରେ ଦକ୍ଷଖତ କରନ୍ତୁ । ଆପଣଙ୍କ ଦକ୍ଷଖତରେ କାହାକୁ ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ମିଳିବାର ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀମତୀ ସରସ୍ବତୀ ବିଶ୍ବାଳ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କାର୍ତ୍ତ ଆଡ଼କୁ କଲମର ମୁନ ବଢ଼ାଇଲେ । ଗୋଲକ ବିହାରୀ ଠିଆ ହୋଇଥାନ୍ତି ସାବଧାନ୍ ମୁଦ୍ରାରେ ।

ବନ୍ଧୁମାନେ ନିହାତି ବାଧ୍ୟ ନକରିଥିଲେ ଗୋଲକବିହାରୀ କଦାପି ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଆଣିନଥା'ନ୍ତେ । ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ ଏକତିରିଶି ତାରିଖରେ ସେ ଚାକିରିରୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିବେ । ଆଉ ଅଳ୍ପ କେତୁତା ଦିନ ବାକି । ପୁଣି ଅବସର ନେବାପରେ ଜୀବନ ବା ଆଉ କେତେ ଦିନର ! କେତେବେଳେ କେଉଁ କଥା । ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଥିବା ଜମାଖାତାରେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ନାଁଟି ଯୋଡ଼ିଦେଲେ ଯାଏ । ତା' ନହେଲେ ତାଙ୍କର ଯଦି କାଲେ କିଛି ହେଇଯାଏ ସ୍ତ୍ରୀ-ପିଲା ଖାତାରୁ ଟଙ୍କା ଉଠାଇବାକୁ ଅଯଥା ହଇରାଣ ହରକତ ହେବେ ।

ବ୍ୟାଙ୍କୁ ଆସିବାର ମାସକପୂର୍ବରୁ ଗୋଲକବିହାରୀ ଲାଗିପଡ଼ି ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଦସ୍ତଖତ ଶିଖାଇବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ହେଲେ କଣ ହେବ ? ଅସଲ ସମୟକୁ ତ ଅକଲଗୁଡ଼ୁମ । ଦସ୍ତଖତ କରିବେ କରିବେ ବୋଲି ସେ ପନ୍ଦର ମିନିଟ୍ ସମୟ ନଷ୍ଟ କରି ସାରିଲାଣି ।

ଗୋଲକ ବିହାରୀ ଈଶବ୍ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହୋଇପଡ଼ିଥିବା ବେଳେ ହିଁ ଶ୍ରୀମତୀ ସରସ୍ୱତୀ ଗୋଟିଏ ଦସ୍ତଖତ କରିନେଇ ସିଧା ଠିଆ ହେଇଗଲେ । କିନ୍ତୁ ଦସ୍ତଖତଟିକୁ ଦେଖିବା ପରେ ଗୋଲକ ବିହାରୀଙ୍କ ମୁଖଭଙ୍ଗୀ ଯେପରି ହେଇଗଲା ତାହା ଥିଲା ନିହାତି ଦେଖିବାର ଯୋଗ୍ୟ । ଲାଜ, ଅପମାନ, ଗ୍ଲାନି, କ୍ଷୋଭ ଓ କ୍ରୋଧର ଗତିପଥ ଅତିକ୍ରମ କରି ପ୍ରଥମେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅସହାୟ ଏବଂ ପରେ ପରେ ଭୀଷଣ କଠୋର ଦେଖାଗଲେ ସେ । ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ ଇଂଲିଶ୍ରେ ଯାହା ଦସ୍ତଖତ କରିଥିଲେ ତାହା ପଢ଼ିଲେ ହେବ - ସରସ୍ୱତୀ ବିଶାଳ । ତାଙ୍କର ନାମ କିନ୍ତୁ ସରସ୍ୱତୀ ବିଶ୍ୱାଳ ।

ଗୋଲକ ବିହାରୀଙ୍କ ହାତ ମୁଠା ମୁଠା ହେଇଗଲା । ତାଙ୍କ ଗାଲର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱାଂଶରେ ଥିବା ହାତ ଦୁଇଟି ନାଟିଲା ଭଳି ଦିଶିଲା ଓ ଓଠ ଥରିଗଲା । ସେ ଆଉ ସମ୍ଭାଳି ନପାରି କହି ପକାଇଲେ - ମାସେକାଳ ସମସ୍ତେ ଲାଗିଲାଗି ଶିଖାଇଲୁ । ଆମର ଆଗ୍ରହକୁ ଧିକ୍ ! ଧିକ୍ ତୋର ସେ ମାସକର କୁହୁ ସାଧନାକୁ । ବେକୁର୍ କାହିଁକା ! ଠିକ୍‌ଭାବେ ଇଂଲିଶ୍ରେ ରେ ଛାର ଦସ୍ତଖତଟିଏ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ତୁ ଯୋଗ୍ୟ ହେଲୁ ନାହିଁ !

ଗୋଲକ ବିହାରୀ ହୁଏତ ଭୁଲିଗଲେ ଯେ ସେ ନିଜ ଘରେ ନୁହଁ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଭିତରେ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁଠି ଉପସ୍ଥିତ ଅସଂଖ୍ୟ ଇତର ମଣିଷ ।

ଆଉ ଅଳ୍ପ ଦିନ ପରେ ଚାକିରିରୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଯାଉଥିବା ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଇହକାଳର ଓ ଏପରିକି ପରକାଳର ବି ପରମ ସାଥୀ ସରସ୍ୱତୀଙ୍କ ସମ୍ମାନ ଅପେକ୍ଷା ନିଜ ମନର ଗ୍ଲାନିଟା ହିଁ ଯେମିତି କି ବେଶୀ ବଡ଼ ଥିଲା ! କ୍ଷୋଭ ପ୍ରକାଶ କଲାବେଳେ ସେ ନିଜ କଣ୍ଠସ୍ୱରକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରଖିଲେ ନାହିଁ । ବ୍ୟାଙ୍କ୍‌ରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ କର୍ମଚାରୀ ଓ କାଉଣ୍ଟର ଗୁଡ଼ିକ ସାମନାରେ ଥିବା ଲୋକମାନେ ଅନାଇବାକୁ ସରସ୍ୱତୀ ଟିକିଏ ଘୁଞ୍ଚିଯାଇ ତଳକୁ ମୁଣ୍ଡ ପୋତିଦେଲେ ।

ଅନୁପଙ୍କୁ ସେ ପରିଚିତି ଭାରି ଓଜନିଆ ଓ ଅସହ୍ୟ ଲାଗିଲା । ନିଜ ସ୍ୱାମୀ ଦ୍ୱାରା ବି ହେଉ ପଛେ ଏ ମାଟିର, ମା'ପରି ଜଣେ ମହିଳା ଇଂଲିଶ୍ରେ ଠିକ୍‌ଭାବେ ଦସ୍ତଖତ କରିନପାରିବାରୁ ଅସଂଖ୍ୟ ଅତିହ୍ନା ଲୋକଙ୍କ ଗହଣରେ ଭସିତ ହେବା ଘଟଣା ତାଙ୍କ ଦେହରେ ଗଲାନାହିଁ । ତାଙ୍କ ବାପା କେବେ ତାଙ୍କ ମା'ଙ୍କ ପ୍ରତି ସାମାନ୍ୟ ଅଶୀର୍ବାଦ ବ୍ୟବହାର କରିଥିବା ବିଷୟ ସେ ମନେ ପକାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେ ବିସ୍ମିତ ହେଲେ, ଲୋକମାନେ

ଧର୍ମପତ୍ନୀଙ୍କ ସହ ଏହିପରି ବ୍ୟବହାର ମଧ୍ୟ କରିପାରନ୍ତି, ତାହା ପୁଣି ଗୋଟିଏ ବିଦେଶୀ ଭାଷାର ଲିପିରେ ଦସ୍ତଖତ କରିବାର ଅପାରଗତା ପାଇଁ !

ଅନୁପ ଠିଆ ହୋଇଯାଇ ଗୋଲକ ବିହାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ : ମା' କଣ ଓଡ଼ିଆରେ ଦସ୍ତଖତ କରି ଜାଣନ୍ତି ନି ?

ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କର ଆଖି ଦୁଇଟି ଏପରି ଚମକି ଉଠିଲା ଯେମିତି କି ତାଙ୍କ ଆଖି ହିଁ ସାରା ଆକାଶ ଓ ସେଥିରେ ଫୁଟି ଯାଇଛନ୍ତି ଅସଂଖ୍ୟ ଚକଚକ ତାରା ! ସେ କହିଲେ - ଓଡ଼ିଆରେ ? ହଁ, ଜାଣନ୍ତି, ଜାଣନ୍ତି ।

ଅନୁପ କହିଲେ - ତେବେ ଏ ଉତ୍ତରୀଣ ବୟସରେ ସେ ଜଂଲିଶ୍ରେ ଦସ୍ତଖତ କରିପାରୁନାହାନ୍ତି ବୋଲି ଆପଣଙ୍କ ମନରେ ଏତେ ଗ୍ଳାନି କାହିଁକି ? ସେ ନିଜର ମାତୃଭାଷା ଭଲରୂପେ ଜାଣିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଏକ ବିଦେଶୀ ଭାଷାରେ ଦସ୍ତଖତ କରିବାକୁ ଶିଖିପାରିଲେ ଆପଣ କାହିଁକି ଗୌରବାନ୍ୱିତ ବୋଧ କରିବେ ? ଅନ୍ୟ ଦେଶର ଭାଷାଟିଏ ଜାଣିବାକୁ ସେ ଇଚ୍ଛା କରିନାହାନ୍ତି ବା ଅନ୍ୟ ଲିପିରେ ଦସ୍ତଖତ କରିପାରିଲେନି ବୋଲି ଆପଣ କାହିଁକି ଏତେ କ୍ଷୁବ୍ଧ ? ଅଥଚ ଆମ ଦେଶର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୁରୁଷ ଆଶା ରଖେ ତା' ସ୍ତ୍ରୀ ସାରା ଜୀବନ ପତିବ୍ରତା ହୋଇ ରହିଥାଉ; ଅନ୍ୟ ପୁରୁଷକୁ ଆଡ଼ ଆଖିରେ ସୁଦ୍ଧା ନଚାହୁଁ !

ଭଦ୍ରଲୋକ ମୁଣ୍ଡ ଡଳକୁ କଲେ ଓ ସରସ୍ୱତୀ ମୁଣ୍ଡ ଉଠାଇଲେ । ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ସେ ଥୋଇଦେଇଥିବା କଲମଟିକୁ ଅନୁପ ବଢ଼ାଇଦେଲେ ତାଙ୍କରି ଆଡ଼କୁ ।

ଗୃହଗତ୍ତୁ

ମାଧବୀର ଭାବନାର କ୍ରମ ଘନଘନ ଭାଙ୍ଗି ଯାଉଥିଲା । ଗୋଳିଆମିଶ୍ରା ହେଇ ଯାଉଥିଲା । ନିଜ ଭାବନାରେ ହିଁ ନିଜେ ଭୟଭୀତ ହୋଇପଡ଼ି ମୁହଁମୁହଁ ମନ ତା'ର ବାଉଳା ଧରି ଯାଉଥିଲା । ସେ ଖାଲି ଭିଣିଭିଣି ହୋଇ ବାର ବର୍ଷ ବୟସର ଚାକର ଟୋକାକୁ କହିଲା - ତତେ କହିଲି ପରା, ଶୀଘ୍ର ଖାଇ ଦେ' । ତୁ କ'ଣ ଏତେ ସମୟ ନଖାଇ ରହିପାରିବୁ ଯେ ଦାନ୍ତ ଦେଖେଇ 'ଥାଉ' ବୋଲି ସୁନାପିଲାଟା ପରି କହି ଦେଉଛି ! ଶୀଘ୍ର ଖାଇଦେଇ ବାସନ ଉଠାଇ ରଖ୍ ଦେଇଥା' । ଫେରିଲେ ଧୋଇବୁ । ମୁଁ ପରେ ଖାଇବି । ଫେରିଲେ ।

ଚାକର ଟୋକାଟି ଖାଉଥିବା ଭିତରେ ମାଧବୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଇଗଲା । ପିନ୍ଧିଲା ଢିଲାଡ଼ାଲା, ଅଥଚ ଦେହକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଆବୃତ୍ତ କରିପାରିବା ଭଳି ଶାଳୀନ ସାଲୁଆର, କାନିଜ । ଛାତି ଉପରେ ସମନ୍ୱ ସଜାଇ ପକାଇଲା ଏକ ସୁନ୍ଦର ଓ ଦୀର୍ଘ ଦୋସଡ଼ା । ଦର୍ପଣ ଆଗରେ ନିଜକୁ ସେ ଆବିଷ୍କାର କଲା ଏକ ନୀଳପରୀ ରୂପରେ । ମୁହଁରେ ଲଗାଇଲା ଏକ ନାମୀ କଂପାନୀର ଦାମୀ କ୍ରିମ୍ । ଘଷିଲା ମୁହଁ ସାରା । ତା'ପରେ ମୁହଁରେ ଦେଲା ହାଲ୍‌କା ପାଉଡ଼ରର ପ୍ରଲେପ । ଲିପ୍‌ଷ୍ଟିକ୍ ବାହାର କରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ, କଣ ଭାବି, ନ ଲଗାଇ ରଖିଦେଲା । ତା'ର ଇଷ୍ଟ ବକ୍ର କମନୀୟ ଭୂରୁର କୃଷ୍ଣ ବର୍ଣ୍ଣକୁ ଅଧିକ ଘନ କରିବା ପାଇଁ ବାହାର କଲା ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ କଂପାନୀର ପେନ୍‌ସିଲ । ଭୁଲତା ଉପରେ ଥରେ ବୁଲାଇଲା ମଧ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ପୁଣି ପେନ୍‌ସିଲକୁ ରଖିଦେଲା ଯଥା ସ୍ଥାନରେ । ରଡ଼ିକରି ପଚାରିଲା - କି'ରେ ! ରେଡ଼ି ହେଲୁଣି କି ନାହିଁ ?

ଚାକର ଟୋକା, ତା'ର ପୂରା ନାଁ ରକ୍ତନିଧି ରାଉତ, ଯଦିବା ଘରେ ସମସ୍ତେ ତାକୁ ରକ୍ତ ବୋଲି ଡାକନ୍ତି, ପାଖକୁ ଆସି ଉଲ୍ଲାସ ସହକାରେ କହିଲା : ମୁଁ ରେଡ଼ିଡ଼ି ।

ମାଧବୀ ଦର୍ପଣ ଉପରୁ ମୁହଁ ଫେରାଇ ତା' ମୁହଁକୁ ଦେଖିଲା ଓ କହିଲା- ରେଡ୍‌ଡି ନାହିଁ କି ରାଓ ନାହିଁ; ତୁ ଯେଉଁ ରାଉତକୁ ସେଇ ରାଉତ । ତତେ ଯେତେ ମାଠିଲେ କଣ ହବ ? ତୁ ତ ସେଇ ଦରପୋଡ଼ା କାଠ ହେଇ ରହିଗଲୁ । ଏଇ ଦର୍ପଣରେ ଦେଖିଲୁ, ତୋ ଗାଲରେ କେମିତି ତରକାରି ଲାଗିକରି ରହିଛି । କହିଲା କଣ ନା, ମୁଁ ରେଡ୍‌ଡି । ଦେବି ଯେ ଗୋଟେ କାରାଟେ ଲାତ, ଛାଡ଼ିଯିବ ତୋ ଗମାତ ! ଯା' ଭଲକରି ସେ ପୋଡ଼ା ମୁହଁ ଧୋଇ ଜଳ୍ପି ଆ' ।

ରଙ୍ଗ ପୁଣିଥରେ ମୁହଁ ଧୋଇ ଆସିବା ପରେ ମାଧବୀ ତାକୁ ଗାମୁଛା ଦେଲା ପୋଛି ହେବାକୁ ଓ ପଚାରିଲା - ପାଉଡ଼ର ଲଗାଇବୁ କି'ରେ ?

ରଙ୍ଗନିଧି ମୁଣ୍ଡ ଲାଡ଼ି ହଁ କଲା ।

ମାଧବୀ କହିଲା - ଉଁ ! ଯାହା ତ ଦୁଶ୍‌ହୁ ! ହଉ, ନେ ବୋଲି ହ' । ଶୀଘ୍ର ! ଏଇ ହଳକ ତୋ'ର ସବୁଠୁ ଭଲ ଯେଷ୍ଟ, ସାର୍ଟ ତି ? ମାସକୁ ଥରେ ଭଲ ସଫା କରୁଆ'କୁ !

ମାଧବୀ ତାଲା, ଚାବି ଯୋଗାଡ଼ କଲାବେଳକୁ ବି ରଙ୍ଗର ପାଉଡ଼ର ବେଶ ହେବା ସରିନି । ତା' ହାତକୁ ହଡ଼ହଡ଼ିଆ ଟାଣିଦେଇ ମାଧବୀ କହିଲା - ଚାଲେମ ବେଗି ! ସିଆଡ଼େ ଉଛୁର ହେଲାଣି ।

ଦରଜାରେ ତାଲା ଲଗାଇ ଦୁହେଁ ଗେଟ୍ ପାଖକୁ ଆସିଲେ । ଗେଟ୍‌ରେ ମଧ୍ୟ ତାଲା ଲଗାଇଲା ମାଧବୀ । ଉତ୍ତରପଟ ପଡ଼ିଶା ଘରର ମାଉସୀ ତାଙ୍କ ଗେଟ୍ ଭିତରପଟେ ଠିଆ ହେଇଥିଲେ । ପଚାରିଲେ - ଏ ରାତି ଆଠଟା ବେଳକୁ ଏତେ ତରତରରେ କୁଆଡ଼େ କି ମାଧବୀ ?

ମାଧବୀ ପ୍ରଥମେ ଶକ୍ତି ଗଲା । ରଙ୍ଗ ଚାହିଁଲା ତା' ମୁହଁକୁ । ଛେପ ଢୋକି ମାଧବୀ ସ୍ବାଭାବିକ ସ୍ବରରେ ଉତ୍ତର ଦେଲା - ବିଜିପୁର ଛକ ପାଖକୁ ଟିକିଏ ଯାଉଛୁ । ଏଇ ସାଂଗେ ସାଂଗେ ଫେରି ଆସିବୁ ।

ମାଉସୀ ପୁଣି ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ବାପା ବୋଉ ପରା ବାଲୁଗାଁ ଗଲେ ?

: ହଁ । ସଂଧ୍ୟା ସାତଟା ବେଳେ । ବଡ଼ ଭାଇନା ଗାଡ଼ି ଧରି ଆସିଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ନେବାକୁ । ସେଇଠି ଭାଇନାଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋଟେ ପ୍ରସ୍ତାବ ପଡ଼ିଛି ତ, ବାପା-ବୋଉ ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଛନ୍ତି । କାଲି ସକାଳେ ଦେଖାଦେଖ କରି ଉପରବେଳାକୁ ଫେରି ଆସିବେ । ମାଧବୀ କହିଲା ।

ମାଉସୀ କହିଲେ - ଘରେ କେହି ନାହାନ୍ତି । ଯୁବତୀ ଝିଅଟେ, ରାତି ହେଲାଣି, ଆଉ ଛକ ଆଡ଼େ ଯିବାକୁ କାହିଁକି ବାହାରିଲ ? ଆଜିକାଲି ବରହମୟୁରର ପରିଚ୍ଛିତ ଭଲ ନାହିଁ । ହଉ, ଜଳ୍ପି ଫେରି ଆସିବ ।

‘ହୁଁ’ କହୁ କହୁ ମାଧବୀ ମୁହଁ ବୁଲାଇ ସାରିଥିଲା । ସେ ଖୁବ୍ ତରତରରେ ହୁଁ ଥିଲା । କାଳେ ଡେରି ହେଇଯିବ ! ଗୋସାଣି ନୂଆଗାଁ ମୁଖ୍ୟ ରାସ୍ତାରେ ପହଂଚିବା କ୍ଷଣି ସେ ଚିଲ୍ଲେଇଲା - ଏ’ ରିକ୍ଷା !

ରିକ୍ଷା ବାଲା ବିପରୀତ ଦିଗରେ ଚାଲି ଯାଉଥିଲା । ଡାକ ଶୁଣି ଫେରିଲା । ମାଧବୀ ତାକୁ ନିଠେଇ ଚାହିଁଲା । କହିଲା - ନା, ତୁ ନାହିଁ । ଯା’ ।

ରିକ୍ଷାବାଲା କିଛି ବୁଝି ନପାରି, ଶୂନ୍ୟକୁ ହାତ ଟେକିଦେଇ, ଫେରିଗଲା ।

ମୁଖ୍ୟ ରାସ୍ତାରେ ବିଜିପୁର ଆଡ଼କୁ ବୁଡ଼ି ଗତିରେ ଚାଲୁ ଚାଲୁ ସାମନା ପଟୁ ଆସୁଥିବା ରିକ୍ଷାକୁ ଅଟକାଇଲା ମାଧବୀ । ବୁଢ଼ା ଲୋକଟିଏ । ଭାରି କାକୁସ୍ଥ ଓ ନିରୀହ ଦିଶୁଥାଏ । ମାଧବୀ ଅତି କୋମଳ ସ୍ଵରରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା - ଯିବ କି ମଉସା ? ପଚାରିଲା ଓ ଉତ୍ତରକୁ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ରଜ ସହ ରିକ୍ଷାରେ ବସିଯାଇ କହିଲା-ଚାଲ । ଘୁରାଅ ତମ ରିକ୍ଷା ।

ରିକ୍ଷା ଚାଲିଲା । ରଜ ପଚାରିଲା - ତୁମେ ପଡ଼ିଶା ଘରର ମା’କୁ ମିଛ କଥା କାହିଁକି କହିଲ ନାନା ? ସେ ଯଦି ସତ କଥାଟା ଜାଣି ଯିବେ, କଣ ହବ ?

: ଖମ୍ବଆକୁଟା ହବ । ତତେ କାହିଁକି ଏତେ ଚିନ୍ତା ? କହିଲା ମାଧବୀ ।

: ମା, ବାବୁ କାଲି ବାଲୁଗାଁରୁ ଫେରିଲେ ସେ ଯଦି କହିଦେବେ, କଣ କରିବ ? ପଚାରିଲା ରଜନିଧି ।

: ତା’ ହେଲେ ମୁଁ ବୋଉକୁ ସବୁକଥା ଖୋଲି କହିଦେବି । କହିଦେବି ମୁଁ ସିନେମା ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଥିଲି । ରଜ ନାହିଁ ନାହିଁ କରୁଥିଲା । ମୁଁ ତାକୁ ବାଧ୍ୟକରି ସାଂଗରେ ନେଲି । ତା’ର କିଛି ଦୋଷ ନାହିଁ । ହେଲା ? ମାଧବୀ କହିଲା

ମାଧବୀର ଭାରି ମନ ଥିଲା ସେ ସିନେମାଟି ଦେଖିବାକୁ । ଯୁଦ୍ଧ ଉପରେ ନିର୍ମିତ ସେ ସିନେମା । ଖୁବ୍ ଚହଳ ପକାଇଥିଲା । ପ୍ରଥମ ଥର ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ସିନେମାଟି ଖେଳିଥିଲା ପରମଜ୍ୟୋତି ହଲ୍‌ରେ । ମାଧବୀର ସେତେବେଳେ ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀ । ବୋର୍ଡ଼ ପରୀକ୍ଷା ଥିଲା ଦୁଇ ମାସ ପରେ । ଦେଖୁ ନ ପାରି ଅକଥନୀୟ ବେଦନାରେ ମନ୍ତ୍ର ହେଇଯାଇଥିଲା ତା’ ହୃଦୟ । ପରୀକ୍ଷା ସରିବା ଯାଏ ସିନେମାଟି ଚାଲିଥିଲେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଦେଖିଥା’ନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ପରୀକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଚାଲିଗଲା । ଭାରି କଟିପିଟି ଲାଗିଥିଲା ମାଧବୀକୁ । ଏଥର ପୁଣିଥରେ, ପ୍ରାୟ ଦେଢ଼ ବର୍ଷ ପରେ, ସିନେମାଟି ଲାଗିଛି ଶକ୍ତି ହଲ୍‌ରେ । ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଆଉଥରେ ସେଇ ସିନେମାଟି ଆସିବ ବୋଲି ମାଧବୀ ସ୍ଵପ୍ନରେ ସୁଦ୍ଧା ଭାବି ପାରିନଥିଲା । କାଶ୍ମୀରର କାର୍ଗିଲ୍, ଦ୍ରାସ ଓ ବାଟାଲିକ୍ ଠାରେ ଭାରତ-ପାକିସ୍ତାନ ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗିଥିବାରୁ ହୁଏତ ତାହା ସମ୍ଭବ ହେଲା । ଓଡ଼ିଶାର କେତେଜଣ ବୀର

ଯଥାନ ସହିତ ହେଉସାରିଥିବାରୁ, ଦ୍ଵିତୀୟ ଥର ପଡ଼ିଥିଲେ ବି, ସିନେମାଟି ଦେଖିବାକୁ ଲୋକମାନେ ବେଶ୍ ଭିଡ଼ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଚାରିଦିନ ତଳେ ପ୍ରିୟା କହିଥିଲା ମାଧବୀକୁ । ଦୁଇଦିନ ତଳେ ଫେର୍ ଫୋର୍ କରି ଜଣାଇଲା, ଏଗାର ତାରିଖଟା ଶେଷ ଦିନ । ବାର ତାରିଖ ଦିନ ନୂଆ ସିନେମା ଲାଗିଯିବ ଶକ୍ତିରେ । ମାଧବୀର ମୁଣ୍ଡ ଝାଙ୍କି ଝାଙ୍କି କଲା । ଏଥର ମଧ୍ୟ କଣ ଦେଖି ପାରିବନି ଯୁଦ୍ଧ ସିନେମାଟିକୁ ! ସୀମାନ୍ତରେ, କାର୍ଗିଲରେ, ତା' ସାନ ଭାଇନା ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ଜନ୍ମଭୂମିର ମହିମା ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ରଖିବାକୁ କେମିତି ଜୀବନକୁ ପାଣି ଛଡ଼ାଇ ଲଢ଼େଇ କରନ୍ତି, ଜାଣି ପାରିବନି ? ପ୍ରିୟା ଘରକୁ ଯାଉଛି ବୋଲି, ବୋଉକୁ କହି, ମ୍ୟାଟିନୀ ଶୋ'ରେ ଦେଖିଦେବ ଭାବିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ପ୍ରିୟା ଫୋର୍ କରିବା ଦିନ ହିଁ ବଡ଼ଭାଇନା ଆସିଗଲେ ବାଲୁଗାଁରୁ ।

ସେଦିନ ଛୁଲାଉ ନଅ ତାରିଖ । ବଡ଼ ଭାଇନା ଆସିଗଲେ । ବାଲୁଗାଁରେ ସେ ପୋଲିସ୍ ସବ୍-ଇନ୍ସପେକଟର । ବାଲୁଗାଁରେ ତାଙ୍କର ଝିଅଟିଏ ପସନ୍ଦ ହେଇଛି । ଚିତ୍ତୁଡ଼ି ଘେରିରୁ ଚିଲିକାକୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ଚଳାଇଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ଦମନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ମେ' ଅଣ୍ଟାବିଶି ତାରିଖରେ ସୋରଣ ଠାରେ ଯଦି ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ନ ହେଇଥାନ୍ତା ତେବେ ଛୁନ୍ ଆରମ୍ଭରେ ନିର୍ବନ୍ଧ ଏବଂ ଶେଷ ତିଥିରେ ଭାଇନାଙ୍କର ବାହାଘର ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତା । ସାନ ଭାଇନା ସୈନ୍ୟ ବିଭାଗରେ । ଏଣେ ସୋରଣ ଗୁଳିକାଣ୍ଡରେ ନିରୀହ ମହାତ୍ମୀଙ୍କ ବୀରତ୍ଵ ମରିଯିବା ପରେ ବଡ଼ ଭାଇନାକୁ ଆଉ ଫୁରୁସତ୍ ନଥିଲା ଓ ତେଣେ କାର୍ଗିଲ ସେକ୍ଟରରେ ବେହିଆ ପାକିସ୍ତାନୀ ଅନୁପ୍ରବେଶକାରୀଙ୍କ ସହ ଲଢ଼ୁଥିଲା ସାନ ଭାଇନା । ତେଣୁ ଚତୁର୍ମାସ୍ୟା ପୂର୍ବରୁ, ଶେଷ ତିଥିରେ ବାହାଘର ହେବା ଆଉ ସମ୍ଭବ ନଥିଲା ।

ଏଗାର ତାରିଖ ଦିନ ଭାଇନା ପୁଣିଥରେ ଆସିଲେ ବାପା ଓ ବୋଉ ତା'ଙ୍କ ସହିତ ବାଲୁଗାଁ ଯାଇ ଝିଅଟିକୁ ଦେଖି ଆସିବେ ବୋଲି ଠିକ୍ ହେଲା । ବୋଉ କହିଲା- ନଭେମ୍ବର, ଡିସେମ୍ବର ଆଡ଼କୁ ବାହାଘର କରିଦେଲେ ହେବ । ଭାଇନା ମନା କଲେ । କହିଲେ - ଅନେକଟି ମସିହାଟା ଆମ ପାଇଁ ଶୁଭ ନୁହେଁ । ସୋରଣ ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ହେତୁ ମତେ କେତେ ହଜାରଟା ହରକତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ତେଣେ କାର୍ଗିଲରେ ଲଢ଼େଇ କରୁଛି ବୀରେନ୍ଦ୍ର । ତେଣୁ ଦୁଇ ହଜାର ମସିହା ଜାନୁଆରୀରେ ବରଂ ବାହାଘର କରାଯାଇପାରେ ।

ଭାଇନାଙ୍କର ବାହାଘର ହେଉ ବା ନହେଉ, ଏଗାର ତାରିଖ ଦିନ ବାପା-ବୋଉ ତା'ଙ୍କ ସହ ବାଲୁଗାଁ ଚାଲିଗଲେ, ଯେମିତି ହେଉ ସିନେମାଟା ଦେଖିଦେବ ବୋଲି ମାଧବୀ ମନେ ମନେ ସ୍ଥିର କରିନେଲା ।

କାରଗିଲ୍ ଠାରେ ପାକିସ୍ତାନୀ ସୈନ୍ୟଙ୍କ ସହ ଲଢ଼େଇ କରୁ କରୁ ଜୁଲାଇ ପାଞ୍ଚ ତାରିଖ ଦିନ ପ୍ରାଣ ବଳି ଦେଇଥିଲେ ଶ୍ରୀନିବାସ । ତା'କର ମର ଶରୀରକୁ ବ୍ରହ୍ମପୁର ଅଣାଯାଇଥାଏ ବୋଲି ଭାଇନା ଆସିଥିଲେ ନଅ ତାରିଖ ଦିନ । ବ୍ରହ୍ମପୁରର ରାଷ୍ଟ୍ରାଦାଟ ମାନଙ୍କରେ ସେଦିନ ନାହିଁ ନଥିବା ଭିଡ଼ । କୋଳାହଳ, ଜୟ ଜୟକାର, ଜିନ୍ଦାବାଦ୍ ଧ୍ବନିରେ ମୁଖରିତ ହୋଇ ଉଠିଥାଏ ବ୍ରହ୍ମପୁର ସହର । ସହରର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ, ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ, ହଜାର ହଜାର ବ୍ରହ୍ମପୁରବାସୀ ସଜଳ ନେତ୍ରରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତି ଭାରତର ବୀର ସନ୍ତାନ, ଗଞ୍ଜାମର ଗୌରବ ସହିତ ଶ୍ରୀନିବାସଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବା ପାଇଁ ।

ବଡ଼ଭାଇନା ଯୋଗଦେଲେ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ । ଗଲେ ଶ୍ରୀନିବାସଙ୍କ ଗାଁକୁ; ଜଗଦଳପୁର । ଶ୍ରୀନିବାସଙ୍କ ଶେଷକୃତ୍ୟ ସଂପନ୍ନ ହେବାବେଳେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ ଚିତାଗ୍ନି ନିକଟରେ । ଫେରିବା ପରେ ଛଳଛଳ ଆଖିରେ, ବାଷ୍ପରୁଦ୍ଧ କଣ୍ଠରେ ଭାଇନା କହିଲେ- ଫେବୃୟାରୀ ୨୪ରେ ବିବାହ କରିଥିଲା ହତଭାଗା । ବିବାହର ମାତ୍ର ପାଞ୍ଚ ଦିନ ପରେ ଡ଼କରା ପାଇ ଫେରି ଯାଇଥିଲା କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରକୁ । ପାଞ୍ଚ ଦିନ କେବଳ ! ଆଉ ଚାରି ମାସ ପରେ ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷେତ୍ରରୁ ଫେରିଲା ତା ନିର୍ଜୀବ ଶରୀର ! ଜୀବନ ପ୍ରତି କି ଯେ ଦାରୁଣ ଉପହାସ ନୁହେଁ ! ଜୀବନ ସତରେ ପାଣି ଫୋଟକା ! ତା' ଚିତାଗ୍ନି ପାଖରେ ଲକ୍ଷେ ଲୋକ ଖାଲି ହାୟ, ହାୟ; ବାଃ ବାଃ କରୁଥିଲେ ! କିନ୍ତୁ ସିଏ କଣ ଆଉ ଅଛି ? ଦେଶ ପାଇଁ ଜୀବନ ଦେଇ ଚାଲିଗଲା ଚିରଦିନ ପାଇଁ ।

ସାନ ଭାଇନାଙ୍କ ସାଙ୍ଗ ଶ୍ରୀନିବାସ । ସେ ଦୁହେଁ ଘରେ କାହାକୁ କିଛି ନ ଜଣାଇ ସୈନ୍ୟ ବିଭାଗରେ ଚାକିରି କରିବା ପାଇଁ ଇଞ୍ଜରଭିଡ଼ ଦେଇଥିଲେ । ଅଠାଅଶୀ ମସିହାରେ ଦୁହେଁ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଥିଲେ ଭାରତୀୟ ସେନା ବାହିନୀରେ ।

ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ଦୁଇ ବନ୍ଧୁ ଲଢୁଥିଲେ କାର୍ଗିଲ୍ ସେକ୍ଟରରେ । ପାକିସ୍ତାନୀଙ୍କ ସହ ଲଢ଼େଇ କରୁ କରୁ ସହିଦ ହୋଇଗଲେ ଶ୍ରୀନିବାସ । ସାନ ଭାଇନା ଲଢ଼େଇ ଜାରି ରଖିଛି । ଶ୍ରୀନିବାସମାନେ, ସାନ ଭାଇନାମାନେ ଶତ୍ରୁପକ୍ଷ ସହ କିପରି ଲଢୁଛନ୍ତି ସେକଥା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଯୁଦ୍ଧ ସିନେମାଟି ଦେଖିବାର ଅଦମନୀୟ ଆଗ୍ରହ ଥିଲା ମାଧବୀର ମନରେ । ବଡ଼ ଭାଇନା ବାଲୁଗାଁ ଫେରିଯାଇ ପୁଣି ଆସିଲେ ଏଗାର ତାରିଖରେ । କିନ୍ତୁ ଏତେ ଡେରିରେ ଆସିଲେ ଯେ ବାପା ବୋଉ ଯଥାଶୀଘ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବାହାରୁ ବାହାରୁ ସଂଧ୍ୟା ସାତଟା ବାଜିଗଲା ।

ସେମାନେ ଯିବା ସାଂଗେ ସାଂଗେ ମାଧବୀ ଫୋନ୍ କଲା ପ୍ରିୟା ପାଖକୁ । ପ୍ରିୟାର ଘର ଶକ୍ତି ସିନେମା ହଲ୍‌ର ପୂରା ପାଖରେ । କିନ୍ତୁ ଗୋସାଣି ନୂଆଗାଁରୁ ଶକ୍ତି ହଲ୍ କ'ଣ କମ୍ ଦୂର ବାଟ ? ତେଣେ ପ୍ରିୟା ତା' ଭାଇ ସହିତ ଟିକଟ କାଟି ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବ ।

ସମୟ ହେଲାଣି । ବ୍ୟସ୍ତ ହେଉଥିବ । ରିକ୍‌ସା ଆହୁରି ବିଜିପୁର ଛକ ପାଖରେ ପହଂଚିନି । ମାଧବୀ ଅଳି କଲା ଭଳି କହିଲା - ଟିକିଏ ଜୋରରେ ଚଳାଅ ମଉସା !

ଏଣେ ରକ୍ଷନିଧିର ବାହୁ ଘଷି ହେଉଥାଏ ମାଧବୀର ବାହୁରେ । ଭଲ ଲାଗୁ ନଥାଏ ତାକୁ । ତା' ଉପରେ ପୁଣି ସମତଳ ରାସ୍ତାରେ ରିକ୍‌ସା ସାବଲୀଳ ଭାବେ, ମନ୍ଦର ଗତିରେ ଚାଲିଥିବା ସବେ ଅନାବଶ୍ୟକ ଭାବେ ଅଧିକ ହଲୁଥାଏ ରକ୍ଷନିଧି । ଥରେ ଥରେ ଅତର୍କିତ କେଟି ଦେଉଥାଏ ତା' କହୁଣି ମାଧବୀର ଅଣ୍ଟା ପାଖରେ ।

ମାଧବୀ ବିରକ୍ତ ହେଲା - ହେଃ, ତୁଛାଟାରେ କାହିଁକି ଏତେ ହଲୁତୁ ?

ରକ୍ଷନିଧି ସେ ବିରକ୍ତିକୁ ବାଆଁରେଇ ଦେଇ ଓଲଟି ପ୍ରଶ୍ନ କଲା - ବରହମପୁରର କ'ଣ ଭଲ ନାହିଁ ବୋଲି ପଡ଼ିଣା ଘରର ମା' କହିଲେ କି ନାନୀ ? ପରିକ୍ଷିତି ବୋଇଲେ କ'ଣ ?

: ପରିକ୍ଷିତି ବୋଇଲେ ଖମ୍ବୁଆଳୁ । ତୁ ତୁମ୍ଭ କରି ବସ୍ । କହିଲା ମାଧବୀ ।

ଷୋହଳ ବର୍ଷର ଝିଅ । ଏଇତ ମାତ୍ର ଚାରିମାସ ତଳେ ଷୋହଳ ପୂରି ସତର ଚାଲିଲା । ପୁଅ ତୁ ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ଯାଇ ଦ୍ଵିତୀୟ ବର୍ଷ ହେଲା । ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ଜନ୍ମ । ଗୋସାଣି ନୂଆଗାଁରେ ଘର । ନହୁଳା ବୟସୀ ହେଲେ ବି ଭାରି ନିର୍ଜୀବ ଥିଲା ମାଧବୀ । ଶୈଶବ କାଳରୁ ହିଁ ସିଏ କଂସାରି ଘରର ପାରା । ତା'ର ଭାଇ ଦୁଇଜଣ ଥିଲେ ବଡ଼ି ବିଲଡ଼ର, ଡ୍଱େଙ୍ଗ ଲିଫଟର । ଏବେ ଜଣେ ପୋଲିସ୍ ଅଫିସର ଓ ଅନ୍ୟଜଣେ ସୈନ୍ୟ ବିଭାଗରେ । ତା' ଭାଇମାନଙ୍କୁ ଗୋସାଣି ନୂଆଗାଁରେ ସମସ୍ତେ ଖାତିର ଦେଖାନ୍ତି । ମାଧବୀର ଟିକିଏ କିଛି ଅସୁବିଧା ହେଲେ ତାକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିବେ ଶହ ଶହ ଦଶାମାର୍କୀ ଯୁବକ । ଗୋସାଣି ନୂଆଗାଁ ପିଲାଙ୍କର ଅଖଣ୍ଡ ପ୍ରଭାବ ଅଛି ସାରା ସହରରେ । ତା'ର ଦୁଇ ଭାଇଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ବି ଜାଣନ୍ତି ସହରର ଅନେକ ବାସିନ୍ଦା । ଅଧିକାଂଶ ପୋଲିସ୍ ଅଫିସରଙ୍କ ସହ ମଧ୍ୟ ରହିଛି ତାଙ୍କର ଘରୁଆ ସଂପର୍କ । ତା'ଛଡ଼ା ବ୍ରହ୍ମପୁରର ପରିକ୍ଷିତି କଣ ବା ଖରାପ ହେଉଛି ? ପଡ଼ିଣା ଘର ମାଉସୀ ଘରେ ଥାଇ କେତେ କଥା ବା ଜାଣି ପାରିବେ ? ସେ ବା କାହିଁକି ଜାଣିବେ ଝିଅମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବ୍ରହ୍ମପୁର କେତେ ନିରାପଦ ସ୍ଥାନ !

ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢ଼ିବା ବେଳେ ପ୍ରିୟା ଥିଲା ବାରିପଦାରେ । ତା' ବାପାଙ୍କର ବ୍ରହ୍ମପୁର ବଦଳି ହେବାରୁ ପୁଅ ତୁ ପ୍ରଥମ ବର୍ଷଠାରୁ ସେ ମାଧବୀ ସାଂଗରେ ପଢୁଛି । ପ୍ରିୟା ତା'ର ପ୍ରିୟ ସାଂଗ । ଏବେ ଦିନେ ପ୍ରିୟା କହୁଥିଲା - ଓଡ଼ିଶାରେ ବାରିପଦା ଆଉ ବ୍ରହ୍ମପୁର ଏପରି ଦୁଇଟି ସହର, ଯେଉଁଠି ରାତି ଅଧରେ ବସରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଏକୃଟିଆ ଝିଅଟିଏ ନିର୍ଭୟରେ, ନିରାପଦରେ ଚାଲି ଚାଲି ବସଷାଣ୍ଡରୁ ଘରକୁ ଯାଇପାରିବ । ମାଧବୀ ସ୍ଵୀକାର କରେ

ପ୍ରିୟାର ମତକୁ । ପ୍ରକୃତରେ ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ଝିଅମାନେ ଅତି ସୁରକ୍ଷିତ । ଏଠି ପିଲାମାନେ ଦାଦାଗିରି ନିଶ୍ଚୟ କରନ୍ତି । ପିତାମରା, ହାଣ୍ଡକାଟ ଅବଶ୍ୟ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଝିଅକୁ କେହି ଆକ୍ରମଣ କରିବା ଖବର କୃତ୍ରିମ ଶୁଣିଛି ମାଧବୀ ।

ଏତେ ସବୁ ଯୁଦ୍ଧ ଉପରେ ଆଧାରିତ ସିନେମାଟି ଦେଖିବାର ସେତେ ବେଶୀ ଆଗ୍ରହ ନଥିଲେ ସେ କଦାପି ସେଭଳି ଦୁଃସାହସ କରି ନ ଥା'ନ୍ତା । ବାରବର୍ଷ ବୟସର ଚାକର ଟୋକାଟିକୁ ସାଂଗରେ ଧରି କେବେ ବି ସେ ଅତିକ୍ରା ବାହାରି ପଡ଼ି ନଥା'ନ୍ତା, ରାତି ନଅରୁ ବାର ଯାଏ ସିନେମା ଦେଖିବାକୁ ଏତେ ଦୂରରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ହଲ୍‌ରେ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ନାଁଟା ସିନା ନଅରୁ ବାର - ରାତି ଶୋ' ପ୍ରାୟ ସାଢ଼େ ଆଠଟା ପାଖାପାଖି ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ରାତି ଏଗାରରୁ ସାଢ଼େ ଏଗାର ମଧ୍ୟରେ ସରି ଯାଉଥିଲା । ଏତେ ରାତିରେ ମାଧବୀ ଯଦିବା ସହର ଭିତରେ କେବେ ବୁଲିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇନି, ତଥାପି ତା'ର ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା, ସିନେମା ଭାଙ୍ଗିଲା ବେଳକୁ ବିଭିନ୍ନ ଛକରେ ତଥାପି କେତୋଟି ଦୋକାନ ଖୋଲାଥିବ । କେହି ନା କେହି ଲୋକ ନିଶ୍ଚୟ ରାସ୍ତାଘାଟରେ ଯା'ଆସ କରୁଥିବେ । ଅନ୍ତତଃ ବୟସ୍କାଣ୍ଡକୁ, ଷ୍ଟେସନ୍‌କୁ । ପୁଣି ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗିଥିବାରୁ ଛକ ମାନଙ୍କରେ ଦଳ ଦଳ ଲୋକ ଆଲୋଚନାରେ ଲିପ୍ତ ଥିବାର ସମ୍ଭାବନା ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ବିଭିନ୍ନ ଦୋକାନରେ ଉଚ୍ଚ ଭଲ୍ଲ୍ୟମ୍‌ରେ ତଥାପି ବାଜୁଥାଇପାରେ ଗୀତ । ବର୍ଷାରତୁ ଆସି ସାରିଥିଲେ ବି ଗରମର ପ୍ରଭାବ କମି ନଥିବାରୁ କିଛି ଲୋକ ଲୁଚି ପିନ୍ଧି ଟହଲ ମାରୁଥାଇ ପାରନ୍ତି ରାସ୍ତାରେ ।

କିନ୍ତୁ ସିନେମା ଦେଖି ଫେରିଲା ବେଳକୁ ମୋଟେ କିଛି ଗହଳ ଟହଲ ନଥିଲା ସହରରେ । ହଲ୍‌ରେ, ରାତି ଶୋ'ରେ, ବେଶୀ ଲୋକ ବି ନଥିଲେ । ଚାହୁଁ ଚାହୁଁ କିଏ ସ୍କୁଟର ମୋଟର ସାଇକେଲ୍‌ରେ, କିଏ ରିକ୍‌ସାରେ, କିଏ ସାଇକେଲ୍‌ରେ ଓ କିଏ ଚାଲିଚାଲି ଚାଲିଗଲେ ନିଜ ନିଜ ବାଟରେ । ସେଇ ବୁଢ଼ା ରିକ୍‌ସାବାଲାଟି କଥା ରଖି ଅବଶ୍ୟ ଆସି ଜଗିଥିଲା । ଆଉ ବିଳମ୍ବ ନକରି ମାଧବୀ ଓ ରଜ୍ଜ ବସିଗଲେ ରିକ୍‌ସାରେ ।

ସେମାନେ ହଲ୍‌ରେ ଥିବା ଭିତରେ ଭଲକରି ଅସରାଏ ବର୍ଷା ହୋଇ ଛାଡ଼ି ଯାଇଥାଏ । କିଛି ବାଟ ଆସିବା ପରେ ମାଧବୀ ଦେଖିଲା ରାସ୍ତାଘାଟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଜନ । ସମସ୍ତ ଦୋକାନ ବଜାର ବନ୍ଦ । ସିନେମା ଦେଖିବାକୁ ଯିବା ବେଳେ କେଡ଼େ ଗହଳ ଟହଲ ଥିଲା ! ଅଥଚ ଏବେ ଏତେ ନିଷ୍ପ୍ରଭତା ! ଯିବାବେଳେ ବିଭିନ୍ନ ଦୋକାନରୁ ଭାସି ଆସୁଥିଲା ଖାଲି ଦେଶୀୟ-ବୋଧକ ଗୀତ ସବୁ । ଅପ୍ପନି ଆଜାଦୀକୋ ହମ୍ ହରଗିଲ୍ ମିଟା ସକ୍‌ତେ ନେହିଁ / ନନ୍ଦା ମୁନା ରାହା ହୁଁ / ଯେ ବତନ୍, ଯେ ବତନ୍ / କର ଚଲେ ହମ୍ ଫିବା / ଯେ ମେରେ ବତନ୍ କେ ଲୋଗୋଁ; ଏମିତି କେତେ ଗୀତ ବାଜୁଥିଲା ସଂଧ୍ୟା ଆଠଟାରେ; ସାରା ରାସ୍ତାରେ । 'କୁଛ୍ ଯାଦ୍ ଉନ୍ନେ ଭି କରନା, ଯୋ ଲୋର୍ କେ ଘର୍ ନା ଆୟେ' ପଦଟି ଶୁଣି

ଅରି ଯାଇଥିଲା ମାଧବୀର ଦେହ; କଂପି ଉଠିଥିଲା ହୃଦୟ । ତା'ର ମନେ ପଡ଼ିଯାଇଥିଲା ଶ୍ରୀନିବାସଙ୍କ କଥା । ଆଖି ଆଗରେ ଭାସି ଉଠିଲା ତାଙ୍କର ନବ ବିବାହିତା ପତ୍ନୀ ବାସନ୍ତୀଙ୍କ କରୁଣ, ଉଦାସ ମୁହଁ ।

ବାସନ୍ତୀଙ୍କର ଶୂନ୍ୟ ସୀମନ୍ତ ଭଳି ଫାଙ୍କା ଫାଙ୍କା ସହରର ରାସ୍ତା । ମାଧବୀକୁ ଟିକିଏ ଗଉଡିଆ ଲାଗିଲା । ସାରା ସହର ଯେମିତି କି ଘଉଡ଼ି ନେଉଛି ତାକୁ ସେ ରିକ୍‌ସା ସମେତ । ରାତି ବାରଟା ବାଜିନି । ହାତ ଘଡ଼ି ଉପରୁ ଦୃଷ୍ଟି ଫେରାଇ ସେ ବଡ଼ଖୁଣ୍ଟ ତଳେ ଡେଇଁଥିବା ବେଂଗଟିକୁ ଦେଖିଲା । ଗୋଟେ ଗୋଟେ ସମୟରେ ବେଂଗଟିଏ ମଧ୍ୟ ଅତି ଆପଣାର ପରି ମନେ ହୋଇ ପାରେ ! ରଙ୍କ କିଛି କହୁ ନଥିଲା । ସେ ହୁଏତ ଭୁଲେଇବା ଆରମ୍ଭ କରି ସାରିଥିଲା । ରିକ୍‌ସାବାଲା ଯଥାସାଧ୍ୟ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଚଳାଉଥିଲା ତା' ରିକ୍‌ସା । ରିକ୍‌ସା ଚାଲିବା ବେଳର ଧଉସାଭି କି ଚେନ୍ ପାଖର କର୍କାର ଶବ୍ଦ ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ହିଁ ଶବ୍ଦ ଆସୁନଥିଲା କୌଣସି ଆଡୁ । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଶୂନ୍ୟଗୀ ।

ରିକ୍‌ସାର ହୁଡ଼ ତଳକୁ ମୁଣ୍ଡ ଝୁଙ୍କାଇ ମାଧବୀ ଦେଖିଲା ବିଜିପୁର ଛକ ଆଉ ଅଳ୍ପ ଦୂର । ଛକ ପରେ ଆଉ କିଛି ଦୂର ଗଲେ ଗୋସାଣି ନୂଆଗାଁ । କିନ୍ତୁ ସେତକ ରାସ୍ତା ସର୍ବଦା ରାତି ବେଳା ଅଧିକ ନିଛାଟିଆ । ଛିନାଛିନା ।

ଛକଠାରୁ ଅଳ୍ପ ଦୂର ଯିବାପରେ, ଡାହାଣ ପଟେ ଏକ ପ୍ରକାଶ କାଢ଼ ଓ ପୋଖରୀ ମଝିରେ ରାସ୍ତାଟିଏ ଯାଇଛି ଶାସ୍ତ୍ରୀ ନଗରକୁ । ରିକ୍‌ସା ସେଠାରେ ପହଂଚିବା ପୂର୍ବରୁ କାଢ଼ କଡ଼ରୁ ବାହାରି ରାସ୍ତା ଆଡ଼କୁ ମାଡ଼ି ଆସିଲେ ଦୁଇଜଣ ଲୋକ । ସେମାନେ ରିକ୍‌ସା ଅଟକାଇ ହ୍ୟାଣ୍ଡେଲ୍‌କୁ ଧରିଲେ । ରିକ୍‌ସାବାଲା ଟାଣିହୋଇ ରିକ୍‌ସା ଗଡ଼ାଇ ନେଇଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲା । ଜଣେ ଲୋକ ରିକ୍‌ସାବାଲାର ଛାତିରେ ଧକ୍କାଦେଇ ଠେଲି ଦେଲା । ବିଚରା ବୁଢ଼ା ଲୋକଟି ଘିଡ଼ି ଘାଡ଼ି ହୋଇ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା ଓ କଷ୍ଟମତ୍ତେ ଉଠି ତଳେ ବସି କୁଞ୍ଚେଇ ହେଲା । ରଙ୍କନିଧି ଆତଙ୍କିତ ହୋଇ ମାଧବୀର ପିଠି ପଟେ ଲୁଟାଇଲା ତା' ମୁହଁ । ଲୋକଟି ଆସି ମାଧବୀର ହାତଶ ବାହୁକୁ ଅତି ଅଶିଷ୍ଟ ଭାବେ ମୁଠାଇ ଧରିଲା । ମାଧବୀକୁ ଚାଉଁଟିନା ଲାଗିଲା । କିନ୍ତୁ ଲୋକଟିର ସେ ଆଚରଣରେ ମାଧବୀ ବିସ୍ମିତ କିମ୍ବା ବିଚଳିତ ହେଲାନି । ତେବେ ସେ ଜାଣି ପାରିଲା ଲୋକଟି ସେତେଟା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବାନ ନୁହେଁ, ଅଥଚ ମଦ ପିଇଛି । ମାଧବୀ ଲୋକଟିର ହାତଟିକୁ ଛଡ଼ାଇବାର ଚେଷ୍ଟା କଲା ନାହିଁ । ବରଂ କହିଲା ଦୃଢ଼ କଣ୍ଠରେ : ହାତ ଛାଡ଼, ମୁଁ ଓହ୍ଲାଇଛି ।

ଲୋକଟି ହାତ ଛାଡ଼ି ଦେଲା । ମାଧବୀ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ିଲା । ଜାଗାଟି ଖୁବ୍ ଶୂନ୍ୟ ଶାନ । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଶୂନ୍ୟାନର ଶୂନ୍ୟତା । ପୋଖରୀ ପଟୁ ଆସୁଛି ଏକାଧିକ ବେଙ୍ଗର ବିକଟ ରଡ଼ି, ଯେମିତି କି ଗୋଟେ ଅଡ଼ା ଭିତରେ ଗୋଡ଼ି ପୂରାଇ କିଏ ଜୋରରେ ହଲାଇଛି ଅବିରାମ । କୌଣସି ଆଡୁ କେହି ଆସୁଥିବାର ସୂଚନା ନାହିଁ । ସେପରି ଆଶା ମଧ୍ୟ

ଦେଖାଯାଉନି । ମୁଣ୍ଡ ଘୂରାଇ ଅନ୍ୟ ଲୋକଟିକୁ ଥରେ ନିଠେଇ ଚାହିଁଲା ମାଧବୀ । ଲୋକଟି ଭାରି ଅସ୍ଥିର ଜଣା ପଡୁଥିଲା । ହୁଏତ ମଦ ନିଶାରେ ଅଥବା ଛକପକ ଭାବ ହେତୁ । ମାଧବୀ ଜୋର୍ରେ ଥରେ ପବନ ଟାଣିଲା ନାକରେ । ନରମ ସ୍ଵରରେ ପ୍ରଶ୍ନକଲା - ତମେ ଦି'ଟା ବରହମାସରର ନୁହଁ କି ? ଏଠିକା ଲୋକମାନେ ନାରୀ ଜାତିର ସମ୍ମାନ କରନ୍ତି । ବିପଦରେ ପଡ଼ିଥିବା ଝିଅଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆଗେଇ ଆସନ୍ତି । ଏମିତି ଅଭଦ୍ର ଆଚରଣ ଏଠି ତ କେହି କରନ୍ତିନି ।

: ଆଇ ବୋସା, କେଉଁଠେ କଥା ! କି ସରଳିଆ ମାଲପିଲାଟାରେ ! କହିଲା ଜଣେ ! : ଟୋପ । ଭାଡୁଆ, ଲମ୍ବଙ୍ଗା, ବଜାରୀ ! ମଦ ଟୋପେ ପିଇଦେଇ ଭାରି ଅସ୍ଥିରା ପିଲା ଦେଖେଇ ହେଉଛୁ ! ଅତି ଉଚ୍ଚ ସ୍ଵରରେ କହିଲା ମାଧବୀ, ଯେମିତି ପାଖ ଆଖ ଘରର କେହି ଶୁଣି ପାରିବ । କିନ୍ତୁ ନା, କେହି କେଉଁଠାରୁ ଉଠି ଧାଇଁ ଆସିଲେନି । ସମସ୍ତେ ଶୋଇଯାଇଥିଲେ ନିଷ୍ପ୍ରସ୍ତିରେ, ନିଷ୍ପ୍ରସ୍ତିରେ ।

ଦୁଇଜଣାଯାକ ଲୋକ ଦୁଇପଟୁ ତାକୁ ଧରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲେ । ମାଧବୀ ଚିତ୍କାର କଲା - ଠିଆ ହୁଅ । ମୁଁ ବି ଗୋସାଣି ନୂଆଗାଁ ଝିଅ । ଜାଣିଛ ମୁଁ କାହାର ଭଉଣୀ ? ତୁମେ ସୁରେନ୍ଦ୍ର, ବୀରେନ୍ଦ୍ର ଦୁଇଭାଇଙ୍କର ନାଁ ଶୁଣିଛ ? ଜଣେ କାର୍‌ଗିଲ୍‌ରେ ଲଢ଼େଇ କରୁଛି । ଆଉ ଜଣେ ପୋଲିସ୍ ସର୍ବ୍‌ସ୍‌ପେକ୍ଟର !

ବାଁ ପଟର ଲୋକଟି ବ୍ୟଂଗ କଲା ଭଳି କହିଲା - ସୁରେନ୍ଦ୍ର, ବୀରେନ୍ଦ୍ର ! ଆମର ପୁଅ ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ମାମୁ ବୋଲି ଡାକିବ ।

ମାଧବୀ ଜାଣିଲା ଦୁହଁଙ୍କୁ ନିଷ୍ଠୁର ଖୁର୍ ନିଶା ହେଇଯାଇଛି । କଥା କହିଲା ବେଳକୁ ଜଣକର ଜିଭ ବାହୁଲି ଯାଉଛି । ଅନ୍ୟଜଣକ ସ୍ଥିର ହୋଇ ଠିଆ ହେଇପାରୁନି, ଲଡ଼ଖଡ଼େଇ ଯାଉଛି ତା'ର ଗୋଡ଼ । କୌଣସି କଥାକୁ ଭୟ କରିବା ଭଳି ଅବସ୍ଥାରେ ସେମାନେ ଆଉ ନାହାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ହୃଦୟ ବା ମନୋବୃତ୍ତିର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ବୃଥା । କୌଣସି ଦିଗରୁ କାହାର ଆସିବାର କିଛି ହିଁ ସୂଚନା ଜଣା ପଡୁନି । ଏମିତିରେ ନିଜକୁ ନିଜେ ରକ୍ଷା ନ କଲେ ଏବେ ଭଗବାନ ବି ନାହାନ୍ତି ।

ମାଧବୀ ତାତ୍ର ସ୍ଵରରେ ଆଦେଶ ଦେଲା - ରଜ ! ଓହ୍ଲିଯା' ।

ରଜନିଧି ଓହ୍ଲାଇଲା ରିକ୍‌ସାରୁ ।

ମାଧବୀ ତାକୁ କହିଲା- ଦୌଡ଼ି ଯା' ସାହିର ଲୋକଙ୍କୁ ଉଠେଇ ସାଂଗରେ ଆଣିବୁ !

ରଜନିଧି ଚିରିଚିରା ରଡ଼ି କରି ଧାଇଁଲା । ମାଧବୀର ଡ଼ାହାଣପଟେ ଥିବା ଲୋକଟି ରଜକୁ ଗୋଡ଼ାଇବାକୁ ଯେମିତି ଉପକ୍ରମ କରିଛି, ମାଧବୀ ତା' ଗୋଡ଼ ଆଗରେ ଦେଖାଇ

ଦେଲା ନିଜ ଗୋଡ଼ । ଲୋକଟି ତଳେ ପଡ଼ିଯାଇ ଦୁଇ ଗଡ଼ାଣି ଗଡ଼ିଗଲା । ଅନ୍ୟ ଲୋକଟି ଉହୁକି ଆସିଲା ମାଧବୀ ପାଖକୁ । ମାଧବୀ ପଛକୁ ଘୁଞ୍ଚିଯାଇ କାରାଟେ ଶୈଳୀରେ ପକାଇଲା ଏକ ଶକ୍ତ ଲାତ ଲୋକଟିର ଅଣ୍ଟାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି । ସେ ମଧ୍ୟ ଛିଟିକି ଯାଇ ପଡ଼ିଲା ପ୍ରଥମ ଲୋକଟି ଉପରେ । ଦିହେଁ ଆଉ ତୁରନ୍ତ ଉଠି ପାରିଲେନି । ଅଣ୍ଟା ସଳଖ କରି ଚଢ଼ିବେଗରେ ରିକ୍ଷା ଉପରକୁ ଚଢ଼ିଯାଇ ମାଧବୀ କହିଲା - ଚାଲ ମଉସା, ଚାଲ, ଚାଲ ।

ରିକ୍ଷାବାଲା ପ୍ରାଣମୂର୍ଚ୍ଛା ଚଳାଇଲା ରିକ୍ଷା ।

ରିକ୍ଷା ପଛପଟର ପରଦା ଟେକି ମାଧବୀ ଦେଖିଲା, ଦୂରରୁ ଗାଡ଼ିଟିଏ ଏପଟକୁ ଆସୁଛି । ଦାଉ ଦାଉ ଜଳୁଛି ସେ ଗାଡ଼ିର ଦୁଇଟି ହେଉ ଲାଇଟ । ମାଧବୀ କହିଲା - ଆଉ ଚିତ୍ତିଏ ଜୋରରେ ଚଳାଅ ମଉସା । ପଛରୁ ଆସୁଥିବା ଗାଡ଼ିର ଲୋକ ଆମକୁ ଦେଖୁ ପାରିବା ପୂର୍ବରୁ ମୋର ଘରେ ପହଞ୍ଚିଯିବା ନିହାତି ଦରକାର ।

ନିଷିଦ୍ଧି

ସାରା ରାତି ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀର ଆଖିକୁ ଆଦୌ ନିଦ ଆସିନଥିଲା । ଅନ୍ୟ ବଖରାରେ ଭାଇ ଶୋଇଥିଲେ ଛଅବର୍ଷର ପୁଅ ସହିତ । ସାରଦା, ଭାଇଙ୍କର ତିନିବର୍ଷର ଝିଅ, ଶୋଇଥିଲା ତା' ପାଖରେ । ଆଷାଢ଼ ମାସ । ବର୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହେଇ ଯାଇଥିବାରୁ ଝିଅଟି ରାତିରେ ଅନୁ୍ୟନ ତିନିଥର ଶେଯରେ ମୁତି ଦେଉଥିଲା । ମୁତିଦେବା କ୍ଷଣି ଆଶୁରେ ଭରାଦେଇ ଚୁରି ବେଙ୍ଗ ଭଳି ସେ କୁକୁଡ଼ି କାକୁରି ହୋଇ ଶୋଇଥିଲା ଅଥବା ଚଢ଼ି ଯାଉଥିଲା ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀର ପେଟ ଉପରକୁ । ଶେଯ ଉପରେ ପଡ଼ିଥାଏ ଚାରିପୁଟ ବାଇ ତିନିପୁଟର ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ । ତା' ଉପରେ ପଡ଼ିଥାଏ ମୋଟା ସୋଲାପୁରୀ ଶତରଞ୍ଜି । ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀର ନିଦ ଯଦି ଭାଙ୍ଗେ ତେବେ ସେ ଓଦା ଶତରଞ୍ଜି ଉପରେ ଅଳଗା ଖଣ୍ଡେ କନା ପକାଏ ଚାରି କି ଆଠ ଚଉତା କରି । ନିଦ ନଭାଂଗିଲେ ସେ ଝିଅ ସେମିତି ଚୁରି ବେଙ୍ଗ ଭଳି ଅଥବା ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀର ପେଟ ଉପରେ ଚଢ଼ି ଶୋଇ ଯାଉଥିଲା । କେବେ କେବେ ବଡ଼ ବିକଳ ହୋଇ 'ବୋଉ, ବୋଉ' ବୋଲି ଡାକି କୁଢେଇ କୁଢେଇ କାନ୍ଦୁଥିଲା । ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀର ଛାତି କୋରି ହେଇ ଯାଉଥିଲା ସେ କାନ୍ଦ ଶୁଣିଲେ । ମା' ଛେଉଣ୍ଡ କୋଡ଼ପୋଛା ଛୁଆଟା । ବର୍ଷେ ତଳୁ ତା' ମା' ମଲାଣି ଜଣ୍ଡିସ୍ ରୋଗରେ । ଏବେ ସିଏ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀକୁ ହିଁ ବୋଉ ବୋଲି ଡାକେ । ନିଜେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ତାକୁ ସେମିତି ବୁଝାଇ ଦେଇଛି ।

ସାରଦା ବାରମ୍ବାର ଶେଯରେ ମୁତି ଦେଉଥିଲା ବୋଲି ଯେ ସାରାରାତି ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ଶୋଇ ପାରିନଥିଲା, ତାହା ନୁହେଁ ।

ଭାଇଙ୍କୁ କଂପାନୀ ତରଫରୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ଦୁଇ ବଖୁରିଆ ଘରଟିର ଗୋଟିଏ ବଖରାରେ ଘୁରୁଥିବା ପଙ୍ଗାର ଶବ୍ଦ ଅନ୍ୟ ବଖରାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଶୁଭୁଥିଲା । ଭାଇ ବିବାହ କରିବାର ପ୍ରାୟ ବର୍ଷକ ପରେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ଆସିଥିଲା ଭାଇଙ୍କ ପାଖକୁ । ତାଙ୍କ ପାଖରେ ରହି କଲେଜରେ ଆଡ଼ମିସନ୍ ନେଇଥିଲା । ସେତେବେଳେ ତାକୁ ପନ୍ଦର ପୁରୁ ଷୋହଳ

ଚାଲିଥାଏ । ସେ ଦିଶୁଥାଏ ବି ଗୋଟିଏ ପାହାଡ଼ୀ ଝରଣାଭଳି । ଥାଏ ଭାରି ମୁଖର, ରୁଞ୍ଚଳ । ଚାଲୁଥାଏ ଉଦାମ ଛନ୍ଦରେ । ସେତେବେଳକୁ ପିଣ୍ଡୁଥାଏ ଭାଉଜଙ୍କ ପେଟରେ । ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀକୁ ଘରର ପ୍ରାୟ ସବୁ କାମ କରିବାକୁ ପଡୁଥାଏ । ସେ ଆସିବାର ମାସକ ପରେ ପିଣ୍ଡୁ ଜନ୍ମ ହେଲା କଂପାନୀ ହସ୍ତପିଚାଲରେ । ତା'ପରେ ବିତି ଗଲାଣି ଛଅ ବର୍ଷ । ପିଣ୍ଡୁ ଜନ୍ମ ହେବା ପରେ ଆଉ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ବଂଚିଥିଲେ ଭାଉଜ । ସେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ପାଖ କୋଠରିରୁ ଭାସି ଆସିଥିବା କେତେ କଥା, କେତେ ଚାପା ହସ, ଚୁଡ଼ିର ରୁଣୁଝୁଣୁ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶବ୍ଦ ପଡ଼ିଛି ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀର କାନରେ । ବହୁବାର ସେ ଚିନ୍ତା କରିଛି ଏଠାକୁ ଆସିବାର ଆଦ୍ୟ କାଳରେ, ଯେଉଁ କଂପାନୀ ତା' କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ହାନ ଦେଖୁ ଅତି ଦାୟିତ୍ୱହୀନ ଭାବେ ଏପରି ଘର ସବୁ ଯୋଗାଇ ଦିଏ ତା' ଅଧୀନରେ ଚାକିରି କରୁଥିବା କୌଣସି ଲୋକଙ୍କୁ ସେ ବାହା ହେବନି । ଏଭଳି ଘର ମାନଙ୍କରେ ପୁଣି ଜଣେ ବିବାହିତ ପୁରୁଷ ତା' ବାପା, ମା ଓ ଗାଣ୍ଡେ ଭାଇ ଭଉଣୀଙ୍କ ସହ ବି ରହେ । କ'ଣ କରନ୍ତା ବିଚରା ? ତା' ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ପଡ଼ି ରହିଥିବା ଏତେ ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହାକୁ ବା ମୁହଁ ଖୋଲି ସେ 'ମୋ ପାଖରୁ ଚାଲିଯା' ବୋଲି କହିପାରନ୍ତା ?

ଅନ୍ୟ ବଖରାରୁ ଶୁଭୁଛି ଭାଇଙ୍କର ଖୁଁ ଖୁଁ କାଶ । ଆଦ୍ୟ ଆଷାଢ଼ର ପ୍ରଥମ ବର୍ଷାରେ, ଡିଉଟିରୁ ପେରିବା ବେଳେ, ଭିଜି ଯାଇଥିବାରୁ ତିନିଦିନ ହେଲା ତାଙ୍କୁ କାଶ ଧରିଛି । କଣ ହେଇଛି କେଜାଣି, ଏବେ ଏଣିକି ଦେହ ଖରାପ ହେଲେ ବି ସେ ନିଜର ଯତ୍ନ ନେଉନାହାନ୍ତି କି ଔଷଧ ଖାଉ ନାହାନ୍ତି । ସାରା ରାତି ଲାଗିରହିଛି ତାଙ୍କର ଅଛିଣ୍ଟା କାଶ । ବିଚରା ପିଣ୍ଡୁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ନିଦରେ କେମିତି ଶୋଇ ପାରିଛି କେଜାଣି ! ଅଥବା ନିଦ ଭାଗିଗଲେ ବି ଭିଜି ଟୁଁ ନକରି ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ପଡ଼ି ରହିଥିବ ଶେଯରେ । ସକାଳ ସାଢ଼େ ଛଅଟା ବେଳେ ତା' ସ୍କୁଲ ବସ୍ ଆସି ଠିଆହେବ ଆଗ ଛକରେ । ଭାଇଙ୍କର ବି' ସିପ୍‌ଟ ଡିଉଟି । ପିଣ୍ଡୁକୁ ନେଇ ବସ୍‌ରେ ଚଢ଼ାଇବା ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀର । ତାଙ୍କୁ ସକାଳ ସାଢ଼େ ପାଞ୍ଚଟା ବେଳେ ଉଠାଇ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ହେବ । ଜଳଖିଆ ଡିଆରି କରି ଟିପ୍‌ନ୍ ଡବାରେ ତାଙ୍କୁ ଦେବାପରେ, ତା'ର ସ୍କୁଲ ବ୍ୟାଗ୍, ପାଣି ବୋତଲ ଆଦି ଧରିଯାଇ ବସ୍‌ରେ ଚଢ଼େଇ ଦେଇ ଆସିବାକୁ ହେବ । ଭାଇ ଓ ଝିଅ ପାଇଁ ଜଳଖିଆ ରଖି, ବିହାରୀ ଗୁଆଲା ସକାଳେ ଦେଇ ଯାଇଥିବା ଖୁରକୁ ଗରମ କରି ସେ ପୁଣି ବାହରିବ ତା' ସ୍କୁଲକୁ । ସେ ଗୋଟିଏ ଇଂଲିଶ ମାଧ୍ୟମ ସ୍କୁଲରେ ଶିକ୍ଷକତା କରୁଛି ବର୍ଷେ ହେଲା, ବି.ଏସ୍.ସି. ପରେ । ସେ ଚାକିରି କରିବାର ଅଳ୍ପ କେତୁଟା ଦିନପରେ ହିଁ ଭାଉଜ ମରିଗଲେ । ଭାବିଥିଲା ଚାକିରିଟା ଛାଡ଼ିଦେବ । କିନ୍ତୁ ଭାଇ ମନା କଲେ । ଭାଇଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ, ଚାକିରିଟି ଥିଲେ ତା' ବାହାଘରଟା ସୁବିଧାରେ ହେଇଯାଇ ପାରିବ । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀ ମଧ୍ୟ ଘର ପାଖ ଛକରୁ ସ୍କୁଲ ବସ ଧରୁଥିଲା । ବସ୍ ଆସିଯାଉଥିଲା ସାତଟା ବେଳକୁ । ବିଭିନ୍ନ ଜାଗାରୁ ପିଲାଙ୍କୁ ଉଠାଇ ଉଠାଇ ଯାଇ ଆଠଟା ବେଳେ ସ୍କୁଲରେ ପହଂଚୁଥିଲା । ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀ ପାଇଁ

ଭାଇ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଦି'ଚକିଆ ଗାଡ଼ି କିଣିଦେଲେ । ତା'ପରଠାରୁ ସେ ସାତଟା ପଇଟାଲିଖିରେ ଘରୁ ବାହାରୁଛି । ଭାଇଙ୍କର ଯଦି 'ବି' କିମ୍ବା 'ସି' ସିଫ୍ଟ ଡିଉଟି ଥାଏ ତେବେ ସକାଳ ବେଳା ରୋଷେଇଟା ସେ କରିଦିଅନ୍ତି । ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀ କେବଳ ଜଳଖିଆଟା କରିଦେଇ ଯାଏ । ଭାଇଙ୍କର 'ଏ' ସିଫ୍ଟ ଡିଉଟି ଥିଲେ ରାତି ଚାରିଟାରୁ ଉଠି ତାକୁ ରୋଷେଇ କାମ ମଧ୍ୟ ସାରିବାକୁ ପଡ଼େ । ଘରେ କେହି ନଥିବା ବେଳେ ସାରଦା ରହେ ପଡ଼ିଶାଘରେ । ଘରର ଚାବି ମଧ୍ୟ । ପଡ଼ିଶା ଘରର ସମସ୍ତେ ଭାରି ଭଲ । ଛଅ ବର୍ଷର ରହଣି ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀ ଜାଣିପାରିଛି ଏ ସହରର ପଡ଼ୋଶୀ ମାନଙ୍କର ପଟ୍ଟାନ୍ତର ନାହିଁ । ଜଣେ ଯଦି ସଂପର୍କ ରଖୁବ, ତା'ପାଇଁ ଜୀବନ ଦେଇ ଦେବେ । ଯିଏ ମିଶିବାକୁ ଚାହଁବନି ତା' ଆଡ଼କୁ ଆଡ଼ ଆଖିରେ ସୁଦ୍ଧା ଅନାଇବେନି ।

ଟେବୁଲ୍ ଘଷାରେ ଠିକ୍ ସାଢ଼େ ପାଞ୍ଚଟାରେ ଆଲାର୍ମ ବାଜିବ । ଚିଆପି, ନିଦ ନହେଉ ଥିବାରୁ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀ ବାରମ୍ବାର ଟର୍ଚ୍ଚ ଜଳାଇ ଘଷାକୁ ଦେଖୁଥିଲା । ଏମିତି ବି ନୁହେଁ ଯେ ପିଣ୍ଡକୁ ଉଠାଇବାକୁ ଥିବାରୁ ଓ ଭାଇ ଧାରାବାହିକ ଭାବେ କାଣ୍ଡୁଥିବା ହେତୁ ତା' ଆଖିକୁ ନିଦ ଆସୁନଥିଲା । ତା' ମୁଣ୍ଡ ଭିତରେ ନିଶ୍ଚୟ ଏପରି କିଛି ଆବୁରୁଜାବୁରୁ ଭାବନା ଖେଳି ବୁଲୁଥିଲା ଯାହା ତା' ଆଖିକୁ ନିଦରୁ ବଞ୍ଚିତ କରୁଥିଲା ।

ବୟସ ଷୋହଳ ପୂରିବା ବେଳକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀର ପୁଅ ତୁ ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ପଢ଼ା ସରିଥାଏ । ସେ ବୟସରେ ବି ସିଏ ଠିକ୍ ବୁଝିପାରୁନଥିଲା ଭାଇ କେତେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ଭାଉଜଙ୍କୁ । ସେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ନବଜନ୍ମିତ ପ୍ରଜାପତି ଭଳି ସେ ଖାଲି ମସ୍ତୁଲ ଥାଏ ମହୁଆ ନିଶାରେ । ସାରା ପୃଥିବୀ ତାକୁ ଲାଗୁଥାଏ ଏକାନ୍ତ ଆପଣାର । ଏତେବଡ଼ ଏକ ସହରକୁ ମାତ୍ର ବର୍ଷଟିଏ ହେଲା ଆସିଥିଲେ ବି କେଉଁଠି ତା'ର କିଛି ହିଁ ଡରଭୟ ନଥାଏ । ପ୍ରଜାପତି ପରି ଚିତ୍ରିତ ଡେଶା ହଲାଲ ମନଇଚ୍ଛା ଉଡ଼ି ବୁଲିବାକୁ ତା' ଭିତରେ ଥାଏ ପ୍ରବଳ ଆଗ୍ରହ । ଭାଉଜ ଥିଲେ ଟିକିଏ ଡରକୁଳା । ସେ ସବୁବେଳେ ତାଗିଦ୍ କରୁଥିଲେ, କ୍ଲାସ୍ ସରିବା ସାଂଗେ ସାଂଗେ ଘରକୁ ଫେରି ଆସିବାକୁ । ଯେଉଁ ବୟସରେ ବେଶୀ ଭିଡ଼ ହେଉଥିବ ସେଥିରେ ନ ଆସିବାକୁ ।

ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀ ସେତେବେଳେ ଟାଉନ୍ ବସ୍ରେ କଲେଜ୍ ଯାଉଥିଲା ଓ ଘରକୁ ଫେରୁଥିଲା ପ୍ରତିଦିନ । କମ୍ ଲମ୍ବ ଆଉ କମ୍ ଉଚ୍ଚା, ମାଟିସ୍ ଭଳି, ବସ୍ ଗୁଡ଼ିକରେ ସବୁବେଳେ ଭିଡ଼ ହିଁ ରହୁଥିଲା । ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀର ମନେ ହେଉଥିଲା, ଝିଅଙ୍କର କଲେଜ ଯିବା ସମୟକୁ ଯେମିତି କି ଯୋଜନା କରି ମଡ଼କୁ ଶାଗୁଣା ବେଢ଼ିବା ପ୍ରାୟେ ବସ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ପାଖରେ ଜମା ହେଇ ଯାଉଥିଲେ ବାଳୁଙ୍ଗା ଟୋକାମାନେ । ଚଢ଼ି ଯାଉଥିଲେ ବସ୍ ଭିତରକୁ । କେହି କେହି ଝିଅଙ୍କ ସହିତ ବଦମାସି କରୁଥିଲେ । ଗାଡ଼ି ଛେଡ଼ି ହେଉନଥିଲେ ବି ଅନାବଶ୍ୟକ ଭାବେ ଅତ୍ୟଧିକ ହଲି ଦୋହଲି ଝିଅମାନଙ୍କ ଦେହରେ ବାଡ଼େଇ ହେଉଥିଲେ ।

ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀ ବରଦାସ କରେନା ସେମାନଙ୍କର ସେଭଳି ହୀନ ଆଚରଣ । ଅନ୍ୟ କେଉଁ ଝିଅକୁ ବି କେହି ହଇରାଣ କରୁଥିବା ଦେଖିଲେ ସେ କହେ - ବାଡ଼ିପଡ଼ା ! ମରଣ ହୋଉନି ଯାହା ତତେ ! ଅନ୍ୟ କୋଉ ବସ୍ତ୍ରରେ ତୋ ଭଉଣୀ ଯାଉଥିବ, ଯାଉନୁ ତା' ହେପାଜତ କରିବୁ । ଏଇଠି ଏମିତି ମରୁରୁ କାହିଁକି ?

ପୁଅଟୁ ଦ୍ଵିତୀୟ ବର୍ଷଟା ବି ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀ କଲେଜକୁ ଗଲା ବସ୍ତ୍ରରେ । ମିନି ବସ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକରେ ସେ ସିଧାହୋଇ ଠିଆରହି ପାରେନା । ଝିଅଟିଏ ହେଲେ ବି ଏତେ ଦୀର୍ଘ ତା' ଶରୀର ଯେ ମୁଣ୍ଡକୁ ବେକ ପାଖରୁ ଝୁଙ୍କାଇ ରଖିବାକୁ ହୁଏ । କଲେଜ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିବା ବେଳକୁ ଦିନେ ଦିନେ ଅକଳ ହେଇଯାଇଥାଏ ବେକ । ବସ୍ତ୍ର ଭିତରେ ପୁରୁଷମାନଙ୍କୁ ତ ସାଧାରଣତଃ ବେକକୁ ବଙ୍କାଇ ରଖିବାକୁ ପଡ଼େ । ଏମିତି ଥରେ ସେ ଜଣେ ଅତି ଦୀର୍ଘ ଓ ସୁଦର୍ଶନ ଯୁବକକୁ ବସ୍ତ୍ର ଭିତରେ ଦେଖିଲା ଯିଏ ତା' ଅଣ୍ଟା ପାଖରୁ ଦେହକୁ ବଙ୍କାଇ ବସ୍ତ୍ର ଭିତରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲା । ଯୁବକର ଦୃଢ଼ଶା ଦେଖି ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀକୁ ଭାରି ହସ ଲାଗିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଯୁବକ ଏଡ଼େ ଭଦ୍ର ଓ କାତର ଦିଶୁଥିଲା ଯେ ସେ ହସିବା ବଦଳରେ କଷ୍ଟମତ୍ତେ ହସକୁ ଦମନ କଲା । ସେଥର ଆଶାଳୀନ ବ୍ୟବହାର କରିଥିବା ଗୋଟେ ପିଲାକୁ ଘୋର ବିରକ୍ତିରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଗାଳି କରିଥିଲା ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀ । ପରିସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ଅବଗତ ହେବାପରେ ଯୁବକ ଜଣକ ବସ୍ତ୍ରର ପଛଆଡ଼ୁ ଗେର୍ ପାଖକୁ ଆସି ସେ ଅଭଦ୍ର ଟୋକାକୁ ଠେଲି ବାହାର କରି ଦେଇଥିଲେ ଓ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଯାଇ ତା' ଗାଲରେ ଠାଏ ଠାଏ କରି ଦୁଇ ଚାପୁଡ଼ା କଷିଦେବା ପରେ ପୁଣି ବସ୍ତ୍ର ଉପରକୁ ଉଠି ଯାଇଥିଲେ ।

ଯୁବକର ନାଁ ରଂଜନ । ସେପରି ସୁନ୍ଦର ଚେହେରା ପୂର୍ବରୁ କାହାଠାରେ ଦେଖିନଥିଲା ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀ । ତା' ଉଚ୍ଚତା ତ ଛୁଅ ଫୁଟ ନିଶ୍ଚୟ । ଗୋରା ହୋଇ ପାତଳା ପିଲାଟିଏ । ଧାରୁଆ ମୁହଁ । ଭାରି ତେଜୀୟାନ୍ ତା' ଆଖି । ତୀକ୍ଷଣ ନାସିକା । ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା ହାତ ଗୋଡ଼ । ବୟସ ତେଇଶି, ଚବିଶି ହେଇପାରେ । ସେଦିନ ସେ ପିନ୍ଧିଥିବା ଗାଡ଼ କଳା ପ୍ୟାଣ୍ଟ ସାଙ୍ଗକୁ ଆକାଶ ରଙ୍ଗର ଜାମାଟି ତା' ଗୋରା ଦେହକୁ ଖୁବ୍ ମନୁଥାଏ । ତା' ସ୍ଵର ବି କି ଗମ୍ଭୀର ! ସେହି ବସ୍ତ୍ର ଭିତରେ ହିଁ, ଭରପୁର ଯାତ୍ରୀଙ୍କ ଗହଣରେ ସେ ପଚାରି ଦେଲା ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀକୁ : ତୁମ ଘର ପୁରୀରେ କି ?

: କେମିତି ଅନୁମାନ କଲେ ? ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ।

: ଭାରି ସୁହଜ, ସେ ସ୍ଥିତ ହସି କହିଲା; ପୁରୀ ଝିଅ ନହେଲେ ଏ ବାଡ଼ିପଡ଼ା ଆଦି ଗାଳି କିଏ ଦେଇ ପାରିବ ଏଡ଼େ ମଧୁର ସ୍ଵରରେ ?

ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀ ଲାଜେଇ ଯାଇଥିଲା ।

ରଂଜନ ପୁଣିଥରେ କହିଲା : ଖୁବ୍ ଭଲ । ମତେ ଭାରି ଭଲ ଲାଗିଛି ତୁମର ପ୍ରତିରୋଧ କରିବାର ଦମ୍ଭ ଆଉ ଶୈଳୀ । ଅନ୍ୟ ଝିଅଙ୍କ ଭଳି ସାଙ୍କୁଡ଼ି ନଯାଇ ବଦମାସ୍ ପିଲାଙ୍କ ଆଚରଣର ପ୍ରତିବାଦ କରିଥିବାରୁ ମୁଁ ତୁମକୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଉଛି ।

ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀ ପୁଲକିତ ହୋଇଥିଲା । ତା' ମନର ଛଳ ଛଳ ଝରଣା ଜଳରେ ଟିକ୍‌ଟକ୍ କଲା ପୂର୍ଣ୍ଣମୀ ଡିଅର ଜହ୍ନ । ସେ ଘନଘନ ରଂଜନର ମୁହଁକୁ ଦେଖିଲା ଓ ପୁଣି ଆଖି ତଳକୁ କରୁଥିଲା ।

ସେଇ ଯେ ସଂପର୍କ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ରଂଜନ ସହିତ, କ୍ରମେ ବଢ଼ିଲା ଓ ପ୍ରଗାଢ଼ ହେଲା । କେବେ କେବେ ବସ୍‌ରେ, କେବେ କଲେଜ ପାଖରେ ଓ କେବେ ପୁଣି ପାର୍କରେ ସାକ୍ଷାତ ହେଲା ଭଉଯଙ୍କର ।

ପାଖାପାଖି ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ପ୍ରେମ ସଂପର୍କ । ଘନିଷ୍ଠତା । ରଂଜନ ସହ ପ୍ରଥମ ସାକ୍ଷାତ ବେଳକୁ ସେ ସଦ୍ୟ ଚାକିରି ପାଇଥିଲା ଗୋଟେ ବ୍ୟାଙ୍କରେ । ବି.ଏସ୍.ସି. ପରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀ ଚାକିରି କଲା ଗୋଟିଏ ଇଂଲିଶ ମାଧ୍ୟମ ସ୍କୁଲରେ । ଅଥଚ ତା'ର ବାହାଘର କରାଇ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ଭାଇ । ପାତ୍ର ଖୋଜୁଥିଲେ । ଭାଉଜ ମରି ଯିବାରୁ ସେ ନାଚାର ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ବିବାହ କରିବାର ପ୍ରଶ୍ନକୁ ବାରେଇ ଦେଉଥିଲା ରଂଜନ ।

ରଂଜନ ଶୀଘ୍ର ବାହା ହେବାକୁ ଉତ୍ସାହ ଦେଖାଉନଥିବା ହେତୁ କୌଣସି ଗହନ ଦୁର୍ଭାବନାରେ ଯେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀର ଆଖିକୁ ନିଦ ଆସୁନଥିଲା, ସେମିତି ବି ନୁହେଁ । ପ୍ରାୟ ପ୍ରତି ରାତିରେ ତ ସେଇକଥା ଭାବି ଗୋଲେଇ ଘାଣ୍ଟି ହୁଏ ତା'ର ମନ । ବିଶେଷ କରି ତା'ର ପଢ଼ା ସରିବା ପରଠାରୁ । ତଥାପି ନିଦ ହେଇଯାଏ ।

ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀ ବୁଝିପାରେନା, ଏତେ ଭଲପାଏ, ଅଥଚ ବିବାହ କରିବା ପ୍ରସଂଗକୁ କାହିଁକି ଗୁରୁତର ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରେନା ରଂଜନ । କଣ ବା ତା'ର ସମସ୍ୟା । ଚାକିରି କରୁଛି । ବୟସ ଅଠେଇଶି, ଅଣତିରିଶି ହେବଣି । ଘରେ କେବଳ ତା'ର ମା' । ବାପା ମୃତ । କିଛି ବି ବୋଝ ନାହିଁ ତା' ଉପରେ । ତଥାପି ?

ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀ ଅନୁଭବ କରେ, ଭାଉଜ ମରିବାର ବର୍ଷକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଘରେ କୌଣସି ଶୁଭ କାର୍ଯ୍ୟ ହେଇ ପାରିବନି ବୋଲି ଭାଇ ତୁପ୍‌ତାପ୍ ଥିଲେ ଓ ଏବେ ତା'ର ବାହାଘର କରାଇ ଦେବାକୁ ସେ ଗଭୀର ଭାବେ ଚିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି । ଏକଥା ମଧ୍ୟ ସତ ଯେ ସେ ବାହାହୋଇ ଚାଲିଗଲେ ଛୁଆ ଦୁଇଟିକୁ ଧରି ଚଳିବା ଭାଇଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଭାରି କଷ୍ଟକର ହେବ । ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀ ଅନୁମାନ କରେ, ପୁଣି ଥରେ ବିବାହ କରିବା ପାଇଁ ଭାଇଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଆଗ୍ରହ ରହିଛି । ତାଙ୍କ ପାଇଁ ବେଶ୍ କେତୋଟି ପ୍ରସ୍ତାବ ମଧ୍ୟ ଆସିଲାଣି । ତାକୁ ଲାଗେ, ଏମିତିରେ ସେ ଭାଇଙ୍କ

ପାଦଚଲା ରାସ୍ତାରେ କଣ୍ଟାର ଡାଳଟିଏ ଭଳି ବିଛାଇ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ତା'ର ବାହାଘର ନ କରାଇ ଭାଇ କଦାପି ଦ୍ଵିତୀୟ ବିବାହ କରିବେନି; କରି ପାରିବେନି ।

ଚେବୁଲ୍ ଘଣ୍ଟାର ଆଲାର୍ମ ବାଜିଲା । ଶେଯ ଛାଡ଼ି ଉଠିଗଲା ନିର୍ଝରିଣୀ । ପିଣ୍ଡୁକୁ ଉଠାଇ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲା । ତାକୁ ନେଇ ସ୍କୁଲ ବସରେ ଚଢ଼ାଇଦେଇ ଆସିଲା । ନିଜେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା । ବାହାରିଲା ଘରୁ । କିନ୍ତୁ ସ୍କୁଲକୁ ଗଲାନି । ଯାଇ ପହଂଚିଲା ରଞ୍ଜନ ଘରେ । ରଞ୍ଜନ ଘରକୁ ଆସିବା ଏଇ ତା'ର ପ୍ରଥମ ।

ରଞ୍ଜନ ତାକୁ ଦେଖୁ ଅବାକ୍ । ସେ ଯେପରି କି ଟିକିଏ ଥରିଗଲା । କିଛି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ବଳବଳ ଚାହିଁବା ପରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା - ଏତେ ସକାଳୁ, ହଠାତ୍ ?

ନିର୍ଝରିଣୀର ଆଖି ଦୁଇଟି ନୂଆ ବ୍ୟାଚେରୀ ପଡ଼ିଥିବା ଟର୍ଚ୍ଚ ଭଳି ଜଳୁଥିଲା । କୋଠରିର କବାଟକୁ ସେ ଚପାଇ ଦେଇ କହିଲା - ଏକୋଇଶି ବର୍ଷ ବୟସରେ ମୋ ଭଳି ଜଣେ ଝିଅ କେବଳ ଭଲ ପାଇବା ପାଇଁ କାହାକୁ ଭଲ ପାଉନଥାଏ । ବିବାହ କରିବାକୁ ତୁମେ ଯଦି ଏବେ ବି ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହଁ, ମତେ ବରଂ ମୁକ୍ତି ଦିଅ । ମୁଁ ତୁମ ରାସ୍ତାରୁ ଅପସରି ଯିବାକୁ ବିନା ଗୁନିରେ ରାଜି ଅଛି ।

ରଞ୍ଜନ ବିବ୍ରତ ଭାବେ କହିଲା : ମୁଁ ତୁମକୁ ବାହା ହେବାକୁ ଚାହେଁ ।

ତାହା ଶୁଣି ନିର୍ଝରିଣୀ କହିଲା : ଯଦି ସତ କହୁଛ, ତେବେ ଏଇକ୍ଷଣି ମା'ଙ୍କୁ ଏଠାକୁ ଡାକ । ତା'କଠାରୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ନେବାକୁ ସକାଳୁ ସକାଳୁ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଭାବେ ମୁଁ ଆସିଛି ।

ରଞ୍ଜନ ଯନ୍ତ୍ରଚାଳିତବଦ୍ ଚପା ଯାଇଥିବା କବାଟ ଖୋଲିଦେଲା । କବାଟ ଖୋଲିବାକ୍ଷଣି ଦେଖିଲା, ତା' ମା' ଦୁଆର ପାଖରେ ଠିଆ ହେଇଛନ୍ତି । ମନ୍ତ୍ରମୁଗ୍ଧ ହୋଇଥିବା ଭଳି ସେ କହିଲା - ମା ! ଏଇ ସେଇ ଝିଅ, ନିନି । ଯାହା କଥା ମୁଁ ତୁମକୁ ସବୁବେଳେ କହେ ।

ନିର୍ଝରିଣୀ ମା'ଙ୍କ ପାଦତଳେ ମୁଣ୍ଡ ଲଗାଇ ପ୍ରଣାମ କଲା ।

✓ ନାଟାର ସୋଡ଼ଶୀ

(ଏ କାହାଣୀ କାହାଣିକ । କପୋଳକନ୍ଧିତ । ତେଣୁ ମିଥ୍ୟାପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷ୍ପତ୍ତି । ଅତଏବ ନିଜ୍ଜିବ୍ର ସତକଥା କେବଳ ଆଶାକରୁଥିବା ବିଜ୍ଞାନେ ଏହାକୁ ପାଠକରି ବହୁମୂଲ୍ୟ ସମୟ ନଷ୍ଟ ନକରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।)

ଦୀର୍ଘ ଅର୍ଦ୍ଧଶତାବ୍ଦୀରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବକାଳ ଜଣେ ସୋଡ଼ଶୀ ହୋଇ ରହିପାରିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ କେତେଜଣଙ୍କ କପାଳକୁ ଛୁଟେ ? ସୁଶ୍ରୀ ଭାରତୀ କିନ୍ତୁ ସେ ଅଲୌକିକ ସୌଭାଗ୍ୟ ହାସଲ କରିପାରିଥିବାରୁ ଆତ୍ମହରା ହେବେ କଣ, ଲେଖନାତ୍ର ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇପାରିଲେ ନାହିଁ । ଚିର ସୋଡ଼ଶୀ ହୋଇ ରହିବା ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ନଥିଲା । ତାହା ଥିଲା ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣାର ପରିଣତି ।

ଭାରତୀ ଭାରତର କନ୍ୟା । ଅଥଚ ସୁଦୂର ଆମେରିକାର ଇତିହାସକୁ ପ୍ରଭାବିତ କଲାଭଳି ପଚାଶ ବର୍ଷକାଳ ସେ ଯେପରି ସେଠାରେ ଅବିରାମ ଚର୍ଚ୍ଚା ଆଲୋଚନାର ବଳୟ ମଧ୍ୟରେ ରହିଲେ ସେ ସଂପର୍କରେ ଭାରତରେ କେହି କିଛି ଟେର୍ ସୁଦ୍ଧା ପାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗବେଷଣାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଫଳତା ପାଇବା ପୂର୍ବରୁ, ସେ ବାବଦରେ ଆମେରିକା ତରଫରୁ, ଗହନ ଗୋପନୀୟତା ରକ୍ଷା କରାଯାଉଥିଲା ।

ଉଣେଇଶି ଶହ ଅଠତାଳିଶ ମସିହାରେ ଜଣେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ୍ ଧର୍ମଯାଜକଙ୍କ ସହାୟତାରେ ଭାରତୀ ଚାଲିଯାଇଥିଲେ ଆମେରିକା । ଯାଇନଥାନ୍ତେ ! ସେ ପାଇଟି ଯାଇଥିଲେ ନିହାତି ନିରାଶ୍ରୟ । ସେତେବେଳକୁ ତାଙ୍କର ବୟସ ଷୋହଳ । ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ମାସ ପୂର୍ବରୁ ସେ ସଂସାରରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକଲା ହେଇଯାଇଥିଲେ । ନିଜର ବୋଲି ଆଉ କେହି ବି ନଥିଲେ ତାଙ୍କର । ଅଥଚ ଷୋହଳ ବର୍ଷର ଝିଅ । ଶ୍ୟାମଳବର୍ଣ୍ଣ । ହେଲେ ବି

ସୁଗୋଲ ଚିକ୍ଷଣ ମୁହଁରୁ ଉକୁଟି ଉଠୁଥିଲା ଲୋଭନୀୟ ସବୁଜ ଆଭା । ପାହାଡ଼, ଜଂଗଲ ଘେରା ଇଲାକାର ହରିଜନ ବାଲିକା । ପ୍ରକୃତି ତାଙ୍କର ଦୁର୍ଲଭ ଚକ୍ଷୁରେ ଅକୁଣ୍ଠିତ ଭାବେ ଭରି ଦେଇଥିଲା ଅସାମାନ୍ୟ ସରଳତା, ଓହ୍ବଳ ଔଜ୍ବଲ୍ୟ ଓ ସୁଷମ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ । କୁନ୍ଦିଲା ପରି ନିଟୋଳ ଓ ମଜବୁତ ଶରୀର । ସେ ଥିଲେ ଦୀର୍ଘାଙ୍ଗୀ । ମୃଦୁ ଭାଷିଣୀ ହୋଇଥିବାରୁ ମନ୍ଦ ଅଭିପ୍ରାୟ ରଖୁଥିବା ଲୋକମାନେ ସୁଦ୍ଧା ଅତି ସହଜରେ ଲାଗି ଆସୁଥିଲେ ତାଙ୍କର ଅତି ନିକଟକୁ । ଛୋଟ ସହରଟିର ପ୍ରାୟ ଶେଷ ପ୍ରାନ୍ତରେ ଥିବା ତାଙ୍କର ମାଟି, ଚାଳର ପୈତୃକ ଘରଟି ତାଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ନଥିଲା ।

ଦେଶ ସ୍ବାଧୀନ ହେଇ ସାରିଥିଲା । ଦେଶ ବିଭାଜନ ପରେ ପଠାଶମାନେ ପାକିସ୍ତାନ ଗଡ଼ି ସାରିଥିଲେ । ବାପୁଜୀ ଅବଶ୍ୟ ହରିଜନ ମାନଙ୍କୁ କୋଳେଇ ନେବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଜାତିର ଜନତାଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ନିବେଦନ କରିସାରିଥିଲେ । ସରକାରୀ ଯୋଜନାରେ ସେମାନଙ୍କର ଉତ୍ଥାନ ପାଇଁ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ପରମ ପରାମର୍ଶ ଦେଇ ସାରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ନିଜେ ହିଁ ଅବେଳରେ ଇହଲୀଳା ସମ୍ବରଣ କଲେ ଗଡ଼ସେଙ୍କ ଗୁଳିରେ । ସେ ବଞ୍ଚିଥିଲେ କଣ ହେଇଥାନ୍ତା କେଜାଣି; ତାଙ୍କ ଅନ୍ତେ ପାକିସ୍ତାନ ଚାଲିନଯାଇ ଭାରତରେ ରହିଥିବା ପଠାଶ ଭାଇଭାଉଜମାନେ ବରଂ ଭଲରେ ରହିଲେ । ହରିଜନଙ୍କର ହାରିଗୁହାରି ଶୁଣିବାକୁ, ହା'ହୁତାଶ ଦେଖିବାକୁ କିଏ ବା ସହସା ଆଗେଇ ଆସିଲା ? ଆଉ କଥାଟି ଦୂରରେ, ଦେଶ ସ୍ବାଧୀନ ହେବା ପରେ ସୁଦ୍ଧା ସେମାନେ ଛୁଆଁ ଜାତିରେ ପରିଣତ ହେଇପାରିଲେନି ।

ଦେଶ ସ୍ବାଧୀନ ହେବାର ଠିକ୍ ସପ୍ତାହକ ପୂର୍ବରୁ ଭାରତୀୟ ମା' ରାଜଯକ୍ଷ୍ମାରେ ଆରପୁରକୁ ଚାଲିଯାଇଥିଲେ । ବାପା ଥିଲେ ଜଣେ ସ୍ବାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ । ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ଥରେ ବାପୁଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ କରିବେ । କିନ୍ତୁ ଅଠଚାଳିଶି ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ତିରିଶି ତାରିଖ ଦିନ ଗଡ଼ସେଙ୍କ ଗୁଳିଚୋଟରେ ଜାତିର ଜନକ 'ହା' ରାମ' କହି ଟଳି ପଡ଼ିଥିବା ଖବର ପାଇବା ମାତ୍ରେ ଭାରତୀୟ ବାପା 'ହାୟ ବାପୁ' ବୋଲି ଉଚ୍ଚାରଣ କରି ଠିଆହେବା ଜାଗାରେ ଗଛ କାଟିଲା ପରି ପଡ଼ିଗଲେ । ତାଙ୍କର ବି ପ୍ରାଣବାୟୁ ଉଡ଼ିଗଲା ।

ଚିର ଦାରିଦ୍ର୍ୟରେ ସନ୍ତପନ୍ତ ପିତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଭାରତୀୟ ପାଇଁ ସମ୍ବଳ ଭାବେ ଥିଲା ବୋଇଲେ କେବଳ ମାଟି ତିଆରି ଘର ଖଣ୍ଡିକ । ସଦ୍ୟ ସ୍ବାଧୀନତାପ୍ରାପ୍ତ ଦେଶର ସମସ୍ତ ନାଗରିକ ସବୁକିଛି କରିପାରିବେ ବୋଲି ବାହାଘୋଟ ମାରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବରେ କେହି କିଛି କରୁନଥିଲେ । ଭାରତୀୟ ପାଇଁ କେହି ବି କିଛି ହିଁ କରିପାରିଲେନି । ତାଙ୍କ ବାପା ଜଣେ ସ୍ବାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ଥିଲେ, ବହୁବାର ଜେଲ୍ ଯାଇଥିଲେ ବୋଲି ବାବି ଜଣାଇ ସରକାରୀ ଲୋକଙ୍କର ଓ ନୂଆ ନୂଆ ନେତାଙ୍କର କରୁଣା ଉଦ୍ରେକ କରିପାରିବା ବଦଳରେ

ସେମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ସେ ଦେଖିଲେ ଲୋକାୟମାନ ଲୋଲୁପତା । ଲୋଭତା ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଲୁଣ୍ଠିତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଜଣେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟ ଧର୍ମଯାଜକଙ୍କ ସହାୟତାରେ ସେ ଯାଇ ପହଂଚିଗଲେ ସୁଦୂର ଓଡ଼ିଶାରେ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ପହଂଚିବାର ଅଳ୍ପ କେତେ ଘଣ୍ଟା ପରେ ଭାରତୀ ସେଠାକାର ଏକ ଜନବହୁଳ ବଜାର ସ୍ଥାନରେ, ରାଜରାଷ୍ଟ୍ରା କଡ଼ରେ, ଚିତ୍କାତ ହୋଇ ଚଳିପଡ଼ିଲେ । ତାଙ୍କର ବାମ ହାତମୁଠାରେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ କିଛି ନା କିଛି ଧରିଥିଲେ ଯାହା ପଦାକୁ ଦିଶୁ ନଥିଲା ।

ଲୋକ ତ ଜମିଗଲେ । କିନ୍ତୁ ଭାଗ୍ୟର କଥା, ହିରୋସୀମା ଓ ନାଗାସାକୀ ଉପରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧ ବେଳେ ପକାଯାଇଥିବା ବୋମା ଯେଉଁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ତିଆରି କରିଥିଲେ, ତାଙ୍କର ଜଣେ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିଷ୍ୟ ସେହି ଜମିଥିବା ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ନାମ ବୋନି ଏର୍ଲ୍‌ନ୍ । ସେ ମଧ୍ୟ ପାଲଟି ସାରିଥିଲେ ଜଣେ ସଫଳ ଓ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ବୈଜ୍ଞାନିକ । ତେବେ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଏକ ବିଶେଷତ୍ଵ ପାଇଁ ସେ ବିଶ୍ଵବିଦିତ ଓ ଚିରବନ୍ଦିତ ହେବା ଭଳି ଅବସ୍ଥାକୁ ଚାଲିଆସିଥିଲେ । ବୋମାମାଡ଼ର କୁପ୍ରଭାବ ହେତୁ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରୁ ଚେତନା ହରାଇ ମୃତପ୍ରାୟ ପଡ଼ିରହିଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସେ ଗବେଷଣାଗାରରେ ଯନ୍ ସହାକାରେ ରଖି, ଯେତେ ଦିନ ବା ବର୍ଷ ଲାଗିଲେ ଲାଗୁ ପଛେ, ପୂର୍ବ ଅବସ୍ଥାକୁ ଫେରାଇ ଆଣିପାରୁଥିଲେ ।

ବୋନି ଏର୍ଲ୍‌ନ୍ ହିଁ ଭାରତୀୟ ବାମ ମୁଠା ଖୋଲିଲେ । ମୁଠା ଭିତରୁ ବାହାରିଲା ଗୋଟିଏ ଅତି ଛୋଟ ଶିଶି ।

ପୋଲିସ୍ ପହଂଚି ଯାଇଥିଲେ ଘଟଣାସ୍ଥଳରେ । ବୋନି ନିଜର ପରିଚୟ ଦେଇ ପୋଲିସ୍ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ କହିଲେ - ଯା'କୁ ନିହାତି ବଂଚାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେଥିପାଇଁ ମୋର ଗବେଷଣାଗାରକୁ ତୁରନ୍ତ ନେବାକୁ ହେବ ।

ଅଧିକାରୀ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ - କିନ୍ତୁ ଯେ' କିଏ ? ଅକସ୍ମାତ୍ ଯାଙ୍କର ଏପରି ଅବସ୍ଥା କାହିଁକି ହେଲା ? ଜଣେ ଆମେରିକୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ରା ଉପରେ ଏଭଳି ମରଣାପନ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିଯିବା କଥା ତ ନୁହେଁ ।

ବୋନି ଉତ୍ତର ଦେଲେ - ନା, କଦାପି ନୁହେଁ । ଚେହେରାରୁ କଣ ଇଏ ଜଣେ ଆମେରିକୀୟ ଭଳି ଲାଗୁଛନ୍ତି ? ମୋର ତ ମନେ ହେଉଛି ଇଏ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନିଶ୍ଚୟ । ଆମ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପଡ଼ିନଥିଲେ ଯାଙ୍କର ମରିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ ଥିଲା । ଏବେ ବି ସେ ଯେ ବଂଚିଉଠିବେ, ସେ ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ଵାସ ମୋର ନାହିଁ । ଅନ୍ଧତା କିଏ ବି ଅନ୍ଧନିହତ ଶକ୍ତି ଯଦି ତାଙ୍କଠି ଥାଏ, ତେବେ ସେ କେବେ ନା କେବେ ପୁନର୍ଜୀବନ ଲାଭ କରିପାରନ୍ତି । ଆମେ ଯତ୍ନକ୍ରିତ୍

ଚେଷ୍ଟା କରିବା କଥା । ଦେଖାଯାଉ ! ତେବେ ଏହାଙ୍କର ଆଖିକୁ ମେଲାଲ ଦେଖୁ ମୁଁ ଜାଣିପାରିଛି, ଇଏ ପେଟ ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ । କ୍ଷୁଧା ଓ ନିକପ୍ରତି ହରକତିଆ ହେଉ ମନୋଭାବ ଜନିତ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନୀ ତାଙ୍କ ପେଟ ରୋଗର କାରଣ ହେଇପାରେ । ତାଙ୍କ ହାତମୁଠାରୁ ମିଳିଛି ‘ପୋଏପସ୍’ର ଏକ ଶିଶି । ଏହା ଅତି ମାରାତ୍ମକ ରାସାୟନିକ ପଦାର୍ଥ । କିନ୍ତୁ ପେଟରୋଗର ଉପଶମ ପାଇଁ ତାଙ୍କର ‘ପେଟପିସ୍’ ଔଷଧ ସେବନ କରିବା ଉଚିତ୍ ହେଇଥାନ୍ତା । ହେଇପାରେ ସେ ଭୁଲ୍‌ବଶତଃ ପେଟପିସ୍ ବଦଳରେ ପୋଏପସ୍ ମାଗିଛନ୍ତି ଦୋକାନୀକୁ । ଅଥବା ଏମିତି ବି ହେଇପାରେ, ସେ ଜାଣିଶୁଣି ପୋଏପସ୍ ଖାଇଛନ୍ତି ନିଜ ଜୀବନର ଅବସାନ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ।

: ଏମିତି ଲୋକ ମଧ୍ୟ କଣ ପୃଥିବୀରେ ଆସନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ଖାଦ୍ୟ ଅନ୍ୱେଷଣ କରିବା ବଦଳରେ କ୍ଷୁଧା ଠାରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ ଜୀବନର ଯବନିକା ଟାଣିଦିଅନ୍ତି ? ଅଧିକାରୀ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ ।

ବୋନି କହିଲେ - ଦେଖନ୍ତୁ, କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ କାଳକ୍ଷେପଣ କରି, ରୋଗୀକୁ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରେ ପକାଇବା ଆମ ପକ୍ଷରେ ଉଚିତ୍ ହେବନି । ଆମକୁ ତୁରନ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ କାମ କରିବାକୁ ହେବ । ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଭାବେ ମୁଁ ଏତିକି କହିପାରେ - ଏପରି ଲୋକ ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅଛନ୍ତି । ବିଶେଷକରି ଭାରତରେ ତ ଦେଶପାଇଁ ଜୀବନ ଦେବା ଅପେକ୍ଷା ଭୋକରେ ମରିଯିବାକୁ ଲୋକେ ଅଧିକ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି । ନିଜେ ଭୋକରେ ରହି ସୁଖା ଲୁଣନକାରୀ ପ୍ରତି ଅହିଂସା ଆଚରଣ କରି ଖୁସିରେ ମରିଯିବାର ଦିବ୍ୟଗୁଣ ଭାରତୀୟଙ୍କ ଠାରୁ ଶିଶୁବାର ଅଛି । ଦେଖୁନାହାନ୍ତି, ପୋଏପସ୍ ଶିଶିଏ ନିଃଶେଷ କରିଦେଇ ମୃତପ୍ରାୟ ଏ ବାଲିକାର ମୁହଁରେ କି କମନୀୟ ତୃପ୍ତିର ଚିହ୍ନ !

ଭାରତୀୟ ବୋନି ଏର୍ଲ୍‌ଲ୍‌ଙ୍କ ପରୀକ୍ଷାଗାରକୁ ନିଆଗଲା । ସେ ଯେଉଁ ମୁଦ୍ରାରେ ରାଷ୍ଟ୍ରାକଡ଼ରେ ପଡ଼ିଥିଲେ, ସେହିଭଳି ତାଙ୍କୁ ରଖାଗଲା ଗୋଟିଏ କାଚ ଟ୍ରେମ୍ ଭିତରେ । ତାଙ୍କପାଇଁ ବୋନି ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଆୟୋଜନ କଲେ ଯାହା କଡ଼ାକଡ଼ି ଭାବେ ବିଜ୍ଞାନଭିତ୍ତିକ ଓ ତେଣୁ ସାଧାରଣ ମଣିଷର ବୋଧଶକ୍ତି ବହିର୍ଭୁତ ।

କୌଣସି ଦୁର୍ଘଟଣା ବଶତଃ ଜଣେ ଯଦି ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଗହନ ନିଦ୍ରାରେ ନିଶ୍ଚଳ ହୋଇ ଦୀର୍ଘକାଳ ପଡ଼ିରହେ ତେବେ ତା’ର ସେ ଅବସ୍ଥାକୁ କୋମା (COMA) ରୂପେ ଅଭିହିତ କରାଯାଏ । ମଣିଷର ସେପରି ଅବସ୍ଥା ଠାରୁ ବହୁଗୁଣରେ ଶୋଚନୀୟ ଥିଲା ଭାରତୀୟଙ୍କର ପରିସ୍ଥିତି । ଡାକ୍ତର ଶରୀରର କେଉଁ ଗହନ ଅଭ୍ୟନ୍ତରରେ କେଉଁଠି ହୁଏତ ଲୁଚି ରହିଥିଲା ସୂଚ୍ୟଗ୍ର ଜୀବନ । ଅଥଚ ଆଦୌ ଆଶା ଦିଶୁନଥିଲା କି ସେ ପୁନର୍ବାର ଅଣ୍ଟା ସଳଖି ଉଠିବେ । ବୋନି କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଚେଷ୍ଟାରୁ ବିଲୁକୁଲ୍ ବିରତ ହେଲେ ନାହିଁ । ଭାରତୀୟଙ୍କର

ସେପରି ଅବସ୍ଥାକୁ ଆମେରିକାର ‘ଅଣ୍ଡର କରେଷ୍’ ଖବର କାଗଜ ନାଁ ଦେଲା - ‘ବୋନିଫସ୍’ (Bonny Fuss) । ସଂପାଦକୀୟରେ ଶ୍ଵେତ କରି ଦିଆଗଲା ଯେ ବୋନି ଏଲ୍‌ର୍ ପୋଏଫସ୍ ଖାଇଥିବା ଝିଅଟିକୁ ପୁନର୍ଜୀବନ ଦେବାପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରୁଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ନାମର ପ୍ରଥମ ଓ ପୋଏଫସର ଦ୍ଵିତୀୟ ଅଂଶକୁ ନେଇ ସେହିପରି ନାମକରଣ କରାଯାଇଛି । ପୁଣି ଜଣେ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟବତୀ ବାଳିକା ଅତି ଗୁରୁତ୍ଵହୀନ ବିଷୟରେ ଭିଣିଭିଣି ହୋଇ ଅନାବଶ୍ୟକ ସ୍ଵାୟତ୍ତ ଉତ୍ତେଜନା ବଶତଃ ଉଠାଇଥିବା ପଦକ୍ଷେପର ସେ ଚରମ ପରିଣତିକୁ ବୋନି-ଫସ୍ (Bonny-fuss) କୁହାଯିବା ଯଥାର୍ଥ ।

‘ଅଣ୍ଡର କରେଷ୍’ରେ ବୋନିଫସ୍ ସଂପର୍କିତ ଅଗ୍ରଲେଖ ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ପୂର୍ବରୁ ବୋନି ଏଲ୍‌ର୍ ଅନ୍ୟ ଏକ ସମ୍ବାଦପତ୍ରକୁ ସାକ୍ଷାତକାରରେ କହିଥିଲେ ଯେ କ୍ଷୁଧା ଓ ପେଟରୋଗ ଅତି ଗୁରୁତ୍ଵହୀନ ସମସ୍ୟା । ଏଥିରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ ବହୁବିଧ ଉପାୟ ରହିଛି । ଉପାୟ ଜାଣିନଥିବାରୁ ବା କିଛି ବି ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ନଥିବା ହେତୁ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ବହୁଲୋକ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ଆତ୍ମହତ୍ୟାକୁ ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ମାର୍ଗଭାବେ ବାଛି ନେଉଛନ୍ତି ।

ଅବଶ୍ୟ ଭାରତୀ ଜାଣିଶୁଣି ବିଷୟାନ କରିଥିଲେ କି ପେଟରୋଗର ଔଷଧ ମନେକରି ‘ପୋଏଫସ୍’ ଖାଇଥିଲେ ତାହା ସେୟାଏ ସଠିକ୍ ଜଣାପଡ଼ିନଥିଲା । କାରଣ ଭାରତୀ ଥିଲେ ଚେତନାଶୂନ୍ୟ ।

ଭାରତୀ ସେହି ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଲେ ପ୍ରାୟ ପଚାଶବର୍ଷ । ଜୀବନ ଛାଡ଼ିନଥିଲା । ବୟସ ବଢ଼ୁନଥିଲା । ମୁହଁର ତେଜ ମଉଜୁନଥିଲା । ଶାରୀରିକ ସୌଷ୍ଠବ ସାମାନ୍ୟତମ ହ୍ରାସ ପାଇନଥିଲା । କେବଳ ଗୋଟିଏ ଅସୁବିଧା ଘଟଣା ଘଟିଥିଲା ପଞ୍ଚତାଳିଶ ବର୍ଷ ପରେ । ତେୟାନବେ ମସିହାର ଏକ ଧୂଆଁଳିଆ ଭୋର୍ କାଳରେ, ଭାରତୀଙ୍କର ହର୍ଭାକର୍ଣ୍ଣା ଦୈବ ବିଧାତା ବୋଲି କୁହାଯାଉଥିବା ବୋନି ଏଲ୍‌ର୍ ଛଣ୍ଡର ବର୍ଷ ବୟସରେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟର ମୋହ ଛାଡ଼ି ଆରପୁରକୁ ଯାତ୍ରା କଲେ । ଅନ୍ୟ ଏକ ଅତି ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଗବେଷଣାରେ ଏକନିଷ୍ଠ ଭାବେ ଲାଗିରହିଥିବା ବୋନି ମାସାଧିକ କାଳ ଉନ୍ନିତ ରହିଥିଲେ । ତାହା ହୁଏତ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ହେଲା । ଭାରତୀଙ୍କ ପାଇଁ ତ ତାଙ୍କର ବଂଚି ରହିବା ଜରୁରୀ ଥିଲା । ତହିଁବଳି ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା ତାଙ୍କର ନୂତନ ଗବେଷଣାରେ ସଫଳତା ହାସଲ କରିବା ଯାଏ ଜୀବିତ ରହିବା । ‘ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ଗୁଣ’ ଉପରେ ସେ ଗବେଷଣା କରୁଥିଲେ । କୌଣସି ଅବହେଳାର ଶିକାର ହୋଇଥିବା ଯେକୌଣସି ଲୋକର ମନରେ ଦୁଃଖ ଓ କ୍ଷୋଭ ଜାତ ହେଲେ ସେକଥା ସଂପୃକ୍ତ ଦେଶର ଶାସନମୁଖ୍ୟ ସହସା କିପରି ଜାଣିପାରିବେ ତାହା ହିଁ ଥିଲା ବୋନିଙ୍କର ବହୁ ଆଲୋଚିତ ‘ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ଗୁଣ’ ସଂପର୍କିତ ଗବେଷଣାର ମୂଳତତ୍ତ୍ଵ ।

ବୋନିଙ୍କର ଆକର୍ଷକ ମୃତ୍ୟୁପରେ ଭାରତୀଙ୍କର ଦାୟିତ୍ବ ବହନ କଲେ ଅନ୍ୟଜଣେ ପ୍ରଖ୍ୟାତଯତନା ବୈଜ୍ଞାନିକ ମିଃ. ରସ୍‌ତୋଭ୍ । ବୋନି ତାଙ୍କ ଡାଏରୀରେ, ଭାରତୀଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ସଂପର୍କରେ, ଅନେକ କଥା କୋଡ଼ାଘାଡ଼ିରେ ଲେଖି ରଖିଥିଲେ । ରସ୍‌ତୋଭ୍ ସେ ଠାରୁ ଉତ୍ତମରୂପେ ବୁଝିପାରୁଥିଲେ । ସେ କହିଲେ - ମିଃ. ଏଲ୍‌ମ୍‌ଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତବାଣୀ ଯଦି ଠିକ୍ ହୁଏ ତେବେ ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷ ଆଡ଼କୁ ବା ଅତି ବେଶୀରେ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଆରମ୍ଭରେ ହିଁ ବେହୋସ୍ ବାଳିକାଟି ଉଠି ବସିବ ।

ବେଶୀ ବର୍ଷ ଲାଗିଲାନି । ଆଉ ମାତ୍ର ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ପରେ, ଜୁନ୍‌ର ଏକ ମନୋରମ ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ, ପ୍ରଥମେ କଂପିତ ହେଲା ଭାରତୀଙ୍କର ପକ୍ଷ । ତା'ପରେ ସେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଉଠାଇଲେ ତାଙ୍କର ଆଖିପତା । ସଂଯୋଗ ବଶତଃ ସେତେବେଳେ ମିଃ. ରସ୍‌ତୋଭ୍ କାତ ଫ୍ରେମ ପାଖରେ ଠିଆଥାଇ ଭାରତୀଙ୍କୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରୁଥିଲେ । ଭାରତୀ ଆଖି ଖୋଲିବା ମାତ୍ରେ ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଖବରଟି ଜଣାଇବା ପାଇଁ ଟିକ୍କାର କରିକରି ଦୌଡ଼ିଲେ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ସେ ଫେରିବା ବେଳକୁ ଭାରତୀ ପେଟେଇପଡ଼ି ମୁଣ୍ଡ ଉଠାଇ ରଖିଥିଲେ ।

ତା'କୁ ଅବିଳମ୍ବେ ବାହାରକୁ ଅଣାଗଲା । ଭାରତୀଙ୍କର ବୋନିଫସ୍ ଅବସ୍ଥାର ଅବସ୍ଥାନ ଘଟିଲା । ବିତି ଯାଇଥିଲା ଦୀର୍ଘ ପଚାଶ ବର୍ଷ । ଅଥଚ ସେକଥା ଭାରତୀ ନିଜେ ବିଶ୍ବାସ କରିପାରିଲେନି । ସେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଦର୍ପଣରେ ନିଜକୁ ଦେଖିଲେ । ଡ଼୍ରପ୍‌ରେ ଚାହିଁଲେ ତାଙ୍କର ଗୋରା ପଡ଼ି ଯାଇଥିବା ମନୋହର ତନ୍ମୁକୁ ।

ପଚାଶ ବର୍ଷ ! ଅଥଚ ଭାରତୀଙ୍କୁ ହେଉଟି - କାଲିପରି ଲାଗୁଛି । ପଚାଶ ବର୍ଷ ପରେ ବି ଯେଉଁ ଷୋଡ଼ଶୀକୁ ସେଇ ଷୋଡ଼ଶୀ ! ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଠାରୁ ସେକଥା ଶୁଣି ଭାରତୀ ନିର୍ବାକ୍ ହେଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ବୟସ ବଢ଼ିନି, ଅଥଚ ଅଧିକ କମନୀୟ ହୋଇଉଠିଛି ତାଙ୍କର ରୂପ ଯୌବନ ।

କେମିତି ଥିବ ତାଙ୍କ ଦେଶର ଅବସ୍ଥା ? କଣସବୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଥିବ ଜନ୍ମମାଟି ଭାରିତବର୍ଷରେ ? ଭାରତୀ ସ୍ବଦେଶକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରିବାପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳ ହେଲେ ।

ମିଃ. ରସ୍‌ତୋଭ୍ କହିଲେ ଭାରତୀଙ୍କୁ - ତୁମେ ଜାଣିନାହିଁ, ଗତ ପଚାଶ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ତୁମେ କେତେ ବେଶୀ ସମବେଦନା ହାସଲ କରିପାରିଛ ଏ ଦେଶର ନେତୃବର୍ଗଙ୍କର ଓ ଏପରିକି ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ବି । ମୁକ୍ତ ହସ୍ତରେ ସମସ୍ତେ ଦାନ କରିଛନ୍ତି ବିପୁଳ ଅର୍ଥ ଓ ସଂପଦ ତୁମର ଆରୋଗ୍ୟ ପାଇଁ ଓ ତୁମ ନିଜ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ । ଯାହା କିଛି ତୁମେ ନେଇ ପାରିବ ନେଇଯାଅ, ସ୍ବଦେଶକୁ ଫେରିବା ସମୟରେ । କ୍ଲିଷ୍ଟ ମହାଶୟ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭାବେ

ନିର୍ବାଚିତ ହେବା ପରେ ଥରେ ଆସିଥିଲେ ତୁମକୁ ଦେଖିବାପାଇଁ । ତୁମେ ବୋନିଫୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲୁ ସେତେବେଳେ । ସେ ଇଶ୍ବରଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା ଜଣାଇଥିଲେ, ତୁମେ କେମିତି ତାଙ୍କରି ରାଜତ୍ବକାଳରେ ହିଁ ସ୍ବାଭାବିକ ଅବସ୍ଥାକୁ ଫେରିଆସ । ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଥିଲା, ତୁମେ ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ଉଠିବା ପରେ ତୁମକୁ ସେ ଥରେ ଦେଖିବେ । କିନ୍ତୁ ଏବେ ତାହା ଆଉ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । କାରଣ ତାଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସୁଥିବା ସୁନ୍ଦରୀ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି କେହି ଦାବି କରୁଛନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କ ସହ ସେମାନଙ୍କର ଶାରୀରିକ ସଂପର୍କ ଥିଲା ବା ରହିଛି । ଇତିହାସରେ ଅମର ରହିଯିବାର ଲୋଭରେ ନଗଣ୍ୟ ନାରୀ ମାନଙ୍କର ଏହା ହୁଏତ ଅତି ନିର୍ଲଜ୍ଜ ଅଥଚ ମାରାତ୍ମକ ଚାଲ । ବିଚରା ମିଃ କ୍ଲିଷ୍ଟ ଏବେ ଅକଥନୀୟ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ମୋନିକା ଲେଫ୍ଟିନସ୍କି ନାମରେ ଜଣେ ସୁନ୍ଦରୀ ତାଙ୍କର ନାକେଦମ୍ କରି ସାରିଲାଣି । ତେଣୁ ତୁମକୁ ଭେଟିବାକୁ ତାଙ୍କର ଏବେ ପୁରୁସ୍କତ କି ମାନସିକତା ନାହିଁ ।

ଭାରତୀ ଆମେରିକାରେ ରହିଗଲେ ଆଉ କିଛିଦିନ । ବୁଲିଲେ । ଲୋକଙ୍କ ସହ ମିଶିଲେ । ନିଜପାଇଁ ଲୁଗାପଟା, ସୌଖୀନ ସାମଗ୍ରୀମାନ କିଣିଲେ । ଲେଫ୍ଟିନସ୍କି ଭଳି ସେ ମଧ୍ୟ ପାଳଟି ଯାଇଥିଲେ ସମୟାବସ୍ଥା ମାନଙ୍କର ଶିରୋନାମା । ତାଙ୍କର ଫଟୋ ଲେଫ୍ଟିନସ୍କିଙ୍କ ଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ଦେଖା ଯାଉଥିଲା । ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ମଣିଷ ତାଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଇବାକୁ ଆଗେଇ ଆସୁଥିଲେ ।

ଭାରତୀଙ୍କୁ ବିଦାୟ ଜଣାଇବା ପାଇଁ ବିମାନ ବନ୍ଦରରେ ବିପୁଳ ଜନ ସମାଗମ ହୋଇଥିଲା ।

ଦିଲ୍ଲୀରେ ପହଂଚି ଭାରତୀ ଗୋଟିଏ ହୋଟେଲ୍‌ରେ ଯାଇ ରହିଲେ । ନିଜ ଦେଶରେ ପହଂଚିବା ପରେ ସେ ଜାଣିଲେ ଯେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ପରେ ଆଉ ଦୁଇଜଣ ଗାନ୍ଧିଙ୍କୁ ଆତତାୟୀମାନେ ହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି । ଜଣେ ଶ୍ରୀ ବାଜପେୟୀ ଏବେ ଦେଶର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ । ସେ ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣ । ଦେଶର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଶାସନକର୍ତ୍ତା, ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭାବେ, ଦାୟିତ୍ବ ତୁଲାଉଛନ୍ତି ଜଣେ ହରିଜନ । ସେ ବହୁତ ଖୁସୀ ହେଲେ - ବାପୁଜୀଙ୍କ ସ୍ବପ୍ନ ସାକାର ହେଇଛି । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ମାସରେ ଦି'ଚାରିଥର ନିଶ୍ଚୟ କରମର୍ଦ୍ଦନ କରୁଥିବେ; ପାଖାପାଖି ବସୁଥିବେ । ଉଚ୍ଚ, ନୀଚ ଜାତି ନିର୍ବିଶେଷରେ ସମସ୍ତେ ଦି'ଓଳି ଦୁଇମୁଠା ଖାଇବାକୁ ପାଉଥିବେ । ଛୁଆଁ ଅଛୁଆଁ ଭେଦଭାବ ଆଉ ନଥିବ ।

ତିନୋଟି ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତୀଙ୍କର ଭ୍ରମ ତୁଟିଗଲା । ସେ ପାଦରେ ଚାଲିଚାଲି ବୁଲିଲେ ରାଜଧାନୀର ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଇଲାକା । ସମୃଦ୍ଧି ତ ବଢ଼ିଛି ନିଶ୍ଚୟ । କିନ୍ତୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂର ହୋଇପାରିନାହିଁ । ରାଜଧାନୀର ପ୍ରମୁଖ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅସଂଖ୍ୟ ପତ୍ରକୁଡ଼ିଆ । ପଚାଶ ବର୍ଷ

ପରେ ମଧ୍ୟ ସେ ଷୋଡ଼ଶାଟିଏ ହୋଇ ରହିଥିବା ପରି ଯଥାପୂର୍ବ ଭାରତବର୍ଷର ଅବସ୍ଥା । ତାଙ୍କ ଦେହର ରଙ୍ଗ ଅଧିକ ତୋଫା ହୋଇଥିବା ପରି ଯାହା ଇଷଟ୍ ବଢ଼ିଛି ଦେଶର ବାହ୍ୟ ଚାକରକ୍ୟ । ଦେଶ ସ୍ଵାତନ୍ତ୍ର୍ୟର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ କରୁଛି । ଆଗାମୀ ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦରରେ ଉଦ୍‌ଯାପନ ଉତ୍ସବ । ଏଠି ଜଣେ ଜୟଲଳିତା ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ବାଜପେୟୀ ସରକାରକୁ ଘନଘନ ହଲାଇପଟା କରୁଛି । ପାକିସ୍ତାନ ଏବେ ବି କହୁଛି - ଆମକୁ କାଶ୍ମୀର ଦିଅ । ହାସ୍ୟୋଦ୍‌ଘାପକ ହେକ୍‌ଡ଼ାମୀ ଦେଖାଉଛି । ତା'ଙ୍କ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବା ପାଇଁ ବାଜପେୟୀ ଯାଇଛନ୍ତି ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ।

ଦିଲ୍ଲୀର ରାସ୍ତାରେ ବୁଲୁବୁଲୁ ଭାରତୀ ଦେଖିଲେ, ଗୋଟିଏ ଅଖ୍ୟାତ ସ୍ଥାନର କାନ୍ଧଟିଏରେ ଲେଖାଅଛି - ଶ୍ରୀ ବାଜପେୟୀ ଇସ୍ତଫା ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଭାରତୀଙ୍କୁ ଭୀଷଣ ହସ ଲାଗିଲା । କାନ୍ଧରେ ଲେଖାଥିବା ଏ ଚାରୋଟି ଶବ୍ଦ କଣ କେବେ ବି ବାଜପେୟୀଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିରେ ପଡ଼ିବ ? ପଡ଼ିଲେ ବି ସେ କ'ଣ ପଡ଼ିବା ସାଂଗେ ସାଂଗେ ଇସ୍ତଫାପତ୍ରଟିକୁ ସେ କାନ୍ଧରେ ଟଙ୍ଗାଇ ଦେଇ ଚାଉଟାଇ ଚାଲିଯିବେ ଆପଣା ଘରକୁ ?

ଆଉ ଏକ କାନ୍ଧରେ, ଭାରତୀ ଦେଖିଲେ, ଲେଖାଅଛି - ଟେନାଇ ଚାଲନ୍ତୁ । ଏ ଟେନାଇଟା କଣ ? ସେ ପଚାରି ବୁଝିଲେ - ଇତି ମଧ୍ୟରେ ବମ୍ବେର ନାଁ ମୁସାଇ ଓ ମାଡ୍ରାସର ନାଁ ଟେନାଇ ହେଇଯାଇଛି । ସେ ପୁଣି ସେହି ଲୋକକୁ ପଚାରିଲେ - ଟେନାଇ ଗଲେ କଣ ହେବ ? ଲୋକଟି କହିଲା - କିଛି ନାହିଁ । ସେଠାରେ ପହଂତି ସେଠାକାର କୌଣସି କାନ୍ଧରେ ଦେଖିବେ, ଲେଖାଥିବ, ଦିଲ୍ଲୀ ଚାଲ । ତାକୁ ପଡ଼ି ପୁଣି ଏଠାକୁ ଚାଲି ଆସିବେ । ଏମିତି ଏପଟ ସେପଟ ହେଇହେଇ ଘାଣ୍ଟି ସବୁଜି ହେବା କଥା ସାର । ଆଉ ଅଧିକ କଣ ହେବାର ଅଛି ?

ଆଗରେ ଆହୁରି ସାଂଘାତିକ କଥା ଲେଖାଥିଲା ଅନ୍ୟ ଏକ କାନ୍ଧରେ । “ପାକିସ୍ତାନ କାଶ୍ମୀର ନେଇକରି ରହିବ ।”

ଏକଥା କିଏ ଲେଖୁଥିବ ? ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନା ଜଣେ ପାକିସ୍ତାନୀ ? ଏପରି ଲେଖିବା ମହନୀୟ ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷତାର ନିଦର୍ଶନ ନା ଦେଶଦ୍ରୋହର ? ଦେଶର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଏବେ ପୁଣି ଯାଇଛନ୍ତି କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ପାକିସ୍ତାନର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ । ଶ୍ରୀଲଙ୍କାରେ ହୁଏତ ଜାରିଥିବ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଆଲୋଚନା । ଏଣେ କିଏ ସର୍ବଜ୍ଞାନତା ପରି ଲେଖି ପକାଇଛି ଚରମବାଣୀ ! ଏକଥା ଯଦି ସତ, ତେବେ ସିଧା ଯାଇ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହି ଦେଇଥିଲେ ତ ସେ ଆଉ ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ଯାଇନଥା'ନ୍ତେ !

ଭାରତୀଙ୍କ ମୁଣ୍ଡର ଦହି ଟକମକ ଫୁଟିଲା । ସେ ଫେରିଆସିଲେ ହୋଟେଲକୁ । ଯଥାଶୀଘ୍ର ନିଜର ଛୋଟ ସହରଟିକୁ ଫେରିଯିବାକୁ ତା'ଙ୍କର ମନ ବ୍ୟଗ୍ରହୋଇ ଉଠୁଥିଲା । ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଥିଲା ନିଜ ଜାଗାରେ ଅବଶିଷ୍ଟ ଜୀବନ ସେ ଦୁର୍ଗତ ମଣିଷଙ୍କ ସେବା କରି କଟାଇଦେବେ । କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ କାରଣରୁ ସେ ଦିଲ୍ଲୀରେ ଅଟକି ରହିଥିଲେ । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ଗସ୍ତରୁ ଫେରିଲେ ତାଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ କରି ନିଜର ବୋନିଫର୍ସ ଅବସ୍ଥା ସଂପର୍କରେ ତାଙ୍କୁ ଅବଗତ କରାଇବା ଥିଲା ଭାରତୀଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ତା'ଛଡ଼ା, ରହିଲେଣି ଯେତେବେଳେ, ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦରରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଲାଲ୍‌କିଲ୍ଲାରେ ହେବାକୁ ଥିବା ପତାକା ଉତ୍ତୋଳନ ଓ ସ୍ଵାଧୀନତାର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ଉଦ୍‌ଯାପନ ଉତ୍ସବ ଦେଖିବାର ସୁଯୋଗ ନେବାକୁ ମଧ୍ୟ ସେ ଚାହୁଁଥିଲେ ।

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଗସ୍ତରୁ ଫେରିଲେ । ଫେରିବା ପରେ ସେ କ୍ଷୋଭର ସହିତ ପ୍ରକାଶ କଲେ - ଭାରତ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ପାକିସ୍ତାନ ଆଗ୍ରହୀ ନୁହେଁ । ତୁଚ୍ଛାଟାରେ କାଶ୍ମୀର ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉଠାଇ ବୃନ୍ଦ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ।

ଏଣେ ପୁଣିଥରେ କ'ଣ ଗୋଟେ ମେଖୁଡ଼ି ବାହାରକରି ଜୟଲଳିତା ବାଜପେୟୀ ସରକାର ଠାରୁ ସମର୍ଥନ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିନେବାକୁ ଧମକ ଦେଲେଣି । ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ବହୁତ ବ୍ୟସ୍ତ ରହୁଛନ୍ତି । ଭାରତୀ ତାଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇନାହାନ୍ତି । ଏପରିକି ବାଜପେୟୀ ଆଉ ପନ୍ଦର ତାରିଖ ଯାଏ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ରହିବେ କି ନାହିଁ, ପତାକା ଉତ୍ତୋଳନ କରିପାରିବେ କି ନାହିଁ ତାହା ମଧ୍ୟ ଜୟାଙ୍କ ଦୟା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିବାରୁ କିଛି ସ୍ପଷ୍ଟ ହେଇପାରୁନି ।

ଅଗଷ୍ଟ ଚଉଦ ତାରିଖ । ମଧ୍ୟରାତ୍ରୀ । ଟି.ଭି.ରେ ଗୋଟିଏ ଦେଶାତ୍ମବୋଧକ ହିନ୍ଦୀ ସିନେମା ଚାଲିଥିଲା । ହୋଟେଲ ରୁମ୍‌ର ଖଟରେ ଗଡ଼ି ଭାରତୀ ସିନେମା ଦେଖୁଥିଲେ । କବାଟରେ କରାଯାତ ହେଲା ।

ଭାରତୀ ଖଟରୁ ଉଠି ଲୁଗାପଟା ସଜାଡ଼ିଲେ ।

କଲିଂ ବେଲ୍ ବାଜିଲା ।

ଭାରତୀ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ : କିଏ ?

ପୁଣିଥରେ କଲିଂବେଲ୍ ।

ଭାରତୀ କବାଟ ଖୋଲିଦେଲେ । ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲେ ଦୁଇଜଣ ଲୋକ । ଜଣେ ହୋଟେଲ୍ ମାଲିକ ରଫିକ୍ । ଅନ୍ୟ ଜଣକ ତା'ର ମ୍ୟାନେଜର୍ ସରିଫ୍ । ସେମାନେ କବାଟ ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମୁହଁରୁ ବାହାରୁଛି ଉଜ୍ଜ୍ଵଳ ମଦ ଗନ୍ଧ । ଦୁହେଁଙ୍କର ମକମକିଆ ଆଖିରେ ଅଳତା ରଙ୍ଗର ଆଭାସ ।

ରଫିକ୍ କହିଲା - ମାନିଗଲି ସରିଯ, ତୋ ଆଖିକୁ । ତୋ ପସନ୍ଦର ପଟାନ୍ତର ନାହିଁ । ଯାକୁ କହିବ ସୁନ୍ଦରୀ । ଭାରି ସୁଗଠିତା, ରମ୍ୟା ! ବୟସ, ନା ସତରଠୁ ବେଶୀ, ନା କ୍ଷୋହଳରୁ କମ୍ ! କି ଶାନ୍ତ, କମନାୟ ଯା'ର ମୁହଁ ! କି ପାନ ଓ ସୁଦୃଢ଼ ଷ୍ଟନ !

ସରିଫ୍ କହିଲା - ଷ୍ଟନ ନୁହେଁ ମ ରଫିକ୍ ଭାଇ, କୁହ କାଶ୍ମୀର !

ସରିଫ୍‌ର ଗାଲରେ ସଶବ୍ଦ ତୁମ୍ଭନ ଦେଇ ରଫିକ୍ କହିଲା - ହଁ, ହଁ; କାଶ୍ମୀର, କାଶ୍ମୀର ! କି କାଶ୍ମୀର !!

ସରିଫ୍ ଭାରତୀ ଆଡ଼କୁ ଆଗେଇ ଯାଉ ଯାଉ କହିଲା - ଆଲୋ ଏ ମର୍ତ୍ତ୍ୟର ଅପ୍ସରା ! ଆମକୁ ତୋର କାଶ୍ମୀର ଟିକିଏ ଦଖଲ କରିବାକୁ ଦେ' ।

ଭାରତୀ ଫଛେଇ ପଛେଇ ଚାଲୁଚାଲୁ କହିଲେ - ଆରେ ହେ ମୁକ୍ତମତି ! ଯେଉଁ ଆଲିରେ ଖାଉଛ, ସେଥୁରେ ହିଁ ଛେଦା କରିବାକୁ ବସିଛ ? ଆମେ ତୁମ ହୋଟେଲର ଗ୍ରାହକ । ତୁମେ ଅନ୍ୟତା । ଆମଠୁ ଅର୍ଥ ପାଇଲେ ତୁମେ ଚଲୁଛ । ପୁଣି ଆମର ହିଁ ହାନି କରିବାକୁ, ଇଚ୍ଛତ ନେବାକୁ ବସିଛ ! ଥୁଃ.....

ମୁହଁରୁ ଛେପ ପୋଛୁପୋଛୁ ସରିଫ୍ କହିଲା - ତୁ ଯାହା କହ, ଯାହା କର ପଛେ ଆମକୁ କିଛିକ୍ଷଣ କାଶ୍ମୀର ଅଧିକାର କରିବାକୁ ଦେ' ।

ଭାରତୀ ଚାଲିବା ବନ୍ଦ କରି ଠିଆ ହେଉଗଲେ । ସରିଫ୍ ଓ ରଫିକ୍ ମଧ୍ୟ ଛିର ଭାବେ ଠିଆ ହେଲେ । ଭାରତୀ କହିଲେ - ତୁମେ ଯାହାକୁ କାଶ୍ମୀର କହୁଛ ତା' ସହିତ ଏ ଶରୀର ଓ ଆତ୍ମାର ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ନିବିଡ଼ ସଂପର୍କ । ନର୍ ହେଉଛି ନା ବୋକ୍ସ ହେଉଛି ଯେ ଖୋଲିକରି ନେଇଯିବ ? ତଥାପି, ରୁହ; ମୁଁ ଛୁରୀରେ କାଟିକରି ଦେଉଛି । ନେଇ ତୁମ ମା'କୁ ଦେବ । କହିବ, ତୁମପାଇଁ ଆଚାର କରିଦେବେ ।

ଛୁରୀ ଆଣିବାକୁ ଯିବାଭଳି ଭଂଗୀରେ ଭାରତୀ ଡକିଆ ପାଖକୁ ଘଲେ । ଡକିତ ବେଗରେ ଡକିଆ ତଳୁ ଟାଣି ଆଣିଲେ ତାଙ୍କର ପିଞ୍ଜର ।

ଗୁଳି ଫୁଟାଇବାକୁ ପଡ଼ିଲାନି । ଭାରତୀ ମଧ୍ୟ ମୁହାଁଇବାକୁ ଡକିଆ ହେଲେ ନାହିଁ । ପିଞ୍ଜର ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ହିଁ ଦୁହଁଙ୍କର ନିଶା ଉଡ଼ିଯିଲା । ଏକ କ୍ଷଣିକେ କାନ୍ଦାତାର ଛିଟିକିଣି ଖୋଲିବାକୁ ସେ ଦୁହେଁ ପଛୁଆ ହାତ ବଢ଼ାଇଲେ ।

ସଦାନନ୍ଦ ତ୍ରିପାଠୀଙ୍କର ଅନ୍ୟସବୁ ଗଳ୍ପ ସଙ୍କଳନ

- ଅନ୍ୟଜଣେ ସଦାନନ୍ଦ ତ୍ରିପାଠୀଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁପରେ
- ରଙ୍ଗନାଥ ଘଡ଼େଇ
- ଯେଝା ବାଟରେ ଯିଏ
- ବନ୍ୟା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
- ନିଜ ନିଜ ନିୟମ
- ଅପ୍ରିୟ ମଣିଷ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚରିତ୍ର
- ସବୁକିଛି ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ